PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 - 2030

- OPINIOWANIE / UZGADNIANIE -

WYKONAWCA:

REFUNDA Maciocha i Wspólnicy sp. k.

ul. Hubska 52/11B
50-502 Wrocław
www.refunda.pl
email: *kontakt@refunda.pl*
tel. 71 371 79 90 lub 793 992 996

AUTORZY OPRACOWANIA:
Katarzyna Helińska
Karolina Witkowska

PODPIS ZAUFANY
KAROLINA
WITKOWSKA
20.05.2026 07:03:59 GMT+0200
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

Signed by /
Podpisano przez:

Katarzyna
Helińska

Date / Data:
2026-05-19 15:29

Drawsko Pomorskie, 28 kwietnia 2026 r.

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisana **KATARZYNA HELIŃSKA** – kierująca zespołem autorów Prognozy oddziaływania na środowisko do „Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 – 2030" oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 74a ust 2 oświadczam, iż:

- ukończyłam studia wyższe, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi,
- posiadam ponad 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i prognozy oddziaływania na środowisko przy czym uczestniczyłam w więcej niż 5 opracowaniach tego typu.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Drawsko Pomorskie, 28.04.2026 r. /-/ Katarzyna Helińska

Signed by / Podpisano przez:
Katarzyna Helińska
Date / Data: 2026-05-19 15:29

SPIS TREŚCI

OŚWIADCZENIE ... 3
1. Wstęp ... 6
1.1. Podstawy prawne ... 6
1.2. Cel sporządzenia prognozy ... 6
1.3. Zakres merytoryczny, stopień szczegółowości i metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy ... 6
1.3.1. Zakres merytoryczny i stopień szczegółowości prognozy ... 6
1.3.2. Metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy ... 8
2. Zawartość, główne cele Strategii Rozwoju i powiązaniu ich z innymi dokumentami ... 10
2.1. Przedmiot i główne cele Strategii Rozwoju ... 10
2.2. Główny cel Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego ... 10
2.3. Związek między ustaleniami projektu Strategii Rozwoju a innymi dokumentami ... 11
3. Diagnoza stanu istniejącego środowiska ... 14
3.1. Położenie ... 14
3.2. Warunki klimatyczne ... 16
3.3. Powietrze ... 16
3.4. Hałas ... 22
3.5. Pola elektromagnetyczne ... 25
3.6. Zasoby wodne – wody powierzchniowe, podziemne i zagrożenie powodzią ... 26
3.7. Geologia ... 45
3.8. Gleby ... 47
3.9. Flora ... 49
3.10. Fauna ... 53
3.11. Formy ochrony przyrody ... 54
3.12. Obszary i obiekty posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego ... 71
4. Cele i istotne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu. 74
4.1. Cele ochrony środowiska wyznaczone w Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego ... 74
4.2. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu ... 75
5. Adaptacja do zmian klimatu oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych ... 77
6. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju ... 79

7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także środowisko 80
7.1. Oddziaływanie na obszary Natura 2000 93
7.2. Oddziaływanie na rezerwaty 100
7.3. Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu 102
7.4. Oddziaływanie na Drawski Park Krajobrazowy 106
7.5. Oddziaływanie na pomniki przyrody i użytki ekologiczne 110
7.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną – rośliny i zwierzęta 114
7.7. Oddziaływanie na ludzi 124
7.8. Oddziaływanie na wody 127
7.9. Oddziaływanie na powietrze i klimat 131
7.10. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne 133
7.11. Oddziaływanie na zabytki, dobra materialne i krajobraz 135
7.12. Oddziaływanie na korytarze ekologiczne 137
8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko 141
9. Rozwiązania alternatywne 144
10. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko 144
11. Napotkane trudności i luki w wiedzy 144
12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji Strategii Rozwoju 145
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym 146
14. Spis tabel 154
15. Spis rysunków 155

1. Wstęp

1.1. Podstawy prawne

Prognoza wykonana została w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, którą reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.). Celem tej procedury jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu.

Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 03.03.2026 roku, znak pisma NZNS.9022.1.12.2026 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. ,,Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 - 2030". Przedmiotowa prognoza winna spełniać wymogi określone w art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2, 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. Informacje zawarte w prognozie winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz uwzględniać przewidywane znaczące oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi, z uwzględnieniem ochrony powietrza, wód gruntowych i podziemnych oraz ochrony przed hałasem na etapie realizacji przewidzianych zadań inwestycyjnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem z dnia 12.03.2026 r. znak pisma

WPS.410.66.2026.KM, WPS.411.49.2026.KM uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Treść prognozy musi być zgodna ze wskazaniami zawartymi w art. 51 w/w ustawy. Żaden z elementów zawartych w tym artykule nie może zostać pominięty w prognozie, a w przypadku gdy nie ma odniesienia do treści założeń projektu dokumentu, należy podać stosowną informację wraz z uzasadnieniem.

Podstawę prawną procesu strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi art. 46 i 47 ustawy ooś.

1.2. Cel sporządzenia prognozy

Procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi formalny proces oceny oddziaływania na środowisko projektu Strategii oraz jego zmian. W ramach tej procedury określane jest jak realizacja zapisów analizowanego dokumentu wpłynie na środowisko. Należy przy tym mieć na uwadze, że SOOŚ nie jest odrębnym dokumentem a procedurą, w trakcie której powstają ściśle określone dokumenty, w tym prognoza oddziaływania na środowisko.

1.3. Zakres merytoryczny, stopień szczegółowości i metody zastosowane przy sporządzaniu prognozy

1.3.1. Zakres merytoryczny i stopień szczegółowości prognozy

Zakres Prognozy jest zgodny z art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.) oraz z wymaganiami nałożonymi przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i WSSE. Powyższa Prognoza powinna:

- Zawierać:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym,
- oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
- datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.

– określać, analizować i oceniać:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
  - różnorodność biologiczną,
  - ludzi,
  - zwierzęta,
  - rośliny,
  - wodę,
  - powietrze,
  - powierzchnię ziemi,
  - krajobraz,
  - klimat,
  - zasoby naturalne,
  - zabytki,
  - dobra materialne
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy,

– przedstawiać:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3.2. Metody zastosowane przy sporządzeniu prognozy

W prognozie analizowano oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach „Strategii Rozwoju Miasta Sandomierza na lata 2023 - 2030" na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami.

Zgodnie z zapisami ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. 2024 poz. 1112 ze zm.) informacje zawarte w Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych.

Zachodniopomorski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem z dnia 03.03.2026 roku, znak pisma NZNS.9022.1.12.2026 uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. ,,Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 - 2030". Przedmiotowa prognoza winna spełniać wymogi określone w art. 51 ust. 2 pkt. 1, 2, 3 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku. Informacje zawarte w prognozie winny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz uwzględniać przewidywane znaczące oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi, z uwzględnieniem ochrony powietrza, wód gruntowych i podziemnych oraz ochrony przed hałasem na etapie realizacji przewidzianych zadań inwestycyjnych.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem z dnia 12.03.2026 r. znak pisma WPS.410.66.2026.KM, WPS.411.49.2026.KM uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. Treść prognozy musi być zgodna ze wskazaniami zawartymi w art. 51 w/w ustawy. Żaden z elementów zawartych w tym artykule nie może zostać pominięty w prognozie, a w przypadku gdy nie ma odniesienia do treści założeń projektu dokumentu, należy podać stosowną informację wraz z uzasadnieniem.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Wykorzystano materiały kartograficzne, opracowania archiwalne i planistyczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz cele i założenia Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 - 2030. Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy polegała na kompleksowej analizie oddziaływania poszczególnych zadań zapisanych w harmonogramie Strategii Rozwoju, porównaniu obecnego stanu środowiska przyrodniczego na terenie gminy i symulacji wpływu realizacji zadań na poszczególne komponenty środowiska oraz środowiska jako całości.

Dla przeprowadzenia Prognozy wykorzystano następujące dane:

- wyniki i analizy dokumentów dotyczące stanu środowiska na terenie Powiatu Drawskiego
- przeprowadzone przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska Regionalny Wydział Monitoringu Środowiska w Szczecinie,
- Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- dane literaturowe,
- obowiązujące normy prawne w zakresie ochrony środowiska,
- uzyskane z przeprowadzonej ankietyzacji zakładów i innych jednostek/instytucji funkcjonujących na terenie Powiatu Drawskiego.

Strategiczna ocena oddziaływania odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. Inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego Strategii.

Dyrektywa 2001/42/WE przy sporządzaniu prognozy oddziaływania dokumentów strategicznych kładzie nacisk w szczególności na:

- Zebranie i przedstawienie danych na temat stanu środowiska, aktualnych problemów i ich prawdopodobnej przyszłej ewolucji,
- Przewidywanie znaczących oddziaływań środowiskowych ocenianego planu lub programu,
- Wskazanie środków łagodzących i sposobu ich monitorowania,
- Konsultacje społeczne z odpowiednimi władzami, jako część procesu oceny,
- Monitoring oddziaływań środowiskowych planu lub programu podczas wdrażania dokumentu.
- Procedura oceny oddziaływania obejmowała etapy przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1. Etapy SOOŚ projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 – 2030"

Etap SOOS	Cel
Ustalenie kontekstu i celów, określenie aktualnego stanu, zdecydowanie o zakresie	
Zidentyfikowanie innych ważnych planów lub programów i celów ochrony środowiska	Ocena, w jaki sposób strategii jest pod wpływem czynników zewnętrznych, jak istniejące ograniczenia zewnętrzne mogą być uwzględnione, pomocne w określaniu celów SOOS
Zebranie informacji bazowych o stanie środowiska	Dostarczenie dowodów dla istniejących problemów środowiskowych, prognozowania oddziaływań na środowisko, zakresu monitoringu, pomoc w określeniu celów SOOS
Zidentyfikowanie problemów środowiskowych	Pomocne przy precyzowaniu oceny i jej pośrednich etapów, uwzględniając dane bazowe, określenie celów SOOS, prognozowaniu oddziaływań, określaniu zakresu monitoringu
Określenie celów SOOS	Dostarczenie instrumentów/środków służących do oszacowania wpływu strategii na środowisko
Konsultacja zakresu SOOS	Zapewnienie, że SOOS obejmuje prawdopodobne znaczące oddziaływania środowiskowe planu lub programu
Określenie i doprecyzowanie alternatyw i oszacowanie oddziaływań	
Porównanie celów planu lub programu z celami SOOS	Identyfikacja potencjalnych synergii i niespójności pomiędzy celami strategii i celami SOOS
Rozwój strategicznych rozwiązań alternatywnych	Określenie i sprecyzowanie ewentualnych strategicznych alternatyw
Przewidywanie oddziaływań programu uwzględniając alternatywy	Określenie znaczących środowiskowych oddziaływań strategii i jego alternatyw
Oszacowanie efektów planu lub programu, uwzględniając ewentualne alternatywy	Walidacja przewidywanych oddziaływań strategii i jego alternatyw, pomoc przy doprecyzowaniu strategii
Środki łagodzące oddziaływania niekorzystne	Zapewnienie, że oddziaływania niekorzystne zostały zidentyfikowane i potencjalne środki łagodzące zostały rozważone (uwzględnione)
Propozycja wskaźników monitorowania oddziaływań środowiskowych wdrożenia programu	Wyznaczenie szczegółów, dla których wpływ środowiskowy programu może zostać oszacowany
Przygotowanie prognozy oddziaływania	
Przygotowanie prognozy oddziaływania	Prezentacja przewidywanych oddziaływań środowiskowych strategii, uwzględniając alternatywy, w formie odpowiedniej dla konsultacji społecznych i decydentów
Konsultacja projektu programu i prognozy oddziaływania	
Konsultacje społeczne, konsultacje z odpowiednimi organami projektu programu oraz prognozy oddziaływania	Zapewnienie udziału społeczeństwa i organów konsultujących oraz możliwości wyrażenia opinii do wniosków płynących SOOS
Oszacowanie znaczących zmian	Zapewnienie, że uwarunkowania środowiskowe jakichkolwiek poważnych zmian w projekcie strategii na tym etapie są określone i wzięte pod uwagę
Podjęcie decyzji i dostarczenie informacji	Dostarczenie informacji, w jaki sposób wyniki oceny oddziaływania i konsultacji społecznych zostały wzięte pod uwagę w ostatecznej wersji planu lub programu

Etap SOOS	Cel
Monitoring znaczących oddziaływań na środowisko wdrożenia planu lub programu	
Zdefiniowanie celów i metod monitoringu	Aby określić efekt środowiskowy strategii, należy określić gdzie prognozowane oddziaływania są takie jak w rzeczywistości, pomoc w identyfikacji oddziaływań niekorzystnych
Reakcja na oddziaływania niekorzystne	Przygotowanie odpowiedniej reakcji tam gdzie zostały stwierdzone oddziaływania niekorzystne

Źródło: opracowanie własne

2. Zawartość, główne cele Strategii Rozwoju i powiązaniu ich z innymi dokumentami

2.1. Przedmiot i główne cele Strategii Rozwoju

Strategia rozwoju dla Powiatu Drawskiego sporządzony został w oparciu o realizację przepisów krajowego ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Zgodnie z pismami krajowego ustawodawstwa, strategia określa w szczególności:

- cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych;
- oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym, oraz wskaźniki ich osiągnięcia;
- model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy;
- ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie;
- obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa, wraz z zakresem planowanych działań;
- obszary strategicznej interwencji kluczowe dla gminy, jeżeli takie zidentyfikowano, wraz z zakresem planowanych działań;
- system realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych;
- ramy finansowe i źródła finansowania.

2.2. Główny cel Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu powiatu drawskiego, jego aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono cztery główne cele strategiczne, których realizacja doprowadzić ma do osiągnięcia stanu docelowego przedstawionego w wizji powiatu.

W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (inaczej nazywane także celami operacyjnymi), które zawierają kierunki działań w jakich powiat powinien się rozwijać. Wyznaczone dla powiatu drawskiego cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej, społecznej i klimatyczno-środowiskowej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają.

Poniżej zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju powiatu drawskiego. Do każdego z celów operacyjnych przyporządkowano również kierunki działań, które wpłyną na możliwość osiągnięcia określonych celów, rezultaty działań, a także zaproponowano wskaźniki, których analiza pozwoli na monitorowanie stopnia spełnienia zaplanowanych założeń.

Wymiar gospodarczy

Cel strategiczny I – 1. Wzmocnienie pozycji powiatu drawskiego jako ośrodka rozwoju gospodarczego w oparciu o jego kluczowe zasoby.

Cele operacyjne:

1.1 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej powiatu.

1.2 Rozwój kapitału ludzkiego i dostosowanie rynku pracy do potrzeb gospodarki.

1.3 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, turystyki i wykorzystanie potencjału współpracy regionalnej i międzynarodowej.

Wymiar społeczny

Cel strategiczny II - 2. Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, edukacji, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa.

Cele operacyjne:

2.1 Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej powiatu oraz promowanie aktywnego stylu życia mieszkańców.

2.2 Zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej, rozwój usług pomocy społecznej oraz działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.

2.3 Podniesienie atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez skuteczne działania prewencyjne.

Wymiar przestrzenny

Cel strategiczny III - 3. Rozwój nowoczesnej infrastruktury i racjonalne gospodarowanie przestrzenią na rzecz spójności powiatu.

Cele operacyjne:

3.1 Poprawa dostępności transportowej i modernizacja dróg.

3.2 Zwiększenie efektywności zagospodarowania przestrzennego.

3.3 Unowocześnienie infrastruktury technicznej.

Wymiar klimatyczno – środowiskowy

Cel strategiczny IV - 4. Wzmacnianie odporności klimatycznej regionu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze.

Cele operacyjne:

4.1 Zachowanie różnorodności biologicznej oraz zwiększanie udziału terenów zielonych.

4.2 Poprawa jakości powietrza, wód i gleb poprzez ograniczenie źródeł zanieczyszczeń oraz skuteczniejsze monitorowanie środowiska.

4.3 Kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i podmiotów lokalnych.

2.3. Związek między ustaleniami projektu Strategii Rozwoju a innymi dokumentami

Przy powstawaniu strategii pod uwagę wzięto szereg dokumentów planistycznych i strategicznych, związanych z Powiatem Drawskim. Wykorzystano dane z następujących dokumentów:

- Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2030,
- Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego do 2030,
- Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego,
- Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),
- Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

Tabela 2. Szczegółowa analiza zgodności celów dokumentu opracowywanego z dokumentami nadrzędnymi

Nadrzędny dokument strategiczny		Strategia rozwoju dla Powiatu Drawskiego
Nazwa dokumentu	**Cele wyznaczone w dokumencie**	
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 roku)	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną Kierunek interwencji – Rozwój nowoczesnego przemysłu, III. Kierunek interwencji – Surowce dla przemysłu	Realizacja wszystkich zadań Strategii ma na celu administrowanie i zarządzanie w powiecie zgodne z zasadami zrównoważonego rozwoju
	Cel szczegółowy I – Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną IV. Kierunek interwencji – Stymulowanie popytu na innowacje przez sektor publiczny	
	Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony Kierunek interwencji – Poprawa dostępności do usług, w tym społecznych i zdrowotnych	
	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony iv. Kierunek interwencji - Aktywne gospodarczo i przyjazne mieszkańcom miasta	
	Cel szczegółowy II - Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony vi. Kierunek interwencji – Wzmocnienie sprawności administracji samorządów terytorialnych oraz ich zdolności do współpracy z partnerami na rzecz rozwoju	
	Obszar wpływający na osiągnięcie celów Strategii – Transport Kierunek interwencji – Zmiany w indywidualnej i zbiorowej mobilności Kierunek interwencji – Poprawa efektywności wykorzystania publicznych środków na przedsięwzięcia transportowe	
Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko”	Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska	Wszystkie cele Strategii
	Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię	
	Cel 3. Poprawa stanu środowiska	
Strategia rozwoju województwa zachodniopomorskiego	Rozwój gospodarczy i innowacyjność – wspieranie przedsiębiorczości, inteligentnych specjalizacji regionalnych oraz efektywności lokalnej gospodarki.	Wszystkie cele Strategii
	Kapitał ludzki i spójność społeczna – poprawa jakości życia mieszkańców,	

Nadrzędny dokument strategiczny		Strategia rozwoju dla Powiatu Drawskiego
Nazwa dokumentu	**Cele wyznaczone w dokumencie**	
	edukacja, rozwój kompetencji i integracja społeczna.	
	Infrastruktura i transport – modernizacja infrastruktury technicznej, transportowej i cyfrowej, zwiększanie dostępności usług publicznych.	
	Ochrona środowiska i zrównoważony rozwój – promowanie „niebieskiego" i „zielonego" wzrostu, ochrona zasobów naturalnych i adaptacja do zmian klimatu.	
	Turystyka, kultura i zdrowie – rozwój sektora turystycznego, kulturalnego oraz poprawa systemu ochrony zdrowia.	
Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Zachodniopomorskiego	Cel generalny: Kształtowanie zrównoważonej, harmonijnej struktury funkcjonalno-przestrzennej, sprzyjającej poprawie atrakcyjności i spójności terytorialnej oraz efektywnemu wykorzystaniu potencjałów rozwoju, przy jednoczesnym wsparciu dla rozwiązań innowacyjnych i przyjaznych środowisku przyrodniczemu	Wszystkie cele Strategii
Program Ochrony Środowiska dla Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku	OKiJP I. Ochrona powietrza	Wszystkie cele Strategii
	OKiJP II. Ochrona klimatu	
	ZH I. Poprawa klimatu akustycznego województwa zachodniopomorskiego	
	PEM I. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi	
	GW I. Osiągnięcie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych	
	GW II. Ochrona przed niedoborami wody i powodziami	
	GWS I. Zrównoważone gospodarowanie wodą i racjonalna gospodarka wodno-ściekowa	
	ZG I. Racjonalne gospodarowanie zasobami geologicznymi	
	GL I. Racjonalna gospodarka zasobami glebowymi oraz dostosowanie do zmian klimatu	
	GO I. Racjonalna gospodarka odpadami z zachowaniem hierarchii sposobów postępowania z odpadam	
	GO II. Przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym	
	ZP I. Ochrona i zrównoważone użytkowanie zasobów przyrodniczych oraz walorów krajobrazowych	

Nadrzędny dokument strategiczny		Strategia rozwoju dla Powiatu Drawskiego
Nazwa dokumentu	**Cele wyznaczone w dokumencie**	
	ZP II. Rozwój turystyki zrównoważonej korzystającej z zasobów przyrodniczych i walorów krajobrazowych	
	ZP III. Dążenie do zazieleniania miast i terenów zurbanizowanych	
	ZP IV. Prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej	
	ZPA I. Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii oraz minimalizacja ich skutków	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030	Cel szczegółowy I: Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym; Cel szczegółowy II: Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych; Cel szczegółowy III: Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.	Wszystkie cele strategii

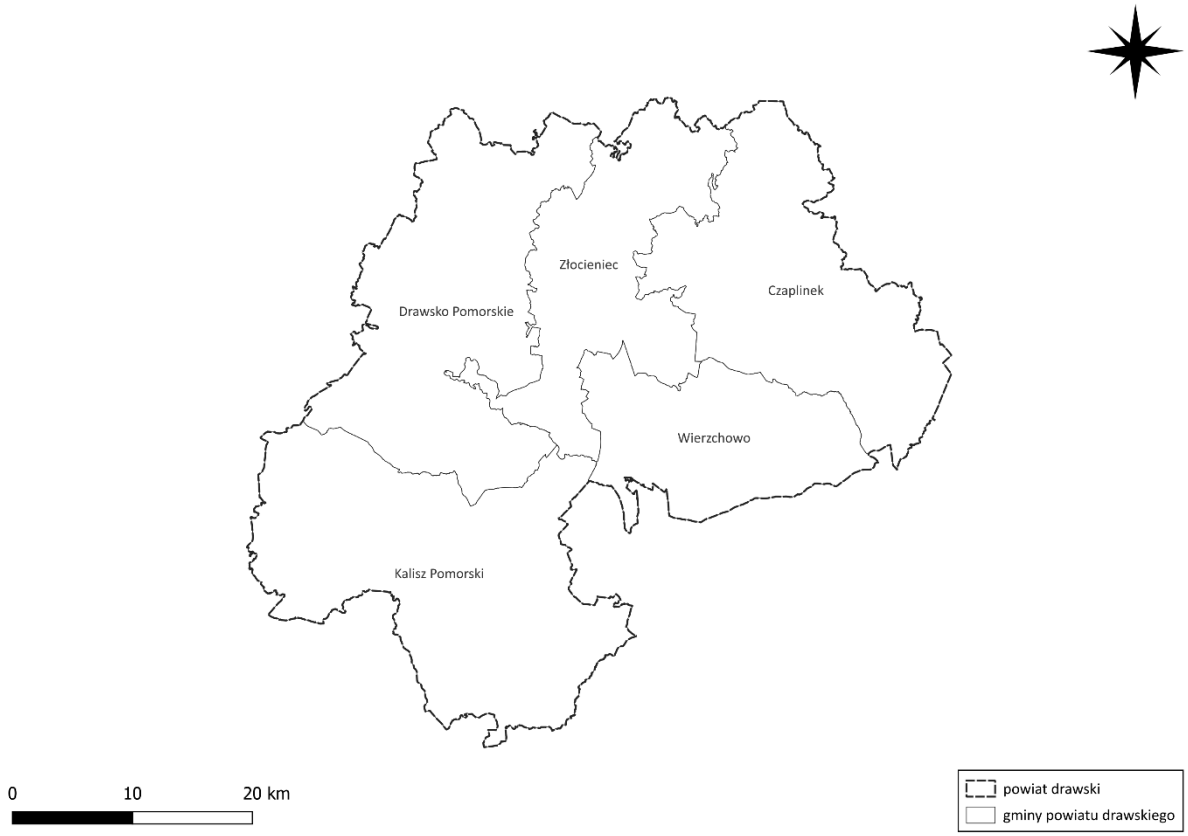
Źródło: opracowanie własne

3. Diagnoza stanu istniejącego środowiska

W rozdziale tym analizie poddano aktualny stan wszystkich komponentów środowiska. Dokonując analizy bazowano na danych GUS, Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, Raporcie wojewódzkim za rok 2024, publikacji GIOŚ „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2024", bazy danych GDOŚ dotyczącej form ochrony przyrody.

3.1. Położenie

Powiat Drawski jest zlokalizowany w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Powiat drawski od południa graniczy z powiatem choszczeńskim i wałeckim, od wschodu z powiatem szczecineckim oraz powiatem złotowskim (województwo wielkopolskie), od północy z powiatem świdwińskim, natomiast od zachodu z powiatem łobeskim oraz stargardzkim.

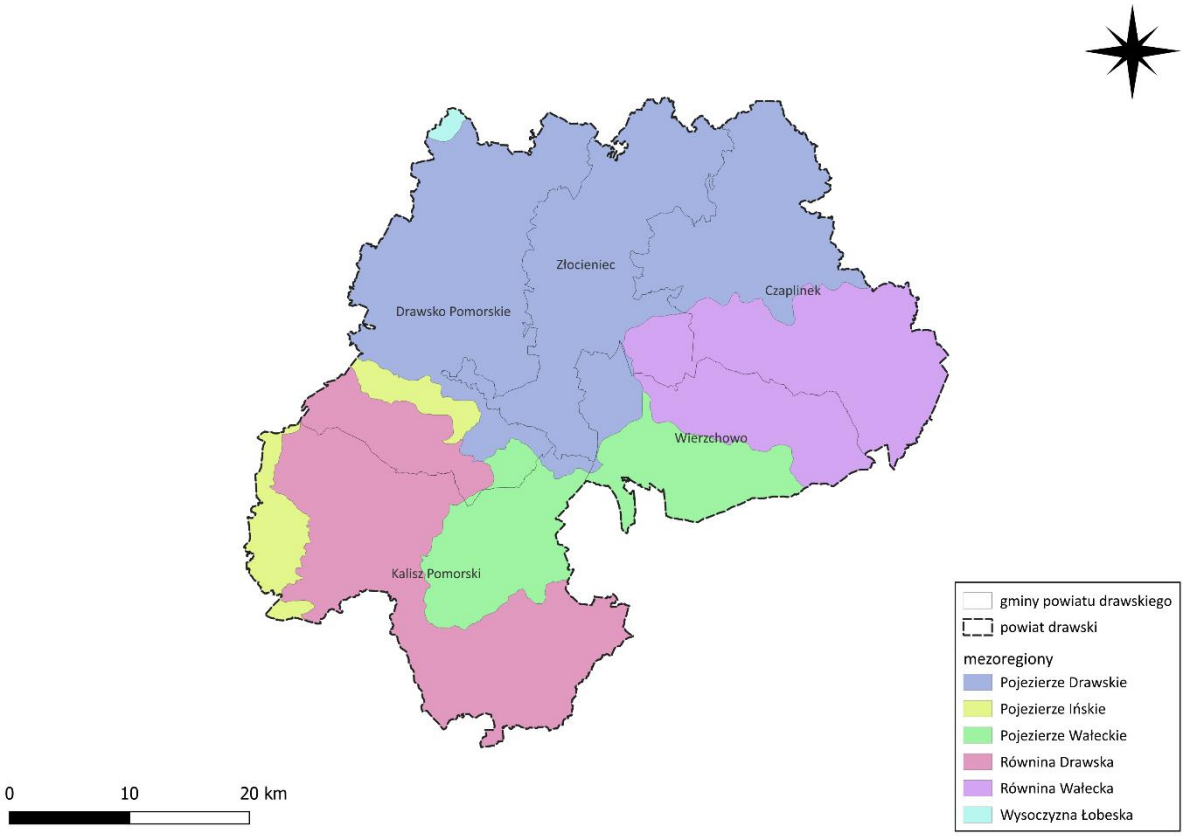
Rysunek 1. Położenie administracyjne Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie PRG

Zgodnie z podziałem fizyko-geograficznym Polski Powiat Drawski leży w obrębie następujących mazoregionach:

- Pojezierze Drawskie,
- Pojezierze Ińskie,
- Pojezierze Wałeckie,
- Równina Drawska,
- Równina Wałecka,
- Wysoczyzna Łobeska.

Powiat w całości leży w obrębie Pojezierza Południowopomorskiego, a jego centralną i najbardziej charakterystyczną część stanowi mezoregion Pojezierze Drawskie. Jest to teren pagórkowaty, ukształtowany przez ostatnie zlodowacenie, z licznymi wzgórzami morenowymi, głębokimi rynnami polodowcowymi i dolinami rzek. Na szczególną uwagę zasługuje bogata sieć wodna – w tym liczne jeziora, z których największe to Drawsko, Lubie i Siecino – oraz rzeka Drawa, która przecina powiat z północnego wschodu na południowy zachód. Lasy zajmują znaczną część powierzchni, zwłaszcza na południu i wschodzie powiatu, gdzie znajduje się także Poligon Drawski. Obszar ten wyróżnia się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, co sprzyja rozwojowi turystyki i wypoczynku oraz stanowi ważny element ochrony środowiska w regionie.

Rysunek 2. Mezoregiony Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie PRG

3.2. Warunki klimatyczne

Powiat drawski leży w pomorskim regionie klimatycznym, pod wpływem Morza Bałtyckiego. Średnia roczna temperatura wynosi 7,5–8°C, średnie opady 600–700 mm, a okres wegetacyjny trwa 210–220 dni. Dominują wiatry z kierunków południowo-zachodniego i zachodniego.

Teren powiatu obfituje w jeziora (m.in. Drawsko, Siecino, Lubie) oraz rzeki, w tym największą – Drawę, która, płynąc malowniczymi wąwozami, sprzyja turystyce i jest popularnym szlakiem kajakowym.

Gleby powiatu są zróżnicowane, w tym bielicowe, brunatne, torfowe, murszowe i glejowe, często rozwijające się w warunkach podwyższonej wilgotności. Występują gleby wszystkich klas bonitacyjnych, jednak klasy I i II są rzadkie, przeważają gleby średnie i słabe (III–V), a gleby klasy VI są najmniej urodzajne i nadają się głównie pod zalesienie. Tak zróżnicowana jakość gleb wpływa na sposób zagospodarowania i możliwości rozwoju rolnictwa w powiecie.

3.3. Powietrze

Zgodnie z art. 89 ustawy Prawo Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska co roku dokonuje oceny poziomów substancji w powietrzu w poszczególnych strefach. Ocenę taką przeprowadza

się z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ze względu na ochronę roślin.

W rozumieniu założeń do ustawy Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2025 r., poz. 647 ze zm.), przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy w sprawie jakości i czystszego powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy,
- miasto niebędące aglomeracją o liczbie mieszkańców powyżej 100 tysięcy,
- pozostały obszar województwa, niewchodzący w skład aglomeracji i miast powyżej 100 tys. mieszkańców.

Substancje podlegające ocenie to:

- dwutlenek siarki SO_2,
- dwutlenek azotu NO_2,
- tlenek węgla CO,
- benzen C_6H_6,
- pył zawieszony PM10,
- pył zawieszony PM2.5,
- ołów w pyle Pb (PM10),
- arsen w pyle As (PM10),
- kadm w pyle Cd (PM10),
- nikiel w pyle Ni (PM10),
- benzo(a)piren w pyle B(a)P (PM10),
- ozon O_3.

Podstawą klasyfikacji stref w rocznej ocenie jakości powietrza są wartości poziomów:

- dopuszczalnego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony na podstawie wiedzy naukowej, w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który powinien być osiągnięty w określonym terminie i po tym terminie nie powinien być przekroczony,
- docelowego - oznacza poziom substancji w powietrzu ustalony w celu unikania, zapobiegania lub ograniczania szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludzkie lub środowisko jako całość, który ma być osiągnięty tam gdzie to możliwe w określonym czasie,
- poziomu celu długoterminowego - oznacza poziom substancji w powietrzu, który należy osiągnąć w dłuższej perspektywie z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe w drodze zastosowania proporcjonalnych środków – w celu zapewnienia skutecznej ochrony zdrowia ludzkiego i środowiska.

Oprócz w/w poziomów określony jest również poziom krytyczny, po przekroczeniu którego mogą wystąpić bezpośrednie niepożądane skutki w odniesieniu do komponentów przyrody, ale nie w odniesieniu do człowieka oraz margines tolerancji, który określa procentową część poziomu dopuszczalnego, o którą poziom ten może zostać przekroczony. W wyniku klasyfikacji, w zależności od analizy stężeń w danej strefie, można wydzielić następujące klasy stref:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomów dopuszczalnych lub poziomów docelowych,
- klasa B - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne lecz nie przekraczają poziomów dopuszczalnych powiększonych o margines tolerancji,
- klasa C - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalne powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalne i poziomy docelowe.

Dla ozonu:

- klasa D1 - stężenia ozonu nie przekraczają poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - stężenia ozonu przekraczają poziom celu długoterminowego,

oraz dla PM2.5:

- klasa A - stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają poziomu docelowego,
- klasa C2 - stężenia PM2.5 przekraczają poziom docelowy.

Klasy stref dla zanieczyszczeń oraz wymagane działania w zależności od ich poziomu stężeń przedstawia tabela poniżej.

Tabela 3. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomu stężeń zanieczyszczenia

Poziom stężeń	Zanieczyszczenie	Klasa	Wymagane działania
Poziom dopuszczalny i poziom krytyczny			
<poziom dopuszczalny i poziom krytyczny	dwutlenek siarki dwutlenek azotu tlenki azotu tlenek węgla benzen, pył PM10 ołów (PM10)	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
>poziom dopuszczalny i poziom krytyczny		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany), - kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych
Poziom dopuszczalny i margines tolerancji			
<poziom dopuszczalny	pył zawieszony PM2.5 dodatkowo dwutlenek azotu, benzen i pył zawieszony PM10 dla stref, które uzyskały derogacje	A	- utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba utrzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem
>poziom dopuszczalny <poziom dopuszczalny z marginesem tolerancji		B	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego, - określenie przyczyn przekroczenia poziomu dopuszczalnego substancji w powietrzu, podjęcie działań w celu zmniejszenia emisji substancji
>poziom dopuszczalny z marginesem tolerancji		C	- określenie obszarów przekroczeń poziomu dopuszczalnego oraz poziomu dopuszczalnego powiększonego o margines tolerancji, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza POP w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego w wyznaczonym terminie
Poziom docelowy			
<poziom docelowy	Ozon AOT40 arsen (PM10) nikiel (PM10) kadm (PM10) benzo/a/piren(PM10)	A	- działania niewymagane
>poziom docelowy		C	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego substancji w określonym czasie za pomocą ekonomicznie uzasadnionych działań technicznych i technologicznych, - opracowanie Programu Ochrony Powietrza, w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów docelowych w powietrzu, jeśli POP nie był opracowany pod kątem określonej substancji
	PM2.5	C2	- dążenie do osiągnięcia poziomu docelowego
Poziom celu długoterminowego			
<poziom celu długoterminowego	Ozon AOT40	D1	- działania niewymagane
>poziom celu długoterminowego		D2	- dążenie do osiągnięcia poziomu celu długoterminowego

Źródło: www.gios.gov.pl

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska w województwie zachodniopomorskim strefę stanowią: aglomeracja szczecińska, miasto Koszalin (miasto pow. 100.000 mieszk.) oraz strefa zachodniopomorska obejmująca pozostały obszar województwa. Powiat Drawski należy do strefy zachodniopomorskiej (kod strefy PL3203). W tabeli poniżej przedstawione zostały dane za rok 2024 dla strefy zachodniopomorskiej.

Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5)

Kod strefy	Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
		NO_2	SO_2	CO	C_6H_6	Pył PM 2,5[2)]	Pył PM10	B(a)P	As (PM10)	Cd (PM10)	Ni (PM10)	Pb (PM10)	O_3[1)]
		2024											
PL3203	Strefa zachodnio-pomorska	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefy uzyskały klasę D2,

2)Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefie zachodniopomorska uzyskała klasę A

Źródło: „Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim za rok 2024",

W 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego, na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza stosowano pomiary intensywne – wykonywane na stałych stanowiskach, obejmujące: - pomiary automatyczne, - pomiary manualne prowadzone codziennie.

W 2024 r. w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało ogółem 11 stacji pomiarowych. Wszystkie pomiary realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska jako monitoring w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza PMŚ. W ramach wojewódzkiej sieci pomiarowej RWMŚ w Szczecinie dysponuje 1 mobilną stacją pomiarową, za pomocą której wykonuje pomiary w miejscowościach województwa zachodniopomorskiego posiadających status uzdrowiska.

Lokalizacja stacji jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej oceny jakości powietrza" wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru próbek substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia. Ozon jako substancja zanieczyszczająca środowisko jest problemem ponadregionalnym. Powstaje w wyniku reakcji fotochemicznej z udziałem tlenków azotu, tlenku węgla i węglowodorów. Do wytworzenia się reakcji niezbędna jest energia słoneczna, stąd stężenia ozonu wzrastają w dni słoneczne, wiosenne i letnie. Wysokie stężenie ozonu jest skutkiem takich procesów jak emisja z zakładów przemysłowych, elektrociepłowni, emisja komunikacyjna, napływ zanieczyszczeń spoza granic miasta, a także sprzyjające warunki meteorologiczne do tworzenia ozonu.

Jako przyczynę przekroczeń poziomu celu długoterminowego wskazuje się, podobnie jak w przypadku ozonu analizowanego pod kątem ochrony

zdrowia ludzi, występowanie w okresie wiosenno-letnim warunków meteorologicznych sprzyjających formowaniu się ozonu w powietrzu (wysoka temperatura i duże nasłonecznienie) oraz napływ mas powietrza zanieczyszczonych ozonem i substancjami stanowiącymi tzw. prekursory ozonu z terenów zurbanizowanych województwa i spoza granic kraju.

Analiza stężeń zanieczyszczeń monitorowanych w 2024 roku wskazuje na ścisłą zależność ich poziomu od warunków meteorologicznych. Cieplejszy w porównaniu z poprzednimi latami rok 2024 spowodował mniejszą emisję zanieczyszczeń pochodzących ze spalania paliw na cele grzewcze, co bezpośrednio przełożyło się na niższe stężenia tych zanieczyszczeń w powietrzu. Mniejsze też są zasięgi obszarów przekroczeń poszczególnych zanieczyszczeń i mniejsza jest liczba osób narażonych na ponadnormatywne stężenia.

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń na terenie obszaru obok emisji z systemów grzewczych jest także emisja liniowa pochodząca z transportu samochodowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, parametrów technicznych i stanu drogi.

Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych, głównie ma to niekorzystny wpływ na uprawy rolne. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło emisji zanieczyszczeń nie tylko do powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód wskutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Działaniami zmierzającymi do ograniczenia emisji liniowej mogą być remonty dróg w złym stanie, usprawnienie ruchu samochodowego poprzez budowę tras szybkiego ruchu oraz wyprowadzanie ruchu tranzytowego z ośrodków miejskich, rozbudowa sieci transportu zbiorowego i promocja jej wśród mieszkańców, rozwój elektro-mobilności oraz rozbudowa sieci infrastruktury rowerowej i pieszej.

Działania podejmowane w celu ochrony jakości powietrza

W dniu 26 września 2018 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął uchwałę Nr XXXV/540/18 w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Z 2018 r., poz. 4984) tzw. „uchwałę antysmogową". Ograniczenia i zakazy wymienione w akcie prawa miejscowego obowiązują wszystkich użytkowników instalacji o mocy poniżej 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczeniami i zakazami objęto w szczególności następujące instalacje: kotły centralnego ogrzewania i ogrzewacze pomieszczeń tj. kominki, piece kaflowe, kozy, itp.

Wprowadzenie uchwały antysmogowej dla województwa zachodniopomorskiego powoduje, iż:

1. na terenie województwa od 1 maja 2019 r. zakazane jest stosowanie paliw stałych tj.:
   - paliwa niesortowane w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.),
   - muły i flotokoncentraty węglowe oraz mieszanki produkowane z ich wykorzystaniem,
   - węgiel brunatny,
   - paliwa niespełniające wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.).
2. docelowo na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone będzie eksploatowanie instalacji na paliwo stałe spełniające minimalny standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych

wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012.

Zgodnie z zapisami uchwały kotły zainstalowane przed wejściem w życie uchwały antysmogowej i niespełniające jej wymagań będą musiały być wymienione w poniższych etapach:

- do 1 stycznia 2024 r. należało wymienić kotły niespełniające żadnych standardów emisyjnych (kotły bezklasowe tzw. kopciuchy),
- do 1 stycznia 2028 r. wymienić należy kotły poniżej klasy 5.
- docelowo na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone będzie eksploatowanie ogrzewaczy pomieszczeń (kominki, kozy, piece kaflowe itp.) spełniających minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Uchwałą Nr XLV/540/23 z dnia 14 września 2023 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął Aktualizację Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej. W ramach realizacji Programu wyznaczono kierunki działań naprawczych takie jak:

- Ograniczenie emisji z instalacji o małej mocy do 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych;
- Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów ograniczających używanie paliw lub urządzeń do celów grzewczych oraz zakazu spalania odpadów;
- Działania promocyjne i edukacyjne (ulotki, imprezy, akcje szkolne, audycje, konferencje) oraz informacyjne i szkoleniowe.

W przypadku działań naprawczych prowadzących do redukcji emisji z sektora komunalno-bytowego zostały one tak dobrane, aby umożliwiały wyznaczenie osiągniętego efektu ekologicznego. Wskazano następujące wskaźniki:

- liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których zlikwidowano nieefektywne źródło ciepła na paliwa stałe liczone w sztukach i m^2, wraz z podaniem zmiany sposobu ogrzewania na:
  - przyłącze do sieci ciepłowniczej,
  - przyłącze do sieci gazowej,
  - odnawialne źródła energii,
  - kocioł na paliwa kopalne spełniający wymagania min. klasy 5 lub ekoprojektu,
  - kocioł na biomasę stałą, spełniający wymagania min. klasy 5 lub ekoprojektu,
  - ogrzewanie elektryczne,
  - ogrzewanie olejowe,
  - miejscowe ogrzewacze pomieszczeń, spełniające wymogi ekoprojektu.
- liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których przeprowadzono termomodernizację bez wymiany źródeł ciepła lub ze zmianą sposobu ogrzewania liczone w sztukach i m^2,
- liczba i powierzchnia budynków, w tym jednorodzinnych i wielorodzinnych, w których zainstalowano kolektory słoneczne bez wymiany źródeł ciepła (kotła węglowego) liczone w sztukach i m^2.

Podstawowym celem Programu ochrony powietrza dla strefy zachodniopomorskiej jest poprawa jakości powietrza poprzez dotrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza oraz osiągnięcie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w celu ograniczenia niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń na mieszkańców. Dlatego zaplanowane działania mają na celu uzyskanie maksymalnego efektu ekologicznego poprzez redukcję emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł, które w największy sposób oddziałują na wielkość stężeń substancji w powietrzu.

3.4. Hałas

Hałas to czynnik stresogenny, a przy długotrwałej ekspozycji może powodować między innymi choroby układu krążenia, choroby psychiczne i zaburzenia snu. Na podstawie ustawy Prawo Ochrony Środowiska, ochronę akustyczną w środowisku należy zapewnić terenom pod zabudowę mieszkaniową, pod szpitale i domy pomocy społecznej, pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży, terenom na cele uzdrowiskowe i na cele rekreacyjno-wypoczynkowe oraz pod zabudowę mieszkaniowo-usługową.

Standardy dotyczące klimatu akustycznego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112). W rozporządzeniu zawarte są dopuszczalne poziomy hałasu dla poszczególnych rodzajów źródeł, w odniesieniu do rodzaju terenów wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje.

Wskaźnikami oceny hałasu stosowanymi w polityce długookresowej, w szczególności przy sporządzaniu map akustycznych i programów ochrony przed hałasem, są:

LDWN– długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony w ciągu wszystkich dób w roku, z uwzględnieniem pory dnia (6.00-18.00), pory wieczoru (18.00-22.00) i pory nocy (22.00-06.00),

LN– długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB) wyznaczony w ciągu wszystkich pór nocy (22.00-06.00), a także mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska w odniesieniu do jednej doby:

LAeq D – równoważnego poziomu dźwięku wyznaczonego dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6.00 do godz. 22.00),

LAeq N – równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22.00 do godz. 6.00).

Oceny stanu klimatu akustycznego dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach państwowego monitoringu środowiska. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska dokonuje z kolei oceny klimatu akustycznego województwa, w oparciu o własne dane oraz z wykorzystaniem informacji, pochodzących od jednostek i podmiotów zobowiązanych do realizacji badań oraz analiz na administrowanych przez nich obszarach. Klimat akustyczny na wybranych odcinkach dróg najbardziej obciążonych ruchem badany jest również przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad.

Klimat akustyczny Powiatu Drawskiego jest kształtowany przede wszystkim przez hałas komunikacyjny – drogowy oraz hałas przemysłowy (choć w mniejszym stopniu).

<u>Hałas drogowy</u>

Na terenie Powiatu Drawskiego głównym źródłem hałasu drogowego są:

- drogi krajowe:
  - droga krajowa nr 10;
  - droga krajowa nr 20;
- drogi wojewódzkie:
  - droga wojewódzka nr 148;
  - droga wojewódzka nr 162;
  - droga wojewódzka nr 163;
  - droga wojewódzka nr 171;
  - droga wojewódzka nr 173;
  - droga wojewódzka nr 175;
  - droga wojewódzka nr 177;
- drogi powiatowe:
- drogi gminne,
- drogi wewnętrzne.

Zgodnie z danymi pochodzącymi z Głównego Urzędu Statystycznego na rok 2024, łączna długość dróg powiatowych zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego wynosiła 738,1 km. Wśród nich:

- 370,3 km stanowiły drogi o nawierzchni twardej – czyli o powierzchni utwardzonej za pomocą materiałów mineralnych lub betonowych,
- 347,0 km sklasyfikowano jako drogi o nawierzchni twardej ulepszonej, charakteryzujące się wyższą nośnością i trwałością, przystosowane do większego natężenia ruchu i obciążeń,

- natomiast 20,8 km to drogi o nawierzchni gruntowej, czyli o nawierzchni z gruntu rodzimego, piasku, żwiru lub ulepszonej kruszywem, są wysoce podatne na warunki atmosferyczne, a ich utrzymanie wymaga regularnego równania.

Z kolei całkowita długość dróg gminnych w powiecie, w roku 2024 wyniosła 300,1 km, z czego:

- 181,8 km stanowiły drogi o nawierzchni twardej,
- 146,5 km stanowiły drogi o nawierzchni twardej ulepszonej,
- 118,3 km stanowiły drogi o nawierzchni gruntowej.

Dane te wskazują na zróżnicowany stan techniczny infrastruktury drogowej w powiecie, z dominacją nawierzchni twardych (55,4%), co może mieć wpływ na dostępność komunikacyjną poszczególnych obszarów.

W ostatnich latach na terenie gminy nie było zlokalizowanych punktów pomiarowych w ramach monitoringu hałasu prowadzonego przez WIOŚ. Ostanie badania w ramach monitoringu hałasu prowadzonego przez WIOŚ były realizowane w Powiecie Drawskim w 2021 roku. Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Szczecinie prowadziło badania poziomu emisji hałasu w 3 punktach pomiarowych na terenie miasta Czaplinek:

- ul. Wałecka: średni ruch dobowy wyniósł 2 519 pojazdów/24h;
- ul. Polna: średni ruch dobowy wyniósł 2 117 pojazdów/24h;
- ul. 7-go Kołobrzeskiego Pułku Piechoty: średni ruch dobowy wyniósł: 2 581 pojazdów/24h.

Pomiary dobowe (krótkookresowe) wykazały przekroczenia poziomu hałasu:

- przy ul. 7-go Kołobrzeskiego Pułku Piechoty (przy drodze S20), w porze nocnej, mieszczące się w przedziale 2,5 - 3,7 dB;
- przy ul. Polnej (przy drodze DW163), w porze dziennej, mieszczące się w przedziale 2,4 – 3,9 dB;
- przy ul. Polnej (przy drodze DW163), w porze nocnej, mieszczące się w przedziale 0,9 1,7 dB.

Natomiast pomiary długookresowe prowadzone przy DW163 (ul. Wałecka w Czaplinku) wykazały przekroczenia emisji hałasu komunikacyjnego w porze dziennej: 2,5 dB, a w porze nocnej: 2,8 dB.

Generalny Pomiar Ruchu (GPR) wykonany w 2025 roku, prowadzony był w 8 punktach znajdujących się w Powiecie Drawskim. Dwa punkty zlokalizowane były przy drodze krajowej nr 10, natomiast sześć punktów przy drodze krajowej nr 20. Średni dobowy ruch roczny na odcinkach DK10 wyniósł od 5471 do 7123 pojazdów silnikowych/dobę. Z kolei średni dobowy ruch roczny na odcinkach DK20 wyniósł od 5731 do 8881 pojazdów silnikowych/dobę. Analizują porównanie zmiany wielkości średniego dobowego ruchu rocznego na ww. drogach (w odniesieniu do pomiarów wykonanych w latach 2020-2021) można zauważyć:

- niewielki spadek liczby pojazdów silnikowych na DK10 w Powiecie Drawskim (1-2%);
- znaczne zmniejszenie liczby pojazdów silnikowych na DK20 w Powiecie Drawskim (1-24%).

Na drogach wojewódzkich również prowadzone były badania w ramach Generalnego Pomiaru Ruchu, jednakże opracowanie tych wyników będzie dostępne dopiero pod koniec czerwca 2026 roku.

Hałas, oddziałując bezpośrednio na tereny sąsiadującej zabudowy, stanowi główne źródło zagrożenia. Hałas drogowy stanowi dominujące źródło na terenie powiatu, zarówno pod względem wielkości jak i zasięgu oddziaływania. Największy poziom hałasu może występować na terenach położonych w bezpośrednim sąsiedztwie dróg krajowych i wojewódzkich. Drogi te charakteryzuje znaczący udział pojazdów ciężkich. Drogi gminne i wewnętrzne charakteryzuje duża zmienność natężenia ruchu w ciągu doby, ruch jest największy podczas dnia, a w czasie nocy spada znacząco. Charakteryzują się one także mniejszym udziałem pojazdów ciężkich (z wyjątkiem pojazdów komunikacji miejskiej). Stopień zagrożenia hałasem obszarów położonych wokół dróg jest zależny od struktury ruchu, rodzaju drogi, stanu i rodzaju nawierzchni, ale także ukształtowania terenu. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa również typ zabudowy zlokalizowanej wokół dróg oraz sposób jej zagospodarowania i użytkowania. Ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego klimatu akustycznego środowiska,

w szczególności poprzez utrzymanie poziomu hałasu poniżej wartości dopuszczalnej lub na tym poziomie oraz na zmniejszaniu poziomu hałasu do co najmniej dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany. Do głównych działań zapobiegawczych należy przede wszystkim poprawa nawierzchni dróg, stosowanie ekranów akustycznych, wałów ziemnych, pasów zieleni, lokalizowanych w obszarze rozwiązań ochronnych. Do najczęstszych metod stosowanych w miejscu powstawania hałasu stosuje się np. wyprowadzenie ruchu tranzytowego poza obręb dzielnic mieszkalnych poprzez budowę obwodnic, zakaz wjazdu pojazdów ciężarowych do centrów gminy, stosowanie nawierzchni „cichych", ogólna poprawa stanu nawierzchni dróg i ulic, zachęcanie kierowców do korzystania z transportu zbiorowego, kontrole prędkości, stosowanie środków uspokojenia ruchu w obrębie osiedli mieszkalnych.

Hałas tramwajowy

Na terenie Powiatu Drawskiego nie występuje infrastruktura tramwajowa, a przez obszar administracyjny powiatu nie przebiegają żadne linie tramwajowe.

Brak jest zarówno istniejących, jak i planowanych torowisk tramwajowych oraz urządzeń związanych z funkcjonowaniem tego typu transportu zbiorowego.

Transport publiczny na obszarze powiatu realizowany jest w oparciu o system komunikacji autobusowej, obsługującej główne ciągi komunikacyjne i zapewniający połączenie z sąsiednimi jednostkami administracyjnymi. Zgodnie z danymi GUS, na analizowanym terenie w roku 2024 funkcjonowało 288 przystanków autobusowych.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy obejmuje dźwięki emitowane przez różnego rodzaju maszyny, urządzenia oraz instalacje stanowiące wyposażenie zakładów przemysłowych i usługowych. Do hałasu przemysłowego zalicza się również dźwięki emitowane przez urządzenia obiektów handlowych, takie jak: klimatyzatory, wentylatory itp., a także urządzenia nagłaśniające w lokalach rozrywkowych i gastronomicznych. W odróżnieniu od hałasu komunikacyjnego, hałas przemysłowy ma na ogół charakter lokalny.

Hałas przemysłowy na terenie powiatu nie powoduje tak znacznych uciążliwości jak wspomniany wyżej hałas drogowy. Mimo to nie można pominąć jego roli w kształtowaniu warunków akustycznych obszaru. W roku 2024 wykonywano pomiary hałasu przemysłowego wśród 4 zakładów zarejestrowanych w bazie EHALAS-P. Zakłady te znajdowały się w miejscowościach Złocieniec oraz Giżyno.

Hałas kolejowy i lotniczy

Od lipca 2024 roku na terenie Powiatu Drawskiego funkcjonuje lądowisko dla śmigłowców ratunkowych przy SOR Szpitala w Drawsku Pomorskim. Lądowisko jest przystosowane do obsługi śmigłowców LPR oraz maszyn o długości do 20 m i masie startowej do 12 ton, w tym także śmigłowców transportowych typu Black Hawk. Uwzględniono to ze względu na położenie Drawska Pomorskiego w pobliżu Centrum Szkolenia Wojsk Lądowych.

We wsi sołeckiej Broczyno (gmina Czaplinek) znajduje się cywilne lądowisko samolotowe, zgłoszone do rejestru w 2012 roku przez Stowarzyszenie Lotnicze w Czaplinku.

W osadzie sołeckiej Drahimek (gmina Czaplinek) funkcjonuje prywatne lądowisko samolotowe, wpisane do rejestru w 2013 roku.

Przez Powiat Drawski przebiegają linie kolejowe mogące stanowić potencjalne źródło hałasu:

- linia kolejowa nr 210 relacji Chojnice – Runowo Pomorskie;
- linia kolejowa nr 403 relacji Piła Północ – Ulikowo;
- fragmenty dawnej linii kolejowej nr 410 relacji Grzmiąca – Kostrzyn.

W ostatnich latach na terenie Powiatu Drawskiego nie były prowadzone pomiary emisji hałasu kolejowego ani lotniczego.

3.5. Pola elektromagnetyczne

Działania w ramach ochrony przed polami elektromagnetycznymi polegają na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach albo zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane.

W ostatnich latach nastąpiła zmiana przepisów wykonawczych dotyczących prowadzenia pomiarów i oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku. Obecnie podstawy prawne prowadzenia monitoringu pól elektromagnetycznych stanowią:

- Art. 123 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (POŚ) (Dz. U. 2025 r., poz. 647 ze zm.),
- Art. 23 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. 2024 r., poz. 425 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2019 r., poz. 2448),
- Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 15 grudnia 2020 r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. 2020 r., poz. 2311).

Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku wprowadzono nowe normy składowej elektrycznej pola, zgodne ze standardem europejskim oraz zaleceniami Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony przed Promieniowaniem (ICNIRP) i Światowej Organizacji Zdrowia (WHO). Do końca 2019 r. dopuszczalny poziom składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości od 3 MHz do 3 GHz w miejscach dostępnych dla ludności określony został na poziomie 7 V/m. Obecnie poziom dopuszczalny składowej elektrycznej pola w miejscach dostępnych dla ludności dla zakresu częstotliwości od 10 MHz do 300 GHz wynosi od 28 V/m do 61 V/m. Dla częstotliwości objętych monitoringiem (80 MHz–40 GHz) dopuszczalny poziom pól elektromagnetycznych wynosi 28 V/m.

Na terenie Powiatu Drawskiego głównym źródłem promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego jest sieć kablowo-napowietrzna. Źródłami emisji promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy są również stacje bazowe telefonii komórkowej. Zasięgi występowania pól elektromagnetycznych o wartościach granicznych w otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych są zależne od mocy doprowadzanej do anten i charakterystyki promieniowania tych anten.

W otoczeniu stacji bazowych telefonii komórkowych pole elektromagnetyczne o wartościach granicznych występują nie dalej niż kilkadziesiąt metrów od samych anten i to na wysokości ich zainstalowania. W praktyce, w otoczeniu anten stacji bazowych GSM, znajdujących się w miastach, pola o wartościach wyższych od dopuszczalnych nie występują dalej niż 25 metrów od anten na wysokości zainstalowania tych anten.

Zgodnie z ustawą Prawo Ochrony Środowiska, GIOŚ w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska dokonuje oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie całego kraju, w tym na terenie województwa zachodniopomorskiego.

W ramach stałej sieci monitoringu punkty wyznacza się w każdym mieście dla dwuletniego cyklu pomiarowego, według zasady:

- poniżej 20 000 mieszkańców - 1 punkt pomiarowy;
- w przedziale od 20 000 do 50 000 mieszkańców - 2 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 50 000 do 100 000 mieszkańców - 3 punkty pomiarowe;
- w przedziale powyżej 100 000 do 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe, powyżej 200 000 mieszkańców - 4 punkty pomiarowe i 3 punkty pomiarowe na każde rozpoczęte kolejne 100 000 mieszkańców - w każdym mieście.

Analiza wyników pomiarów PEM prowadzonych w 2024 roku w ramach stałej sieci monitoringu wykazała, że z 45 pomiarów, najwyższą wartość natężenia pola elektromagnetycznego z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły, odnotowano w punkcie pomiarowym przy Placu Grunwaldzkim w Szczecinie - 2,72 V/m. W 11 punktach pomiarowych wartości natężenia pola elektromagnetycznego były poniżej dolnej granicy oznaczalności sondy pomiarowej - 0,5 V/m. We wszystkich punktach pomiarowych wartość wskaźnikowa WME nie przekroczyła 1, w związku z tym poziomy dopuszczalne PEM dla stałej sieci monitoringu uznano za dotrzymane. Średni poziom natężenia PEM w roku 2024, w województwie zachodniopomorskim dla stałej sieci monitoringu wyniósł 0,92 V/m.

W 2024 roku na terenie Powiatu Drawskiego była jeden punkt monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych, zlokalizowany w Drawsku Pomorskim przy ul. Marszałka J. Piłsudskiego. Wynik 0,5 godz. pomiaru wynosił w tym punkcie 1,04 [V/m], a Wartość wskaźnika WME wynosiła 0,08.

Od 2021 roku funkcjonuje System Informacyjny o Instalacjach wytwarzających Promieniowanie Elektromagnetyczne SI2PEM, utworzony na podstawie ustawy z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 604 ze zm.). System SI2PEM pozwala na bezpośredni dostęp do danych pomiarowych wszystkich zarejestrowanych w nim stacji bazowych, dzięki czemu można uzyskać informacje dotyczące poziomu pola elektromagnetycznego od roku 2018.

3.6. Zasoby wodne – wody powierzchniowe, podziemne i zagrożenie powodzią

Wody powierzchniowe

Obszar Powiatu Drawskiego leży w zasięgu dorzecza Odry, w regionach wodnych Warty oraz Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego. Analizowany teren znajduje się pod nadzorem czterech Zarządów zlewni: w Gryficach (gmina Drawsko Pomorskie, niewielki obszar w gminie Kalisz Pomorski), w Koszalinie (niewielki obszar w gminie Czaplinek), w Pile (dominująca część w powiecie, obejmująca w całości gminy Wierzchowo i Złocieniec, a w części gminy Drawsko Pomorskie, Czaplinek i Kalisz Pomorski) oraz w Stargardzie (niewielka część gminy Kalisz Pomorski).

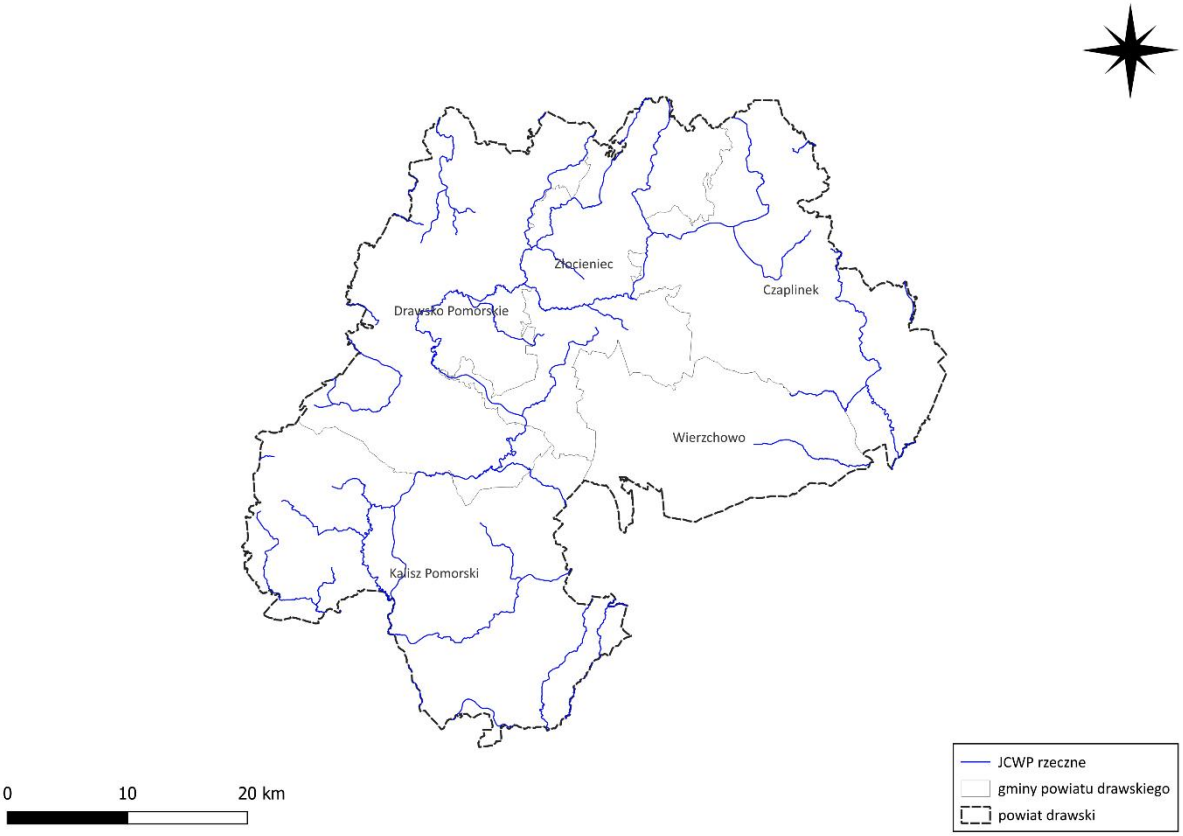

Rysunek 3. Zarządy zlewni na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Główne rzeki przepływające przez teren powiatu to Dobrzyca i Drawa. Pierwsza wymieniona jest prawym dopływem Piławy, jej całkowita długość to 64,3 km, a powierzchnia zlewni wynosi 925 km^2. Swoje źródło ma w okolicy Łubowa, natomiast uchodzi do Piławy na północ od Piły. Drawa będąca dopływem Noteci ma całkowitą długość wynoszącą 185,9 km, a jej powierzchnia zlewni to 3 296,4 km. Swoje źródło ma w osadzie Zdroje (sołectwo Grodno) na wysokości ok. 200 m n.p.m., natomiast uchodzi do Noteci w okolicach Krzyża Wielkopolskiego na wysokości ok. 30 m n.p.m.

Na terenie Powiatu Drawskiego znajduje się 30 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych oraz 39 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych jeziornych. Zostały one przedstawione na poniższych mapach oraz opisane w tabelach.

Rysunek 4. JCWP rzeczne na terenie Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

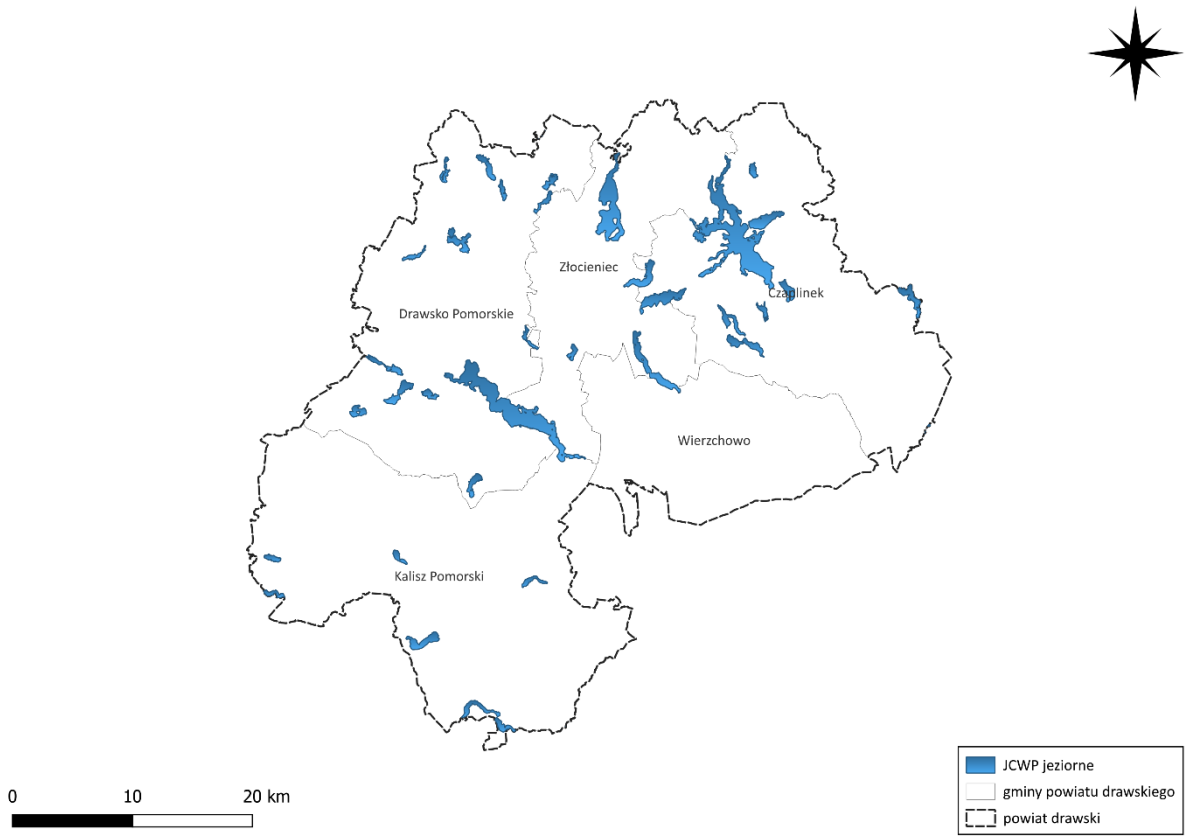
Tabela 5. Charakterystyka JCWP rzecznych zlokalizowanych w Powiecie Drawskim

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	RW600011188877	Drawa od Studzienicy do Płocicznej	NAT - naturalna część wód	RzN - Rzeka nizinna	zagrożona
2.	RW600009188869	Słopica	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	niezagrożona
3.	RW60000918885669	Głęboka	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	niezagrożona
4.	RW600009198399	Ina od źródeł do Stobnicy	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
5.	RW6000091888587	Drawica	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
6.	RW6000091888729	Korytnica	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
7.	RW60000918885189	Wąsówka	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
8.	RW60000918885329	Rów Suliszewski	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
9.	RW60001118885359	Drawa od jez. Krosino do jez. Lubie	NAT - naturalna część wód	RzN - Rzeka nizinna	zagrożona
10.	RW600018188853589	Kamienna	NAT - naturalna część wód	R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	zagrożona
11.	RW6000091888564	Pęknica	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	niezagrożona
12.	RW6000091888562	Radówka	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	niezagrożona
13.	RW600018424699	Brzeźnicka Węgorza	NAT - naturalna część wód	R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	zagrożona
14.	RW60000918865994871	Dobrzyca do Świerczyńca	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
15.	RW60001818865994869	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego	NAT - naturalna część wód	R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	zagrożona
16.	RW60001818865994719	Piława do zb. Nadarzyckiego	NAT - naturalna część wód	R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	zagrożona
17.	RW60000944431	Dębnica od źródeł do Brusny wraz z Brusną	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
18.	RW6000181888513	Drawa do jez. Krosino	NAT - naturalna część wód	R_poj - Rzeka w systemie rzeczno-jeziorowym Pojezierzy	zagrożona
19.	RW6000091888538	Studzienica	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	niezagrożona
20.	RW60000918887819	Płociczna do Runicy	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	niezagrożona
21.	RW60000918865994874	Iłowiec	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
22.	RW6000114249	Reska Węgorza od Golnicy do ujścia	NAT - naturalna część wód	RzN - Rzeka nizinna	zagrożona
23.	RW60001042349	Łoźnica	NAT - naturalna część wód	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	zagrożona
24.	RW60001142299	Stara Rega od Rzepczynki do ujścia	NAT - naturalna część wód	RzN - Rzeka nizinna	niezagrożona
25.	RW600017422919	Stara Rega do Rzepczynki	NAT - naturalna część wód	Pl_poj - Potok w systemie rzeczno-	zagrożona

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
				jeziorowym Pojezierzy łososiowy	
26.	RW60000918885229	Rakoń	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
27.	RW6000104229129	Rzepczynka	NAT - naturalna część wód	PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty	zagrożona
28.	RW6000091888529	Kokna	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
29.	RW60000942135	Rega od źródeł do dopływu spod Bystrzyny wraz z dopływem spod Bystrzyny	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona
30.	RW60000918885112	Miedznik	NAT - naturalna część wód	PN - Potok lub strumień nizinny	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe)

Rysunek 5. JCWP jeziorne na terenie Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW WP

Tabela 6. Charakterystyka JCWP jeziornych zlokalizowanych w Powiecie Drawskim

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
1.	LW10752	Dominikowskie	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
2.	LW10732	Głębokie	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
3.	LW10743	Mąkowarskie	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
4.	LW10751	Krzywe Dębsko	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
5.	LW10736	Trzebuń	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
6.	LW10750	Szerokie	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
7.	LW10760	Korytnica	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	zagrożona
8.	LW10682	Żerdno	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
9.	LW10694	Krosino	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
10.	LW10695	Wilczkowo	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
11.	LW10699	Wąsosze	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	zagrożona
12.	LW10705	Ostrowiec	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
13.	LW10706	Dołgie	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
14.	LW10689	Czaplino	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
15.	LW10606	Krzemno	NAT - naturalna część wód	K_a - Jezioro na podłożu krzemionkowym, niskozasadowe (tak zwane lobeliowe), stratyfikowane	zagrożona
16.	LW10721	Jelenie	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
17.	LW10685	Pławno	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
18.	LW10723	Kańsko	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	zagrożona
19.	LW10681	Prosino	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
20.	LW10605	Kaleńskie	NAT - naturalna część wód	K_a - Jezioro na podłożu krzemionkowym, niskozasadowe (tak zwane lobeliowe), stratyfikowane	niezagrożona

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
21.	LW10606	Krzemno	NAT - naturalna część wód	K_a - Jezioro na podłożu krzemionkowym, niskozasadowe (tak zwane lobeliowe), stratyfikowane	zagrożona
22.	LW10682	Żerdno	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
23.	LW10684	Drawsko	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
24.	LW20818	Dołgie	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
25.	LW20820	Zarańskie	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
26.	LW20826	Wielkie Dąbie	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
27.	LW20843	Ostrowiec	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
28.	LW20845	Bucierz	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
29.	LW20846	Czaple	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
30.	LW10579	Komorze	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Status JCWP	Typ JCWP	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
31.	LW10597	Niewlino	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
32.	LW10615	Businowskie Duże	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
33.	LW10717	Lubie	NAT - naturalna część wód	WSd_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
34.	LW20849	Żabickie	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
35.	LW20824	Gęgnowskie	NAT - naturalna część wód	WSd_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o dużej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	niezagrożona
36.	LW20827	Przytonko	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	niezagrożona
37.	LW20811	Klęckie	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
38.	LW10708	Siecino	NAT - naturalna część wód	WSm_a - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, stratyfikowane	zagrożona
39.	LW20810	Resko Górne	NAT - naturalna część wód	WSm_b - Jezioro na podłożu wapiennym, o małej wartości współczynnika Schindlera, polimiktyczne	zagrożona

Źródło: opracowanie własne na podstawie II aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy (http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe)

Tabela 7. Ocena stanu JCWP na terenie Powiatu Drawskiego

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/ potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
JCWP RZECZNE							
1.	Drawa od Studzienicy do Płocicznej RW600011188877	2	1	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
2.	Słopica RW600009188869	2	2	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
3.	Ina od źródeł do Stobnicy RW600009198399	3	>2	1	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
4.	Drawica RW6000091888587	3	>2	1	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
5.	Korytnica RW6000091888729	2	2	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
6.	Wąsówka RW60000918885189	5	>2	-	5 (zły stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Zły stan wód
7.	Rów Suliszewski RW60000918885329	4	>2	-	4 (słaby stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Zły stan wód
8.	Drawa od jez. Krosino do jez. Lubie RW60001118885359	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
9.	Kamienna RW600018188853589	2	2	-	2 (dobry stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Brak możliwości wykonania oceny
10.	Brzeźnicka Węgorza RW600018424699	3	2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
11.	Dobrzyca do Świerczyńca RW60000918865994871	2	1	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/ potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
12.	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego RW60001818865994869	2	1	-	2 (dobry stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Brak możliwości wykonania oceny
13.	Piława do zb. Nadarzyckiego RW60001818865994719	2	2	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
14.	Dębnica od źródeł do Brusny wraz z Brusną RW60000944431	2	1	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
15.	Drawa do jez. Krosino RW6000181888513	3	2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
16.	Studzienica RW6000091888538	1	2	-	2 (dobry stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Brak możliwości wykonania oceny
17.	Płociczna do Runicy RW60000918887819	2	2	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
18.	Iłowiec RW60000918865994874	2	1	-	2 (dobry stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Brak możliwości wykonania oceny
19.	Reska Węgorza od Golnicy do ujścia RW6000114249	2	2	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
20.	Łoźnica RW60001042349	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
21.	Stara Rega od Rzepczynki do ujścia RW60001142299	2	>2	-	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Zły stan wód

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/ potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
22.	Stara Rega do Rzepczynki RW600017422919	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
23.	Rakoń RW60000918885229	2	>2	-	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
24.	Rzepczynka RW6000104229129	5	>2	2	5 (zły stan ekologiczny)	Stan chemiczny dobry	Zły stan wód
25.	Kokna RW6000091888529	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
26.	Rega od źródeł do dopływu spod Bystrzyny wraz z dopływem spod Bystrzyny RW60000942135	2	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
27.	Miedznik RW60000918885112	5	>2	1	5 (zły stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
JCWP JEZIORNE							
1.	Dominikowskie LW10752	2	>2	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
2.	Krzywe Dębsko LW10751	2	-	-	-	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
3.	Trzebuń LW10736	3	-	-	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
4.	Szerokie LW10750	2	2	-	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
5.	Korytnica LW10760	4	>2	2	4 (słaby stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
6.	Żerdno LW10682	2	2	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
7.	Krosino LW10694	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/ potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
8.	Wilczkowo LW10695	2	2	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
9.	Wąsosze LW10699	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
10.	Ostrowiec LW10705	3	-	-	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
11.	Dołgie LW10706	3	-	-	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Zły stan wód
12.	Czaplino LW10689	1	-	-	Brak możliwości klasyfikacji	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
13.	Krzemno LW10606	2	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
14.	Pławno LW10685	1	2	-	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
15.	Kańsko LW10723	2	-	-	Brak możliwości klasyfikacji	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
16.	Prosino LW10681	1	-	-	Brak możliwości klasyfikacji	Brak klasyfikacji	Brak możliwości wykonania oceny
17.	Kaleńskie LW10605	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
18.	Krzemno LW10606	2	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
19.	Żerdno LW10682	2	2	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
20.	Drawsko LW10684	3	2	1	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód

Lp.	Nazwa i kod JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizyko-chemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Stan/ potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
21.	Dołgie LW20818	3	-	-	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Brak klasyfikacji	Zły stan wód
22.	Zarańskie LW20820	3	2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
23.	Wielkie Dąbie LW20826	3	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
24.	Czaple LW20846	-	-	-	Brak możliwości klasyfikacji	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
25.	Komorze LW10579	2	2	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
26.	Lubie LW10717	2	>2	2	3 (umiarkowany stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
27.	Żabickie LW20849	1	-	-	Brak możliwości klasyfikacji	Brak klasyfikacji	Brak możliwości wykonania oceny
28.	Przytonko LW20827	2	2	2	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
29.	Klęckie LW20811	4	2	1	4 (słaby stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
30.	Siecino LW10708	2	>2	1	2 (dobry stan ekologiczny)	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód
31.	Resko Górne LW20810	1	-	-	Brak możliwości klasyfikacji	Stan chemiczny poniżej dobrego	Zły stan wód

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych: „Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela" oraz „Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2019-2024 na podstawie monitoringu – tabela"

Na podstawie zebranych danych można stwierdzić, że stan wód rzecznych i jeziornych w powiecie drawskim jest ogólnie niezadowalający. Mimo że wiele jednolitych części wód osiąga dobry lub umiarkowany stan ekologiczny, końcowa ocena większości z nich została określona jako zła. Decydującym czynnikiem wpływającym na taką ocenę jest przede wszystkim stan chemiczny, który w większości przypadków został sklasyfikowany jako poniżej dobrego.

W przypadku wód rzecznych większość badanych cieków charakteryzuje się dobrym lub umiarkowanym stanem ekologicznym, co świadczy o stosunkowo korzystnych warunkach biologicznych i fizykochemicznych. Jednak niemal wszystkie rzeki uzyskały końcową ocenę „zły stan wód", głównie z powodu niespełnienia norm chemicznych. W kilku przypadkach, takich jak Wąsówka, Rzepczynka czy Miedznik, odnotowano także zły stan ekologiczny, co dodatkowo pogarsza ogólną ocenę. W części cieków nie było możliwe wykonanie pełnej oceny, co wskazuje na braki monitoringowe lub niedostateczne dane.

Podobna sytuacja dotyczy jezior. Wiele z nich osiąga dobry lub umiarkowany stan ekologiczny, co świadczy o zachowaniu stosunkowo dobrych warunków przyrodniczych. Mimo to większość jezior została oceniona jako będąca w złym stanie, również z powodu niespełnienia wymagań dla stanu chemicznego. W niektórych jeziorach, takich jak Korytnica czy Klęckie, stwierdzono dodatkowo słaby stan ekologiczny. W kilku przypadkach, jak Prosino czy Żabickie, nie było możliwe przeprowadzenie pełnej oceny stanu.

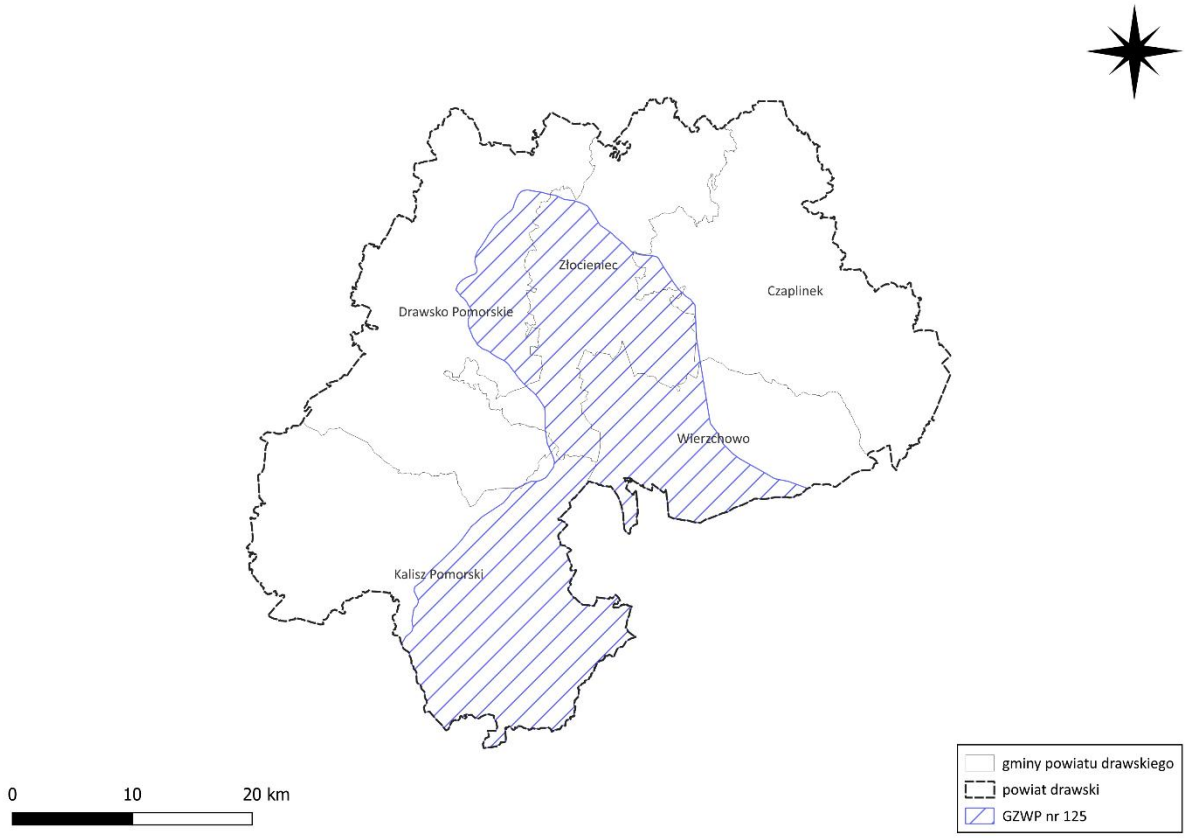
Analiza wskazuje więc, że głównym problemem wód powierzchniowych w powiecie drawskim nie jest zazwyczaj ich stan ekologiczny, lecz jakość chemiczna. Można zatem uznać, że pomimo relatywnie dobrych walorów przyrodniczych wielu rzek i jezior, ogólny stan wód w powiecie drawskim należy ocenić jako zły, a poprawa powinna koncentrować się przede wszystkim na ograniczaniu presji wpływających na zanieczyszczenie chemiczne wód.

Wody podziemne

Obszar Powiatu Drawskiego objęty jest zasięgiem Głównego Zbiornika Wód Podziemnych nr 125 "Wałcz-Piła". GZWP nr 125 zbudowany jest z kilku warstw wodonośnych występujących w utworach czwartorzędowych, związanych głównie z osadami fluwioglacjalnymi, sandrowymi i aluwialnymi. W jego obrębie wyróżnia się trzy poziomy wodonośne: przypowierzchniowy, międzymorenowy oraz podglinowy, które miejscami pozostają ze sobą w łączności hydraulicznej, tworząc wspólny kompleks wodonośny. Zasilanie zbiornika odbywa się przede wszystkim przez infiltrację opadów atmosferycznych oraz przepływy między warstwami wodonośnymi. Zasoby zbiornika są obecnie wykorzystywane w niewielkim stopniu, co świadczy o dużych rezerwach zasobowych i stabilnej sytuacji w zakresie zaopatrzenia w wodę, zwłaszcza że nie planuje się budowy nowych ujęć.

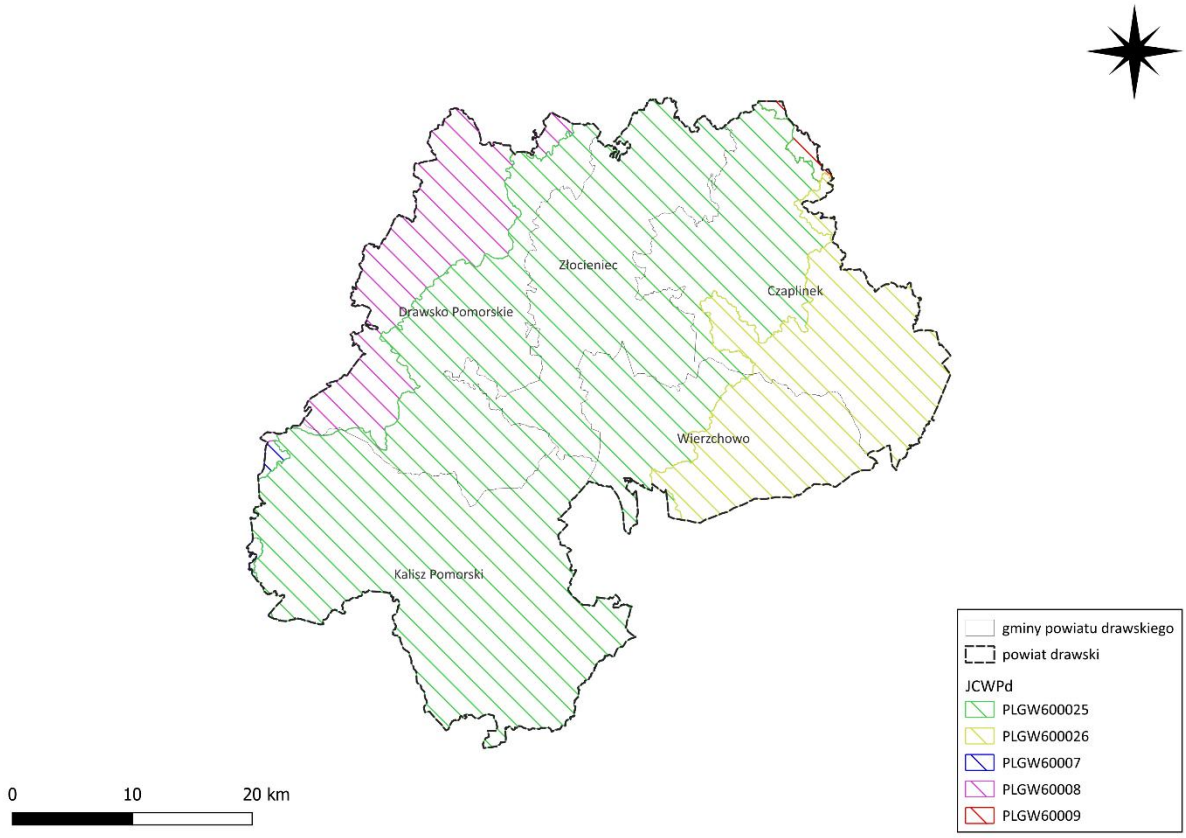
Wody podziemne GZWP nr 125 cechują się na ogół dobrą jakością. Na większości obszaru występują wody II klasy jakości, a na około 20% powierzchni nawet I klasy. Wody III klasy pojawiają się jedynie lokalnie. Miejscami odnotowano podwyższone stężenia żelaza i manganu, jednak ogólnie skład chemiczny wód jest stabilny. Obszar zbiornika jest w dużym stopniu użytkowany rolniczo i leśnie, przy czym lasy zajmują ponad połowę jego powierzchni, co korzystnie wpływa na ochronę zasobów wodnych. Istotną rolę odgrywają również jeziora i gęsta sieć rzeczna, sprzyjające rozwojowi turystyki, a znaczna część obszaru objęta jest różnymi formami ochrony przyrody, w tym siecią Natura 2000 oraz parkami narodowymi i krajobrazowymi.

Zbiornik jest w większości dobrze izolowany od powierzchni terenu, choć w niektórych rejonach, zwłaszcza na obszarach sandrowych, izolacja ta nie występuje, co zwiększa podatność na zanieczyszczenia. W związku z tym wydzielono obszary o różnym stopniu zagrożenia oraz zaproponowano obszary ochronne obejmujące zarówno strefy narażone na migrację zanieczyszczeń antropogenicznych, jak i cały zbiornik ze względu na zagrożenia geogeniczne. Wskazuje to na dużą wartość zasobów GZWP nr 125, ale również potrzebę ich ochrony i racjonalnego gospodarowania.

Rysunek 6. Lokalizacja GZWP nr 125 na terenie Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB

Powiat Drawski znajduje się w zasięgu pięciu Jednolitych Części Wód Podziemnych: nr 25, nr 26, nr 7, nr 8 i nr 9. Analizowany teren jest jednak zdominowany przez JCWPd nr 25.

Rysunek 7. JCWPd na terenie Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB

Tabela 8. Charakterystyka JCWPd nr 25

Informacje podstawowe	
Numer JCWPd	25
Kod JCWPd	GW600025
Powierzchnia JCWPd [km^2]	3 287,91
Ocena stanu JCWPd	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry
Stan JCWPd	Dobry
Presje determinujące stan JCWPd	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m^3/rok] – stan na rok 2018	150 596,45
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	2,0
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe dla JCWP	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://www.apgw.gov.pl/

Tabela 9. Charakterystyka JCWPd nr 26

Informacje podstawowe	
Numer JCWPd	26
Kod JCWPd	GW600026
Powierzchnia JCWPd [km^2]	4 958,89
Ocena stanu JCWPd	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry
Stan JCWPd	Dobry
Presje determinujące stan JCWPd	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m^3/rok] – stan na rok 2018	289 911,47
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	6,0
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe dla JCWP	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://www.apgw.gov.pl/

Tabela 10. Charakterystyka JCWPd nr 7

Informacje podstawowe	
Numer JCWPd	7
Kod JCWPd	GW60007
Powierzchnia JCWPd [km^2]	2 323,26
Ocena stanu JCWPd	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry
Stan JCWPd	Dobry
Presje determinujące stan JCWPd	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m^3/rok] – stan na rok 2018	93 201,29
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	13,0
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe dla JCWP	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://www.apgw.gov.pl/

Tabela 11. Charakterystyka JCWPd nr 8

Informacje podstawowe	
Numer JCWPd	8
Kod JCWPd	GW60008
Powierzchnia JCWPd [km^2]	2 840,26
Ocena stanu JCWPd	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry
Stan JCWPd	Dobry
Presje determinujące stan JCWPd	

Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m^3/rok] – stan na rok 2018	183 105,17
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	3,0
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	niezagrożona
Cele środowiskowe dla JCWP	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://www.apgw.gov.pl/

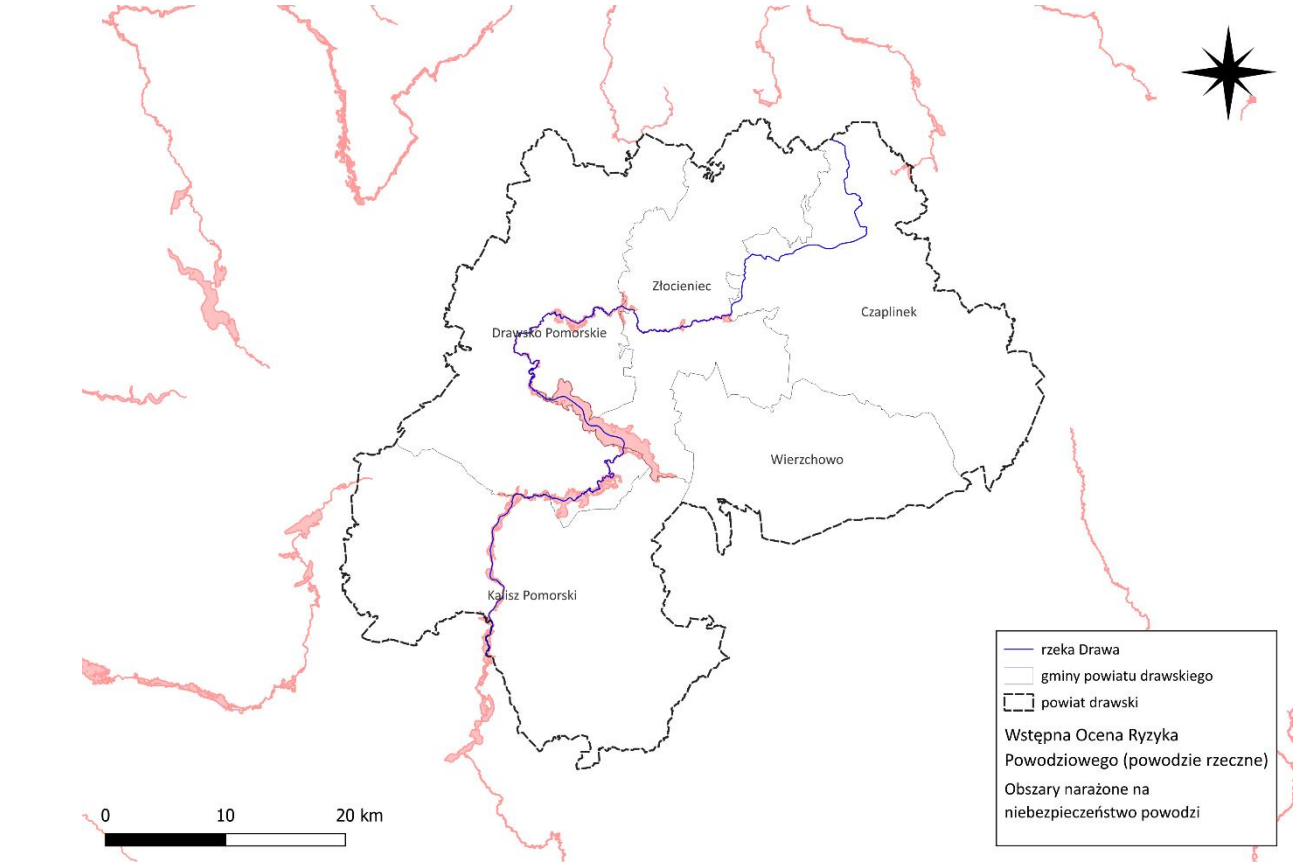
Tabela 12. Charakterystyka JCWPd nr 9

Informacje podstawowe	
Numer JCWPd	9
Kod JCWPd	GW60009
Powierzchnia JCWPd [km^2]	4 056,22
Ocena stanu JCWPd	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Słaby
Stan JCWPd	Słaby
Presje determinujące stan JCWPd	
Zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania [tys. m^3/rok] – stan na rok 2018	133 872,88
% wykorzystania zasobów dostępnych do zagospodarowania	17,0
Zidentyfikowane presje znaczące. Wynik analizy znaczących oddziaływań – JCWPd	intensywna eksploatacja ujęcia wód w Bogucinie - Rościęcinie powodująca obniżenie zwierciadła wód podziemnych w obrębie tarasu zalewowego rz. Parsęty, na obszarze którego występują torfowiska
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego	zagrożona ilościowo
Cele środowiskowe dla JCWP	
Stan chemiczny	Dobry
Stan ilościowy	Dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych https://www.apgw.gov.pl/

Zagrożenie powodziowe

Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, Powiat Drawski zagrożony jest powodziami rzecznymi pochodzącymi od cieku Drawa.

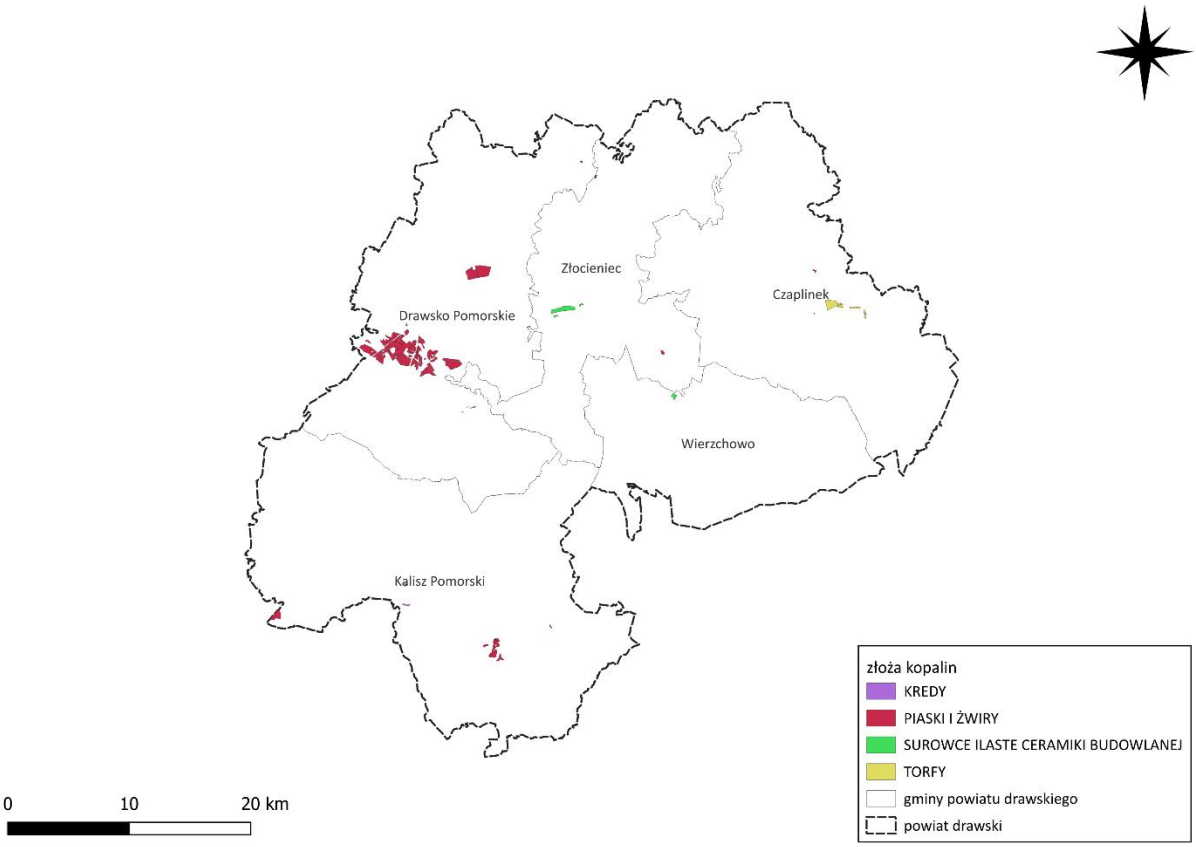
Rysunek 8. Obszary zagrożone powodziami rzecznymi w Powiecie Drawskim
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PGW Wody Polskie

3.7. Geologia

Obszar powiatu drawskiego zlokalizowany jest w północnej części antyklinorium kujawsko-pomorskiego, w środkowej, najbardziej wydźwigniętej części antykliny Świdwina. Strukturę przecinają liczne uskoki, prostopadłe do osi antyklinorium, tworząc zrębowy układ podłoża przedkenozoicznego. Osady paleozoiczne reprezentowane są przez iłowce kwarcowe ordowiku, węglanowo-ilaste utwory dewonu, wapienne i ilastodolomityczne skały karbonu oraz solonośną formację permu (cechsztyn). Obecne są piaskowce, mułowce i iłowce należące do retyku, które zalegają na piaskowcach kajpru. Utwory jury dolnej zajmują większość powierzchni podkenozoicznej. Są to piaskowce drobno- i średnioziarniste z przewarstwieniami iłowców i mułowców. Bezpośrednio na utworach jury dolnej występuje kompleks paleogeńsko-neogeński reprezentowany przez oligoceńskie mułowce, iłowce, mułki piaszczyste i iły barwy zielonoszarej oraz mioceńskie piaski, mułki i iły z przewarstwieniami węgla brunatnego. Miąższe, zróżnicowane litologicznie, utwory czwartorzędowe zakumulowane zostały podczas zlodowaceń: południowopolskich, środkowopolskich i północnopolskich oraz okresów interglacjalnych. Rozkład miąższości utworów czwartorzędowych jest uwarunkowany obecnością kopalnych rynien subglacjalnych oraz hipsometrią powierzchni współczesnej, której deniwelacje przekraczają lokalnie 120 m. Osady zlodowaceń południowopolskich reprezentowane są przez gliny zwałowe, które wypełniają zagłębienia powierzchni podczwartorzędowej. Podczas interglacjału wielkiego osadziły się piaszczysto-żwirowe serie rzeczne. Doliny tego wieku ulokowane są zazwyczaj w strefach rynien subglacjalnych lub obniżeniach egzaracyjnych. Zlodowacenia środkowopolskie związane są z kompleksem glin zwałowych oraz piaszczysto-żwirowymi osadami wodnolodowcowymi i ilastomułkowo-

piaszczystymi utworami zastoiskowymi. Piaski i żwiry zlodowacenia Odry osiągają maksymalnie miąższość kilku metrów. Glina zwałowa z tego okresu osiąga miąższość od kilku do ponad 20 m. Miąższość piasków i żwirów zlodowacenia Warty jest niewielka, natomiast gliny zwałowe z tego samego okresu występują w warstwach o miąższości od kilku do kilkunastu metrów. Osady interglacjału eemskiego reprezentowane są przez iły i piaski o genezie jeziornej oraz torfy. Osady zlodowaceń północnopolskich reprezentowane są przez osady fazy leszczyńskiej, poznańsko-dobrzyńskiej i pomorskiej stadiału głównego. Iły, mułki i piaski zastoiskowe fazy leszczyńskiej podścielają grube serie utworów wodnolodowcowych. Największe miąższości tych serii stwierdzono w okolicach Drawska Pomorskiego. Z fazą pomorską związane są osady zastoiskowe, wypełniające obniżenia powierzchni morenowej. Dominującym osadem tej fazy jest glina zwałowa. Budowę geologiczną tych form uzupełniają osady ilaste, mułkowe, piaszczyste i żwirowe. Holocen charakteryzuje się akumulacją dolinną, jeziorną i w zagłębieniach bezodpływowych gdzie akumulowane są piaski i żwiry rzeczne. W okolicach jezior występują osady mulasto-piaszczyste, gytie i kreda jeziorna. Zagłębienia bezodpływowe terenu wypełniają namuły. Torfy o niewielkiej miąższości, występują w dnach dolin rynnowych, w obniżeniach wokół jezior, w zagłębieniach bezodpływowych na wysoczyznach oraz w dnach dolin rzecznych.

Złoża kopalin na terenie Powiatu Drawskiego przedstawia poniższy rysunek.

Rysunek 9. Złoża kopalin na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Centralnej Bazy Danych Geologicznych; PIG-PIB

3.8. Gleby

Rodzaje gleb występujących na terenie powiatu drawskiego są determinowane przez rodzaj skał, na których zostały utworzone, oraz przez warunki glebotwórcze występujące w poszczególnych obszarach powiatu. Na jego terenie można wyróżnić następujące rodzaje gleb:

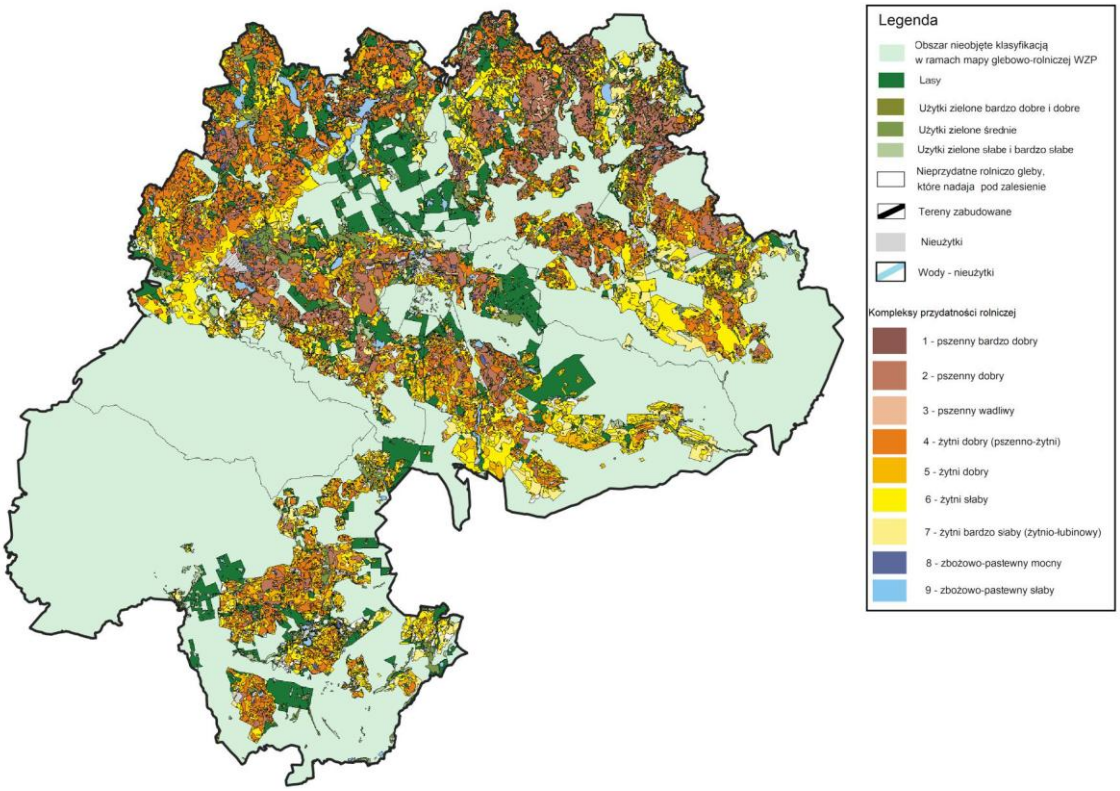
- gleby bielicowe – gleby tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania niektórych związków chemicznych tworzących minerały co nazywane jest bielicowaniem;
- gleby brunatne - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, można wśród nich wyróżnić:
- brunatno – kwaśne, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
- brunatno – wyługowane, które cechują się wyługowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- czarne ziemie - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- gleby torfowe – gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności;
- gleby torfowo-murszowe – gleby te powstają z torfów przekształconych częściowo lub w całości, w gleby murszowe. Murszenie polega na stopniowej mineralizacji i humifikacji torfu pod wpływem osuszania oraz działania drobnoustrojów;
- gleby mułowo – torfowe – gleby te tworzą się na obszarach o stałej, dużej wilgotności;
- mady – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;
- gleby murszowe – jest to gleba powstająca w wyniku zmurszenia substancji organicznych leżących na utworach mineralnych, do powstania wymagają one okresowego zalewania;
- glejowe – powstają w miejscach występowania wysokiego poziomu wód gruntowych lub podłoża o słabym przenikaniu wód opadowych, gdzie napotyka się warunki dużej wilgotności oraz słabego natlenienia. Zachodzi w nich proces glejowy – reakcje biochemiczne redukujące organiczne związki żelaza i manganu;

Na terenie Powiatu Drawskiego występują gleby klas bonitacyjnych I - VI, gdzie:

- gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne),
- gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I,
- gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniem poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji;

- gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone);
- gleby klasy V – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają;
- gleby klasy VI – gleby orne najsłabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Mapę glebową – rolniczą Powiatu Drawskiego, opracowaną na podstawie materiałów udostępnianych w Systemie Informacji Przestrzennej Województwa Zachodniopomorskiego, przedstawiono poniżej.[1]

Rysunek 10. Mapa glebowo-rolnicza Powiatu Drawskiego

Źródło: Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028

Na terenie Powiatu Drawskiego znajduje się punkt objęty badaniami Monitoringu Chemizmu Gleb Ornych Polski prowadzonymi przez IUNG w Puławach przy współpracy Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Jest on zlokalizowany w miejscowości Jankowo, leżącej w gminie Drawsko Pomorskie. Wyniki badań prowadzonych w tym punkcie

[1] Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Drawskiego na lata 2021 – 2024 z perspektywą do roku 2028

są dostępne pod adresem www.gios.gov.pl/chemizm_gleb/. Zgodnie z badaniami odczynu gleby w tym punkcie, charakteryzują się one znacznym zakwaszeniem.

3.9. Flora

Kraje należące do Unii Europejskiej należą do dziewięciu lądowych regionów biogeograficznych, a każdy z nich ma przypisaną unikalną ocenę klimatyczną, roślinną oraz geologiczną. Analiza na poziomie biogeograficznym pozwala zachować odpowiednie gatunki i typy siedlisk, które charakteryzują się podobnymi warunkami naturalnymi (bez uwzględniania granic politycznych czy administracyjnych). Polska znajduje się w zasięgu dwóch regionów, a Powiat Drawski leży na terenie kontynentalnego regionu biogeograficznego.

Regionalizacja geobotaniczna to podział przestrzeni geograficznej z uwzględnieniem zróżnicowania szaty roślinnej. Na podstawie mapy potencjalnej roślinności naturalnej dokonano wydzielenia regionów, natomiast metoda grupowania poszczególnych obszarów bazowała na charakterystyce krajobrazowej, syntaksonomicznej oraz biogeograficznej.

Potencjalna roślinność naturalna to hipotetyczny stan roślinności, który został opisany fitosocjologicznymi jednostkami zbiorowisk roślinnych, jaki mógłby być osiągnięty na drodze naturalnej sukcesji pierwotnej lub wtórnej pod warunkiem wyeliminowania działalności antropogenicznej oraz stworzenia takich warunków dla roślinności danego regionu, ażeby mogła w pełni wykorzystać możliwości stwarzane przez zróżnicowane siedliska. Przytoczony wyżej stan roślinności określa się na podstawie aktualnego zróżnicowania danego siedliska, biorąc pod uwagę zmiany wywołane działalnością człowieka.[2]

Zgodnie z mapą regionalizacji geobotanicznej Polski, Powiat Drawski znajduje się na obszarze Działu A – Dział Pomorski:

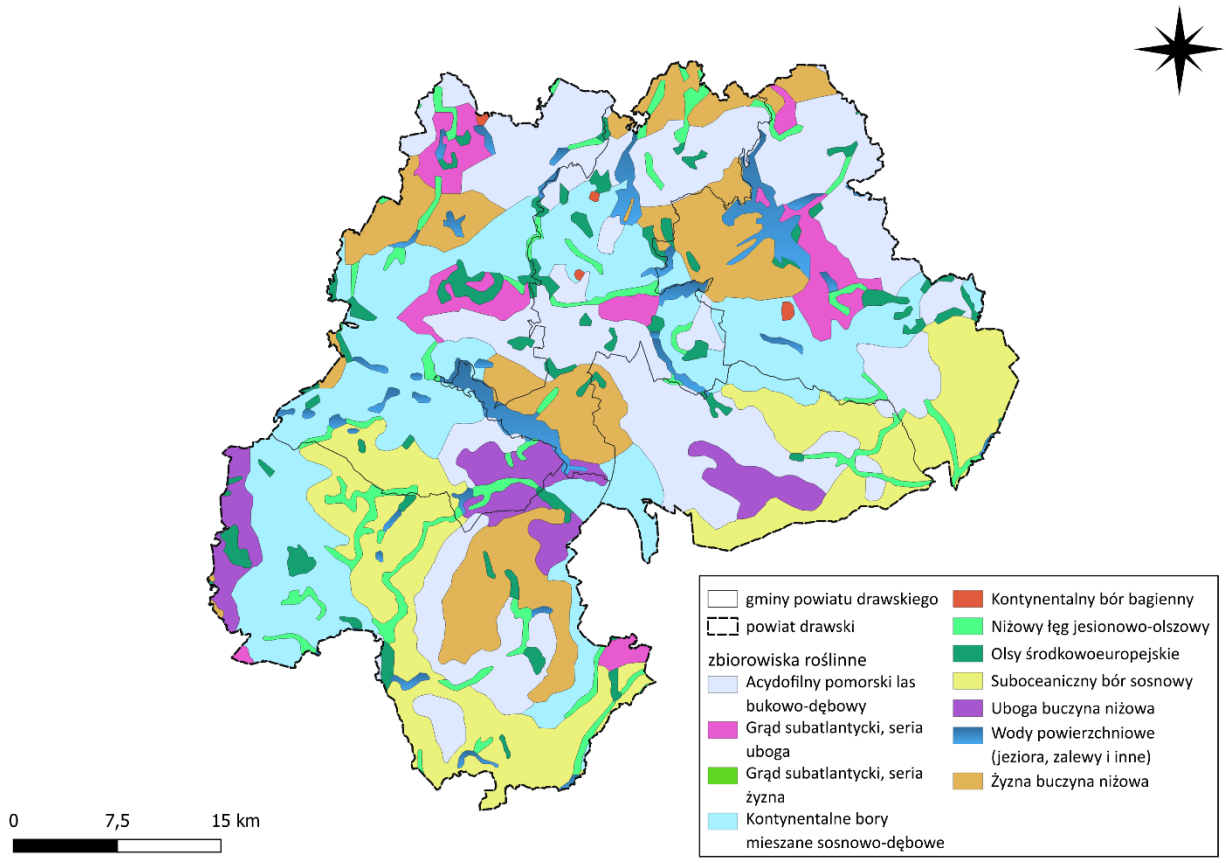
- Kraina A.4. – Kraina Pojezierzy Środkowopomorskich:
  - Okręg A.4.3. – okręg Drawsko-Szczecinecki:
    - Podokręg A.4.3.c – podokręg Połczyński,
    - Podokręg A.4.3.d – podokręg Barwicki,
    - Podokręg A.4.3.b – podokręg Drawski,
    - Podokręg A.4.3.a – podokręg Kaliskopomorski,
  - Okręg A.4.2. – okręg Świdwiński:
    - Podokręg A.4.2.c – podokręg Świdwińsko-Łobezki,
- Kraina A.5. – Kraina Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich:
  - Podokraina A.5b. – podkraina Wałecka:
    - Okręg A.5b.2 – okręg Doliny Drawy:
      - Podokręg A.5b.2.a – podokręg Studnicki.

Dział Pomorski zajmuje całkowitą powierzchnię 55 089, 60 km^2, stanowiąc 17,6% powierzchni całego kraju. Kraina Pojezierzy Środkowopomorskich zajmuje powierzchnię 15 343,70 km^2, a Kraina Sandrowych Przedpoli Pojezierzy Środkowopomorskich zajmuje powierzchnię 11 946,20 km^2.

[2] Instytut Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania, PAN, Jan Marek Matuszkiewicz, Jacek Wolski

Na podstawie opracowanej przez Jana Marka Matuszkiewicza (IGiPZ PAN) Mapy potencjalnej roślinności naturalnej Polski, możliwe było przygotowanie załącznika mapowego przedstawiającego zbiorowiska roślinne zidentyfikowane w Powiecie Drawskim. Położenie poszczególnych zbiorowisk można określić jako mozaikowate, ponieważ ich powierzchnie przeplatają się między sobą. Na omawianym terenie wyróżniono:

- acydofilny pomorski las bukowo-dębowy,
- grąd subatlantycki, seria uboga,
- grąd subatlantycki, seria żyzna,
- kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe,
- kontynentalny bór bagienny,
- niżowy łęg jesionowo-olszowy,
- olsy środkowoeuropejskie,
- suboceaniczny bór sosnowy,
- ubogą buczynę niżową,
- żyzną buczynę niżową.

Rysunek 11. Potencjalna roślinność naturalna Powiatu Drawskiego – zbiorowiska roślinne
Źródło: opracowanie własne na podstawie Matuszkiewicz J.M., Wolski J., 2023, Potencjalna roślinność naturalna Polski (wersja wektorowa), IGiPZ PAN, Warszawa

Acydofilny pomorski las bukowo-dębowy

Kwaśnolubne siedlisko leśne charakterystyczne dla Pomorza, rozwijające się głównie na ubogich, kwaśnych i piaszczystych glebach. Drzewostan tworzy przede wszystkim buk zwyczajny i dąb bezszypułkowy, niekiedy z domieszką sosny lub brzozy. Runo jest zazwyczaj umiarkowanie rozwinięte i tworzą je gatunki przystosowane do kwaśnego podłoża, takie jak borówka czarna, śmiałek pogięty, konwalijka dwulistna czy pszeniec zwyczajny. Siedlisko to cechuje się dużym stopniem naturalności i istotną rolą w ochronie różnorodności biologicznej regionu.

Grąd subatlantycki, seria uboga

Jest to mniej żyzna odmiana grądu, rozwijająca się na słabszych, często kwaśniejszych glebach brunatnych lub płowych. W drzewostanie dominują grab zwyczajny i dąb szypułkowy, z udziałem buka, brzozy lub sosny. Warstwa runa jest stosunkowo uboga gatunkowo, a obecne są tu m.in. zawilec gajowy, konwalijka dwulistna czy kosmatka owłosiona. Siedlisko to stanowi formę przejściową pomiędzy żyznymi lasami liściastymi a borami mieszanymi.

Grąd subatlantycki, seria żyzna

To jedno z najbardziej żyznych siedlisk leśnych niżu, rozwijające się na zasobnych, świeżych i dobrze uwilgotnionych glebach. Drzewostan jest wielogatunkowy i wielowarstwowy, z dominacją grabu, dębu, buka, a często także lipy czy klonu. Runo jest bogate florystycznie i obejmuje wiele gatunków charakterystycznych dla żyznych lasów liściastych, takich jak marzanka wonna, zawilec gajowy, kokorycz czy miodunka ćma. Grądy te mają bardzo wysoką wartość przyrodniczą i pełnią ważne funkcje ekologiczne.

Kontynentalne bory mieszane sosnowo-dębowe

Są to siedliska przejściowe pomiędzy ubogimi borami a lasami liściastymi, występujące zwykle na umiarkowanie ubogich, piaszczystych lub piaszczysto-gliniastych glebach. W drzewostanie dominuje sosna zwyczajna z istotnym udziałem dębu, a lokalnie także brzozy czy świerka. Runo ma zróżnicowany charakter, łącząc gatunki borowe, jak borówka czarna, z roślinami typowymi dla lasów mieszanych. Dzięki mozaikowej strukturze siedlisko to wyróżnia się znaczną bioróżnorodnością.

Kontynentalny bór bagienny

To wilgotne lub silnie podmokłe siedlisko leśne związane z torfowiskami wysokimi i przejściowymi oraz terenami zabagnionymi. Dominującym gatunkiem jest sosna zwyczajna, często o niskim, zdeformowanym pokroju, z domieszką brzozy omszonej. Charakterystycznym elementem runa są torfowce, bagno zwyczajne, borówka bagienna i żurawina. Siedlisko to pełni ważną funkcję hydrologiczną oraz stanowi ostoję wielu wyspecjalizowanych gatunków roślin i zwierząt.

Niżowy łęg jesionowo-olszowy

Jest to żyzne siedlisko związane z dolinami rzecznymi, obniżeniami terenu oraz miejscami okresowo zalewanymi lub stale wilgotnymi. Drzewostan tworzą przede wszystkim olsza czarna i jesion wyniosły, często z udziałem wiązu czy czeremchy. Runo jest bujne i bogate gatunkowo, z udziałem roślin wilgociolubnych, takich jak knieć błotna, śledziennica skrętolistna czy pokrzywa zwyczajna. Łęgi odgrywają istotną rolę w retencji wód, ochronie przeciwpowodziowej oraz zachowaniu korytarzy ekologicznych.

Olsy środkowoeuropejskie

Są to podmokłe lasy bagienne rozwijające się na torfowych, stale nawodnionych glebach. Dominującym gatunkiem jest olsza czarna, a charakterystyczną cechą siedliska jest występowanie mikroreliefu kęp i dolinek powstających w wyniku procesów bagiennych. W runie obecne są rośliny wilgociolubne i bagienne, m.in. turzyce, nerecznice oraz roślinność torfowiskowa. Olsy mają wysokie znaczenie przyrodnicze, szczególnie jako siedliska ptaków, płazów i bezkręgowców.

Suboceaniczny bór sosnowy

To ubogie siedlisko borowe typowe dla obszarów pozostających pod wpływem klimatu oceanicznego, rozwijające się głównie na suchych, kwaśnych piaskach. W drzewostanie niemal wyłącznie dominuje sosna zwyczajna, a warstwa runa złożona jest z wrzosu, borówek, mchów i porostów. Siedlisko charakteryzuje się niską żyznością i stosunkowo prostą strukturą, ale jest dobrze przystosowane do trudnych warunków siedliskowych. Często pełni ważną funkcję ochronną na terenach wydmowych i sandrowych.

Uboga buczyna niżowa

To kwaśna, mniej żyzna forma lasu bukowego występująca na ubogich glebach brunatnych lub bielicowych. Drzewostan zdominowany jest przez buk zwyczajny, czasem z domieszką dębu lub sosny. Runo jest zwykle słabo rozwinięte z uwagi na silne ocienienie oraz ubogie podłoże i obejmuje głównie gatunki acidofilne, takie jak śmiałek pogięty, borówka czarna czy konwalijka dwulistna. Siedlisko to cechuje się wysokim

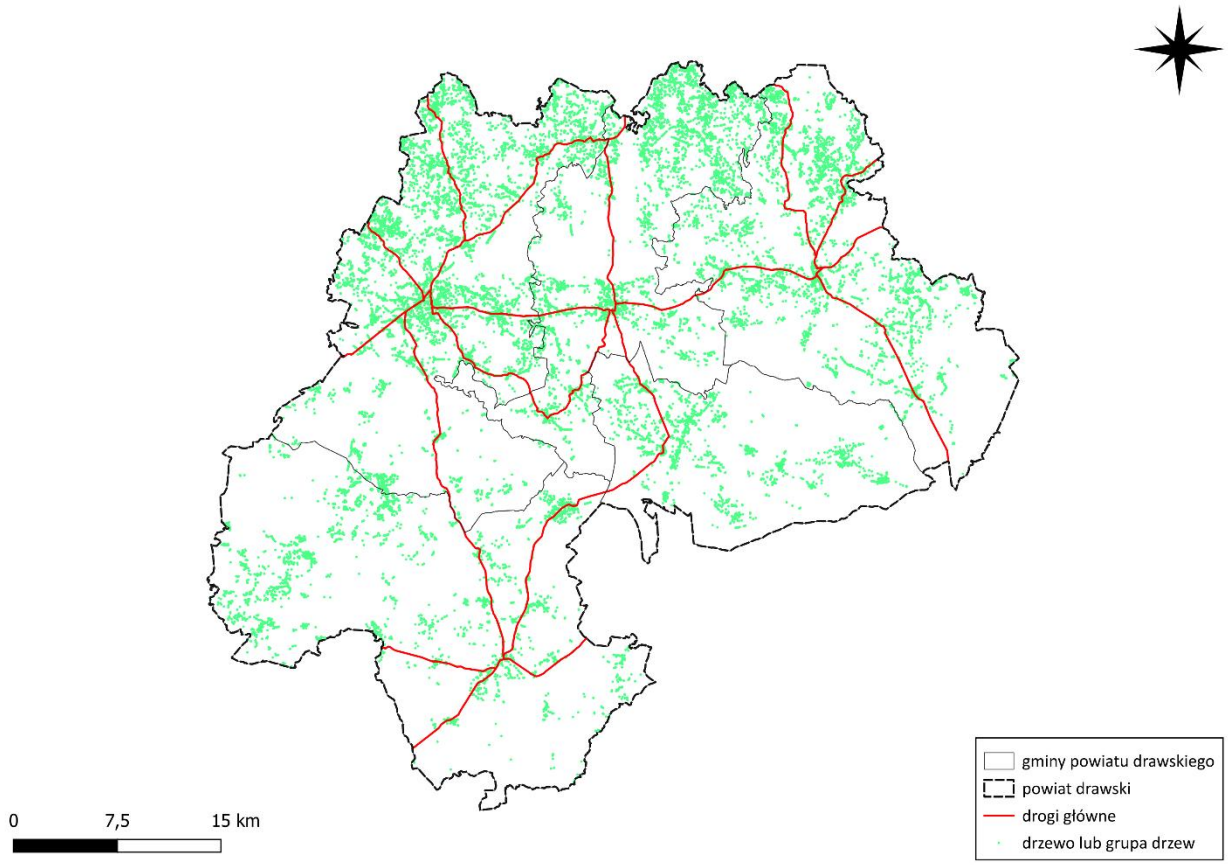
stopniem naturalności i dużym znaczeniem dla ochrony lasów bukowych.

Żyzna buczyna niżowa

Jest to bogata florystycznie postać lasu bukowego, rozwijająca się na żyznych, świeżych i zasobnych glebach. W drzewostanie zdecydowanie dominuje buk, często tworząc zwarte, cieniste drzewostany, którym towarzyszyć mogą klon, lipa lub grab. Runo jest dobrze rozwinięte i bardzo zróżnicowane, z licznymi gatunkami charakterystycznymi dla żyznych lasów liściastych, takimi jak marzanka wonna, żywiec cebulkowy czy zawilec gajowy. Siedlisko to należy do najcenniejszych przyrodniczo zbiorowisk leśnych niżu.

Zieleń sąsiadująca z siecią drogową

Rozwój infrastruktury drogowej stanowi podstawę funkcjonowania obszarów antropogenicznych. Jednocześnie drogi i ulice są źródłem hałasu i zanieczyszczeń, posiadają niekorzystne warunki mikroklimatyczne i budzą negatywne odczucia społeczne. Wprowadzana w pasie drogowym zieleń ma za zadanie poprawić walory krajobrazowe i estetyczne otoczenia oraz polepszyć warunki sanitarne tych przestrzeni. Dbałość o właściwe utrzymanie zieleni sąsiadującej z siecią drogową wpływa na bezpieczeństwo uczestników ruchu, ale także na właściwe odwodnienie powierzchni nieprzepuszczalnych. Szczegółowe wytyczne dotyczące zakładania i utrzymania zieleni przydrożnej, sporządzone dla dróg o konkretnych parametrach, pozwalają: wykonać właściwy projekt zakładania zieleni, zrealizować prace związane z nasadzeniami, określić zakres i długość trwania okresu adaptacji zieleni oraz przygotować plany utrzymania istniejącej zieleni.

Rysunek 12. Drzewostan Powiatu Drawskiego na tle istniejącej sieci dróg głównych
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych BDOT

Zieleń sąsiadująca z zabudową

Obszary zieleni towarzyszące zabudowie, czy to mieszkalnej czy produkcyjno-usługowej pełnią nie tylko funkcję estetyczną, ale również higieniczną i izolacyjną. Szczególnym rodzajem zieleni są przydomowe ogródki, które pozwalają rozbudować powierzchnię biologicznie czynną danego obszaru. Dodatkowe skwery i zieleńce to miejsca stworzone dla poprawy warunków krajobrazowych, ale również takie, z których korzystają mieszkańcy i turyści.

Tereny zieleni urządzonej

Zgodnie z danymi GUS, w 2024 roku na terenie Powiatu Drawskiego powierzchnia terenów zieleni w przeliczeniu na jednego mieszkańca wyniosła 64,0 m^2. Na omawianym obszarze znajdują się: parki spacerowo-wypoczynkowe o łącznej powierzchni 26,80 ha, zieleńce o powierzchni 24,04 ha, zieleń uliczna o powierzchni 22,31 ha, cmentarze o powierzchni 54,98 ha oraz lasy gminne o powierzchni 185,09 ha.

Lesistość

Powiat Drawski znajduje się pod zarządem 11 Nadleśnictw:

- Nadleśnictwo Borne Sulinowo,
- Nadleśnictwo Czaplinek,
- Nadleśnictwo Drawno,
- Nadleśnictwo Drawsko,
- Nadleśnictwo Kalisz Pomorski,
- Nadleśnictwo Łobez,
- Nadleśnictwo Mirosławiec,
- Nadleśnictwo Połczyn,
- Nadleśnictwo Świdwin,
- Nadleśnictwo Świerczyna,
- Nadleśnictwo Złocieniec.

W 2024 roku powierzchnia gruntów leśnych w powiecie wyniosła 87 101,81 ha, co dało wskaźnik lesistości na poziomie 47,8%. Powierzchnia lasów wyniosła 84 163,91 ha, co daje 158,8 ara w przeliczeniu na jednego mieszkańca powiatu.

3.10. Fauna

Kula ziemska została podzielona na osiem krain zoogeograficznych: pięć z nich znajduje się na półkuli wschodniej, dwie na półkuli zachodniej, a jedna otacza biegun południowy. Największą z nich jest kraina palearktyczna, która w całości leży na półkuli północnej, głównie w strefie klimatów okołobiegunowych, umiarkowanych oraz w części podzwrotnikowych. Obejmuje swym zasięgiem Europę, północną Afrykę i znaczną część Azji. Zwierzęta tej krainy są typowe dla tych stref klimatyczno-roślinnych.

Na podstawie inwentaryzacji faunistycznej opracowanej z wykorzystaniem danych geoprzestrzennych GIOŚ, stwierdzono występowania następujących gatunków zwierząt chronionych na terenie Powiatu Drawskiego:

- Skójka gruboskorupowa (Unio crassus);
- Czerwończyk nieparek (Lycaena dispar);
- Pachnica dębowa (Osmoderma eremita);
- Trzepla zielona (Ophiogomphus cecilia);
- Zalotka większa (Leucorrhinia pectoralis);
- Kumak nizinny (Bombina bombina);
- Traszka grzebieniasta (Triturus cristatus);
- (Bekas) Kszyk (Gallinago gallinago);
- (Gęś) Gęgawa (Anser anser);
- Bączek (zwyczajny) (Ixobrychus minutus);
- Bąk (zwyczajny) (Botaurus stellaris);
- Bielik (zwyczajny) (Haliaeetus albicilla);
- Błotniak łąkowy (Circus pygargus);
- Błotniak stawowy (Circus aeruginosus);
- Bocian biały (Ciconia ciconia);
- Bocian czarny (Ciconia nigra);
- Brodziec piskliwy (Actitis hypoleucos);
- Cyraneczka (zwyczajna) (Anas crecca);
- Cyranka (zwyczajna) (Anas querquedula);
- Derkacz (zwyczajny) (Crex crex);

- Dzięcioł czarny (Dryocopus martius);
- Dzięcioł średni (Dendrocopos medius);
- Gągoł (Bucephala clangula);
- Gąsiorek (Lanius collurio);
- Jarzębatka (Sylvia nisoria);
- Kania czarna (Milvus migrans);
- Kania ruda (Milvus milvus);
- Kokoszka (zwyczajna) (Gallinula chloropus);
- Krakwa (Anas strepera);
- Kropiatka (Porzana porzana);
- Lelek (zwyczajny) (Caprimulgus europaeus);
- Lerka (Lullula arborea);
- Łabędź krzykliwy (Cygnus cygnus);
- Łabędź niemy (Cygnus olor);
- Łyska (zwyczajna) (Fulica atra);
- Muchołówka mała (Ficedula parva);
- Nurogęś (Mergus merganser);
- Orlik krzykliwy (Aquila pomarina);
- Perkoz rdzawoszyi (Podiceps grisegena);
- Perkozek (zwyczajny) (Tachybaptus ruficollis);
- Podróżniczek (Luscinia svecica);
- Pokląskwa (Saxicola rubetra);
- Puchacz (zwyczajny) (Bubo bubo);
- Rybitwa czarna (Chlidonias niger);
- Rybitwa rzeczna (Sterna hirundo);
- Samotnik (Tringa ochropus);
- Siniak (Columba oenas);
- Słonka (zwyczajna) (Scolopax rusticola);
- Sóweczka (zwyczajna) (Glaucidium passerinum);
- Srokosz (Lanius excubitor);
- Świergotek polny (Anthus campestris);
- Trzmielojad (zwyczajny) (Pernis apivorus);
- Włochatka (zwyczajna) (Aegolius funereus);
- Zimorodek (zwyczajny) (Alcedo atthis);
- Żuraw (zwyczajny) (Grus grus);
- Głowacz białopłetwy (Cottus gobio);
- Koza (Cobitis taenia);
- Minóg strumieniowy (Lampetra planeri);
- Piskorz (Misgurnus fossilis);
- Różanka (Rhodeus amarus);
- Poczwarówka zwężona (Vertigo angustior);
- Poczwarówka jajowata (Vertigo moulinsiana);
- Zatoczek łamliwy (Anisus vorticulus);
- Borowiec wielki (Nyctalus noctula);
- Bóbr europejski (euroazjatycki) (Castor fiber);
- Gacek brunatny (Plecotus auritus);
- Karlik drobny (Pipistrellus pygmaeus);
- Karlik malutki (Pipistrellus pipistrellus);
- Karlik większy (Pipistrellus nathusii);
- Mopek (Barbastella barbastellus);
- Nocek rudy (Myotis daubentoni);
- Nocek duży (Myotis myotis);
- Wilk (Canis lupus);
- Wydra (Lutra lutra).

3.11. Formy ochrony przyrody

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1478) elementami środowiska objętymi ochroną na podstawie w/w ustawy są następujące formy ochrony przyrody:

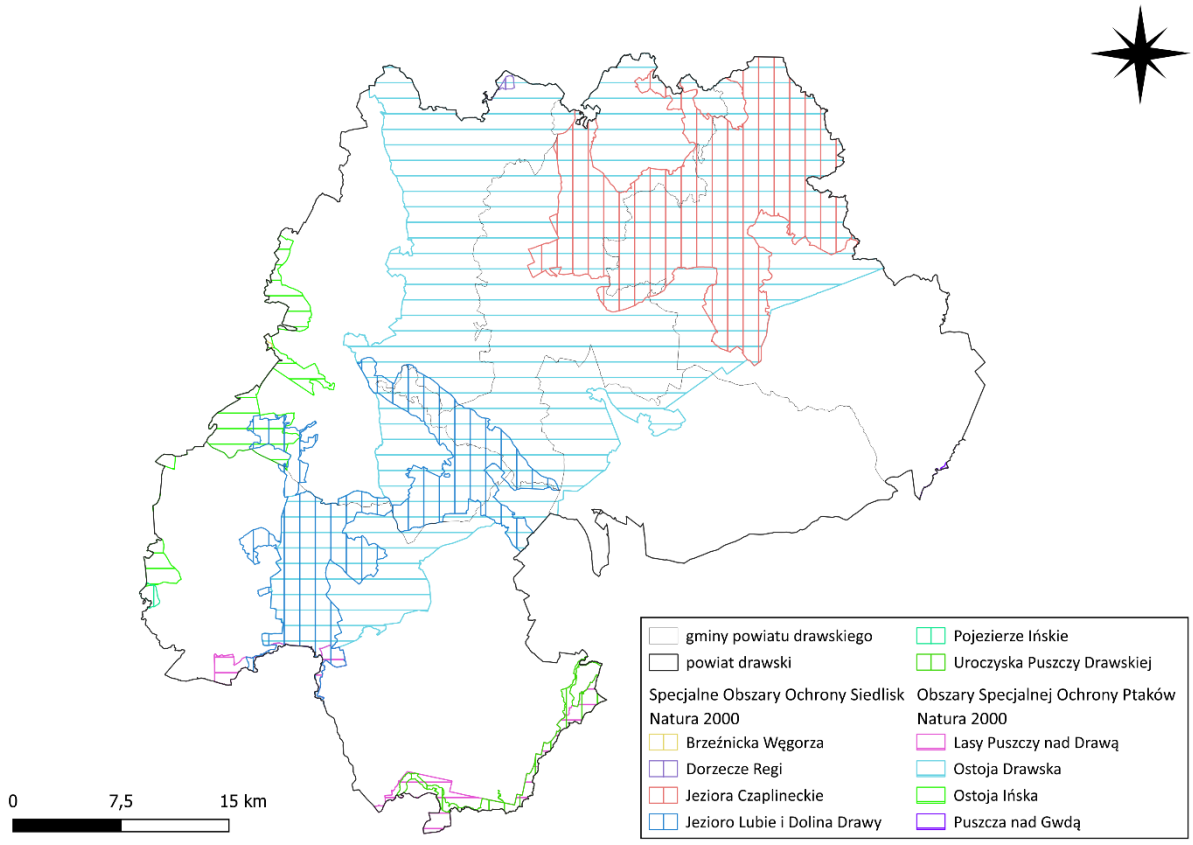
- parki narodowe,
- rezerwaty przyrody,
- parki krajobrazowe,
- obszary chronionego krajobrazu,
- obszary Natura 2000,
- pomniki przyrody,
- stanowiska dokumentacyjne,
- użytki ekologiczne,
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe,
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innym celom, dlatego

charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu. Formy ochrony przyrody tworzą duży i zróżnicowany zespół środków pozwalających realizować ochronę przyrody, powstały w efekcie rozwoju naukowych podstaw ochrony przyrody i jej wieloletniej praktyki.

W granicach administracyjnych Powiatu Drawskiego znajduje się:

- 10 obszarów Natura 2000 (6 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk i 4 Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków):
  - obszar Natura 2000 Brzeźnicka Węgorza,
  - obszar Natura 2000 Jeziora Czaplineckie,
  - obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie,
  - obszar Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy,
  - obszar Natura 2000 Dorzecze Regi,
  - obszar Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej,
  - obszar Natura 2000 Ostoja Drawska,
  - obszar Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą,
  - obszar Natura 2000 Puszcza nad Gwdą,
  - obszar Natura 2000 Ostoja Ińska,
- 8 rezerwatów przyrody:
  - Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały,
  - Brunatna Gleba,
  - Jezioro Czarnówek,
  - Sośnica,
  - Jezioro Prosino,
  - Zielone Bagna,
  - Brzozowe Bagno koło Czaplinka,
  - Kołatka,
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu:
  - Pojezierze Drawskie,
  - Okolice Kalisza Pomorskiego,
- Drawski Park Krajobrazowy,
- 23 użytki ekologiczne,
- 236 pomników przyrody.

Rysunek 13. Obszary Natura 2000 na terenie Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Tabela 13. Obszary Natura 2000 na terenie Powiatu Drawskiego

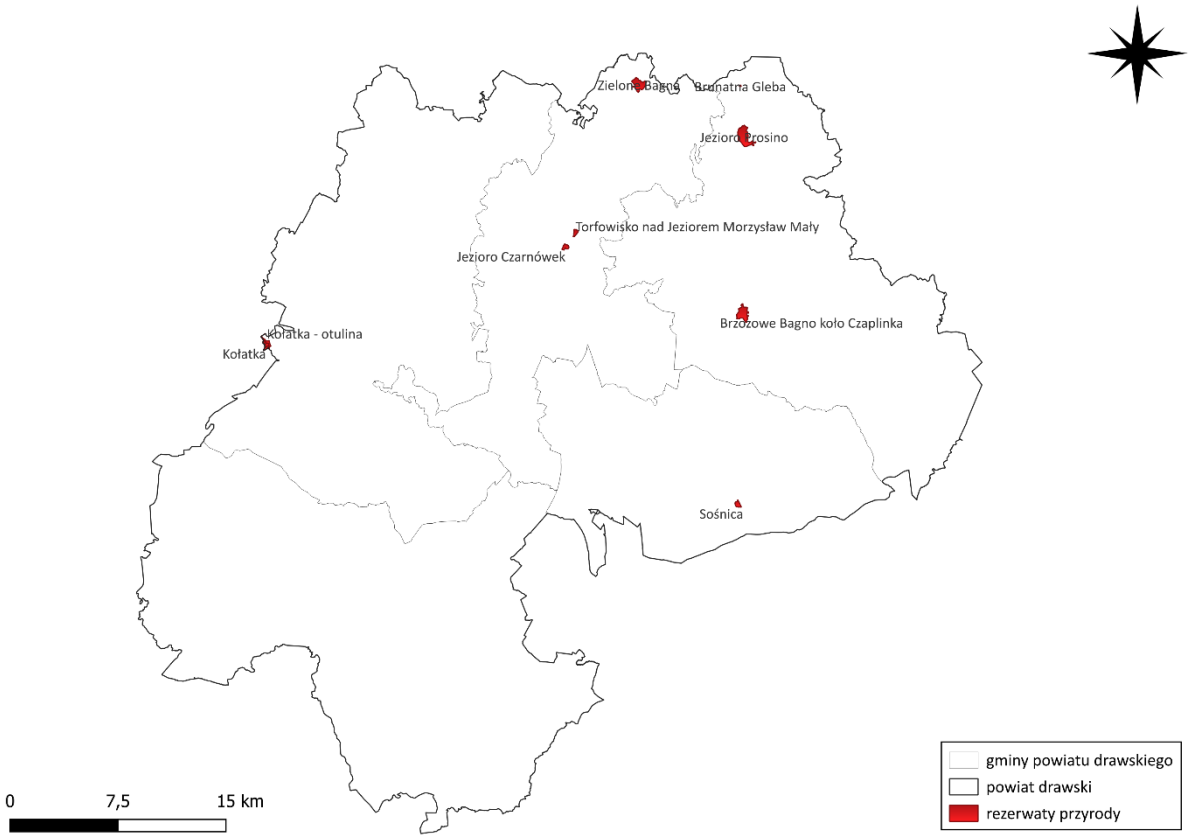
Lp.	Nazwa	Data wyznaczenia w Polsce	Pow. [ha]	Kod	Rodzaj ochrony	Lokalizacja
1.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Decyzja Komisji z dnia 13 listopada 2007 r. przyjmująca, na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG, pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty, składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument C(2007) 5043) (2008/25/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Brzeźnicka Węgorza (PLH320002) Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Nie					
	Brzeźnicka Węgorza	2021-12-04	592,1600	PLH320002	Dyrektywa Siedliskowa	Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)
2.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 maja 2018 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jeziora Czaplineckie (PLH320039) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 16 lipca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jeziora Czaplineckie (PLH320039) Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039					
	Jeziora Czaplineckie	2018-08-28	32 249,6900	PLH320039	Dyrektywa Siedliskowa	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska), Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)
3.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Pojezierze Ińskie (PLH320067) Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Dobrzany na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r. Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Drawsko na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r.					

Lp.	Nazwa	Data wyznaczenia w Polsce	Pow. [ha]	Kod	Rodzaj ochrony	Lokalizacja
	Pojezierze Ińskie	2021-12-09	10 229,9000	PLH320067	Dyrektywa Siedliskowa	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
4.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Jezioro Lubie i Dolina Drawy (PLH320023) Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak					
	Jezioro Lubie i Dolina Drawy	2021-08-03	15 046,7000	PLH320023	Dyrektywa Siedliskowa	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska), Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska), Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)
5.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Decyzja Komisji z dnia 10 stycznia 2011 r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669) (2011/64/UE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dorzecze Regi (PLH320049) Dz. U. z 2022 r. poz. 85 Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Nowogard na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2029 r.					
	Dorzecze Regi	2022-01-29	14827,8200	PLH320049	Dyrektywa Siedliskowa	Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)
6.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Decyzja Komisji z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039) (2009/93/WE) Rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 13 września 2023 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Uroczyska Puszczy Drawskiej (PLH320046) Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046					
	Uroczyska Puszczy Drawskiej	2023-11-09	74 768,3600	PLH320046	Dyrektywa siedliskowa	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
7.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu					

Lp.	Nazwa	Data wyznaczenia w Polsce	Pow. [ha]	Kod	Rodzaj ochrony	Lokalizacja
	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 czerwca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019					
	Ostoja Drawska	2007-10-13	153906,1500	PLB320019	Dyrektywa Ptasia	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska), Złocieniec (gmina miejsko-wiejska), Wierzchowo (gmina wiejska), Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska), Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)
8.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 października 2008 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Zarządzenie Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 października 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016					
	Lasy Puszczy nad Drawą	2007-10-13	190279,0500	PLB320016	Dyrektywa ptasia	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
9.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny?					

Lp.	Nazwa	Data wyznaczenia w Polsce	Pow. [ha]	Kod	Rodzaj ochrony	Lokalizacja
	Tak Zarządzenie Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27 września 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012					
	Puszcza nad Gwdą	2007-10-13	77678,9000	PLB300012	Dyrektywa ptasia	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)
10.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 września 2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Czy obowiązuje ochrona na podstawie prawa międzynarodowego? Nie Czy ustanowiono dokument planistyczny? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008					
	Ostoja Ińska	2004-11-05	87710,9400	PLB320008	Dyrektywa ptasia	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska), Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Rysunek 14. Rezerwaty przyrody na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

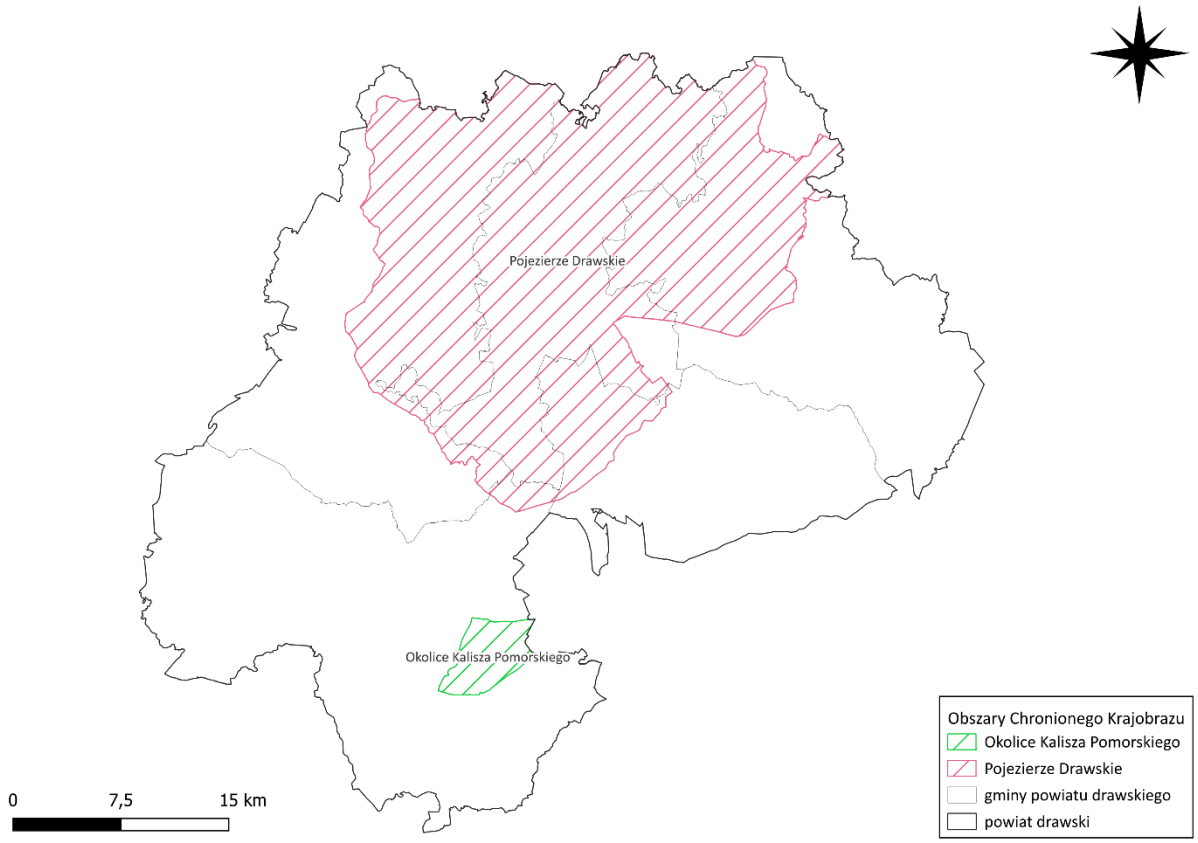
Tabela 14. Rezerwaty przyrody na terenie Powiatu Drawskiego

Lp.	Nazwa	Data uznania	Pow. [ha]	Rodzaj rezerwatu	Typ rezerwatu	Lokalizacja
1.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 23 października 1965 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Czy obowiązuje plan ochrony? Tak Rozporządzenie Nr 6/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały" Czy obowiązują zadania ochronne? Nie					
	Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały	1965-12-02	9,61	torfowiskowy	fitocenotyczny	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
2.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 10 grudnia 1971 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Czy obowiązuje plan ochrony? Tak Rozporządzenie Nr 70/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Brunatna Gleba"					

Lp.	Nazwa	Data uznania	Pow. [ha]	Rodzaj rezerwatu	Typ rezerwatu	Lokalizacja
	Rozporządzenie Nr 48/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody Czy obowiązują zadania ochronne? Nie					
	Brunatna Gleba	1972-02-29	1,10	przyrody nieożywionej	geologiczny i glebowy	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)
3.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody Czy obowiązuje plan ochrony? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Czarnówek” Czy obowiązują zadania ochronne? Tak Zarządzenie Nr 23/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Jezioro Czarnówek"					
	Jezioro Czarnówek	1974-09-01	11,88	wodny	florystyczny	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
4.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 12 lipca 1974 r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody Czy obowiązuje plan ochrony? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Sośnica” Czy obowiązują zadania ochronne? Tak Zarządzenie Nr 15/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Sośnica"					
	Sośnica	1974-09-01	12,42	leśny	fitocenotyczny	Wierzchowo (gmina wiejska)
5.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 17 listopada 1988r. w sprawie uznania za rezerwaty przyrody Czy obowiązuje plan ochrony? Tak Rozporządzenie Nr 22/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 13 maja 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Jezioro Prosino" Czy obowiązują zadania ochronne? Nie					
	Jezioro Prosino	1988-12-27	86,00	faunistyczny	faunistyczny	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)
6.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 12 listopada 1996 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody Czy obowiązuje plan ochrony? Tak					

Lp.	Nazwa	Data uznania	Pow. [ha]	Rodzaj rezerwatu	Typ rezerwatu	Lokalizacja
	Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 24 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Zielone Bagna" Czy obowiązują zadania ochronne? Nie					
	Zielone Bagna	1996-12-24	55,38	torfowiskowy	biocenotyczny i fizjocenotyczny	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
7.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Nr 13/2010 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 31 marca 2010 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody "Brzozowe Bagno koło Czaplinka" Czy obowiązuje plan ochrony? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka” Czy obowiązują zadania ochronne? Tak Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2016 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody "Brzozowe Bagno koło Czaplinka"					
	Brzozowe Bagno koło Czaplinka	2010-08-04	58,13	leśny	fitocenotyczny	Czaplinek (gmina miejsko-wiejska)
8.	Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 2 grudnia 2025 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody „Kołatka” Czy obowiązuje plan ochrony? Nie Czy obowiązują zadania ochronne? Nie					
	Kołatka	2025-12-20	91,07	krajobrazowy	biocenotyczny i fitocenotyczny	Węgorzyno (gmina miejsko-wiejska), Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

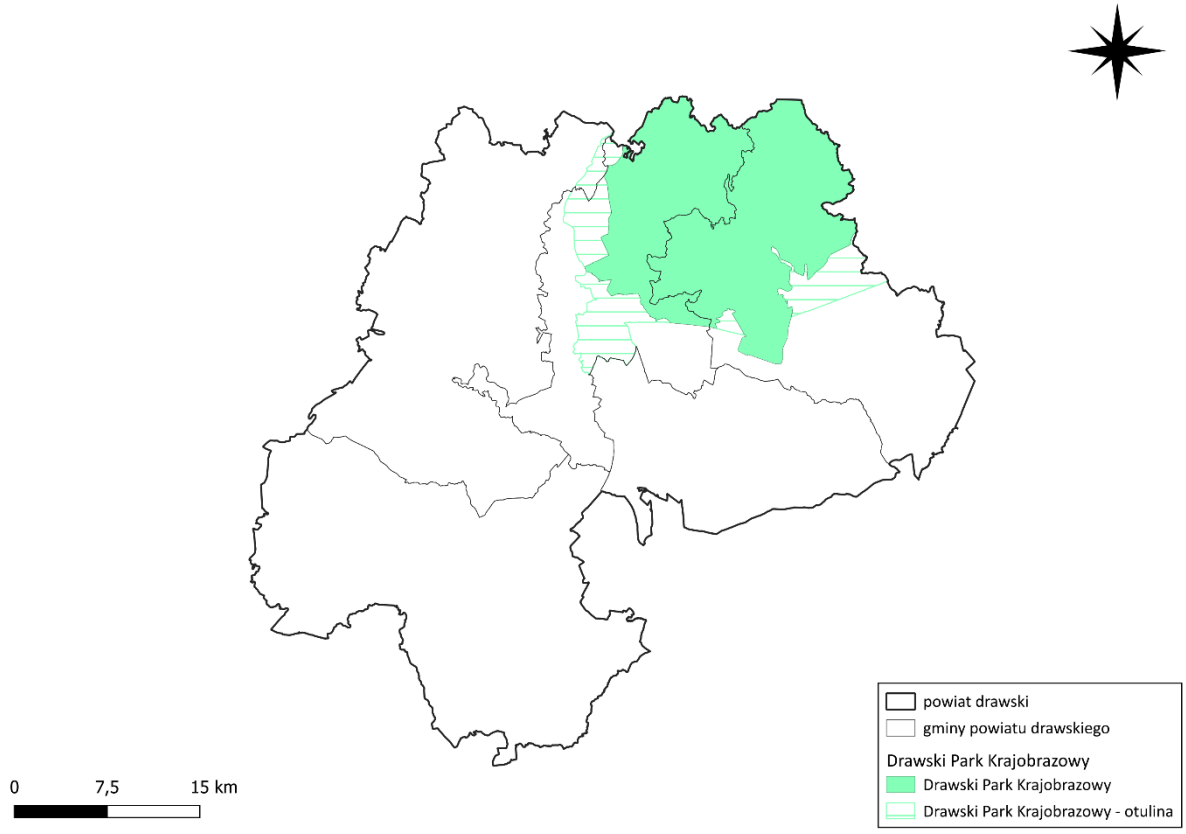
Rysunek 15. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie został wyznaczony 17 listopada 1975 roku, a jego całkowita powierzchnia to 92 616,40 ha. Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie charakteryzuje się wieloma cennymi walorami przyrodniczymi. Jednym z najważniejszych elementów jest Jezioro Drawsko, które posiada liczne zatoki o stromych, wyniesionych skarpach porośniętych starodrzewiami, głównie buczynami, a także wiele małych wysepek i dużą wyspę Bielawę. Istotną rolę odgrywa również dolina rzeki Drawy, wyróżniająca się bogatą i zróżnicowaną roślinnością wodną oraz szuwarową. Na terenie obszaru występuje duża liczba jezior o niewielkim stopniu przeżyźnienia, w tym zbiorniki dystroficzne i oligotroficzne, jak również jezioro lobeliowe Łęka. Znaczącą część krajobrazu zajmują rozległe kompleksy siedlisk olsowych i łęgowych, którym towarzyszy roślinność źródliskowa, szuwarowa i ziołoroślowa. Na północy gminy znajdują się rozległe lasy liściaste o charakterze eu- i mezotroficznym, z dominacją starodrzewi oraz gatunków typowych dla buczyn. Obszar wyróżnia się także dużą liczbą śródleśnych i śródpolnych oczek wytopiskowych z roślinnością torfowiskową. Występuje tu około 45 gatunków chronionych oraz blisko 55 gatunków regionalnie zagrożonych wyginięciem. Cennym elementem są również liczne, nieczynne cmentarze ewangelickie, na których zachowały się stanowiska rzadkich gatunków roślin, pomniki przyrody oraz starodrzewia. Ważną rolę pełnią także parki podworskie ze starodrzewiami, między innymi w Drahimku, Kaleńsku Nowym, Pławnie, Rzepowie i Siemczynie. Na tym obszarze znajduje się wyjątkowo duża liczba pomników przyrody, a także liczne użytki ekologiczne, które chronią przede wszystkim biotopy bagienne oraz populacje storczyków. Dodatkowo wyznaczono kolejne użytki ekologiczne, w tym stanowiska rzadkich gatunków roślin. Obszar stanowi również siedlisko wielu cennych gatunków zwierząt, takich jak ryby, płazy, gady i ssaki. Uzupełnieniem krajobrazu są liczne aleje przydrożnych

drzew, które pełnią funkcję liniowych korytarzy ekologicznych.

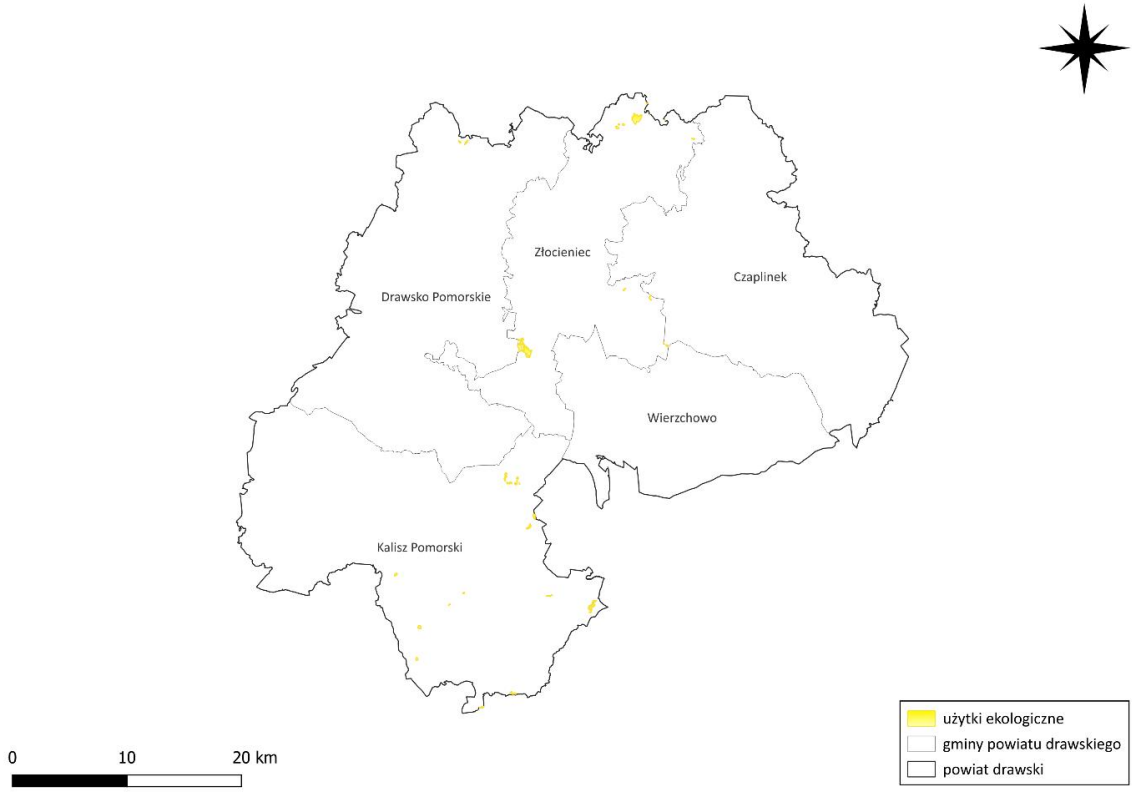
Obszar Chronionego Krajobrazu Okolice Kalisza Pomorskiego został wyznaczony 17 listopada 1975 roku, a jego całkowita powierzchnia wynosi 2 246,60 ha. Obszar ten stanowi część krajobrazu pojeziernego, wyróżniającego się dużym zróżnicowaniem siedlisk. W jego obrębie znajdują się rozległe tereny porośnięte roślinnością łąkową, pastwiskową oraz szuwarową, zlokalizowane w dolinie rzeki Młyńskiej, płynącej rynną polodowcową. Ważnym elementem jest także rozległy kompleks roślinności niskotorfowiskowej, położony w dolinie lewobrzeżnego dopływu tej rzeki. Na tym terenie występuje kilka jezior, w tym Giżyno, otoczone starodrzewiem buczynowym oraz Siekiercze, które wyróżnia się szczególnie bogatą populacją grążela żółtego. Do innych zbiorników wodnych należą Orle Małe, Bobrowo Małe i Bobrowo Duże, a uzupełnieniem sieci wodnej są także stawy rybne zlokalizowane w dolinie rzeki Młynówki.

Rysunek 16. Drawski Park Krajobrazowy wraz z otuliną na terenie Powiatu Drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych geoprzestrzennych GDOŚ

Drawski Park Krajobrazowy został utworzony 24 kwietnia 1979 roku. Jego całkowita powierzchnia wynosi 42 291,79 ha, natomiast powierzchnia otuliny to 20 352,51 ha. Drawski Park Krajobrazowy objęty jest planem ochrony ustanowionym uchwałą Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego na okres 20 lat. Dokument ten określa zasady ochrony oraz kierunki działań mających na celu zachowanie najcenniejszych walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych obszaru. Głównym celem ochrony parku jest zachowanie różnorodności przyrodniczej, w tym szczególnie torfowisk, zasobów wodnych oraz jezior o unikatowym charakterze, zwłaszcza jezior lobeliowych. Istotne znaczenie ma również ochrona zróżnicowania jezior pod względem ich właściwości przyrodniczych, a także zachowanie cennych siedlisk leśnych, takich jak żyzne

i kwaśne buczyny pomorskie. Park chroni także obszary o dużej różnorodności gatunkowej roślin i zwierząt. Ważnym elementem ochrony są wartości geologiczne i geomorfologiczne, obejmujące urozmaiconą rzeźbę terenu, formy polodowcowe oraz liczne doliny, strome zbocza i obszary źródliskowe. Park wyróżnia się krajobrazem ukształtowanym przez działalność lądolodu, z obecnością moren czołowych, sandrów oraz licznych jezior polodowcowych. Ochrona obejmuje także dziedzictwo kulturowe regionu, które stanowi świadectwo wielowarstwowej historii pogranicza. Istotne jest zachowanie układów przestrzennych, zabytkowych założeń oraz elementów krajobrazu kulturowego. Szczególną uwagę zwraca się na walory krajobrazowe, w tym zachowanie punktów widokowych, otwarć krajobrazowych na jeziora oraz charakterystycznego wyglądu Pojezierza Drawskiego. Ważne są również elementy zieleni, takie jak aleje, szpalery drzew oraz parki i cmentarze, które współtworzą krajobraz kulturowy regionu. Obszar parku cechuje się dużym bogactwem przyrodniczym. Występuje tu wiele typów siedlisk, w tym jeziora lobeliowe, torfowiska, łąki, lasy liściaste i bagienne. Flora obejmuje liczne gatunki chronione i rzadkie, a fauna reprezentowana jest przez wiele gatunków ptaków, ssaków, płazów i gadów, w tym gatunki o wysokiej wartości przyrodniczej. Na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego funkcjonują różne formy ochrony przyrody, takie jak rezerwaty przyrody, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody. Stanowią one uzupełnienie systemu ochrony i pozwalają na zachowanie najcenniejszych fragmentów środowiska naturalnego. Całość działań podejmowanych w parku ma na celu zachowanie jego unikalnego charakteru oraz równowagi między ochroną przyrody a użytkowaniem terenu przez człowieka.

Rysunek 17. Użytki ekologiczne na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Tabela 15. Użytki ekologiczne na terenie Powiatu Drawskiego

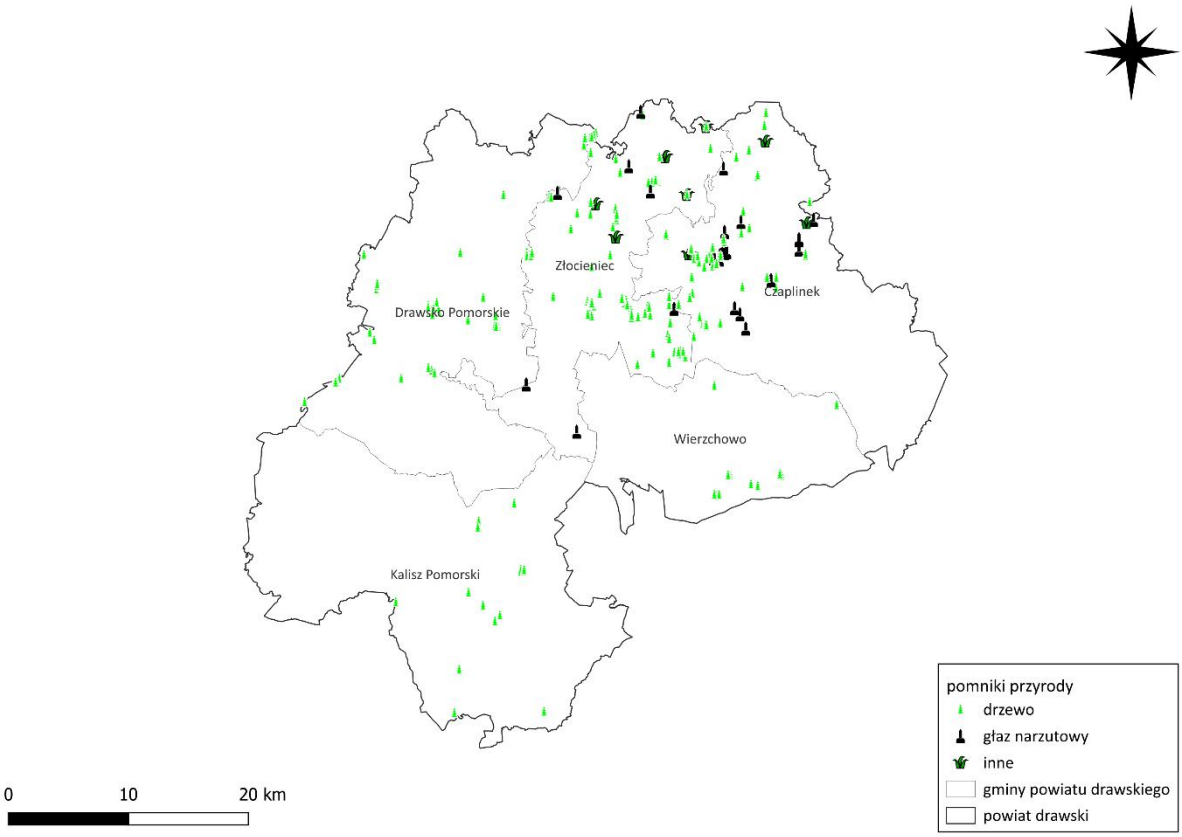
Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Cel ochrony	Położenie
-	bagno	1998-06-17	5,96	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących form biologicznych; stworzenie warunków ostojowych dla gatunków roślin i zwierząt	Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)
Torfowisko nad Marglowym	torfowisko	2012-06-09	3,78	ochrona unikatowego obszaru torfowo-bagiennego z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Torfowisko Pruszcz	torfowisko	2012-06-09	2,59	ochrona wąskiego pasma torfowisk wysokich z niewielkim lustrem wody	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Giżyno I	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2012-06-09	6,24	ochrona znajdujących się tam gatunków flory zagrożonych wymarciem	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Giżyno II	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2012-06-09	6,18	ochrona znajdujących się tam gatunków flory zagrożonych wymarciem	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Dolina Zgnilica	bagno	2012-06-09	21,94	ochrona kompleksu rozległych bagien oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej oraz ochrona gatunków chronionych	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Jezioro Nenufar	siedlisko przyrodnicze i stanowisko	2012-06-09	1,23	ochrona szeregu przedstawicieli flory polskiej	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)

Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Cel ochrony	Położenie
	rzadkich lub chronionych gatunków			objętych ochroną prawną	
Jezioro Lasek	bagno	2012-06-09	1,08	ochrona znajdującego się tam kompleksu bagiennego oraz występowanie gatunków rzadkich	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Jezioro Mała Korytnica	bagno	2012-06-09	5,10	ochrona rozległych bagien oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej oraz gatunków roślin chronionych	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Skrzaty	bagno	2012-06-09	3,71	ochrona unikatowego obszaru torfowo-bagiennego z szeregiem przedstawicieli flory polskiej objętych ochroną prawną	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Leśne Bagno	bagno	2012-06-09	5,36	ochrona unikatowego obszaru bagiennego z gatunkiem chronionym	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Świńskie Doły	torfowisko	2012-06-09	-	ochrona znajdującego się tam kompleksu rozległych torfowisk oraz zespołów roślinności wodnej i bagiennej, jak również bytujących na tym obszarze różnych przedstawicieli fauny polskiej	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Torfowisko Dębsko	bagno	2012-06-09	5,30	ochrona unikatowego obszaru torfowo-bagiennego z szeregiem przedstawicieli flory polskiej	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)

Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Cel ochrony	Położenie
				objętych ochrona prawna	
Krzywe Bagno	torfowisko	2008-07-30	3,30	ochrona cennych przyrodniczo gatunków flory	Kalisz Pomorski (gmina miejsko-wiejska)
Bagna Mścice	bagno	1999-03-15	3,46	ostoja różnorodności biotycznej	Drawsko Pomorskie (gmina miejsko-wiejska)
-	torfowisko	1997-04-26	53,84	ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
Stawieńskie Bagna	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2014-04-02	62,9161	ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
-	bagno	1998-06-18	1,68	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
-	bagno	1998-06-18	0,98	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
-	bagno	1998-06-18		zachowanie obszarów naturalnych wraz	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)

Nazwa	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Cel ochrony	Położenie
				z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	
-	bagno	1998-06-18	0,4	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
-	bagno	1998-06-18	0,76	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)
-	bagno	1998-06-18	1,90	zachowanie obszarów naturalnych wraz z różnorodnością występujących tam form biologicznych, a także stworzenie warunków ostojowych dla jak największej liczby gatunków roślin i zwierząt	Złocieniec (gmina miejsko-wiejska)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Rysunek 18. Pomniki przyrody na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Tabela 16. Pomniki przyrody na terenie Powiatu Drawskiego

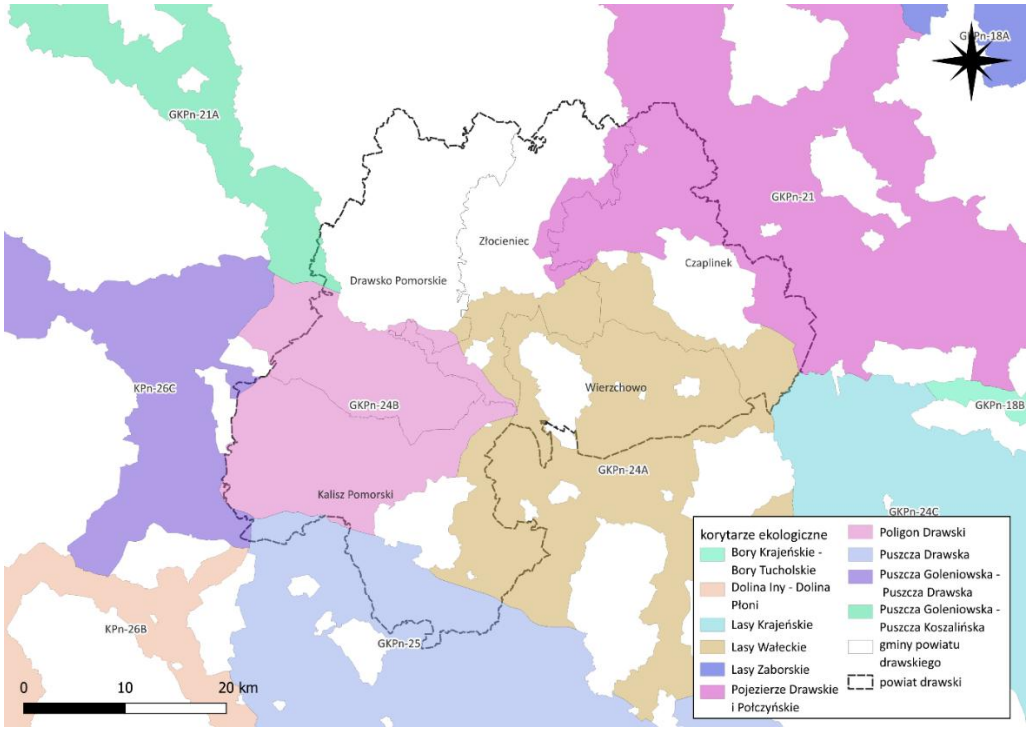
Lokalizacja	Liczba pomników przyrody	Rodzaje pomników
gmina miejsko-wiejska Czaplinek	72	52 drzewa 17 głazów narzutowych 3 inne (grupy bluszczy pospolitych)
gmina miejsko-wiejska Drawsko Pomorskie	34	34 drzewa
gmina miejsko-wiejska Kalisz Pomorski	24	24 drzewa
gmina wiejska Wierzchowo	14	14 drzew
gmina miejsko-wiejska Złocieniec	92	81 drzew 7 głazów narzutowych 5 innych (grupy bluszczy pospolitych oraz drzew)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Korytarze ekologiczne

Zgodnie z Ustawą o ochronie przyrody korytarze ekologiczne to tereny leśne, zakrzaczone i podmokłe, z naturalną roślinnością o przebiegu liniowym, położone miedzy płatami obszarów siedliskowych. Korytarze zapewniają zwierzętom odpowiednie warunki do przemieszczania się – dają możliwość schronienia

i dostęp do pokarmu. Umożliwiają one przemieszczanie się organizmów oraz ich wzajemne kontakty.

Rysunek 19. Korytarze ekologiczne na terenie Powiatu Drawskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie Mapy korytarzy ekologicznych w Polsce

3.12. Obszary i obiekty posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego

Powiat drawski posiada interesujące walory turystyczne, które niewątpliwie stanowią jego atuty (duże zasoby wód powierzchniowych; wiele spośród jezior położonych jest wśród lasów, co stanowi o ich dodatkowej atrakcyjności turystycznej; bogata lesistość obszaru; Drawski i Iński Park Krajobrazowy oraz liczne rezerwaty przyrody; około 200 pomników przyrody; liczne zabytkowe kościoły, pałace oraz zespoły pałacowo – parkowe; poligon drawski, będący jednym z największych w Europie; zlokalizowane na terenie poligonu drawskiego jedno z najważniejszych stanowisk archeologicznych północnej Polski; organizowane na terenie powiatu imprezy sportowe, kulturalne i rozrywkowe - kilka z nich o znaczeniu krajowym i międzynarodowym). W Powiecie Drawskim do „Rejestru zabytków nieruchomych województwa zachodniopomorskiego z wyłączeniem zabytków archeologicznych" prowadzonego przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków wpisanych jest 136 zabytków. Ich charakterystykę przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 17. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Rejestrze zabytków nieruchomych województwa zachodniopomorskiego

L.p.	Miejscowość	Gmina	Obiekt
1.	Bobrowo	Złocieniec	park dworski
2.	Broczyno	Czaplinek	park dworski

L.p.	Miejscowość	Gmina	Obiekt
3.	Broczyno	Czaplinek	kościół /do skreślenia z rej./
4.	Cianowo	Drawsko Pomorskie	dwór
5.	Cianowo	Drawsko Pomorskie	park dworski
6.	Cieszyno	Złocieniec	cmentarz przykościelny
7.	Cieszyno	Złocieniec	kościół MB Częstochowskiej
8.	Cieszyno	Złocieniec	park dworski
9.	Czaplinek	Czaplinek	cmentarz przykościelny
10.	Czaplinek	Czaplinek	kościół Św. Trójcy
11.	Czaplinek	Czaplinek	budynek ul. Studzienna 2
12.	Czaplinek	Czaplinek	ratusz
13.	Czaplinek	Czaplinek	teren Starego Miasta
14.	Czaplinek	Czaplinek	kościół Podwyższenia Krzyża Świętego
15.	Dalewo	Drawsko Pomorskie	park dworski
16.	Dalewo	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
17.	Dalewo	Drawsko Pomorskie	kościół św. Stanisława Kostki
18.	Darskowo	Złocieniec	pałac
19.	Darskowo	Złocieniec	cmentarz przykościelny
20.	Darskowo	Złocieniec	kościół św. Ap.Piotra i Pawła
21.	Darskowo	Złocieniec	park dworski
22.	Dębsko	Kalisz Pomorski	kościół św. Piotra i Pawła Ap. (otoczenie)
23.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	teren Starego Miasta
24.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	gmach starostwa pl. Orzeszkowej 3
25.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	kościół Zmartwychwstania Pana Naszego Jezusa Chrystusa
26.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	dom, ul. Obr. Westerplatte 9 B
27.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	kamienica, ul. Obrońców Westerplatte 35
28.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	obwarowania miejskie
29.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	dom ,ul. Kilińskiego 4 z działką
30.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	dawny ratusz, ul. Ratuszowa 5
31.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	willa, ul. Piłsudskiego 16
32.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	kamienica z oficynami, ul. Ratuszowa 11
33.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	kamienica z oficynami, ul. Sikorskiego 31
34.	Drawsko Pomorskie	Drawsko Pomorskie	cmentarz żydowski, ul. Łąkowa
35.	Giżyno	Kalisz Pomorski	cmentarz przykościelny
36.	Giżyno	Kalisz Pomorski	kościół MB Królowej Polski
37.	Głęboczek	Czaplinek	młyn wodny
38.	Gudowo	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
39.	Gudowo	Drawsko Pomorskie	kościół św. Barbary
40.	Jankowo	Drawsko Pomorskie	kościół /do skreślenia z rej./
41.	Jankowo	Drawsko Pomorskie	park dworski
42.	Jankowo	Drawsko Pomorskie	spichlerz
43.	Jelenino	Drawsko Pomorskie	założenie parkowo-dworskie
44.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	pałac
45.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	park dworski
46.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	kościół MB Królowej Polski
47.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	teren Starego Miasta

L.p.	Miejscowość	Gmina	Obiekt
48.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	dom, ul. Bol. Krzywoustego 4
49.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	dawny młyn wodny ul. Młyńska 9
50.	Kalisz Pomorski	Kalisz Pomorski	cmentarz żydowski (nieczynny)
51.	Karwice	Drawsko Pomorskie	park dworski
52.	Karwice	Drawsko Pomorskie	park dworski
53.	Karwice	Drawsko Pomorskie	pałac
54.	Kluczewo	Czaplinek	kościół Narodzenia św. Jana Chrzciciela /otoczenie/
55.	Kosobudy	Złocieniec	park dworski
56.	Kosobudy	Złocieniec	kościół św. Józefa Oblubieńca NMP z działką
57.	Linowno	Drawsko Pomorskie	kościół św. Ignacego Loyoli
58.	Linowo	Drawsko Pomorskie	dwór
59.	Linowo	Drawsko Pomorskie	park dworski
60.	Lubieszewo	Złocieniec	kościół św. Kazimierza
61.	Lubieszewo	Złocieniec	park dworski
62.	Lubieszewo	Złocieniec	cmentarz przykościelny
63.	Łabędzie	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
64.	Łabędzie	Drawsko Pomorskie	kościół św. Michała Archanioła
65.	Łazice	Czaplinek	park leśny
66.	Mielenko Drawskie	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
67.	Mielenko Drawskie	Drawsko Pomorskie	park dworski
68.	Mielenko Drawskie	Drawsko Pomorskie	kościół MB Królowej Polski
69.	Nętno	Drawsko Pomorskie	kościół MB Anielskiej
70.	Nętno	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
71.	Olchowiec	Drawsko Pomorskie	park dworski (nr 8)
72.	Olchowiec	Drawsko Pomorskie	park dworski (nr 1)
73.	Olchowiec	Drawsko Pomorskie	dwór
74.	Osiek Drawski	Wierzchowo	cmentarz przykościelny
75.	Osiek Drawski	Wierzchowo	kościół św. Antoniego Padewskiego
76.	Piaseczno	Czaplinek	kościół NMP Wspomożenia Wiernych
77.	Pożrzadło Wielkie	Kalisz Pomorski	kościół Stanisława BM
78.	Pożrzadło Wielkie	Kalisz Pomorski	cmentarz przykościelny
79.	Rydzewo	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
80.	Rydzewo	Drawsko Pomorskie	kościół Trójcy Św.
81.	Rzepowo	Czaplinek	kościół NSPJ
82.	Rzepowo	Czaplinek	cmentarz przykościelny
83.	Rzęśnica	Złocieniec	park dworski
84.	Siemczyno	Czaplinek	kościół Matki Boskiej Różańcowej
85.	Siemczyno	Czaplinek	cmentarz przykościelny
86.	Siemczyno	Czaplinek	park dworski
87.	Siemczyno	Czaplinek	pałac
88.	Stare Drawsko	Czaplinek	zamek (ruina)
89.	Stare Worowo	Złocieniec	park dworski
90.	Stare Worowo	Złocieniec	cmentarz przykościelny
91.	Stare Worowo	Złocieniec	park dworski
92.	Stare Worowo	Złocieniec	kościół św. Antoniego Padewskiego
93.	Suliszewo	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny

L.p.	Miejscowość	Gmina	Obiekt
94.	Suliszewo	Drawsko Pomorskie	kościół Chrystusa Króla
95.	Suliszewo	Drawsko Pomorskie	park dworski z aleją grabową
96.	Szczytniki	Drawsko Pomorskie	park dworski
97.	Trzciniec	Czaplinek	pałac
98.	Trzciniec	Czaplinek	park dworski
99.	Warniłęg	Złocieniec	park dworski
100.	Wąsosz	Złocieniec	park dworski
101.	Wierzchowo	Wierzchowo	kościół Św. Wojciecha /otoczenie/
102.	Woliczno	Drawsko Pomorskie	park dworski z aleją dojazdową
103.	Zarańsko	Drawsko Pomorskie	park dworski
104.	Ziemsko	Drawsko Pomorskie	park dworski
105.	Złocieniec	Złocieniec	zespół urbanistyczno-architektoniczny szpitala (park i budynki) (Kańsko)
106.	Złocieniec	Złocieniec	kościół Wniebowzięcia NMP
107.	Złocieniec	Złocieniec	teren Starego Miasta
108.	Złocieniec	Złocieniec	dom mieszkalny, ul. Mirosławiecka 2
109.	Żabin	Wierzchowo	kościół nieużytkowany
110.	Żabinek	Wierzchowo	kościół św. Stanisława BM
111.	Żołędowo	Drawsko Pomorskie	dom nr 8
112.	Żółte	Drawsko Pomorskie	park dworski
113.	Żółte	Drawsko Pomorskie	cmentarz przykościelny
114.	Żółte	Drawsko Pomorskie	kościół Niepokalanego Poczęcia NMP

Źródło: Rejestr Zabytków NID

4. Cele i istotne problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

4.1. Cele ochrony środowiska wyznaczone w Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego

Dokument Strategii będzie stanowić podstawę rozwoju powiatu. Wizja określona w Strategii brzmi:

Powiat Drawski – przestrzeń, gdzie rozwój idzie w parze z ochroną środowiska i lokalnymi tradycjami. Tu przyroda, kultura i gospodarka tworzą idealne warunki do życia, turystyki i inwestycji.

Natomiast misja, która przyczyni się do realizacji określonego w wizji pożądanego stanu docelowego to:

Powiat Drawski wspiera harmonijny rozwój, łącząc ochronę przyrody, nowoczesną gospodarkę i aktywne życie społeczne. Dbamy o edukację, usługi publiczne i kulturę, tworząc przestrzeń przyjazną do życia, pracy i wypoczynku.

W Strategii wyznaczono cztery cele strategiczne, do których zostały dopasowane cele operacyjne:

Cel strategiczny w wymiarze gospodarczym: Wzmocnienie pozycji powiatu drawskiego jako ośrodka rozwoju gospodarczego w oparciu o jego kluczowe zasoby.

- Cel operacyjny: 1.1 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej

i konkurencyjności gospodarczej powiatu.
- Cel operacyjny: 1.2 Rozwój kapitału ludzkiego i dostosowanie rynku pracy do potrzeb gospodarki.
- Cel operacyjny: 1.3 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, turystyki i wykorzystanie potencjału współpracy regionalnej i międzynarodowej.

Cel strategiczny w wymiarze społecznym: Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, edukacji, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa.

- Cel operacyjny: 2.1. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej powiatu oraz promowanie aktywnego stylu życia mieszkańców.
- Cel operacyjny 2.2. Zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej, rozwój usług pomocy społecznej oraz działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.
- Cel operacyjny 2.3. Podniesienie atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez skuteczne działania prewencyjne.

Cel strategiczny w wymiarze przestrzennym: Rozwój nowoczesnej infrastruktury i racjonalne gospodarowanie przestrzenią na rzecz spójności powiatu.

- Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności transportowej i modernizacja dróg.
- Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie efektywności zagospodarowania przestrzennego.
- Cel operacyjny 3.3 Unowocześnienie infrastruktury technicznej.

Cel strategiczny w wymiarze klimatyczno-środowiskowym: Wzmacnianie odporności klimatycznej regionu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze.

4.2. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu

Na podstawie analizy aktualnego stanu środowiska zostały zidentyfikowane najistotniejsze problemy ochrony środowiska w Powiecie Drawskim i przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 18. Problemy ekologiczne w Powiecie Drawskim

Problem ekologiczny	Główne przyczyny występowania problemu	Priorytety
Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	Wzrost zanieczyszczenia pyłami w okresie zimowym, spowodowany sezonem grzewczym. Duża ilość kotłów węglowych na terenie powiatu.	Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii. Wymiana indywidualnych źródeł ciepła. Budowanie świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa, w tym promowanie wśród mieszkańców alternatywnych źródeł energii w ramach funduszy UE. Kontrole pod kątem spalania odpadów.

Problem ekologiczny	Główne przyczyny występowania problemu	Priorytety
Hałas	Brak pomiarów natężenia hałasu. Zbyt duży udział indywidualnego transportu samochodowego w całości transportu na terenie powiatu.	Pomiary natężenia hałasu. Stałe modernizacje i rozbudowa dróg. Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych. Rozwój i pielęgnacja zieleni miejskiej, w tym zadrzewień, zakrzewień przydrożnych, które pełnią funkcję izolacyjną. Budowa infrastruktury dróg gminnych na nowo powstających osiedlach mieszkaniowych.
Promieniowanie elektromagnetyczne	Występowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi. Kontrola obecnych oraz potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
Zanieczyszczenia wód	Zły stan wód powierzchniowych. Występowanie obszarów zagrożonych powodzią.	Propagacja rolnictwa ekologicznego. Stała kontrola miejsc nielegalnego odprowadzenia zanieczyszczeń do wód. Rozwój współpracy międzygminnej na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
Ochrona gleb	Zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego. Przekształcenia gleb spowodowane antropopresją. Powstawanie dzikich wysypisk śmieci. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych.	Rozwój rolnictwa ekologicznego. Promocja dobrych praktyk rolniczych rolnictwa ekologicznego. Zwiększenie skali rekultywacji gleb, zdegradowanych i zdewastowanych.
Ochrona przyrody	Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska. Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska.	Monitoring obszarów chronionych, Powstanie nowych miejsc zieleni miejskiej. Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja walorów przyrodniczych gminy. Tworzenie nowych form ochrony przyrody i dbałość o istniejące. Bieżąca pielęgnacja i monitoring stanu zieleni w mieście, w tym pomników przyrody. Tworzenie warunków dla rozwoju agroturystyki.
Gospodarka odpadami komunalnymi	Duża ilość odpadów zmieszanych w całości wytwarzanych opadów.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania z odpadami. Modernizacja PSZOK.

Problem ekologiczny	Główne przyczyny występowania problemu	Priorytety
	Wyroby zawierające azbest.	Usuwanie i utylizacja azbestu z terenu powiatu. Wdrażanie i upowszechnianie wśród społeczności lokalnej nawyku selektywnej zbiórki odpadów.
Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego	Transport substancji niebezpiecznych przez tereny zabudowane. Naruszenia prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadowej.	Wspieranie jednostek OSP poprzez doposażanie w niezbędny sprzęt, szkoleń na wypadek wystąpienia poważnej awarii. Monitoring tras transportu drogowego.
Edukacja ekologiczna społeczeństwa	Małe zainteresowanie społeczeństwa udziałem w konsultacjach.	Kształtowanie świadomości ekologicznej i poszanowania dla środowiska przyrodniczego mieszkańców gminy. Prowadzenie działań związanych z edukacja dla zrównoważonego rozwoju. Promowanie materiałów/wydawnictw w zakresie edukacji ekologicznej. Promowanie postaw opartych na idei zrównoważonej i odpowiedzialnej konsumpcji.
Działania systemowe w ochronie środowiska	Brak faktycznego zaangażowania w optymalizowanie działań na rzecz środowiska, wynikający w dużym stopniu z braku zrozumienia koncepcji systemu zarządzania środowiskiem. Instrumentalne traktowanie systemu przez zainteresowane strony np. przedsiębiorców zarządzania środowiskowego ukierunkowane jedynie na uzyskanie certyfikatu. Brak skutecznych mechanizmów stymulujących uczestnictwo przedsiębiorstw i instytucji w systemach zarządzania środowiskowego. Problemy z ustaleniem sprawcy za szkody w środowisku.	Zachęcanie i upowszechnianie zastosowania systemów zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwach oraz innych instytucjach. Promowanie systemów zarządzania środowiskowego. Zachęcanie społeczeństwa do opiniowania projektów oraz udziału w postępowaniach na rzecz ochrony środowiska. Odpowiedzialność za szkody w środowisku zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci". Zapobieganie powstawaniu i usuwanie szkód w środowisku.

5. Adaptacja do zmian klimatu oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych

Zmiany klimatu następują z coraz większą intensywnością. Wraz z nimi coraz częściej występują zjawiska ekstremalne jak nawalne deszcze, susze i fale chłodu, suche, silne porywy wiatru czy też trąby powietrzne i huragany latem. Zjawiska te stanowią poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania

powiatu oraz zdrowia i życia jej mieszkańców. W związku z tym konieczne jest zwiększenie gotowości i zdolności do reagowania na skutki zmian klimatu, na różnych poziomach – zarówno krajowym jak i lokalnym, poprzez podjęcie działań adaptacyjnych. W Polsce ochrona klimatu jak i adaptacja do zmian klimatu są jednym z priorytetów Rządu, co znalazło m.in. odzwierciedlenie w Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA2020). Dokument wpisuje się w ramową politykę Unii Europejskiej w zakresie adaptacji do zmian klimatu, której celem jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, zwracając szczególną uwagę na lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcję kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. Głównym celem ww. dokumentu jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu, realizowane poprzez określenie działań adaptacyjnych, które należy podjąć do 2020 roku w najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu obszarach takich jak: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna, zdrowie, energetyka, budownictwo i gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane, transport, obszary górskie i strefy wybrzeża. Działania adaptacyjne obejmują m.in. przedsięwzięcia techniczne np. wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu, rozwój źródeł odnawialnych energii, budownictwo energooszczędne jak i zmiany regulacji prawnych np. w systemie planowania przestrzennego ograniczające możliwość zabudowy terenów zagrożonych powodziami itd. Na poziomie lokalnym, gminnym, realizacja celów wskazanych w SPA 2020 może odbywać się przez szereg działań. Do najważniejszych z nich należą:

- podjęcie działań sprzyjających zachowaniu, ochronie i wzbogacaniu walorów przyrodniczych terenów wchodzących w skład systemu przyrodniczego gminy, w tym niezabudowywanie dolin rzecznych mających istotne znaczenie w kształtowaniu odpowiednich warunków życia w powiecie oraz na terenach sąsiednich;
- rozbudowa sieci kanalizacyjno-deszczowej i wyposażenie jej w zbiorniki retencyjno-podczyszczające;
- przeciwdziałanie skutkom odpływu wód opadowych poprzez zwiększenie retencji i utrzymanie cieków oraz związanej z nimi infrastruktury hydrotechnicznej w dobrym stanie;
- spowolnienie odpływu wód deszczowych poprzez ich retencjonowanie w połączeniu z terenami zieleni;
- zachowanie istniejącej i wprowadzenie nowej zieleni urządzonej (parki, zieleń osiedlowa, zieleń przydrożna) na terenach zabudowanych – łagodzenie zmian klimatu i oczyszczanie powietrza na obszarach intensywnie zabudowanych.

Wiele szczegółowych wytycznych w zakresie planowania i zagospodarowania terenów ujętych jest w dokumencie pt. „Mitygacja i adaptacja do zmian klimatu w planowaniu przestrzennym”, który został opracowany w ramach projektu "Zainspiruj naszą przestrzeń – programy szkoleniowe i publikacje dla planistów – etap I", współfinansowanego ze środków PO WER. (https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/mitygacja-i-adaptacja-do-zmian-klimatu-w-planowaniu przestrzennym). Jest to publikacja w najszerszy dotychczas sposób informująca o możliwościach i dobrych praktyka zastosowanych w adaptacji terenów zurbanizowanych do zmian klimatu.

W odniesieniu do Powiatu Drawskiego konieczne są kierunki i działania zmierzające do adaptacji do zmian klimatu w zakresie planowania przestrzennego:

- stosowanie indywidualnych źródeł ogrzewania ze źródeł odnawialnych lub niskoemisyjnych;
- projektowanie układów retencjonowania wód opadowych na cele podlewania ogrodów na terenach posesji;
- zachowanie dróg dojazdowych i wewnętrznych pozwalających na projektowania co najmniej 0,5 m szerokich pasów zieleni;
- spowolnienie odpływu wód deszczowych i opadowych poprzez ich retencjonowanie

w miejscu ich powstania w połączeniu z terenami zieleni, dodatkowo w celu zapewnienia odprowadzenie nadmiaru wody w sytuacjach nadzwyczajnych, sugeruje się projektowanie odrębnych układów kanalizacji deszczowej z retencją w ramach zbiorników podziemnych oraz odbiornikami wód opadowych jako wód infiltrujących na łąkach, co pozwoli na skuteczne zarządzanie wodą opadową i minimalizację ryzyka powodzi;
- projektowanie, co najmniej 30% powierzchni biologicznie czynnych;
- projektowanie terenów zieleni publicznej i alei ze szpalerami drzew w klasach dróg co najmniej zbiorczych;

Generalnie na terenie powiatu należy dążyć do zwiększenia udziału zieleni wysokiej w obrębie ulic w tym nowoprojektowanych, zwiększenia poziomu retencji wód opadowych oraz zachowania układów dolinnych, wraz z ich zdolnościami do retencjonowania wód powierzchniowych.

- ochrona i uzupełnienie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz biologicznej obudowy cieków;
- utrzymanie oraz zwiększanie zdolności retencyjnych systemu hydrologicznego powiatu;
- zapewnienie odpowiednich ram prawnych, organizacyjnych oraz finansowych, dla skutecznej ochrony lokalnych zasobów przyrodniczych, mających wysokie znaczenie w kontekście retencji wód oraz pełnionych funkcji klimatycznych – wzmocnienie ochrony systemu przyrodniczego poprzez uwzględnienie jego znaczenia w dokumentach z dziedziny planowania przestrzennego oraz innych opracowaniach strategicznych;
- ochrona i rozwój systemu przyrodniczego w powiecie.

6. Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Rozwoju

Brak realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030 skutkowałby przede wszystkim utrwaleniem obecnych problemów środowiskowych oraz ograniczeniem możliwości przeciwdziałania nowym zagrożeniom. Zaniechanie działań strategicznych ukierunkowanych na rozwój infrastruktury technicznej, ochronę zasobów przyrodniczych, poprawę jakości powietrza, wód i gleb czy wzmacnianie odporności klimatycznej mogłoby prowadzić do stopniowego pogorszenia stanu poszczególnych komponentów środowiska.

W przypadku braku realizacji działań przewidzianych w Strategii można spodziewać się utrzymania lub nasilenia presji antropogenicznej na zasoby przyrodnicze, w tym na obszary cenne przyrodniczo i objęte ochroną. Mogłoby to skutkować pogorszeniem stanu siedlisk, osłabieniem ciągłości korytarzy ekologicznych, a także stopniowym obniżaniem różnorodności biologicznej. Szczególnie istotne byłoby ograniczenie działań związanych z ochroną terenów zielonych, retencją wód oraz adaptacją do zmian klimatu.

Zaniechanie realizacji przedsięwzięć dotyczących poprawy jakości powietrza, modernizacji infrastruktury transportowej i ograniczania emisji zanieczyszczeń mogłoby prowadzić do utrzymywania się niekorzystnych oddziaływań związanych z emisją komunikacyjną i komunalno-bytową. Brak działań modernizacyjnych mógłby również sprzyjać dalszej presji na klimat

akustyczny oraz pogorszeniu warunków życia mieszkańców.

W odniesieniu do zasobów wodnych brak realizacji Strategii mógłby ograniczyć możliwości poprawy gospodarowania wodami, zwiększania retencji oraz przeciwdziałania skutkom suszy i ekstremalnych zjawisk pogodowych. W dłuższej perspektywie mogłoby to skutkować wzrostem podatności obszaru na skutki zmian klimatu, w tym niedobory wód, lokalne podtopienia czy pogorszenie stanu ekologicznego wód powierzchniowych i podziemnych.

Nierealizowanie założeń Strategii oznaczałoby również rezygnację z wykorzystania pozytywnych efektów środowiskowych wynikających z planowanych działań proekologicznych, edukacyjnych i inwestycyjnych. W efekcie najbardziej prawdopodobnym scenariuszem byłoby zachowanie stanu istniejącego z tendencją do stopniowego pogarszania jakości środowiska, zamiast wzmacniania odporności klimatycznej i poprawy stanu przyrodniczego powiatu. W tym kontekście realizację Strategii należy uznać za korzystną z punktu widzenia ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

7. Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także środowisko

W „Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030" określono cztery cele strategiczne, którym przyporządkowano odpowiadające im cele operacyjne. Ich realizacja stanowi istotny warunek osiągnięcia zamierzonych efektów rozwoju powiatu drawskiego. Do każdego celu operacyjnego wskazano również kierunki działań wspierające ich wdrażanie, przewidywane rezultaty oraz wskaźniki umożliwiające ocenę stopnia realizacji przyjętych założeń.

W trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć mogą wystąpić szczególne aspekty oddziaływania na środowisko. Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano wszystkie zaplanowane zadania zarówno inwestycyjne jak i pozainwestycyjne, które zostały opisane za pomocą kierunków działań. Najważniejszym zagrożeniem dla środowiska związanym z realizacją *Strategii* może być nieterminowe realizowanie zapisanych w nim działań.

Próbę identyfikacji i oceny przewidywanych znaczących oddziaływań poszczególnych zadań na środowisko dokonano w tabeli uwzględniając:

- pozytywne / negatywne lub brak oddziaływania, a poza nimi oceniono dodatkowo poszczególne priorytety oddziaływania:
- bezpośrednie / pośrednie,
- krótkoterminowe/ średnioterminowe/ długoterminowe,
- stałe / chwilowe,
- wtórne/ skumulowane.

Ocena została dokonana na podstawie symulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

1. Obszary Natura 2000,
2. Rezerwaty przyrody,
3. Obszary Chronionego Krajobrazu,
4. Drawski Park Krajobrazowy,
5. Użytki ekologiczne i pomniki przyrody,
6. Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta,

7. Ludzie,
8. Woda,
9. Powietrze i klimat,
10. Krajobraz,
11. Powierzchnia ziemi i zasoby naturalne,
12. Zabytki i dobra materialne,
13. Korytarze ekologiczne.

Analizując zestawienie przedstawione w poniższej tabeli należy pamiętać, że dokonana ocena z uwagi na ogólny charakter analizowanej *Strategii* w dużej mierze ma charakter czysto teoretyczny – dlatego też przy opisach znaczących oddziaływań celowo używane jest określenie „prawdopodobnie". W ocenie tej, nie wartościowano wielkości poszczególnych oddziaływań tylko analizowano możliwość ich wystąpienia.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w *Strategii* przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z planowanych zadań inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

Jako oddziaływanie negatywne należy rozumieć takie oddziaływanie, które prowadzi do ujemnych skutków, pomniejsza wartość środowiska i jego składników. Negatywne mogą być zarówno działania legalne jak i nielegalne, powodujące szkody w środowisku oraz te, które stwarzają zagrożenie dla środowiska.

Oddziaływania pozytywne to takie, których realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny i pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przyznanie takiej oceny nie oznacza, że oddziaływania takie zawsze wystąpią oraz że oddziaływanie pozytywne zawsze będzie miało większą, mniejszą lub taką samą wartość jak oddziaływanie negatywne.

W niniejszej analizie określono również wskaźnik brak zauważalnego oddziaływania. W rzeczywistości trudno jest znaleźć przypadek, gdy brak jest jakichkolwiek oddziaływań. Zawsze można określić powiązania, które będą wpływać negatywnie lub pozytywnie na dany komponent środowiska. Lecz w celu uproszczenia i przedstawienia braku zauważalnego oddziaływania zaplanowanego zadania na środowisko wprowadzono wskaźnik brak zauważalnego oddziaływania.

Zadania podzielono na te, które ukierunkowane są na rozwój kapitału ludzkiego („miękkie") oraz inwestycyjne („twarde"), które polegają na modernizacji i rozbudowie obiektów. Bezpośrednie konsekwencje zadań miękkich będzie jedynie wpływać na ludzi i pośrednio pozytywnie na obszary chronione, powietrze, klimat, wodę, krajobraz i bioróżnorodność. Poniżej przedstawiono objaśnienia do tabeli.

Objaśnienia:

	oddziaływanie pozytywne
	oddziaływanie negatywne
	oddziaływanie zarówno pozytywne jak i negatywne
	zadania „twarde"
	zadania „miękkie"
	brak zauważalnego oddziaływania
B	oddziaływanie bezpośrednie
P	oddziaływanie pośrednie
W	oddziaływanie wtórne
skum.	oddziaływanie skumulowane

>	oddziaływanie krótkoterminowe
>>	oddziaływanie średnioterminowe
>>>	oddziaływanie długoterminowe
<->	oddziaływanie stałe
0	oddziaływanie chwilowe

Tabela 19. Ocena ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska i na człowieka zadań przewidzianych do realizacji

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
WYMIAR GOSPODARCZY													
CEL STRATEGICZNY I: Wzmocnienie pozycji powiatu drawskiego jako ośrodka rozwoju gospodarczego w oparciu o jego kluczowe zasoby.													
CEL OPERACYJNY 1.1: Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej powiatu.													
1.1.1	Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami.	>, >>> B, P 0, <->		>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> P, B 0, <->	>>> B <->	>, >>> P, B 0	>, >>> P, B 0	>, >>> P, B 0	>>> B 0	
1.1.2	Skuteczne rozpowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia dla przedsiębiorców, szkoleniach i doradztwie.							>>> B <->					
1.1.3	Wzmacnianie potencjału niezależnych organizacji działających na rzecz rozwoju gospodarczego.							>>> B <->					
1.1.4	Wspieranie przedsiębiorczości opartej na lokalnych markach i produktach.							>>> B <->					
1.1.5	Tworzenie i promocja wspólnej oferty inwestycyjnej oraz wzmocnienie komunikacji z lokalnymi społecznościami w sprawie korzyści z inwestycji.							>>> B <->					
1.1.6	Organizacja wydarzeń networkingowych, targów branżowych i konferencji dla przedsiębiorców.							>>> B <->					
CEL OPERACYJNY 1.2: Rozwój kapitału ludzkiego i dostosowanie rynku pracy do potrzeb gospodarki.													
1.2.1	Intensyfikacja współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy i samorządami w zakresie aktywizacji zawodowej.							>>> B <->					
1.2.2	Rozwój współpracy szkół zawodowych z przedsiębiorcami i partnerami zagranicznymi.							>>> B					

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
								<->					
1.2.3	Organizacja kampanii informacyjnych o możliwościach kształcenia i wsparcia zawodowego.							>>> B <->					
1.2.4	Poprawa infrastruktury szkolnictwa zawodowego.							>>> B <->				>>> B <->	
1.2.5	Wprowadzenie doradztwa zawodowego.							>>> B <->					
1.2.6	Monitorowanie potrzeb rynku pracy i regularna aktualizacja programów edukacyjnych pod kątem lokalnych branż i sektorów gospodarki.							>>> B <->					
CEL OPERACYJNY 1.3: Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, turystyki i wykorzystanie potencjału współpracy regionalnej i międzynarodowej.													
1.3.1	Aktywna, wielokanałowa promocja walorów (przyrodniczych, turystycznych, lokalnych) skierowana do inwestorów, turystów i mieszkańców poprzez cykliczne kampanie, targi i wydarzenia skierowane do inwestorów, turystów i potencjalnych mieszkańców.							>>> B <->					
1.3.2	Rozwój narzędzi cyfrowych (przewodnik, aplikacja, mapy) wspierających turystykę aktywną i rekreację.							>>> B <->					
1.3.3	Promocja rolnictwa ekologicznego, certyfikowanych produktów lokalnych oraz wspieranie rozwoju gospodarczego wsi poprzez programy pozarolnicze.							>>> B <->			>>> B <->		
1.3.4	Rozwój współpracy regionalnej i międzynarodowej, w tym z partnerami zagranicznymi i samorządami w UE,							>>> B <->					

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
	w zakresie turystyki, gospodarki i rozwoju obszarów wiejskich.												
1.3.5	Integracja turystyki z promocją dziedzictwa kulturowego i produktów lokalnych, w celu tworzenia spójnej oferty turystyczno-gospodarczej powiatu.							>>> B <->				>>> B <->	
WYMIAR SPOŁECZNY													
CEL STRATEGICZNY II: Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, edukacji, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa													
CEL OPERACYJNY 2.1 Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej powiatu oraz promowanie aktywnego stylu życia mieszkańców.													
2.1.1	Współpraca z gminami i instytucjami kultury w zakresie tworzenia wspólnych programów wydarzeń kulturalnych i rekreacyjnych o zasięgu powiatowym.							>>> B <->					
2.1.2	Wspieranie działalności stowarzyszeń, klubów sportowych i grup nieformalnych poprzez dotacje, konkursy ofert i udostępnianie infrastruktury.							>>> B <->					
2.1.3	Organizacja i współorganizacja wydarzeń integrujących społeczność (festiwale, przeglądy artystyczne, imprezy rodzinne, wydarzenia sportowe).							>>> B <->					
2.1.4	Prowadzenie lub współorganizacja programów aktywizujących różne grupy społeczne (seniorów, młodzież, osoby z niepełnosprawnościami).							>>> B <->					
2.1.5	Współpraca z organizacjami pozarządowymi i instytucjami edukacyjnymi przy działaniach zwiększających uczestnictwo mieszkańców w kulturze i sporcie.							>>> B <->					

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
2.1.6	Stworzenie platformy lub harmonogramu współpracy między gminami oraz powiatem w celu skoordynowania działań kulturalnych, sportowych i kalendarza wydarzeń.							>>> B <->					
CEL OPERACYJNY 2.2 Zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej, rozwój usług pomocy społecznej oraz działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.													
2.2.1	Wspieranie inicjatyw adresowanych do osób starszych, samotnych i niesamodzielnych (programy senioralne, wolontariat).							>>> B <->					
2.2.2	Organizacja staży zawodowych i kursów kwalifikacyjnych dla uczniów i nauczycieli.							>>> B <->					
2.2.3	Prowadzenie i modernizacja szpitala powiatowego oraz innych jednostek ochrony zdrowia podległych powiatowi (oddziały specjalistyczne, diagnostyka, infrastruktura).							>>> B <->				>>> B <->	
2.2.4	Rozwój usług opiekuńczych nad osobami starszymi oraz opieki wytchnieniowej nad osobami zależnymi.							>>> B <->					
2.2.5	Organizacja oraz wspieranie małych wydarzeń integrujących lokalną społeczność oraz będących formą spędzania wolnego czasu, w tym działań mających na celu dialog międzypokoleniowy i międzykulturowy (np. festyny, seanse plenerowe itp.).							>>> B <->					
2.2.6	Realizacja inwestycji poprawiających dostępność usług zdrowotnych (likwidacja barier architektonicznych, modernizacja pracowni diagnostycznych, rozwój e-usług).							>>> B <->				>>> B <->	

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
2.2.7	Tworzenie i utrzymywanie powiatowych poradni specjalistycznych (np. uzależnień, poradni zdrowia psychicznego).							>>> B <->					
2.2.8	Prowadzenie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i rozwój dostępnych form wsparcia (asystentura, piecza zastępcza, ośrodki wsparcia).							>>> B <->					
2.2.9	Koordynacja działań międzyinstytucjonalnych na rzecz rodzin dysfunkcyjnych i osób w kryzysie.							>>> B <->					
CEL OPERACYJNY 2.3 Podniesienie atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez skuteczne działania prewencyjne.													
2.3.1	Modernizacja i doposażenie szkół zawodowych i ponadpodstawowych (pracownie, warsztaty, obiekty sportowe).							>>> B <->					
2.3.2	Podnoszenie kompetencji nauczycieli, w szczególności tych uczących zawodów zgodnych z rozwojem regionu.							>>> B <->					
2.3.3	Współpraca z instytucjami publicznymi i NGO w zakresie prewencji zagrożeń społecznych.							>>> B <->					
2.3.4	Tworzenie nowych kierunków kształcenia dostosowanych do zmian gospodarczych.							>>> B <->					
2.3.5	Współpraca z uczelniami wyższymi oraz instytucjami otoczenia biznesu w rozwoju oferty edukacyjnej.							>>> B <->					
2.3.6	Dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb lokalnego rynku pracy poprzez współpracę z przedsiębiorcami i organizacjami branżowymi.							>>> B <->					

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
2.3.7	Zapewnienie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w szkołach powiatowych.							>>> B <->					
2.3.8	Wspieranie policji, Państwowej Straży Pożarnej i jednostek OSP w zakresie wyposażenia, szkoleń, doposażenia oraz wspólnych działań prewencyjnych (w ramach kompetencji powiatu).							>>> B <->				>>> B <->	
2.3.9	Prowadzenie edukacji i kampanii informacyjnych dot. bezpieczeństwa (ruch drogowy, cyberbezpieczeństwo, zagrożenia społeczne, zachowania w sytuacjach kryzysowych).							>>> B <->				>>> B <->	
2.3.10	Wspieranie inicjatyw poprawiających bezpieczeństwo na drogach powiatowych (infrastruktura, oznakowanie, oświetlenie).							>>> B <->				>>> B <->	
2.3.11	Przygotowanie i aktualizacja planów zarządzania kryzysowego oraz organizacja szkoleń i ćwiczeń dla służb i instytucji.							>>> B <->					
WYMIAR PRZESTRZENNY													
CEL STRATEGICZNY III: Rozwój nowoczesnej infrastruktury i racjonalne gospodarowanie przestrzenią na rzecz spójności powiatu													
CEL OPERACYJNY 3.1: Poprawa dostępności transportowej i modernizacja dróg.													
3.1.1	Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie).	>, >>> B, P 0, <->		>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> B <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> P <->	>>> P <->

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
3.1.2	Rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe we współpracy z gminami.	>, >>> B, P 0, <->		>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> B <->		>>> P <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> P <->	>>> P <->
3.1.3	Wspieranie i modernizacja transportu zbiorowego, w tym taboru autobusowego.							>>> B <->		>>> P <->			
3.1.4	Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru.	>, >>> B, P 0, <->		>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> B <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> P <->	
3.1.5	Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic).	>, >>> B, P 0, <->		>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> B <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, B, P <->	>, >>> B, P 0, <->
CEL OPERACYJNY 3.2: Zwiększenie efektywności zagospodarowania przestrzennego.													
3.2.1	Wspieranie spójnego planowania przestrzennego z gminami, w tym uzgodnienia dotyczące nowych inwestycji.							>>> P <->					
3.2.2	Rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz obiektów i obszarów o wartości historycznej i kulturowej.							>>> P <->				>>> B <->	
3.2.3	Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych.	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> P <->
3.2.4	Likwidacja barier architektonicznych poprzez cykliczną inwentaryzację miejsc trudnodostępnych i wprowadzanie usprawnień.							>>> B <->					
3.2.5	Podnoszenie jakości estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni w obszarach zurbanizowanych i wiejskich						>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	
CEL OPERACYJNY 3.3: Unowocześnienie infrastruktury technicznej, w tym energetycznej i teleinformatycznej.													

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
3.3.1	Usprawnienie i rozwój systemu gospodarki odpadami w skali powiatu.	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		>>> P <->	>>> P <->		>>> P <->	>>> P <->	
3.3.2	Termomodernizacja budynków publicznych.						>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> P <->	>>> B <->	>>> P <->	>>> B <->	
3.3.3	Rozbudowa infrastruktury teleinformatycznej i zwiększenie dostępu do usług cyfrowych (e-usług).							>>> B <->					
3.3.4	Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.	>, >>> B, P 0, <->		>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>, >>> B, P 0, <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> B <->	>, >>> B, P 0, <->
3.3.5	Wspieranie gmin w działaniach dotyczących infrastruktury wodno-kanalizacyjnej poprzez koordynację, planowanie i współpracę.	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		>>> P <->	>>> P <->	
WYMIAR KLIMATYCZNO-ŚRODOWISKOWY													
CEL STRATEGICZNY IV: Wzmacnianie odporności klimatycznej regionu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze													
CEL OPERACYJNY 4.1: Zachowanie różnorodności biologicznej oraz zwiększanie udziału terenów zielonych.													
4.1.1	Wspieranie inicjatywy edukacyjnej, doradztwo lub współpraca przy lokalnych programach zalesiania.						>>> B <->	>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->
4.1.2	Uczestniczenie w koordynowaniu działań, opiniowaniu projektów ochrony przyrody oraz wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku.	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->
4.1.3	Prowadzenie działań doradczych, organizacja szkoleń, promocja dobrych praktyk rolniczych oraz współpraca z lokalnymi organizacjami rolniczymi.							>>> B <->					

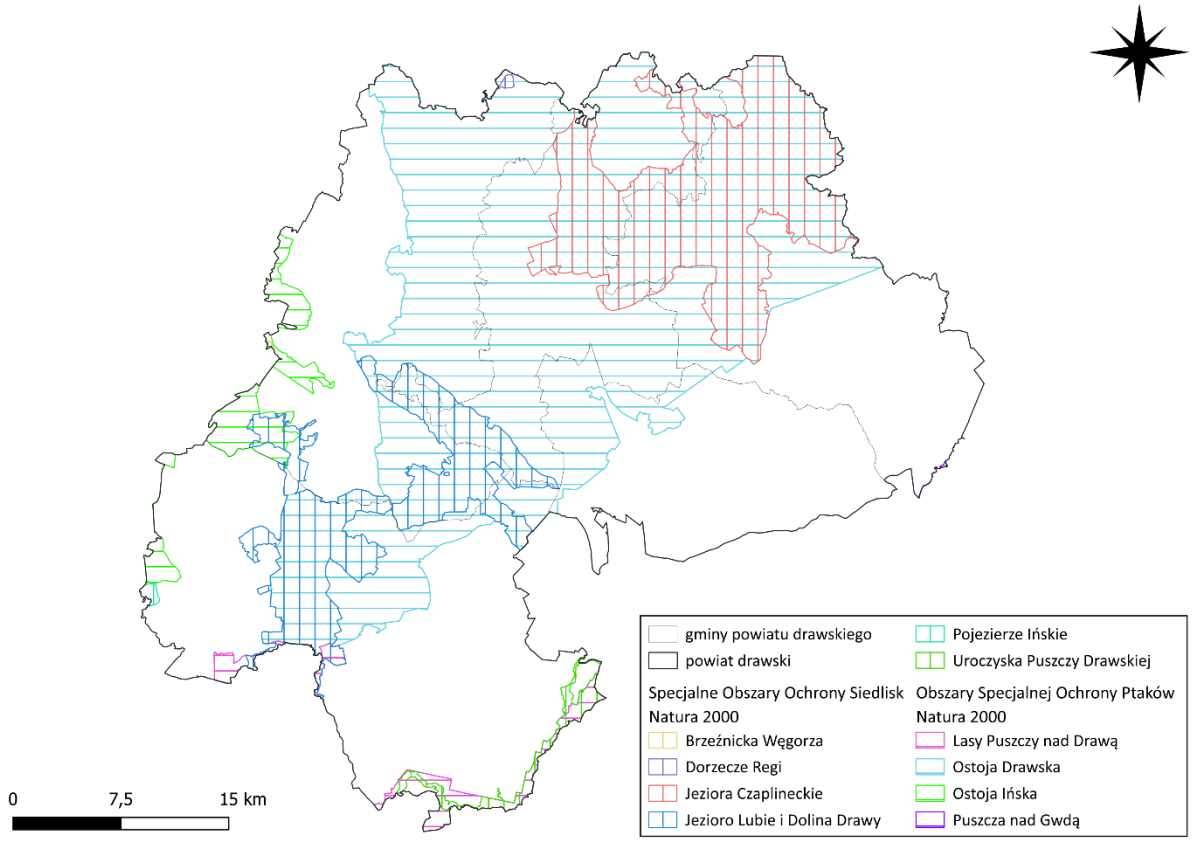
Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
4.1.4	Wspieranie i koordynowanie działań związanych z organizacją ruchu turystycznego na obszarach chronionych, w tym rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej oraz promowanie turystyki przyjaznej przyrodzie.	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->
CEL OPERACYJNY 4.2: Poprawa jakości powietrza, wód i gleb poprzez ograniczenie źródeł zanieczyszczeń oraz skuteczniejsze monitorowanie środowiska.													
4.2.1	Wspieranie i promocja programów antysmogowych oraz działań ograniczających emisję komunikacyjną, w tym kampanie edukacyjne dla mieszkańców.							>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		
4.2.2	Wsparcie i koordynacja lokalnych projektów retencji małej, odtwarzania mokradeł i przywracania naturalnych poziomów wód, w tym pomoc w pozyskiwaniu funduszy i monitoring działań.	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> B <->		>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> B <->	>>> P <->
4.2.3	Wspieranie działań związanych z likwidacją nielegalnych wysypisk odpadów oraz ograniczenie zanieczyszczeń z gospodarstw rolnych i domowych poprzez kontrolę, doradztwo i edukację ekologiczną.							>>> B <->	>>> P <->		>>> P <->	>>> P <->	
CEL OPERACYJNY 4.3: Kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i podmiotów lokalnych.													
4.3.1	Realizacja programów edukacji ekologicznej w szkołach i na poziomie lokalnym.							>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		
4.3.2	Prowadzenie kampanii społecznych dotyczących ochrony zasobów wodnych, powietrza i klimatu.							>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		

Lp.	Opis działania/ przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie (bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne) na poszczególne komponenty											
		Obszary Natura 2000	Rezerwaty przyrody	Obszary Chronionego Krajobrazu	Drawski Park Krajobrazowy	Pomniki przyrody i użytki ekologiczne	Różnorodność biologiczna	Ludzie	Woda	Powietrze i klimat	Powierzchnia ziemi, zasoby naturalne	Zabytki, dobra materialne i krajobraz	Korytarze ekologiczne
4.3.3	Współpraca z gminami, służbami i instytucjami w zakresie kontroli zanieczyszczeń i ochrony środowiska.							>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		
4.3.4	Wsparcie lokalnych inicjatyw prośrodowiskowych, organizacji pozarządowych i projektów obywatelskich.							>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->		
4.3.5	Budowanie świadomości zagrożeń klimatycznych oraz promowanie działań adaptacyjnych (np. nasadzenia, retencja wód, ochrona zieleni).							>>> B <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	>>> P <->	

7.1. Oddziaływanie na obszary Natura 2000

Na terenie Powiatu Drawskiego znajduje się 10 obszarów Natura 2000 (6 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk i 4 Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków):

- obszar Natura 2000 Brzeźnicka Węgorza,
- obszar Natura 2000 Jeziora Czaplineckie,
- obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie,
- obszar Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy,
- obszar Natura 2000 Dorzecze Regi,
- obszar Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej,
- obszar Natura 2000 Ostoja Drawska,
- obszar Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą,
- obszar Natura 2000 Puszcza nad Gwdą,
- obszar Natura 2000 Ostoja Ińska.

Rysunek 20. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Dla obszaru Natura 2000 Brzeźnicka Węgorza nie został opracowany Plan zadań ochronnych.

Dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie został przygotowany Plan zadań ochronnych, zgodnie z: Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039. W Zarządzeniach wskazano,

że główne zagrożenia dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie mają charakter zarówno istniejący, jak i potencjalny i są związane przede wszystkim z działalnością człowieka. Do już występujących należą intensyfikacja rolnictwa i nawożenie, zanieczyszczenia wynikające z gospodarki ściekowej i odpadów, rozwój zabudowy oraz presja rekreacyjna, w tym wędkarstwo i nadmierne użytkowanie terenów przybrzeżnych. Prowadzi to głównie do eutrofizacji wód oraz degradacji i zaniku siedlisk. Jako zagrożenia potencjalne wskazano m.in. wycinkę lasów, rozwój infrastruktury drogowej i urbanizacji, nasilenie turystyki oraz rozproszone zanieczyszczenia wód. Czynniki te mogą w przyszłości pogłębiać procesy degradacyjne, prowadząc do dalszego pogorszenia jakości wód, fragmentacji siedlisk i osłabienia ich funkcji ekologicznych

Dla obszaru Natura 2000 Pojezierze Ińskie obowiązują opracowane dokumenty gospodarki leśnej sporządzane dla Nadleśnictw takie jak: Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Dobrzany na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r. oraz Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Drawsko na okres od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2030 r.

Dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy został przygotowany plan zadań ochronnych zgodnie z: Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023 i Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 12 grudnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy PLH320023. W zarządzeniu wskazano, że główne zagrożenia dla omawianego obszaru Natura 2000 mają charakter antropogeniczny i obejmują zarówno presje już występujące, jak i potencjalne. Do istniejących należą przede wszystkim intensywne użytkowanie jezior, w tym wędkarstwo, rybactwo, turystyka i rekreacja, prowadzące do degradacji stref brzegowych oraz zmian w strukturze ekosystemów, a także zanieczyszczenie i eutrofizacja wód. Zagrożenia potencjalne wiążą się głównie z dalszym rozwojem infrastruktury turystycznej i wzrostem presji rekreacyjnej, zmianami w gospodarce wodnej i przekształceniami rzek, a także z procesami sukcesji i zmianami użytkowania terenów, co może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk i ich stopniowej degradacji.

Dla obszaru Natura 2000 Dorzecze Regi obowiązują opracowane dokumenty gospodarki leśnej sporządzane dla Nadleśnictw takie jak: Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Nowogard na okres od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2029 r. oraz Plan Urządzenia Lasu Nadleśnictwa Gościna na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2025 r.

Dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej został przygotowany plan zadań ochronnych zgodnie z Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 23 listopada 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej PLH320046.

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska został przygotowany plan zadań ochronnych zgodnie z: Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019, Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019, Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 czerwca 2022 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019. W zarządzeniu wskazano, że zagrożenia dla omawianego obszaru Natura 2000 mają głównie charakter antropogeniczny. Do istniejących należą przede wszystkim melioracje i osuszanie terenów podmokłych, przekształcenia siedlisk wodnych, zanieczyszczenie wód, intensywna gospodarka rybacka oraz ogólna presja człowieka, w tym usuwanie roślinności

i urbanizacja. Zagrożenia potencjalne wiążą się z dalszą intensyfikacją tych działań, rozwojem infrastruktury, fragmentacją obszaru oraz zmianami stosunków wodnych, co może prowadzić do degradacji siedlisk i pogorszenia warunków bytowania ptaków.

Dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą został przygotowany plan zadań ochronnych zgodnie z Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 października 2021 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą PLB320016. W zarządzeniu wskazano, że główne zagrożenia dla analizowanego obszaru Natura 2000 wynikają z działalności człowieka. Do istniejących należą przede wszystkim zmiany stosunków wodnych, takie jak melioracje i regulacja cieków, ingerencja w siedliska związana z gospodarką leśną, zanieczyszczenia oraz presja drapieżników i zakłócenia powodowane przez człowieka. Zagrożenia potencjalne obejmują dalszą intensyfikację tych procesów, w tym rozwój infrastruktury i urbanizacji, zalesianie terenów otwartych, pogorszenie jakości siedlisk oraz ich fragmentację, co może prowadzić do spadku liczebności i pogorszenia warunków bytowania ptaków.

Dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą został przygotowany plan zadań ochronnych zgodnie z: Zarządzeniem Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 21 kwietnia 2015 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012, Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 9 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu z dnia 27 września 2023 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Puszcza nad Gwdą PLB300012. W zarządzeniu dla omawianego obszaru Natura 2000 wskazano, że zagrożenia dla ptaków i ich siedlisk mają głównie charakter antropogeniczny i obejmują zarówno presje już występujące, jak i potencjalne. Do istniejących należą przede wszystkim ingerencje w siedliska wynikające z działalności człowieka, w tym gospodarki leśnej i wodnej, przekształcenia środowiska oraz różnego rodzaju zakłócenia, takie jak płoszenie ptaków czy degradacja miejsc lęgowych. Istotne znaczenie mają również zanieczyszczenia środowiska oraz zmiany w strukturze siedlisk wpływające na warunki bytowania gatunków. Zagrożenia potencjalne wiążą się natomiast z możliwością nasilenia tych procesów, w szczególności z dalszym rozwojem infrastruktury, zmianami sposobu użytkowania terenów, pogłębianiem przekształceń siedlisk oraz zwiększoną presją człowieka, co może prowadzić do fragmentacji siedlisk i pogorszenia warunków życia ptaków.

Dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska został przygotowany plan zadań ochronnych zgodnie z: Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 oraz Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008. W zarządzeniu wskazano, że zagrożenia dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska wynikają głównie z działalności człowieka i obejmują zarówno presje już obecne, jak i możliwe w przyszłości. Do istniejących należą przede wszystkim przekształcenia siedlisk wodno-błotnych przez melioracje i osuszanie, usuwanie roślinności, zanieczyszczenia wód oraz różne formy ingerencji, takie jak gospodarka leśna czy płoszenie ptaków, co prowadzi do utraty miejsc lęgowych. Zagrożenia potencjalne wiążą się natomiast z dalszym nasileniem tych procesów, w tym rozwojem zabudowy i infrastruktury, energetyki oraz zmianami stosunków wodnych, co może powodować fragmentację siedlisk i pogorszenie warunków bytowania ptaków.

Dodatkowo dla wszystkich obszarów Natura 2000 zostały również określone zakazy, wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z zapisem art. 33 Ustawy o ochronie przyrody, na terenie obszaru Natura 2000 nie można prowadzić działań, które:

– pogorszą stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
– wpłyną negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
– pogorszą integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Spośród wszystkich obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego jedynie cztery obejmują większe powierzchnie, w tym także tereny zurbanizowane i zabudowane, co sprawia, że mogą stanowić potencjalne miejsca realizacji działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii. Należą do nich Jeziora Czaplineckie, Jezioro Lubie i Dolina Drawy, Ostoja Drawska oraz Ostoja Ińska.

Pozostałe sześć obszarów zajmuje natomiast niewielkie fragmenty powiatu, najczęściej zlokalizowane przy jego granicach administracyjnych. Są to tereny o charakterze leśnym, podmokłym lub pozbawione zabudowy, takie jak Brzeźnicka Węgorza, Pojezierze Ińskie, Dorzecze Regi, Uroczyska Puszczy Drawskiej, a także fragmenty Ostoi Drawskiej i Ostoi Ińskiej. Ze względu na swoje położenie i charakter nie stanowią one obszarów atrakcyjnych dla lokalizacji inwestycji infrastrukturalnych czy energetycznych.

W związku z tym należy uznać, że wskazane sześć obszarów nie będzie narażone na oddziaływania wynikające z realizacji działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii. Planowane przedsięwzięcia, takie jak rozbudowa dróg czy rozwój odnawialnych źródeł energii, nie będą bowiem lokalizowane na terenach leśnych, podmokłych ani pozbawionych zabudowy, które dominują w obrębie tych obszarów.

Spośród wszystkich działań ujętych w Strategii zidentyfikowano te, których realizacja może potencjalnie odbywać się na obszarach Natura 2000 i wiązać się z możliwością wystąpienia negatywnych oddziaływań na te chronione tereny:

- wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami;
- modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie);
- rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe we współpracy z gminami.
- wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru;
- współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic);
- wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.;

Realizacja ww. działań, w przypadku ich potencjalnego umiejscowienia w granicach obszarów Natura 2000: Jeziora Czaplineckie, Jezioro Lubie i Dolina Drawy, Ostoja Drawska oraz Ostoja Ińska, może prowadzić do wystąpienia zarówno pozytywnych, jak i negatywnych oddziaływań na cele i przedmioty ochrony tych terenów.

<u>Jeziora Czaplineckie</u>

Planowane w Strategii działania mają charakter ogólny i ich realizacja na obszarze Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie" jest jedynie potencjalna, ponieważ na etapie dokumentu nie wskazano ich dokładnej lokalizacji. Analizując je w odniesieniu do planu zadań ochronnych , można stwierdzić, że największe ryzyko oddziaływań wiąże się z inwestycjami infrastrukturalnymi i energetycznymi. Wyznaczanie terenów pod inwestycje może prowadzić do przekształceń siedlisk oraz zwiększenia presji urbanizacyjnej, co stanowi jedno z rozpoznanych zagrożeń. Modernizacja i rozbudowa dróg oraz infrastruktury kolejowej mogą powodować wzrost hałasu, fragmentację siedlisk oraz lokalne zaburzenia stosunków wodnych. Rozwój ścieżek rowerowych i infrastruktury rekreacyjnej może natomiast zwiększać presję turystyczną, prowadząc do degradacji stref przybrzeżnych i płoszenia gatunków. Z kolei rozwój instalacji OZE, szczególnie energetyki wiatrowej, może wiązać się z ryzykiem kolizji ptaków oraz zmianami w użytkowaniu terenu. Należy jednak podkreślić, że są to oddziaływania potencjalne, a nie pewne. W przypadku ich

wystąpienia możliwe jest zastosowanie działań minimalizujących, takich jak unikanie lokalizacji inwestycji w najcenniejszych fragmentach obszaru, zachowanie ciągłości siedlisk i korytarzy ekologicznych, prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków, ograniczanie ingerencji w strefy przybrzeżne oraz stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających kolizje zwierząt z infrastrukturą. Jednocześnie należy wskazać, że znacząca część obszaru „Jeziora Czaplineckie" obejmuje tereny leśne, podmokłe oraz pozbawione zabudowy, które nie stanowią atrakcyjnych lokalizacji dla inwestycji przewidzianych w Strategii. W związku z tym prawdopodobieństwo realizacji takich działań jak rozbudowa dróg czy instalacji OZE na tych terenach jest bardzo niskie, a tym samym nie przewiduje się wystąpienia istotnych oddziaływań na te fragmenty obszaru.

Jezioro Lubie i Dolina Drawy

Planowane w Strategii działania nie mają przypisanych konkretnych lokalizacji, dlatego ich oddziaływanie na obszar Natura 2000 „Jezioro Lubie i Dolina Drawy" należy rozpatrywać w kategoriach możliwego, a nie pewnego wpływu. W kontekście zapisów planu zadań ochronnych kluczowe znaczenie ma wrażliwość tego obszaru na zmiany jakości wód oraz presję związaną z użytkowaniem rekreacyjnym i przekształceniami przestrzeni. Potencjalne przeznaczanie nowych terenów pod inwestycje może prowadzić do zwiększenia presji na środowisko wodne i przyspieszenia procesów pogarszających jakość wód, w tym eutrofizacji. Inwestycje drogowe i kolejowe mogą wpływać na ciągłość siedlisk oraz sprzyjać dopływowi zanieczyszczeń do jeziora i rzeki, a także powodować lokalne zmiany w funkcjonowaniu systemów wodnych. Z kolei rozwój infrastruktury rowerowej i turystycznej może nasilać użytkowanie rekreacyjne, co wiąże się z ryzykiem niszczenia roślinności w strefach brzegowych oraz zakłócania funkcjonowania gatunków. W przypadku rozwoju odnawialnych źródeł energii możliwe jest oddziaływanie na krajobraz oraz ptaki, szczególnie w otwartych fragmentach doliny. Należy jednak podkreślić, że skala i charakter tych oddziaływań będą zależne od konkretnych lokalizacji inwestycji. Ewentualne negatywne skutki mogą być ograniczane poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne, w szczególności unikanie inwestycji w bezpośrednim sąsiedztwie wód i terenów najcenniejszych przyrodniczo, zachowanie naturalnych powiązań ekologicznych doliny, ograniczanie spływu zanieczyszczeń oraz prowadzenie prac w sposób uwzględniający okresy wrażliwe dla fauny. Dzięki temu ryzyko znaczącego pogorszenia stanu siedlisk i gatunków można uznać za ograniczone.

Ostoja Drawska

Planowane w Strategii działania należy rozpatrywać jako potencjalne źródło oddziaływań na obszar Natura 2000 „Ostoja Drawska", przy czym ich rzeczywisty wpływ będzie zależny od lokalizacji i skali realizacji. W odniesieniu do zapisów planu zadań ochronnych szczególnie istotna jest wrażliwość obszaru na zmiany stosunków wodnych, przekształcenia siedlisk oraz zakłócenia związane z obecnością człowieka. Wyznaczanie terenów pod inwestycje może prowadzić do zajmowania i przekształcania siedlisk ptaków, a także do zwiększenia presji urbanizacyjnej, co wpisuje się w zidentyfikowane zagrożenia związane z utratą i fragmentacją siedlisk. Inwestycje drogowe i kolejowe mogą powodować wzrost barierowości przestrzeni, ryzyko kolizji ptaków z infrastrukturą oraz nasilenie hałasu i obecności ludzi, co może skutkować płoszeniem gatunków i pogorszeniem warunków lęgowych. Dodatkowo mogą one wpływać na lokalne warunki wodne, co w tym obszarze ma szczególne znaczenie. Rozwój infrastruktury rowerowej i turystycznej może zwiększać dostępność terenu, a tym samym nasilać presję rekreacyjną, prowadząc do częstszych zakłóceń w miejscach bytowania ptaków. Z kolei rozwój odnawialnych źródeł energii, zwłaszcza instalacji wiatrowych i linii przesyłowych, może wiązać się z ryzykiem kolizji ptaków oraz zmianami w użytkowaniu przestrzeni otwartej, która stanowi istotny element siedliskowy. Należy jednak podkreślić, że wskazane oddziaływania mają charakter możliwy, a nie przesądzony. Ich ograniczenie jest możliwe poprzez odpowiednie planowanie inwestycji, w szczególności unikanie lokalizacji w kluczowych siedliskach ptaków, zachowanie ciągłości przestrzennej siedlisk, ograniczanie prac w okresach lęgowych oraz stosowanie rozwiązań minimalizujących kolizje i płoszenie. Przy

zachowaniu tych zasad ryzyko istotnego negatywnego wpływu na przedmioty ochrony może zostać znacząco ograniczone.

Ostoja Ińska

Realizacja działań przewidzianych w Strategii w odniesieniu do obszaru Natura 2000 „Ostoja Ińska" może wiązać się z pewnym ryzykiem oddziaływań, jednak na obecnym etapie ma ono charakter hipotetyczny, ponieważ nie określono konkretnych lokalizacji inwestycji. Zgodnie z planem zadań ochronnych obszar ten jest szczególnie wrażliwy na zmiany w środowisku wodno-błotnym oraz na czynniki zakłócające funkcjonowanie populacji ptaków. Potencjalne przeznaczanie nowych terenów pod inwestycje może skutkować zmniejszaniem powierzchni siedlisk oraz ich rozdrobnieniem, co negatywnie wpływa na warunki bytowania gatunków. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury transportowej może powodować zwiększenie presji związanej z ruchem i obecnością człowieka, a także oddziaływać na warunki wodne poprzez ingerencję w naturalne układy hydrologiczne. W przypadku rozwoju tras rowerowych i infrastruktury rekreacyjnej należy liczyć się z możliwością wzrostu intensywności użytkowania obszaru, co może prowadzić do częstszych zakłóceń w miejscach lęgowych oraz degradacji roślinności. Instalacje związane z odnawialnymi źródłami energii mogą stanowić dodatkowe zagrożenie dla ptaków, szczególnie w otwartych przestrzeniach, gdzie zwiększa się ryzyko kolizji oraz zmian w sposobie użytkowania terenu. Jednocześnie należy zaznaczyć, że skala tych oddziaływań będzie zależna od sposobu realizacji poszczególnych przedsięwzięć. Ewentualne negatywne skutki można ograniczyć poprzez właściwe planowanie przestrzenne, w tym unikanie lokalizacji inwestycji w najcenniejszych fragmentach obszaru, zachowanie ciągłości siedlisk oraz uwzględnianie okresów wrażliwych dla ptaków. Istotne jest również stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających ryzyko kolizji oraz minimalizowanie ingerencji w stosunki wodne. Przy takich założeniach należy uznać, że prawdopodobieństwo istotnego pogorszenia stanu ochrony obszaru pozostaje ograniczone.

W świetle zapisów planów zadań ochronnych dla ww. obszarów, a także zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody, który zakazuje podejmowania działań mogących pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotami ochrony, wszelkie przedsięwzięcia muszą być planowane i realizowane w sposób zapewniający brak znaczącego negatywnego oddziaływania na integralność obszarów Natura 2000 oraz ich powiązania ekologiczne.

W przypadku działań inwestycyjnych przewidzianych w Strategii, takich jak wyznaczanie terenów pod inwestycje, rozwój infrastruktury transportowej czy instalacji energetycznych, potencjalne oddziaływania na obszary Natura 2000 mogą dotyczyć przede wszystkim przekształceń powierzchni terenu, zmian w użytkowaniu gruntów oraz lokalnych zaburzeń stosunków wodnych. Na obszarach jeziornych, takich jak Jeziora Czaplineckie czy Jezioro Lubie i Dolina Drawy, szczególnie wrażliwe są ekosystemy wodne i przybrzeżne, dlatego prowadzenie robót ziemnych lub zwiększona presja inwestycyjna mogłyby sprzyjać pogorszeniu jakości wód, nasilać proces eutrofizacji oraz prowadzić do degradacji roślinności litoralu. Istotnym zagrożeniem byłoby również niewłaściwe odprowadzanie zanieczyszczeń z terenów inwestycyjnych oraz zwiększenie presji rekreacyjnej w wyniku rozwoju infrastruktury towarzyszącej.

W przypadku obszarów o charakterze ptasim, takich jak Ostoja Drawska i Ostoja Ińska, potencjalne oddziaływania mogą wiązać się przede wszystkim z zakłóceniami w funkcjonowaniu populacji ptaków. Realizacja inwestycji, zwłaszcza infrastruktury drogowej, kolejowej czy energetycznej, może prowadzić do fragmentacji siedlisk, zwiększenia natężenia hałasu oraz częstszego płoszenia ptaków w okresach lęgowych. Szczególne znaczenie ma tu również ryzyko kolizji ptaków z elementami infrastruktury, takimi jak linie energetyczne czy instalacje OZE, a także zmiany w dostępności siedlisk żerowiskowych wynikające z przekształceń przestrzeni.

Inwestycje liniowe, w tym modernizacja dróg, rozwój sieci komunikacyjnych oraz infrastruktury rowerowej, mogą dodatkowo powodować wzrost barierowości przestrzeni i ograniczenie ciągłości ekologicznej. W obszarach dolin

rzecznych i terenów podmokłych szczególnie istotne jest unikanie ingerencji w naturalne układy hydrologiczne, gdyż nawet niewielkie zmiany mogą prowadzić do osuszania siedlisk lub ich przekształceń. Z kolei w obszarach leśnych i mozaikowych ważne jest zachowanie struktury siedlisk oraz ograniczenie nadmiernej penetracji terenu przez ludzi.

Należy jednak podkreślić, że wskazane oddziaływania mają charakter potencjalny i ich wystąpienie zależy od konkretnych lokalizacji inwestycji. Przy odpowiednim planowaniu przestrzennym, w tym unikaniu najcenniejszych przyrodniczo fragmentów obszarów Natura 2000, zachowaniu ciągłości siedlisk oraz ograniczaniu ingerencji w środowisko wodne, możliwe jest znaczące ograniczenie ryzyka negatywnego wpływu na przedmioty ochrony.

Pomimo wskazanych potencjalnych zagrożeń, część działań przewidzianych w Strategii może również oddziaływać korzystnie na stan środowiska oraz funkcjonowanie obszarów Natura 2000 na terenie powiatu drawskiego. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć związanych z poprawą infrastruktury technicznej oraz rozwojem odnawialnych źródeł energii. Modernizacja układu drogowego i towarzyszącej infrastruktury, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań technicznych, może przyczynić się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń do środowiska oraz poprawy bezpieczeństwa, co pośrednio wpływa na zmniejszenie presji na siedliska i gatunki. Z kolei rozwój instalacji OZE, zwłaszcza w formie rozproszonych i niewielkich instalacji, może prowadzić do redukcji emisji zanieczyszczeń powietrza, co w dłuższej perspektywie sprzyja poprawie jakości ekosystemów, w tym ograniczeniu depozycji związków biogennych do wód i gleb.

Pozytywne efekty mogą również wynikać z modernizacji istniejącej infrastruktury transportowej oraz rozwoju alternatywnych form mobilności, takich jak ścieżki rowerowe, o ile działania te będą realizowane głównie na terenach już przekształconych. W takich przypadkach możliwe jest uporządkowanie ruchu turystycznego i ograniczenie jego niekontrolowanego rozprzestrzeniania się na obszary cenne przyrodniczo, co ma szczególne znaczenie dla terenów jeziornych oraz siedlisk ptaków w obszarach takich jak Ostoja Drawska czy Ostoja Ińska.

Aby ograniczyć ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań, realizacja wszystkich przedsięwzięć powinna uwzględniać zasadę unikania lokalizacji w najcenniejszych fragmentach obszarów Natura 2000, a w przypadku ich sąsiedztwa – stosowanie rozwiązań minimalizujących wpływ. Do najważniejszych należą zachowanie pasów buforowych od jezior i cieków, ograniczanie ingerencji w stosunki wodne, prowadzenie prac poza okresami lęgowymi ptaków oraz stosowanie rozwiązań technicznych ograniczających fragmentację siedlisk i ryzyko kolizji zwierząt z infrastrukturą. W przypadku inwestycji liniowych istotne jest również zapewnienie ciągłości ekologicznej poprzez odpowiednie przepusty i przejścia dla zwierząt.

W sytuacjach, gdy realizacja inwestycji mogłaby prowadzić do przekształceń siedlisk lub pogorszenia warunków wodnych, wskazane jest stosowanie działań kompensacyjnych, takich jak odtwarzanie roślinności, tworzenie niewielkich zbiorników retencyjnych czy wzmacnianie lokalnych korytarzy ekologicznych. Istotną rolę powinien odgrywać także nadzór przyrodniczy oraz monitoring porealizacyjny, umożliwiający ocenę rzeczywistego wpływu inwestycji.

Realizacja analizowanych działań w granicach obszarów Natura 2000 wymaga każdorazowo indywidualnej oceny, jednak przy odpowiednim planowaniu przestrzennym i zastosowaniu środków minimalizujących można znacząco ograniczyć ryzyko negatywnych oddziaływań. W wielu przypadkach działania modernizacyjne i porządkujące mogą wręcz wspierać poprawę stanu środowiska. W ujęciu ogólnym należy uznać, że przy zachowaniu wymogów wynikających z planów zadań ochronnych oraz przepisów ochrony przyrody prawdopodobieństwo wystąpienia istotnych, trwałych oddziaływań negatywnych będzie niskie.

Analizie poddane zostały również wszystkie pozostałe cele strategiczne i operacyjne opisane w Strategii, a także ich potencjalny pozytywny wpływ na obszary Natura 2000. Cele te, poprzez swoje ukierunkowanie na zrównoważony rozwój społeczny, gospodarczy i przestrzenny powiatu, mogą przyczynić się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego oraz wzmocnienia

skuteczności ochrony przyrody w granicach tych obszarów.

Szczególne znaczenie mają działania związane z rozwojem i utrzymaniem terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych, które – przy odpowiednim zaplanowaniu – mogą ograniczać presję na najcenniejsze fragmenty obszarów Natura 2000 poprzez kierowanie ruchu turystycznego na tereny mniej wrażliwe. Równocześnie wspieranie organizacji ruchu turystycznego oraz rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej sprzyja podnoszeniu świadomości ekologicznej i promowaniu zachowań przyjaznych przyrodzie, co może ograniczać zjawiska takie jak płoszenie zwierząt czy degradacja siedlisk.

Istotne korzyści dla środowiska mogą wynikać także z usprawnienia systemu gospodarki odpadami oraz działań w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Ograniczenie niekontrolowanego składowania odpadów oraz poprawa jakości oczyszczania ścieków przyczyniają się do zmniejszenia presji zanieczyszczeń na wody powierzchniowe i gleby, co ma kluczowe znaczenie zwłaszcza dla obszarów jeziornych i dolin rzecznych, takich jak Jezioro Lubie i Dolina Drawy czy Jeziora Czaplineckie.

Duże znaczenie mają również działania związane z małą retencją, odtwarzaniem mokradeł i przywracaniem naturalnych stosunków wodnych. Przedsięwzięcia tego typu mogą bezpośrednio przeciwdziałać jednemu z głównych zagrożeń identyfikowanych w planach zadań ochronnych, jakim są przekształcenia hydrologiczne, przyczyniając się do poprawy warunków siedliskowych dla wielu gatunków, w tym ptaków wodno-błotnych.

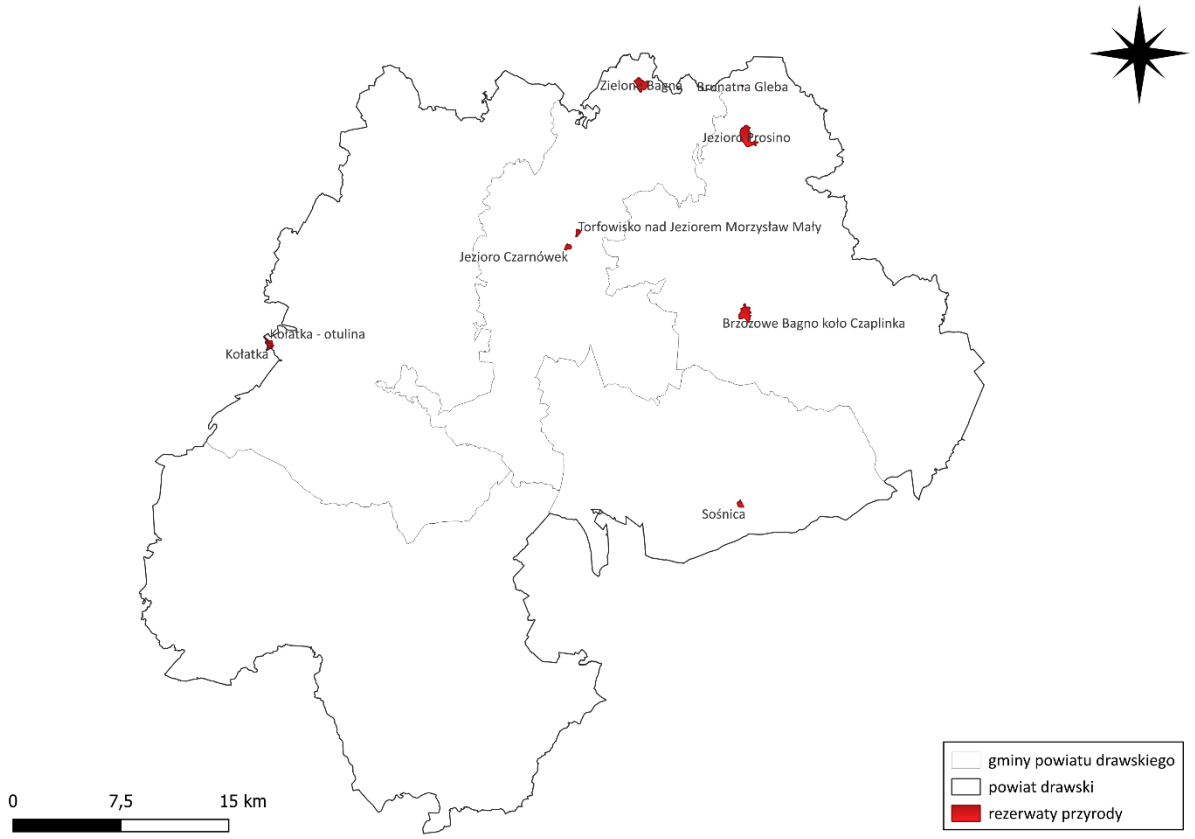
Dodatkowo, uczestnictwo w opiniowaniu projektów oraz wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku sprzyja uwzględnianiu aspektów przyrodniczych już na etapie planowania przedsięwzięć, co pozwala na unikanie potencjalnych konfliktów oraz wdrażanie rozwiązań korzystnych dla zachowania różnorodności biologicznej.

W ujęciu ogólnym należy uznać, że analizowane działania mają wyraźnie pozytywny charakter i mogą wspierać realizację celów ochrony obszarów Natura 2000. Ich wdrażanie przyczyni się do poprawy jakości środowiska, ograniczenia presji antropogenicznej oraz zwiększenia skuteczności działań ochronnych, szczególnie w zakresie ochrony wód, siedlisk oraz gatunków związanych z ekosystemami wodnymi i terenami podmokłymi.

7.2. Oddziaływanie na rezerwaty

Na terenie powiatu drawskiego znajduje się 8 rezerwatów przyrody:

- Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały,
- Brunatna Gleba,
- Jezioro Czarnówek,
- Sośnica,
- Jezioro Prosino,
- Zielone Bagna,
- Brzozowe Bagno koło Czaplinka,
- Kołatka.

Rysunek 21. Rezerwaty przyrody w powiecie drawskim
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Dla rezerwatu przyrody „Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały" obowiązuje Rozporządzenie Nr 6/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 stycznia 2008 w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały".

Dla rezerwatu przyrody „Brunatna Gleba" obowiązują: Rozporządzenie Nr 70/2007 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 29 października 2007 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Brunatna Gleba" oraz Rozporządzenie Nr 48/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r. zmieniające rozporządzenia w sprawie ustanowienia planów ochrony dla rezerwatów przyrody.

Dla rezerwatu przyrody „Jezioro Czarnówek" obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Czarnówek".

Dla rezerwatu przyrody „Sośnica" obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 14 października 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Sośnica".

Dla rezerwatu przyrody „Jezioro Prosino" obowiązuje Rozporządzenie Nr 22/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 13 maja 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Jezioro Prosino".

Dla rezerwatu przyrody „Zielone Bagna" obowiązuje Rozporządzenie Nr 5/2008 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 24 stycznia 2008 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Zielone Bagna".

Dla rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka" obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2019 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Brzozowe Bagno koło Czaplinka".

Dla rezerwatu przyrody „Kołatka" utworzonego 20 grudnia 2025 roku nie został jeszcze przygotowany plan ochrony.

Rezerwaty przyrody w powiecie drawskim obejmują wyłącznie tereny leśne, podmokłe oraz obszary jeziorne. W przeważającej części zlokalizowane są one w znacznej odległości od terenów zabudowanych, co sprzyja zachowaniu ich naturalnego charakteru. Jedynie nieliczne rezerwaty znajdują się w pobliżu istniejącej infrastruktury, takiej jak sieć drogowa. W związku z powyższym nie zidentyfikowano działań inwestycyjnych ujętych w Strategii, które mogłyby być bezpośrednio realizowane na obszarach objętych ochroną rezerwatową. Tym samym można wykluczyć ryzyko wystąpienia negatywnych oddziaływań na te tereny, wynikających z planowanych prac budowlanych i modernizacyjnych.

Jednocześnie w Strategii zidentyfikowano szereg działań, które z uwagi na charakter i lokalizację rezerwatów mogą oddziaływać na nie w sposób pośredni, lecz wyraźnie pozytywny. Do najważniejszych z nich należą: wsparcie i koordynacja lokalnych projektów małej retencji, odtwarzania mokradeł i przywracania naturalnych poziomów wód, organizacja i ukierunkowanie ruchu turystycznego na obszarach chronionych wraz z rozwojem infrastruktury edukacyjno-informacyjnej, udział w koordynacji działań ochronnych i opiniowaniu projektów przyrodniczych, wspieranie rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, usprawnienie systemu gospodarki odpadami a także rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych.

Realizacja powyższych działań może przyczynić się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego rezerwatów poprzez szereg konkretnych oddziaływań pozytywnych. W szczególności działania związane z retencją i odtwarzaniem mokradeł będą sprzyjać stabilizacji stosunków wodnych, zwiększeniu wilgotności siedlisk oraz ograniczeniu procesów degradacji ekosystemów wodno-błotnych. Z kolei odpowiednie zarządzanie ruchem turystycznym oraz rozwój infrastruktury edukacyjnej przyczynią się do zmniejszenia presji antropogenicznej na najcenniejsze obszary, ukierunkowania ruchu odwiedzających oraz wzrostu świadomości ekologicznej.

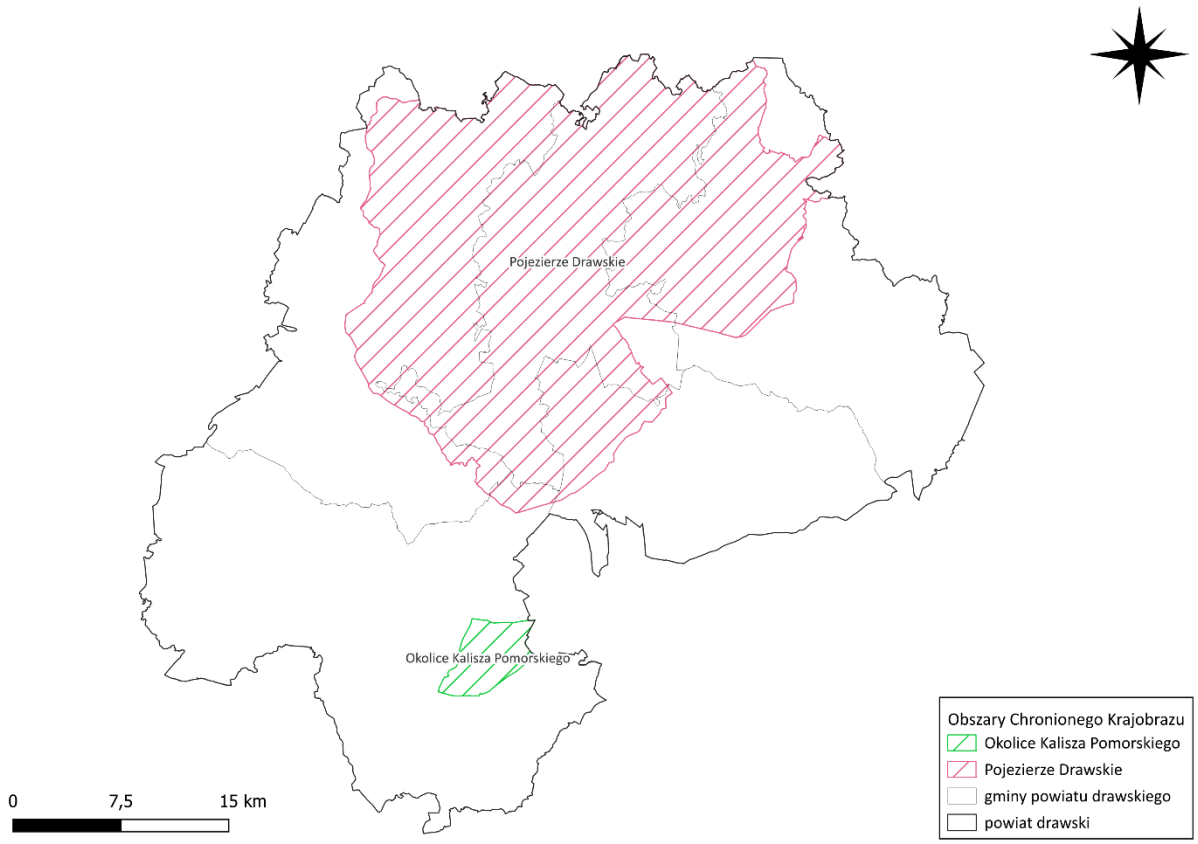
Działania w zakresie gospodarki wodno-kanalizacyjnej oraz gospodarki odpadami wpłyną na ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do gleb i wód powierzchniowych, co ma szczególne znaczenie dla ekosystemów jeziornych i torfowiskowych. Wsparcie dla inwestycji przyjaznych środowisku oraz udział w opiniowaniu projektów ochronnych pozwoli natomiast na lepsze dopasowanie działań rozwojowych do wymogów ochrony przyrody.

Ponadto rozwój terenów zielonych i przestrzeni rekreacyjnych poza obszarami rezerwatów może ograniczyć presję rekreacyjną na najcenniejsze przyrodniczo tereny, stanowiąc dla nich alternatywę. W efekcie wszystkie wskazane działania będą sprzyjać zachowaniu lub poprawie stanu ochrony siedlisk i gatunków występujących w rezerwatach przyrody, wzmacniając ich odporność na czynniki zewnętrzne oraz wspierając długoterminową ochronę bioróżnorodności.

7.3. Oddziaływanie na Obszary Chronionego Krajobrazu

Na terenie powiatu drawskiego znajdują się dwa Obszary Chronionego Krajobrazu:

1. Pojezierze Drawskie, o powierzchni 92 616,40 ha, który został utworzony 17.11.1975 r.
2. Okolice Kalisza Pomorskiego, o powierzchni 2 246,60 ha, który został utworzony 17.11.1975 r.

Rysunek 22. Obszary Chronionego Krajobrazu w powiecie drawskim
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Spośród wszystkich działań przewidzianych w Strategii wyodrębniono te, których realizacja (w przypadku ich prowadzenia na obszarach Obszarów Chronionego Krajobrazu) może wiązać się z wystąpieniem potencjalnych negatywnych oddziaływań na te tereny:

- Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami.
- Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie).
- Rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe we współpracy z gminami.
- Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru.
- Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic).
- Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.

Zgodnie z art. 23 ustawy o ochronie przyrody „Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych.” Dla wszystkich Obszarów Chronionego Krajobrazu, również tych znajdujących się na terenie powiatu drawskiego obowiązują zakazy opisane w art. 24 ustawy o ochronie przyrody. Dla zakazów tych określone są również odstępstwa takie jak:

- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym.

Celami publicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami są m.in.: wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji, a także budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego.[4]

Z uwagi na brak wskazania dokładnych lokalizacji planowanych inwestycji, ocenę oddziaływania przeprowadzono w sposób ogólny, przyjmując, że część działań może być realizowana w granicach Obszarów Chronionego Krajobrazu zlokalizowanych na terenie powiatu drawskiego. W takim przypadku oddziaływania mają charakter potencjalny i warunkowy, a ich rzeczywista skala będzie zależna od ostatecznej lokalizacji, zakresu oraz sposobu realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Planowane działania, takie jak wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje, rozwój infrastruktury drogowej i kolejowej, budowa spójnego układu komunikacyjnego, rozwój alternatywnych form mobilności oraz inwestycje w sektorze energetycznym, mogą w przypadku realizacji na obszarach chronionego krajobrazu powodować różnorodne oddziaływania na środowisko. Do najistotniejszych potencjalnych oddziaływań negatywnych należy zaliczyć przekształcenia powierzchni ziemi i zmianę sposobu użytkowania terenów, fragmentację siedlisk oraz zaburzenie ciągłości korytarzy ekologicznych, wzrost emisji hałasu i zanieczyszczeń komunikacyjnych,

- realizacji inwestycji celu publicznego;
- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych.[3]

ingerencję w stosunki wodne, a także pogorszenie walorów krajobrazowych. W przypadku inwestycji liniowych, takich jak drogi czy linie kolejowe, istotnym problemem może być również powstawanie barier migracyjnych dla zwierząt oraz zwiększenie presji antropogenicznej na tereny dotychczas mniej przekształcone. Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii może z kolei wiązać się ze zmianami w krajobrazie oraz zajęciem powierzchni biologicznie czynnej.

Jednocześnie część planowanych działań może wywoływać oddziaływania pozytywne. Dotyczy to w szczególności poprawy bezpieczeństwa i płynności ruchu drogowego, co może prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, rozwoju transportu zbiorowego i kolejowego jako bardziej przyjaznego środowisku, a także promowania zrównoważonych form mobilności, takich jak transport rowerowy i pieszy. Pozytywne efekty mogą obejmować również poprawę jakości życia mieszkańców poprzez ograniczenie ruchu tranzytowego w centrach miejscowości (np. dzięki obwodnicom), a w przypadku inwestycji energetycznych – redukcję emisji gazów cieplarnianych oraz poprawę jakości powietrza.

Ocena dopuszczalności realizacji tych działań musi uwzględniać przepisy ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z jej art. 24 na obszarach chronionego krajobrazu obowiązują określone zakazy, które mogą dotyczyć m.in. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, przekształcania naturalnego ukształtowania terenu, zmian stosunków wodnych czy likwidacji zadrzewień. W związku z tym część analizowanych działań, w przypadku ich realizacji na tych obszarach, może potencjalnie pozostawać w kolizji z obowiązującymi ograniczeniami oraz powodować negatywne oddziaływania na chronione wartości krajobrazowe i przyrodnicze.

[3] Ustawa o ochronie przyrody

[4] Ustawa o gospodarce nieruchomościami

Jednocześnie ustawa przewiduje odstępstwa od wskazanych zakazów, w szczególności w odniesieniu do realizacji inwestycji celu publicznego, działań związanych z bezpieczeństwem państwa i ludności, akcji ratowniczych oraz przedsięwzięć wynikających z dokumentów ochronnych. Oznacza to, że znaczna część planowanych działań infrastrukturalnych, takich jak modernizacja dróg, rozwój sieci transportowej, infrastruktury kolejowej czy energetycznej, może być dopuszczalna na obszarach chronionego krajobrazu, o ile spełnia przesłanki inwestycji celu publicznego. Nie wyklucza to jednak występowania oddziaływań na środowisko, a jedynie umożliwia realizację przedsięwzięć przy zachowaniu określonych warunków.

W związku z powyższym kluczowe znaczenie będzie miało stosowanie odpowiednich działań minimalizujących. W szczególności należy dążyć do lokalizowania inwestycji poza najcenniejszymi przyrodniczo fragmentami obszarów chronionych, zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych, ograniczania wycinki drzew i ingerencji w siedliska, a także stosowania rozwiązań technicznych zmniejszających oddziaływania, takich jak przejścia dla zwierząt, zabezpieczenia akustyczne czy odpowiednie systemy odwodnienia. W przypadku inwestycji mogących znacząco oddziaływać na środowisko niezbędne będzie również przeprowadzenie stosownych procedur oceny oddziaływania na środowisko.

Podsumowując, planowane działania mogą potencjalnie oddziaływać zarówno negatywnie, jak i pozytywnie na Obszary Chronionego Krajobrazu, przy czym ich rzeczywisty wpływ będzie uzależniony od lokalizacji i sposobu realizacji. Pomimo obowiązywania ustawowych zakazów, część inwestycji może być realizowana w oparciu o przewidziane prawem odstępstwa, jednak wymaga to każdorazowo uwzględnienia zasad ochrony przyrody oraz zastosowania skutecznych środków minimalizujących oddziaływania.

W Strategii zidentyfikowano również działania, których realizacja może przyczynić się powstania tylko i wyłącznie pozytywnych oddziaływań na Obszary Chronionego Krajobrazu. Są to:

- Wsparcie i koordynacja lokalnych projektów retencji małej, odtwarzania mokradeł i przywracania naturalnych poziomów wód, w tym pomoc w pozyskiwaniu funduszy i monitoring działań.
- Wspieranie i koordynowanie działań związanych z organizacją ruchu turystycznego na obszarach chronionych, w tym rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej oraz promowanie turystyki przyjaznej przyrodzie.
- Uczestniczenie w koordynowaniu działań, opiniowaniu projektów ochrony przyrody oraz wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku.
- Wspieranie gmin w działaniach dotyczących infrastruktury wodno-kanalizacyjnej poprzez koordynację, planowanie i współpracę.
- Usprawnienie i rozwój systemu gospodarki odpadami w skali powiatu.
- Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych.

Wskazane działania mają wyraźnie korzystny charakter w kontekście ochrony Obszarów Chronionego Krajobrazu: Pojezierze Drawskie oraz Okolice Kalisza Pomorskiego i pozostają spójne z celami ich funkcjonowania, obejmującymi zachowanie walorów krajobrazowych, różnorodności biologicznej oraz właściwego stanu środowiska. Ich realizacja przyczynia się do wzmacniania funkcji przyrodniczych tych obszarów, poprawy jakości poszczególnych komponentów środowiska oraz utrzymania równowagi ekologicznej.

Szczególne znaczenie mają działania związane z rozwojem małej retencji, odtwarzaniem mokradeł oraz przywracaniem naturalnych stosunków wodnych. Wpływają one bezpośrednio na poprawę bilansu wodnego, zwiększenie zdolności retencyjnych krajobrazu oraz zachowanie cennych siedlisk wodnych i bagiennych. Efekty tych działań ujawniają się w dłuższej perspektywie czasowej, przyczyniając się do stabilizacji warunków siedliskowych oraz zwiększenia odporności ekosystemów na czynniki zewnętrzne.

Istotną rolę odgrywają również działania dotyczące organizacji ruchu turystycznego oraz rozwoju

infrastruktury edukacyjno-informacyjnej. Umożliwiają one ukierunkowanie ruchu odwiedzających w sposób uporządkowany, co sprzyja ochronie najcenniejszych fragmentów krajobrazu, a jednocześnie wspiera funkcję edukacyjną i poznawczą tych terenów. Wpływ ten ma charakter pośredni i utrwala się w czasie poprzez wzrost świadomości ekologicznej użytkowników przestrzeni.

Działania związane z koordynacją projektów ochrony przyrody oraz wspieraniem inwestycji przyjaznych środowisku wzmacniają system zarządzania tymi obszarami. Pozwalają one na lepsze dostosowanie planowanych przedsięwzięć do uwarunkowań przyrodniczych oraz zapewniają spójność podejmowanych inicjatyw z celami ochronnymi. Oddziaływanie to ma charakter długofalowy i systemowy.

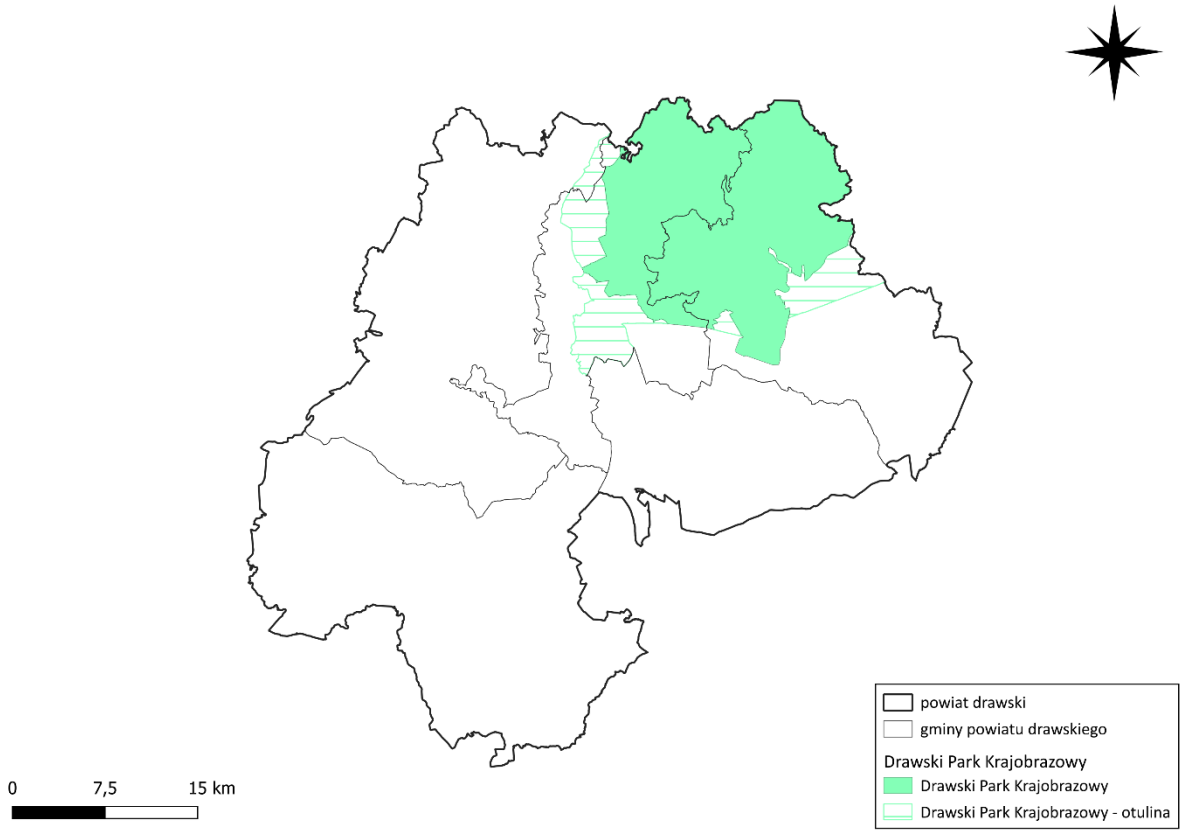
Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz usprawnienie gospodarki odpadami wpływają bezpośrednio na ograniczenie presji na środowisko, w szczególności w odniesieniu do jakości wód oraz gleb. Ma to istotne znaczenie dla zachowania dobrego stanu ekosystemów wodnych oraz terenów o wysokiej wrażliwości przyrodniczej, charakterystycznych dla analizowanych obszarów.

Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych wpisuje się w kształtowanie i ochronę krajobrazu, przyczyniając się do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej oraz poprawy warunków funkcjonowania ekosystemów. Oddziaływania te mają charakter pośredni i wzmacniają walory przyrodnicze oraz estetyczne przestrzeni.

Analizowane działania stanowią istotne narzędzie wspierające realizację celów ochronnych obu obszarów, przyczyniając się do zachowania ich wartości przyrodniczych, krajobrazowych oraz do zrównoważonego wykorzystania zasobów środowiska.

7.4. Oddziaływanie na Drawski Park Krajobrazowy

Drawski Park Krajobrazowy został utworzony 24 kwietnia 1979 roku, a jego całkowita powierzchnia wynosi 42 291,79 ha. Park obejmuje swym zasięgiem tereny trzech powiatów oraz pięciu gmin województwa zachodniopomorskiego. Wokół Parku wyznaczona została otulina o łącznej powierzchni 20 352,51 ha.

Rysunek 23. Drawski Parki Krajobrazowy wraz z otuliną na terenie powiatu drawskiego
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Dla Drawskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje plan ochrony, który został przyjęty Uchwałą Nr XLV/543/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Drawskiego Parku Krajobrazowego.

Na podstawie Planu ochrony dla Drawskiego Parku Krajobrazowego można wskazać, że obszar ten charakteryzuje się bardzo wysokimi walorami przyrodniczymi, krajobrazowymi i kulturowymi, a jednocześnie jest narażony na różnorodne istniejące i potencjalne zagrożenia, wynikające zarówno z działalności człowieka, jak i procesów naturalnych.

Do najważniejszych zagrożeń należy zaliczyć presję antropogeniczną, w tym przekształcanie terenów, rozwój zabudowy oraz infrastruktury, które mogą prowadzić do degradacji krajobrazu, utraty jego charakterystycznej fizjonomii oraz zaburzenia ciągłości korytarzy ekologicznych. Istotnym problemem jest również przekształcanie siedlisk przyrodniczych, w tym osuszanie terenów podmokłych i torfowisk, zmiany stosunków wodnych oraz intensyfikacja użytkowania rolniczego i leśnego. Zagrożeniem są także gatunki obce inwazyjne, które zostały zidentyfikowane na terenie parku i mogą prowadzić do wypierania rodzimych gatunków flory i fauny. Wśród potencjalnych zagrożeń wskazać należy również rozwój turystyki i rekreacji, który w przypadku braku odpowiedniego zarządzania może powodować presję na najcenniejsze przyrodniczo obszary oraz płoszenie zwierząt.

Plan ochrony przewiduje szereg działań mających na celu eliminację lub ograniczenie wskazanych zagrożeń. W szczególności zakłada ochronę kluczowych elementów środowiska, takich jak torfowiska, jeziora (w tym jeziora lobeliowe), zasoby wodne oraz cenne siedliska leśne, poprzez zachowanie ich naturalnego charakteru i przeciwdziałanie ich degradacji. Istotne znaczenie ma także ochrona różnorodności biologicznej, w tym licznych gatunków chronionych roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych o znaczeniu europejskim. W zakresie eliminacji zagrożeń przewiduje się również działania związane z ograniczaniem rozprzestrzeniania

się gatunków inwazyjnych, właściwym gospodarowaniem zasobami wodnymi, a także prowadzeniem racjonalnej gospodarki leśnej i rolnej.

Ważnym elementem planu ochrony jest również ochrona krajobrazu, w tym zachowanie punktów i osi widokowych, charakterystycznych form rzeźby terenu, układów zieleni oraz krajobrazu kulturowego. Działania ochronne obejmują utrzymanie i eksponowanie walorów krajobrazowych oraz przeciwdziałanie ich degradacji poprzez odpowiednie kształtowanie przestrzeni.

Należy podkreślić, że plan ochrony zawiera również bardzo istotne ustalenia przestrzenne, które zostały precyzyjnie przedstawione na załącznikach mapowych. W szczególności wskazano grunty, które nie powinny być zalesiane ani przekształcane w grunty orne, a także obszary, które powinny być chronione przed zabudową oraz lokalizacją elementów negatywnie wpływających na krajobraz. Rozwiązanie to stanowi istotne narzędzie w planowaniu przestrzennym i pozwala na skuteczniejsze ograniczanie presji inwestycyjnej w najcenniejszych fragmentach parku.

Spośród wszystkich działań przewidzianych w Strategii wyodrębniono te, których realizacja (w przypadku ich prowadzenia na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego) może wiązać się z wystąpieniem potencjalnych negatywnych oddziaływań na ten obszar:

- Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami.
- Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie).
- Rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe we współpracy z gminami.
- Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru.
- Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic).
- Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.

Ocena dopuszczalności realizacji wskazanych działań na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego powinna być prowadzona w oparciu o ustalenia planu ochrony, którego nadrzędnym celem jest zachowanie wartości przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych, w tym m.in. torfowisk, jezior (w szczególności lobeliowych), różnorodności biologicznej oraz charakterystycznej fizjonomii krajobrazu pojeziernego . Plan ten nie wprowadza całkowitego zakazu działalności inwestycyjnej, jednak wyraźnie wskazuje na konieczność jej ograniczania, odpowiedniego lokalizowania oraz minimalizowania wpływu na środowisko, a także precyzyjnie wyznacza obszary wyłączone z określonych przekształceń przestrzennych.

W przypadku wyznaczania i przygotowania terenów pod inwestycje należy uznać, że działanie to co do zasady może pozostawać w sprzeczności z celami ochrony parku, zwłaszcza w zakresie ochrony krajobrazu i różnorodności biologicznej. W szczególności rozwój nowych terenów inwestycyjnych może prowadzić do fragmentacji siedlisk, przekształceń powierzchni ziemi oraz degradacji walorów krajobrazowych. Plan ochrony wskazuje obszary, które powinny być chronione przed zabudową oraz przekształceniami użytkowania gruntów, co w praktyce oznacza, że lokalizowanie nowych inwestycji w tych miejscach należy uznać za niedopuszczalne . Działania tego typu mogą być dopuszczalne jedynie w ograniczonym zakresie, poza obszarami najcenniejszymi, przy zachowaniu zasad ładu przestrzennego i minimalizacji oddziaływań.

Modernizacja istniejącej infrastruktury drogowej, w tym dróg powiatowych, mostów i przepustów, co do zasady może być realizowana na terenie parku, ponieważ wpisuje się w utrzymanie istniejącego zagospodarowania. Może ona jednak powodować oddziaływania negatywne, takie jak wzrost hałasu, presji komunikacyjnej czy ingerencja w siedliska przyrodnicze. Oddziaływania te mogą być w dużej mierze ograniczone poprzez zastosowanie odpowiednich rozwiązań technicznych, takich jak przejścia dla zwierząt, ograniczenie wycinki drzew, właściwe odwodnienie czy

stosowanie cichych nawierzchni. W związku z tym działanie to należy uznać za dopuszczalne pod warunkiem zachowania wymogów ochrony środowiska.

Rozwój alternatywnych form mobilności, takich jak ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe, jest generalnie zgodny z celami ochrony parku, zwłaszcza w kontekście promowania zrównoważonej turystyki i ograniczania ruchu samochodowego. Może on jednak prowadzić do lokalnych przekształceń terenu oraz zwiększenia presji turystycznej. Oddziaływania te mają zazwyczaj charakter ograniczony i mogą być skutecznie minimalizowane poprzez odpowiednią lokalizację tras, unikanie najcenniejszych siedlisk oraz wykorzystanie istniejących ciągów komunikacyjnych.

Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych również należy uznać za działanie potencjalnie dopuszczalne, szczególnie że może przyczyniać się do ograniczenia transportu drogowego i emisji zanieczyszczeń. Negatywne oddziaływania mogą dotyczyć głównie etapu realizacji inwestycji (hałas, ingerencja w środowisko), jednak mogą być ograniczane poprzez odpowiednie planowanie prac i zastosowanie rozwiązań minimalizujących.

Największe ograniczenia dotyczą budowy nowego układu drogowego, w tym obwodnic. Tego typu inwestycje wiążą się z trwałą ingerencją w krajobraz, fragmentacją siedlisk oraz mogą naruszać obszary wskazane w planie ochrony jako wymagające zachowania w stanie nieprzekształconym.
W szczególności lokalizacja nowych dróg na terenach chronionych przed zabudową lub w obrębie cennych układów krajobrazowych powinna być uznana za niedopuszczalną. Realizacja takich inwestycji może być rozważana wyłącznie w wyjątkowych przypadkach, przy braku alternatyw i po wykazaniu nadrzędnego interesu publicznego, a także przy zastosowaniu szerokiego katalogu działań minimalizujących.

W zakresie wzmacniania bezpieczeństwa energetycznego oraz rozwoju instalacji odnawialnych źródeł energii należy wskazać, że ich dopuszczalność jest silnie uzależniona od lokalizacji i skali przedsięwzięć. Instalacje o znaczącym wpływie na krajobraz, takie jak farmy wiatrowe czy wielkopowierzchniowe instalacje fotowoltaiczne, mogą być sprzeczne z celami ochrony krajobrazu i w wielu przypadkach powinny być wykluczone z lokalizacji na terenie parku, zwłaszcza w obszarach wskazanych do ochrony przed zabudową . Dopuszczalne mogą być natomiast mniejsze, rozproszone instalacje, które nie powodują istotnych zmian w krajobrazie i nie wpływają negatywnie na siedliska przyrodnicze.

Większość analizowanych działań może być potencjalnie realizowana na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego, jednak podlega istotnym ograniczeniom wynikającym z planu ochrony. Najbardziej problematyczne są przedsięwzięcia związane z nową zabudową, rozwojem terenów inwestycyjnych, budową nowych dróg oraz dużych instalacji energetycznych, które w wielu przypadkach mogą być wykluczone lub dopuszczalne jedynie warunkowo. Kluczowe znaczenie ma każdorazowo lokalizacja inwestycji, uwzględnienie zapisów planu ochrony oraz zastosowanie działań minimalizujących wpływ na środowisko i krajobraz.

W Strategii zidentyfikowano również działania, których realizacja może przyczynić się powstania tylko i wyłącznie pozytywnych oddziaływań na Drawski Park Krajobrazowy. Są to:

- Wsparcie i koordynacja lokalnych projektów retencji małej, odtwarzania mokradeł i przywracania naturalnych poziomów wód, w tym pomoc w pozyskiwaniu funduszy i monitoring działań.
- Wspieranie i koordynowanie działań związanych z organizacją ruchu turystycznego na obszarach chronionych, w tym rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej oraz promowanie turystyki przyjaznej przyrodzie.
- Uczestniczenie w koordynowaniu działań, opiniowaniu projektów ochrony przyrody oraz wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku.
- Wspieranie gmin w działaniach dotyczących infrastruktury wodno-kanalizacyjnej poprzez koordynację, planowanie i współpracę.
- Usprawnienie i rozwój systemu gospodarki odpadami w skali powiatu.
- Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych.

Ww. działania mają jednoznacznie pozytywny charakter w kontekście ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego i pozostają w pełnej zgodności z celami określonymi w planie ochrony, obejmującymi zachowanie zasobów wodnych, różnorodności biologicznej oraz walorów krajobrazowych. Ich realizacja może przyczynić się do wzmocnienia funkcji ekologicznych parku, poprawy stanu środowiska oraz ograniczenia istniejących zagrożeń.

W szczególności działania związane z rozwojem małej retencji, odtwarzaniem mokradeł oraz przywracaniem naturalnych stosunków wodnych należy uznać za kluczowe z punktu widzenia ochrony cennych siedlisk, takich jak torfowiska i ekosystemy wodne. Przyczyniają się one do poprawy bilansu wodnego, zwiększenia odporności ekosystemów na zmiany klimatu oraz zachowania siedlisk wielu gatunków chronionych.

Równie istotne są działania dotyczące organizacji ruchu turystycznego oraz rozwoju infrastruktury edukacyjno-informacyjnej. Umożliwiają one ukierunkowanie presji turystycznej w sposób kontrolowany, ograniczając negatywne oddziaływania na najcenniejsze obszary przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału turystycznego parku. Promowanie turystyki przyjaznej środowisku sprzyja także budowaniu świadomości ekologicznej.

Działania związane z koordynacją projektów ochrony przyrody oraz wspieraniem inwestycji prośrodowiskowych wzmacniają system zarządzania obszarem i pozwalają na lepsze dostosowanie planowanych przedsięwzięć do wymogów ochrony przyrody. Z kolei rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz usprawnienie gospodarki odpadami mają bezpośredni wpływ na poprawę jakości wód i ograniczenie zanieczyszczeń, co jest szczególnie istotne w kontekście licznych jezior i ekosystemów wodnych występujących na terenie parku.

Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych również wpisuje się w cele ochrony krajobrazu, pod warunkiem że działania te będą realizowane z poszanowaniem istniejących wartości przyrodniczych i nie będą prowadzić do ich degradacji.

Omówione działania nie tylko nie powodują negatywnych oddziaływań na Drawski Park Krajobrazowy, ale stanowią istotne narzędzie wspierające realizację jego celów ochronnych, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska, zachowania różnorodności biologicznej oraz zrównoważonego wykorzystania jego zasobów.

7.5. Oddziaływanie na pomniki przyrody i użytki ekologiczne

Na terenie powiatu drawskiego zidentyfikowano 23 użytki ekologiczne oraz 236 pomników przyrody. Zgodnie z art. 45 ustawy o ochronie przyrody „W stosunku do pomnika przyrody, stanowiska dokumentacyjnego, użytku ekologicznego lub zespołu przyrodniczo-krajobrazowego mogą być wprowadzone następujące zakazy:

1. niszczenia, uszkadzania lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkadzania i zanieczyszczania gleby;
4. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
5. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
6. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
7. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
8. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych

oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;

10. zbioru, niszczenia, uszkadzania roślin i grzybów na obszarach użytków ekologicznych,

2. realizacji inwestycji celu publicznego w przypadku braku rozwiązań alternatywnych, po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody;
3. zadań z zakresu obronności kraju w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa państwa;
4. likwidowania nagłych zagrożeń bezpieczeństwa powszechnego i prowadzenia akcji ratowniczych.

Ww. przepisów nie stosuje się do inwestycji strategicznych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 103a ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko."[5]

Na podstawie przeprowadzonej oceny ewentualnego oddziaływania, zidentyfikowano zadania, które mogą oddziaływać zarówno pozytywnie jak i negatywnie na użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody:

- wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami;
- modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie);
- rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe we współpracy z gminami;
- wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru.

utworzonych w celu ochrony stanowisk, siedlisk lub ostoi roślin i grzybów chronionych;

11. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazy, o których mowa powyżej, nie dotyczą:

1. prac wykonywanych na potrzeby ochrony przyrody po uzgodnieniu z organem ustanawiającym daną formę ochrony przyrody
   - Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic).
   - Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.

Z uwagi na brak wskazania dokładnych lokalizacji poszczególnych przedsięwzięć, ocenę oddziaływania na użytki ekologiczne i pomniki przyrody w powiecie drawskim należy przeprowadzić jako ocenę prawdopodobieństwa wystąpienia oddziaływań. W analizie przyjęto więc, że skala i charakter wpływu będą zależne od ostatecznego usytuowania zadań względem konkretnych obiektów chronionych oraz od zakresu prac wykonawczych. Jednocześnie należy uwzględnić, że w stosunku do pomników przyrody i użytków ekologicznych mogą być wprowadzane zakazy wynikające z art. 45 ustawy o ochronie przyrody. Oznacza to, że ocena oddziaływania uwzględnia zarówno możliwość wystąpienia skutków korzystnych, jak i ryzyko kolizji z ustawowymi ograniczeniami.

W przypadku użytków ekologicznych, które na terenie powiatu drawskiego obejmują przede wszystkim tereny leśne, podmokłe i bagienne, prawdopodobieństwo bezpośredniego oddziaływania analizowanych zadań jest zróżnicowane, lecz w większości przypadków niższe niż w odniesieniu do pomników przyrody. Wynika to z ich lokalizacji poza terenami zurbanizowanymi. Nie wyklucza to jednak oddziaływań pośrednich i wtórnych, które mogą ujawniać się długoterminowo poprzez zmiany stosunków wodnych, presję komunikacyjną lub przekształcenia w otoczeniu tych obszarów. W odniesieniu do pomników przyrody, które występują zarówno na terenach leśnych,

[5] Art. 45. - [Zakazy związane z pomnikami przyrody, stanowiskami dokumentacyjnymi, użytkami ekologicznymi i zespołami przyrodniczo-krajobrazowymi] - Ochrona przyrody.

jak i wzdłuż dróg, w parkach oraz w sąsiedztwie zabudowy, prawdopodobieństwo oddziaływań bezpośrednich jest wyraźnie wyższe.

Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje może oddziaływać na użytki ekologiczne pośrednio i długoterminowo w sposób korzystny poprzez ukierunkowanie procesów inwestycyjnych poza obszary cenne przyrodniczo. W przypadku prawidłowego planowania przestrzennego oddziaływanie to może mieć charakter znaczący, ograniczając presję na siedliska bagienne i leśne. Jednocześnie istnieje prawdopodobieństwo oddziaływań negatywnych, jeśli proces ten nie uwzględni istniejących form ochrony przyrody. W takim przypadku może dojść do oddziaływań bezpośrednich i krótkoterminowych związanych z przygotowaniem terenu oraz wtórnych i długoterminowych skutków w postaci trwałego przekształcenia siedlisk lub zmiany stosunków wodnych. Działania te mogłyby pozostawać w sprzeczności z zakazami dotyczącymi przekształcania obszaru i zmiany sposobu użytkowania ziemi. Minimalizacja powinna obejmować jednoznaczne wykluczenie użytków ekologicznych z terenów inwestycyjnych oraz stosowanie stref buforowych.

W odniesieniu do pomników przyrody działanie to może oddziaływać korzystnie pośrednio poprzez ograniczenie ryzyka kolizji przestrzennych. Jednocześnie w przypadku nieuwzględnienia ich lokalizacji możliwe są oddziaływania bezpośrednie i chwilowe podczas prac przygotowawczych oraz wtórne, długoterminowe pogorszenie warunków siedliskowych, zwłaszcza w odniesieniu do drzew pomnikowych. Minimalizacja wymaga identyfikacji obiektów na etapie planowania oraz zachowania odpowiednich odległości od stref korzeniowych.

Modernizacja dróg powiatowych oraz infrastruktury towarzyszącej należy do działań o relatywnie wysokim prawdopodobieństwie oddziaływań. W przypadku użytków ekologicznych możliwe są oddziaływania pozytywne o charakterze pośrednim i długoterminowym, związane z uporządkowaniem systemu komunikacyjnego. Jednocześnie istnieje istotne ryzyko oddziaływań negatywnych bezpośrednich i krótkoterminowych w fazie realizacji oraz wtórnych i długoterminowych, wynikających ze zmian stosunków wodnych, fragmentacji siedlisk oraz wzrostu presji komunikacyjnej. Oddziaływania te mogą mieć charakter znaczący, zwłaszcza w przypadku ingerencji w obszary podmokłe, i pozostają w powiązaniu z zakazami dotyczącymi prac ziemnych i zmian hydrologicznych. Minimalizacja powinna polegać na omijaniu użytków ekologicznych, zachowaniu naturalnego przepływu wód oraz ograniczeniu zakresu ingerencji w grunt.

W przypadku pomników przyrody modernizacja dróg może powodować oddziaływania bezpośrednie i chwilowe w trakcie robót, a następnie pośrednie i długoterminowe w wyniku intensyfikacji ruchu. Szczególnie istotne jest ryzyko uszkodzenia systemów korzeniowych drzew rosnących przy drogach. Działania minimalizujące obejmują ochronę stref korzeniowych, stosowanie technologii ograniczających ingerencję oraz nadzór dendrologiczny.

Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej może oddziaływać na użytki ekologiczne korzystnie pośrednio i długoterminowo poprzez kanalizowanie ruchu i ograniczenie presji rozproszonej. Jednocześnie istnieje prawdopodobieństwo oddziaływań negatywnych bezpośrednich i krótkoterminowych podczas realizacji oraz pośrednich i stałych w trakcie użytkowania, szczególnie w przypadku lokalizacji tras w pobliżu terenów podmokłych. Może to prowadzić do uszkadzania gleby, przekształcania siedlisk oraz zmian stosunków wodnych. Minimalizacja wymaga prowadzenia tras poza użytkami ekologicznymi oraz stosowania rozwiązań ograniczających ingerencję.

W odniesieniu do pomników przyrody oddziaływania mają podobny charakter, przy czym szczególnie istotne jest ryzyko wzrostu presji rekreacyjnej w ich bezpośrednim otoczeniu. Odpowiednie projektowanie przebiegu tras oraz ochrona stref korzeniowych stanowią podstawowe działania minimalizujące.

Wspieranie modernizacji linii kolejowych może oddziaływać na użytki ekologiczne pośrednio i długoterminowo poprzez ograniczenie presji transportu drogowego. Jednocześnie istnieje ryzyko oddziaływań negatywnych bezpośrednich i krótkoterminowych w trakcie robót oraz wtórnych i długoterminowych, związanych z przekształceniem stosunków wodnych

i przestrzennych. Minimalizacja powinna polegać na unikaniu kolizji z obszarami chronionymi oraz stosowaniu technologii ograniczających ingerencję w środowisko.

Budowa spójnego układu drogowego, w tym obwodnic, może wywoływać zarówno oddziaływania pośrednie pozytywne poprzez odciążenie istniejących tras, jak i negatywne bezpośrednie i długoterminowe w przypadku nowych ingerencji w środowisko. W odniesieniu do użytków ekologicznych szczególne znaczenie ma ryzyko przekształcenia siedlisk i zmian hydrologicznych. W odniesieniu do pomników przyrody istotne są potencjalne kolizje przestrzenne. Minimalizacja polega na wyborze wariantów omijających formy ochrony przyrody.

Rozwój bezpieczeństwa energetycznego oraz instalacji OZE może oddziaływać na użytki ekologiczne korzystnie pośrednio i długoterminowo poprzez ograniczenie presji środowiskowej. Jednocześnie lokalizacja infrastruktury energetycznej może powodować oddziaływania bezpośrednie i krótkoterminowe oraz wtórne i długoterminowe w przypadku ingerencji w teren. W odniesieniu do pomników przyrody szczególnie istotne jest ryzyko kolizji z drzewami. Minimalizacja obejmuje właściwe planowanie lokalizacji oraz ochronę obiektów.

Podsumowując, analizowane zadania charakteryzują się zróżnicowanym prawdopodobieństwem oddziaływań, przy czym największe ryzyko dotyczy inwestycji liniowych i prac ziemnych. Oddziaływania negatywne mogą mieć charakter bezpośredni i krótkoterminowy na etapie realizacji oraz wtórny i długoterminowy w fazie eksploatacji. Jednocześnie przy zastosowaniu działań minimalizujących oraz uwzględnieniu ograniczeń wynikających z przepisów prawa możliwe jest ograniczenie tych oddziaływań do poziomu niepowodującego znaczących zmian w funkcjonowaniu użytków ekologicznych i pomników przyrody.

W Strategii rozwoju uwzględniono również działania, których realizacja będzie oddziaływać wyłącznie pozytywnie na użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody na terenie powiatu drawskiego. Oddziaływania te będą miały charakter zarówno bezpośredni, jak i pośredni, ujawniający się w krótkim i długim okresie, przy czym ich efekty będą w większości trwałe i kumulujące się w czasie, prowadząc do poprawy stanu środowiska oraz wzmocnienia funkcji przyrodniczych tych form ochrony.

Wsparcie i koordynacja lokalnych projektów retencji małej, odtwarzania mokradeł oraz przywracania naturalnych poziomów wód będzie oddziaływać bezpośrednio i znacząco na użytki ekologiczne, które w powiecie drawskim obejmują głównie tereny podmokłe i bagienne. Działania te przyczynią się do poprawy stosunków wodnych, zwiększenia retencji krajobrazowej oraz odbudowy siedlisk zależnych od wysokiego poziomu wód gruntowych. Efekty te będą miały charakter długoterminowy i trwały, prowadząc do stabilizacji warunków siedliskowych oraz zwiększenia różnorodności biologicznej.
W odniesieniu do pomników przyrody oddziaływanie będzie miało charakter pośredni i długoterminowy, poprzez poprawę warunków siedliskowych, w szczególności w przypadku drzew wymagających odpowiedniego uwilgotnienia podłoża.

Wspieranie i koordynowanie działań związanych z organizacją ruchu turystycznego oraz rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej będzie oddziaływać pośrednio i długoterminowo poprzez ukierunkowanie ruchu turystycznego i ograniczenie jego rozproszenia. W przypadku użytków ekologicznych prowadzi to do zmniejszenia presji na najbardziej wrażliwe siedliska, natomiast w odniesieniu do pomników przyrody sprzyja ograniczeniu przypadkowych uszkodzeń oraz poprawie warunków ich ochrony. Dodatkowo działania edukacyjne będą oddziaływać wtórnie i stale poprzez wzrost świadomości ekologicznej użytkowników przestrzeni.

Uczestniczenie w koordynowaniu działań oraz opiniowaniu projektów ochrony przyrody będzie oddziaływać pośrednio, lecz znacząco i długoterminowo na obie formy ochrony. Zapewnienie spójności planowanych przedsięwzięć z celami ochrony przyrody przyczyni się do eliminowania potencjalnych zagrożeń na etapie planistycznym, a także do wzmacniania skuteczności działań ochronnych. Oddziaływanie to będzie miało charakter systemowy i trwały.

Wspieranie gmin w zakresie infrastruktury wodno-kanalizacyjnej będzie oddziaływać bezpośrednio i długoterminowo poprzez poprawę jakości wód

powierzchniowych i podziemnych. W przypadku użytków ekologicznych przełoży się to na poprawę warunków siedliskowych, natomiast w odniesieniu do pomników przyrody wpłynie pośrednio na stabilizację warunków środowiskowych w ich otoczeniu. Efekty tych działań będą miały charakter trwały i będą się kumulować w czasie.

Usprawnienie i rozwój systemu gospodarki odpadami będzie oddziaływać bezpośrednio i długoterminowo poprzez ograniczenie zanieczyszczeń środowiska. W przypadku użytków ekologicznych przyczyni się do poprawy jakości gleb i wód oraz ograniczenia presji związanej
z nielegalnym składowaniem odpadów. W odniesieniu do pomników przyrody oddziaływanie będzie miało charakter pośredni i stały, prowadząc do poprawy warunków ich funkcjonowania oraz estetyki otoczenia.

Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych będzie oddziaływać pośrednio i długoterminowo poprzez zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej oraz poprawę struktury krajobrazu. W odniesieniu do użytków ekologicznych działania te będą wspierać funkcjonowanie korytarzy ekologicznych oraz ograniczać presję na obszary najbardziej wrażliwe, natomiast
w przypadku pomników przyrody przyczynią się do poprawy warunków siedliskowych oraz ekspozycji krajobrazowej. Oddziaływania te będą miały charakter trwały i wzmacniający.

Łącznie wskazane działania będą oddziaływać wyłącznie pozytywnie na użytki ekologiczne i pomniki przyrody, przyczyniając się do poprawy stanu środowiska, zachowania różnorodności biologicznej oraz wzmocnienia funkcji przyrodniczych i krajobrazowych tych form ochrony.

7.6. Oddziaływanie na różnorodność biologiczną – rośliny i zwierzęta

Na terenie powiatu drawskiego zidentyfikowano następujące siedliska przyrodnicze:

- 3110 - Jeziora lobeliowe;
- 3140 - Twardowodne oligo- i mezotroficzne zbiorniki wodne z podwodnymi łąkami ramienic Charetea;
- 3150 - Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nympheion, Potamion;
- 3160 - Naturalne, dystroficzne zbiorniki wodne;
- 3260 - Nizinne i podgórskie rzeki zezbiorowiskami włosieniczników Ranunculion fluitantis;
- 4030 - Suche wrzosowiska (Calluno-Genistion, Pohlio-Callunion, Calluno-Arctostaphylion);
- 6120 - Ciepłolubne, śródlądowe murawy napiaskowe (Koelerion glaucae)*;
- 6410 - Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (Molinion);
- 6430 - Ziołorośla górskie (Adenostylion alliariae) i ziołorośla nadrzeczne (Convolvuletalia sepium);
- 6510 - Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (Arrhenatherion elatioris);
- 7110 - Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)*;
- 7120 - Torfowiska wysokie zdegradowane, lecz zdolne do naturalnej i stymulowanej regeneracji;
- 7140 - Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z Scheuchzerio-Caricetea);
- 7150 - Obniżenia na podłożu torfowym zroślinnością ze związku Rhynchosporion;
- 7210 - Torfowiska nakredowe (Cladietum marisci, Caricetum buxbaumii, Schoenetum nigricantis)*;
- 7230 - Górskie i nizinne torfowiska zasadowe ocharakterze młak, turzycowisk i mechowisk;
- 9110 - Kwaśne buczyny (Luzulo-Fagenion);
- 9130 - Żyzne buczyny (Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion);
- 9160 - Grąd subatlantycki (Stellario-Carpinetum);

- 9170 - Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum);
- 9190 - Pomorski kwaśny las brzozowo-dębowy (Betulo-Quercetum);
- 91D0 - Bory i lasy bagienne (Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis, Vaccinio uliginosi-Pinetum, Pino mugo-Sphagnetum, Sphagno girgensohnii-Piceetum i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)*;
- 91E0 - Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnenion glutinoso-incanae, olsy źródliskowe)*;
- 91F0 - Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (Ficario-Ulmetum);
- 91T0 - Sosnowy bór chrobotkowy (Cladonio-Pinetum i chrobotkowa postać Peucedano-Pinetum).

Dodatkowo obszar powiatu jest bogaty w chronione siedliska zwierząt, roślin naczyniowych oraz mchów:

- Borowiec wielki (Nyctalus noctula);
- Bóbr europejski (euroazjatycki) (Castor fiber);
- Gacek brunatny (Plecotus auritus);
- Karlik drobny (Pipistrellus pygmaeus);
- Karlik malutki (Pipistrellus pipistrellus);
- Karlik większy (Pipistrellus nathusii);
- Mopek (Barbastella barbastellus);
- Nocek duży (Myotis myotis);
- Nocek rudy (Myotis daubentoni);
- Wilk (Canis lupus);
- Wydra (Lutra lutra);
- Poczwarówka zwężona (Vertigo angustior);
- Poczwarówka jajowata (Vertigo moulinsiana);
- Zatoczek łamliwy (Anisus vorticulus);
- Głowacz białopłetwy (Cottus gobio);
- Koza (Cobitis taenia);
- Minóg strumieniowy (Lampetra planeri);
- Piskorz (Misgurnus fossilis);
- Różanka (Rhodeus amarus);
- (Bekas) Kszyk (Gallinago gallinago);
- (Gęś) Gęgawa (Anser anser);
- Bączek (zwyczajny) (Ixobrychus minutus);
- Bąk (zwyczajny) (Botaurus stellaris);
- Bielik (zwyczajny) (Haliaeetus albicilla);
- Błotniak łąkowy (Circus pygargus);
- Błotniak stawowy (Circus aeruginosus);
- Bocian biały (Ciconia ciconia);
- Bocian czarny (Ciconia nigra);
- Brodziec piskliwy (Actitis hypoleucos);
- Cyraneczka (zwyczajna) (Anas crecca);
- Cyranka (zwyczajna) (Anas querquedula);
- Derkacz (zwyczajny) (Crex crex);
- Dzięcioł czarny (Dryocopus martius);
- Dzięcioł średni (Dendrocopos medius);
- Gągoł (Bucephala clangula);
- Gąsiorek (Lanius collurio);
- Jarzębatka (Sylvia nisoria);
- Kania czarna (Milvus migrans);
- Kania ruda (Milvus milvus);
- Kokoszka (zwyczajna) (Gallinula chloropus);
- Krakwa (Anas strepera);
- Kropiatka (Porzana porzana);
- Lelek (zwyczajny) (Caprimulgus europaeus);
- Lerka (Lullula arborea);
- Łabędź krzykliwy (Cygnus cygnus);
- Łabędź niemy (Cygnus olor);
- Łyska (zwyczajna) (Fulica atra);
- Muchołówka mała (Ficedula parva);
- Nurogęś (Mergus merganser);
- Orlik krzykliwy (Aquila pomarina);
- Perkoz dwuczuby (Podiceps cristatus);
- Perkoz rdzawoszyi (Podiceps grisegena);
- Perkozek (zwyczajny) (Tachybaptus ruficollis);
- Podróżniczek (Luscinia svecica);
- Pokląskwa (Saxicola rubetra);
- Puchacz (zwyczajny) (Bubo bubo);
- Rybitwa czarna (Chlidonias niger);
- Rybitwa rzeczna (Sterna hirundo);
- Rybołów (Pandion haliaetus);
- Samotnik (Tringa ochropus);
- Siniak (Columba oenas);
- Słonka (zwyczajna) (Scolopax rusticola);
- Sóweczka (zwyczajna) (Glaucidium passerinum);
- Srokosz (Lanius excubitor);
- Świergotek polny (Anthus campestris);
- Trzmielojad (zwyczajny) (Pernis apivorus);

- Włochatka (zwyczajna) (Aegolius funereus);
- Zimorodek (zwyczajny) (Alcedo atthis);
- Żuraw (zwyczajny) (Grus grus);
- Kumak nizinny (Bombina bombina);
- Traszka grzebieniasta (Triturus cristatus);
- Czerwończyk nieparek (Lycaena dispar);
- Pachnica dębowa (Osmoderma eremita);
- Trzepla zielona (Ophiogomphus cecilia);
- Zalotka większa (Leucorrhinia pectoralis);
- Skójka gruboskorupowa (Unio crassus);
- Haczykowiec błyszczący (Hamatocaulis vernicosus);
- Krzywoszczeć torfowa (Campylopus pyriformis);
- Sierpowiec błyszczący (Drepanocladus vernicosus);
- Widłoząb miotłowy (Dicranum scoparium);
- Lipiennik Loesela (Liparis loeselii);
- Wełnianka delikatna (Eriophorum gracile).

Na podstawie przeprowadzonej oceny ewentualnego oddziaływania zidentyfikowano zadania, które mogą oddziaływać zarówno pozytywnie jak i negatywnie na różnorodność biologiczną – rośliny i zwierzęta, a wśród nich można wymienić:

- Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami.
- Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie).
- Rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe we współpracy z gminami.
- Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru.
- Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic).
- Termomodernizacja budynków publicznych.
- Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.

Obszar powiatu drawskiego charakteryzuje się wysoką wartością przyrodniczą i znacznym zróżnicowaniem siedlisk, w tym siedlisk wodnych, torfowiskowych, łąkowych, wrzosowiskowych oraz leśnych. Na jego terenie stwierdzono liczne siedliska przyrodnicze, w tym siedliska szczególnie wrażliwe na przekształcenia hydrologiczne, presję inwestycyjną, fragmentację przestrzeni oraz wzrost presji antropogenicznej, takie jak jeziora lobeliowe, zbiorniki z ramienicami, starorzecza, torfowiska wysokie, przejściowe i zasadowe, łąki trzęślicowe, łęgi, bory i lasy bagienne oraz cenne siedliska leśne i napiaskowe. Jednocześnie na terenie powiatu występują liczne gatunki chronionych zwierząt, mchów i roślin naczyniowych, związane zarówno z ekosystemami wodno-błotnymi, leśnymi, jak i krajobrazem rolniczym.

Z uwagi na brak wskazania dokładnych lokalizacji przedsięwzięć przewidzianych w Strategii rozwoju Powiatu Drawskiego, ocena oddziaływania na różnorodność biologiczną ma charakter ogólny i opiera się na analizie prawdopodobieństwa wystąpienia kolizji przestrzennych z cennymi siedliskami przyrodniczymi oraz siedliskami gatunków chronionych. Oznacza to, że wskazane niżej oddziaływania należy traktować jako potencjalne, których rzeczywista skala, charakter i znaczenie będą uzależnione od lokalizacji, zakresu i sposobu realizacji poszczególnych zadań.

W ujęciu ogólnym należy wskazać, że realizacja części działań przewidzianych w Strategii może oddziaływać na różnorodność biologiczną zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Oddziaływania pozytywne będą związane przede wszystkim z uporządkowaniem zagospodarowania przestrzennego, poprawą efektywności energetycznej, ograniczaniem emisji zanieczyszczeń oraz możliwością uwzględnienia rozwiązań przyjaznych przyrodzie już na etapie planowania inwestycji. Oddziaływania negatywne mogą natomiast wystąpić głównie na etapie realizacji inwestycji, zwłaszcza w przypadku zajęcia terenu, usuwania roślinności, przekształceń siedlisk, barierowania przestrzeni, płoszenia zwierząt, wzrostu hałasu, światła i presji człowieka oraz zmian stosunków wodnych.

Najbardziej narażone na negatywne oddziaływania są siedliska hydrogeniczne i torfowiskowe, siedliska

przybrzeżne jezior i cieków, zadrzewienia i starodrzewia, miejsca rozrodu, żerowania i migracji ptaków, nietoperzy, płazów, ssaków oraz gatunków związanych z ekosystemami wodnymi. Do grup szczególnie wrażliwych należą m.in. ptaki wodno-błotne i drapieżne, nietoperze, wilk, wydra, bóbr, płazy, ryby i bezkręgowce wodne, a także rośliny i mchy związane z torfowiskami, mokradłami oraz siedliskami oligotroficznymi.

Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami

Realizacja tego zadania może oddziaływać na różnorodność biologiczną zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Pozytywne oddziaływanie może wystąpić pośrednio i długoterminowo, jeżeli wyznaczanie terenów inwestycyjnych będzie prowadzone z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, poza obszarami najcenniejszych siedlisk przyrodniczych, korytarzami ekologicznymi oraz miejscami występowania gatunków chronionych. W takim przypadku możliwe będzie ograniczenie rozpraszania zabudowy, uporządkowanie presji inwestycyjnej oraz zmniejszenie ryzyka niekontrolowanej degradacji siedlisk.

Jednocześnie zadanie to może oddziaływać negatywnie, bezpośrednio, a w dalszej perspektywie także stale i długoterminowo, jeśli tereny inwestycyjne zostaną wyznaczone w sąsiedztwie lub w obrębie cennych siedlisk wodnych, torfowiskowych, łąkowych i leśnych. Potencjalne skutki obejmują zajęcie powierzchni biologicznie czynnej, likwidację lub pogorszenie stanu siedlisk, fragmentację przestrzeni przyrodniczej, ograniczenie drożności korytarzy ekologicznych, płoszenie zwierząt oraz wzrost presji człowieka. Szczególnie niekorzystne byłoby lokalizowanie nowych terenów inwestycyjnych na obszarach związanych z jeziorami lobeliowymi, torfowiskami, łęgami, siedliskami ptaków wodno-błotnych, nietoperzy oraz gatunków związanych ze starodrzewami i martwym drewnem. Oddziaływanie to może mieć również charakter wtórny, poprzez zwiększenie natężenia ruchu, hałasu, oświetlenia i uszczelnienia powierzchni.

W przypadku kolizji z cennymi elementami środowiska oddziaływanie może być znacząco negatywne.

Działania minimalizujące:

- wykluczanie z lokalizacji terenów inwestycyjnych obszarów cennych siedlisk, stref buforowych wokół wód, torfowisk, zadrzewień śródpolnych i lasów łęgowych;
- uwzględnianie danych o siedliskach i gatunkach chronionych już na etapie planowania przestrzennego;
- zachowanie ciągłości korytarzy ekologicznych;
- ograniczanie skali uszczelnienia powierzchni i pozostawianie pasów zieleni izolacyjnej;
- wykonywanie inwentaryzacji przyrodniczych przed realizacją konkretnych inwestycji.

Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej

Zadanie to może oddziaływać pozytywnie na różnorodność biologiczną, jednak głównie pod warunkiem zastosowania rozwiązań prośrodowiskowych. Pozytywne oddziaływanie może mieć charakter pośredni, długoterminowy i miejscami stały, jeśli modernizacja obejmie poprawę odwodnienia bez naruszania stosunków wodnych, dostosowanie przepustów do migracji zwierząt, zabezpieczenie miejsc kolizji ze zwierzętami, poprawę bezpieczeństwa ruchu oraz ograniczenie emisji zatorowej dzięki usprawnieniu przejazdu. Właściwie zaprojektowane przepusty i mosty mogą nawet pozytywnie wpływać na drożność korytarzy migracyjnych małych i średnich zwierząt oraz na ciągłość cieków.

Jednocześnie jest to jedna z grup działań obarczonych istotnym ryzykiem oddziaływań negatywnych. Na etapie robót mogą wystąpić oddziaływania bezpośrednie, chwilowe, krótkoterminowe, ale miejscami także znaczące, związane z usuwaniem roślinności, zajęciem siedlisk, hałasem, zapyleniem, drganiami oraz płoszeniem zwierząt. Szczególnie wrażliwe będą ptaki lęgowe, nietoperze, płazy, ssaki migrujące oraz gatunki związane z dolinami rzecznymi i zbiornikami wodnymi. W przypadku prac prowadzonych przy ciekach, mostach i przepustach mogą pojawić się oddziaływania bezpośrednie i pośrednie na siedliska ryb, minogów, wydry, bobra czy bezkręgowców wodnych, wynikające z czasowego zmętnienia wód, zmian warunków przepływu lub zanieczyszczenia.

Na etapie eksploatacji możliwe są oddziaływania stałe, długoterminowe i pośrednie, związane z efektem bariery, wzrostem śmiertelności zwierząt na drogach, oświetleniem zakłócającym aktywność nietoperzy i owadów, zwiększoną penetracją terenów cennych przyrodniczo oraz fragmentacją siedlisk. W przypadku rozbudowy przekroju drogi lub ingerencji w zadrzewienia przydrożne oddziaływanie może być negatywne także dla ptaków i nietoperzy wykorzystujących aleje oraz drzewa dziuplaste.

Działania minimalizujące:

- unikanie prowadzenia prac w okresie lęgowym ptaków i rozrodu płazów;
- wykonywanie inwentaryzacji drzew, zadrzewień i obiektów mostowych pod kątem ptaków i nietoperzy;
- zachowanie drzewostanu w maksymalnym możliwym zakresie;
- stosowanie przejść dla zwierząt, naprowadzeń, przepustów o funkcji ekologicznej;
- zachowanie ciągłości cieków i naturalnego dna w przepustach;
- ograniczanie oświetlenia do niezbędnego minimum i stosowanie rozwiązań ukierunkowanych, o ograniczonej emisji światła w górę i na boki;
- zabezpieczanie placów budowy przed zanieczyszczeniem wód i gleby;
- prowadzenie kompensacyjnych nasadzeń zieleni wyłącznie tam, gdzie odtworzenie siedlisk jest zasadne.

Rozwój alternatywnych form mobilności: ścieżki rowerowe, ciągi pieszo-rowerowe

Rozwój alternatywnych form mobilności może oddziaływać na różnorodność biologiczną pozytywnie, pośrednio i długoterminowo, ponieważ sprzyja ograniczeniu emisji z transportu samochodowego, zmniejszeniu presji spalinowej i hałasowej oraz promuje bardziej zrównoważone formy przemieszczania się. W skali całego powiatu oddziaływanie to może mieć charakter korzystny dla jakości siedlisk, zwłaszcza w sąsiedztwie terenów zurbanizowanych.

Z drugiej strony budowa nowych tras rowerowych i pieszo-rowerowych może powodować oddziaływania negatywne, głównie bezpośrednie i chwilowe na etapie budowy, związane z zajęciem terenu, usuwaniem roślinności, lokalnym niszczeniem siedlisk oraz płoszeniem zwierząt. W przypadku prowadzenia tras przez tereny cenne przyrodniczo lub ich bezpośrednie sąsiedztwo mogą wystąpić oddziaływania stałe, długoterminowe i pośrednie, wynikające ze wzrostu presji rekreacyjnej, penetracji siedlisk, płoszenia ptaków, zaśmiecania, rozdeptywania roślinności, presji na siedliska przyjeziorne, torfowiskowe i leśne oraz zwiększenia dostępu do dotychczas mniej przekształconych obszarów.

W miejscach przebiegu tras w pobliżu terenów podmokłych, łąk i zadrzewień oddziaływanie może być negatywne dla ptaków lęgowych, płazów, drobnych ssaków i bezkręgowców, a w pobliżu jezior i rzek także dla gatunków wodno-błotnych.

Działania minimalizujące:

- prowadzenie tras przede wszystkim w śladzie istniejących ciągów komunikacyjnych;
- omijanie torfowisk, stref przybrzeżnych jezior, lęgowisk ptaków i kluczowych zadrzewień;
- ograniczanie szerokości ingerencji do niezbędnego minimum;
- stosowanie rozwiązań przepuszczalnych tam, gdzie to możliwe;
- wprowadzanie działań porządkujących ruch turystyczny i edukacji użytkowników;
- unikanie oświetlania odcinków przebiegających przez tereny cenne przyrodniczo.

Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru

Zadanie to może oddziaływać pozytywnie, pośrednio i długoterminowo, ponieważ rozwój transportu kolejowego może ograniczać presję transportu drogowego, zmniejszać emisję zanieczyszczeń i pośrednio redukować presję na środowisko. Jeżeli modernizacja będzie prowadzona głównie w istniejących korytarzach transportowych, skala nowych

przekształceń przestrzennych może być mniejsza niż w przypadku budowy nowych dróg.

Jednocześnie rewitalizacja i modernizacja linii kolejowych może powodować oddziaływania negatywne, przede wszystkim bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe na etapie robót budowlanych, związane z hałasem, drganiami, usuwaniem roślinności i płoszeniem zwierząt. W przypadku przebiegu linii przez tereny leśne, podmokłe i otwarte mogą wystąpić oddziaływania stałe i długoterminowe polegające na podtrzymaniu lub zwiększeniu efektu bariery, śmiertelności zwierząt oraz zaburzeniu spójności siedlisk. Dotyczy to zwłaszcza dużych ssaków, płazów, gadów i drobnych ssaków, a także ptaków wrażliwych na hałas i penetrację.

Modernizacja infrastruktury może także wpływać negatywnie pośrednio na siedliska w wyniku odwodnienia, przekształceń skarp, usuwania zadrzewień oraz zwiększenia dostępności obszarów cennych przyrodniczo. Szczególnej ostrożności wymagają odcinki przebiegające w pobliżu mokradeł, dolin rzecznych, kompleksów leśnych i starodrzewów.

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac w granicach istniejącego pasa infrastrukturalnego, o ile to możliwe;
- zachowanie i odtwarzanie połączeń ekologicznych;
- stosowanie przejść dla zwierząt w miejscach kolizji szlaków migracyjnych;
- ograniczanie wycinki drzew i krzewów;
- planowanie robót poza okresem lęgowym ptaków oraz poza kluczowymi okresami aktywności fauny;
- zabezpieczenie odwodnienia tak, aby nie pogarszać warunków wodnych siedlisk hydrogenicznych.

Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego, w tym obwodnic

Budowa nowych odcinków dróg i obwodnic może oddziaływać pozytywnie na różnorodność biologiczną jedynie pośrednio i w ograniczonym zakresie, przede wszystkim poprzez wyprowadzenie ruchu z centrów miejscowości, co może zmniejszyć presję hałasu, zanieczyszczeń i kolizji drogowych w obszarach zurbanizowanych. Może to lokalnie poprawiać warunki bytowania gatunków synantropijnych oraz jakość życia mieszkańców.

Jednocześnie jest to zadanie o potencjalnie najwyższym ryzyku oddziaływań negatywnych, ponieważ nowe drogi i obwodnice mogą powodować bezpośrednie, stałe, długoterminowe, a w określonych warunkach nawet znacząco negatywne skutki dla różnorodności biologicznej. Główne zagrożenia obejmują trwałe zajęcie siedlisk, ich fragmentację, przerwanie korytarzy ekologicznych, wzrost śmiertelności zwierząt, płoszenie, presję hałasu i światła oraz przekształcenia stosunków wodnych.

W przypadku przecinania dolin rzecznych, torfowisk, kompleksów leśnych, łąk i terenów podmokłych ryzyko kolizji z siedliskami i gatunkami chronionymi jest wysokie.

Budowa nowych dróg może oddziaływać negatywnie bezpośrednio na roślinność poprzez jej usuwanie i przekształcenie siedlisk, a na zwierzęta poprzez niszczenie miejsc rozrodu, odpoczynku i żerowania. Oddziaływania wtórne będą wynikać ze zwiększenia dostępności terenów dotychczas mniej przekształconych, wzrostu presji inwestycyjnej i rekreacyjnej w ich sąsiedztwie oraz zanieczyszczeń spływających do wód i gleb.

Działania minimalizujące:

- bezwzględne unikanie przebiegu nowych dróg przez najcenniejsze siedliska, mokradła, torfowiska, doliny rzeczne, zwarte kompleksy leśne i miejsca koncentracji fauny;
- wariantowanie przebiegu tras z uwzględnieniem kryteriów przyrodniczych;
- stosowanie przejść dla zwierząt dużych, średnich i małych oraz naprowadzeń;
- zachowanie ciągłości hydrologicznej i ekologicznej cieków;
- ograniczenie wycinki drzew i wprowadzanie zieleni izolacyjnej;
- ekrany i zabezpieczenia tam, gdzie są zasadne przyrodniczo i technicznie;
- monitoring porealizacyjny kolizji zwierząt i skuteczności przejść.

Termomodernizacja budynków publicznych

Termomodernizacja budynków publicznych co do zasady może oddziaływać na różnorodność biologiczną pozytywnie, pośrednio i długoterminowo, ponieważ prowadzi do zmniejszenia zapotrzebowania na energię, ograniczenia emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz pośrednio obniża presję na środowisko. W skali strategicznej jest to działanie korzystne dla jakości środowiska, w tym dla siedlisk roślin i zwierząt wrażliwych na zanieczyszczenie powietrza i zmiany klimatyczne.

Jednakże na poziomie realizacji konkretnych inwestycji mogą wystąpić oddziaływania negatywne, przede wszystkim bezpośrednie, chwilowe i miejscami znaczące, jeśli prace obejmą budynki stanowiące miejsca schronienia lub lęgu ptaków i nietoperzy. Docieplanie elewacji, remonty dachów, wymiana stolarki czy likwidacja szczelin mogą prowadzić do utraty miejsc rozrodu, odpoczynku lub zimowania. W takim przypadku oddziaływanie może mieć charakter także stały i długoterminowy.

Działania minimalizujące:

- obowiązkowa kontrola budynków przed rozpoczęciem prac pod kątem występowania ptaków i nietoperzy;
- prowadzenie robót poza okresem lęgowym i poza okresem hibernacji;
- zachowanie lub odtworzenie miejsc schronienia poprzez montaż budek lęgowych i schronów dla nietoperzy;
- prowadzenie prac pod nadzorem przyrodniczym w obiektach zasiedlonych przez chronione gatunki.

Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE

Rozwój instalacji OZE i poprawa bezpieczeństwa energetycznego może oddziaływać na różnorodność biologiczną pozytywnie, pośrednio i długoterminowo, poprzez ograniczenie emisji z energetyki konwencjonalnej, poprawę jakości powietrza oraz wspieranie transformacji niskoemisyjnej. W skali strategicznej może to sprzyjać ograniczeniu presji klimatycznej na ekosystemy oraz pośrednio wspierać zachowanie cennych siedlisk i gatunków.

Jednocześnie skala i charakter oddziaływań negatywnych będą zależne od rodzaju i lokalizacji instalacji. W przypadku naziemnych farm fotowoltaicznych mogą wystąpić oddziaływania bezpośrednie, stałe i długoterminowe, polegające na zajęciu powierzchni, przekształceniu siedlisk otwartych, fragmentacji przestrzeni oraz ograniczeniu funkcji żerowiskowych dla ptaków i ssaków. W przypadku lokalizacji na terenach łąkowych, podmokłych lub w sąsiedztwie siedlisk cennych przyrodniczo oddziaływanie to może być znacząco negatywne.

W odniesieniu do infrastruktury elektroenergetycznej i sieci przesyłowych możliwe są oddziaływania negatywne bezpośrednie i pośrednie dla ptaków, związane z ryzykiem kolizji i porażeń, a także dla krajobrazu ekologicznego poprzez tworzenie nowych barier liniowych. W przypadku niektórych form OZE oraz infrastruktury towarzyszącej możliwe są także oddziaływania chwilowe na etapie budowy: hałas, usuwanie roślinności, wzrost ruchu sprzętu i płoszenie zwierząt.

Jeżeli rozwój OZE będzie obejmował przede wszystkim instalacje dachowe na obiektach już zagospodarowanych, oddziaływanie negatywne na różnorodność biologiczną będzie z reguły mniejsze. Trzeba jednak pamiętać, że także w tym przypadku możliwa jest kolizja z miejscami bytowania ptaków i nietoperzy w budynkach.

Działania minimalizujące:

- preferowanie lokalizacji OZE na terenach przekształconych antropogenicznie, zdegradowanych lub już zabudowanych;
- unikanie lokalizacji na torfowiskach, łąkach cennych przyrodniczo, terenach podmokłych, w pobliżu jezior i korytarzy ekologicznych;
- zachowanie pasów zieleni i elementów krajobrazu rolniczego;
- stosowanie rozwiązań ograniczających kolizje ptaków z infrastrukturą energetyczną;
- poprzedzanie realizacji inwentaryzacją przyrodniczą;

- dla instalacji na budynkach – kontrola obecności ptaków i nietoperzy przed montażem.

Analiza wykazała, że realizacja ustaleń Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego może oddziaływać na różnorodność biologiczną zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Oddziaływania pozytywne będą miały głównie charakter pośredni, długoterminowy i będą wynikać z poprawy efektywności energetycznej, ograniczenia emisji, porządkowania zagospodarowania przestrzennego oraz możliwości zastosowania rozwiązań przyjaznych przyrodzie. Oddziaływania negatywne mogą pojawić się przede wszystkim w związku z rozwojem infrastruktury transportowej, wyznaczaniem terenów inwestycyjnych oraz nieodpowiednio zlokalizowanymi inwestycjami energetycznymi. Będą one miały charakter bezpośredni i chwilowy na etapie realizacji, a w części przypadków także stały, długoterminowy, pośredni lub wtórny na etapie eksploatacji.

Największe ryzyko dotyczy siedlisk wodnych, torfowiskowych, łąkowych i leśnych oraz gatunków związanych z mokradłami, starodrzewami, ciekami, jeziorami i korytarzami migracyjnymi. Z uwagi na brak precyzyjnej lokalizacji zadań nie można na etapie strategicznym jednoznacznie przesądzić o wystąpieniu oddziaływań znacząco negatywnych, jednak prawdopodobieństwo ich wystąpienia należy uznać za realne w przypadku niewłaściwej lokalizacji przedsięwzięć lub braku zastosowania działań minimalizujących.

Warunkiem ograniczenia ryzyka negatywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta jest uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych na etapie planowania i przygotowania inwestycji, każdorazowe przeprowadzanie inwentaryzacji przyrodniczej dla przedsięwzięć mogących kolidować z cennymi siedliskami lub gatunkami chronionymi, unikanie lokalizacji inwestycji na obszarach najcenniejszych przyrodniczo oraz stosowanie adekwatnych środków minimalizujących i – w razie potrzeby – kompensacyjnych.

Większość ptaków żyjących na fasadach, dachach, balkonach i strychach jest objętych ścisłą ochroną gatunkową. Budynki są jedynym miejscem gniazdowania m.in. jerzyków, wróbli, jaskółek oknówek, gołębi miejskich i kopciuszków. W budynkach spotkać można również: mazurki, pleszki, bogatki, szpaki, puszczyki, a nawet kaczki krzyżówki, które coraz częściej bytują na miejskich balkonach. Na swoje siedliska ptaki najczęściej wybierają: stropodachy, otwory wentylacyjne, kominy, szczeliny w elewacji, puste przestrzenie między wielkimi płytami czy za rurami spustowymi i rynnami. Nietoperze mogą natomiast wykorzystywać budynki jako miejsca kolonii rozrodczych oraz kryjówek przejściowych i zimowych. Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone zgodnie z następującymi zasadami:

1. Planując inwestycję należy uwzględnić terminy lęgów ptaków na danym budynku. Dla ptaków tych okres lęgu zwykle trwa od marca do września.
2. Przed rozpoczęciem prac budowlanych pożądane jest zlecenie prac doświadczonemu przyrodnikowi (ornitologowi i chiropterologowi), który wykona ekspertyzę przyrodniczą, stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym.
3. Jeżeli w budynku zostaną zlokalizowane siedliska ptaków lub nietoperzy konieczne będzie uzyskanie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zezwalającej na niszczenie siedlisk gatunków chronionych. Do wniosku o wydanie decyzji należy dołączyć wyniki ekspertyzy przyrodniczej.
4. Po uzyskaniu zgód i decyzji możliwe jest przystąpienie do wykonywania planowanych prac z zachowaniem zaleceń przyrodnika i decyzji RDOŚ.
5. Prace termomodernizacyjne najlepiej przeprowadzić poza czasem lęgów ptaków i nietoperzy zamieszkujących dany budynek. Najczęściej jednak prace są wykonywane w sezonie lęgowym. W takim przypadku odpowiednio wcześnie należy zabezpieczyć otwory i szczeliny tak, aby uniemożliwić ptakom i nietoperzom dostęp do gniazd.
6. Należy pamiętać o zaleceniach wynikających z decyzji RDOŚ. Termomodernizacja, podczas której następuje niszczenie siedlisk powinna odbywać się pod nadzorem przyrodniczym.
7. Po zakończeniu prac budowlanych należy wykonać tzw. kompensację przyrodniczą. Najczęściej polega

ona na montażu budek lęgowych. Skutecznym rozwiązaniem jest pozostawienie miejsc, z których ptaki będą mogły korzystać po skończonej termomodernizacji. Rzadziej spotykany jest montaż platform lub wież lęgowych, z których korzystają m.in. jerzyki, wróble i jaskółki.

Przepisy chroniące ptaki i nietoperze bytujące w budynkach to:

- Ustawa o ochronie przyrody,
- Rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Ustawa o ochronie zwierząt,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Prawo budowlane,
- Kodeks karny.[6]

Powyższe zasady pozwolą uniknąć możliwych negatywnych oddziaływań wynikających z planowanych prac modernizacyjnych. Jednakże realizacja zaplanowanych działań modernizacyjnych przyczyni się również do powstania pozytywnego, choć pośredniego oddziaływania na biotyczne elementy środowiska, które będzie zauważalne w dłuższej perspektywie czasowej. Mowa o poprawie jakości powietrza, która nastąpi gdy ograniczone zostanie spalanie paliw do celów grzewczych (po termomodernizacjach budynków, zastosowaniu OZE). Poniżej opisano kilka przykładów negatywnego wpływu zanieczyszczonego powietrza na rośliny:

1. Ozon w warstwie przyziemnej i inne szkodliwe zanieczyszczenia, które wdychamy, mają widoczny wpływ na liście roślin. Mogą powodować chlorozę, a także żółknięcie liści, co obniża stężenie chlorofilu. W konsekwencji roślina nie jest w stanie wytwarzać własnego pożywienia i energii, co może doprowadzić nawet do jej obumarcia.
2. Rośliny narażone na działanie zanieczyszczeń i smogu zazwyczaj kwitną i dojrzewają później, ponieważ są narażone na niekorzystne warunki i wykorzystują wszystkie dostępne zasoby, aby zwalczyć zanieczyszczenia i przetrwać. Można to zaobserwować, przyglądając się kwiatom, drzewom i innym roślinom znajdującym się w pobliżu ruchliwych dróg. Rośliny narażone na działanie spalin samochodowych zwykle zakwitają znacznie później.
3. Jeśli rośliny wchłaniają zanieczyszczenia lub żyją w kwaśnej glebie, mogą mieć trudności z przetrwaniem. Kwaśna gleba zawiera dużo jonów glinu, które uszkadzają korzenie i uniemożliwiają roślinie pobieranie z niej niezbędnych do życia związków i składników odżywczych.
4. Zanieczyszczenia uszkadzają aparaty szparkowe roślin, co ma negatywny wpływ na proces wymiany gazów, jednocześnie utrudniając fotosyntezę.
5. Szkodliwe związki chemiczne, takie jak tlenki azotu, ozon, siarka i węgiel, mogą uszkadzać rośliny na wiele sposobów, w tym powodować zahamowanie ich wzrostu. Ozon tworzy dziury w atmosferze, w wyniku czego coraz więcej światła ultrafioletowego przenika przez atmosferę i jest w stanie niszczyć rośliny. Wszystkie te czynniku uniemożliwiają prawidłową fotosyntezę i hamują wzrost roślin.
6. Rośliny są w stanie pochłaniać dwutlenek węgla, lecz im bardziej są one uszkodzone i dotknięte zanieczyszczeniem powietrza, tym mniej dwutlenku węgla pobierają. W konsekwencji przedostaje się on do atmosfery i niszczy warstwę ozonową. Przyspiesza to globalne ocieplenie i zmiany klimatyczne.

Jak można zauważyć zanieczyszczenie powietrza ma ogromny, negatywny wpływ nie tylko na ludzi i zwierzęta, ale również na rośliny. Należy pamiętać o tym, że im więcej roślin narażonych jest na zanieczyszczenia, tym szybciej postępują zmiany klimatu, dlatego konieczne jest wdrażanie działań zmniejszających ilość zanieczyszczeń, które trafiają do środowiska.

W przypadku realizacji nowych inwestycji budowlanych w sąsiedztwie roślinności, należy pamiętać, że drzewa

[6] https://www.gov.pl/web/gdos/Ochrona-ptakow-podczas-prac-termomodernizacyjnych

oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Prawidłowy rozwój korzeni jest podstawą właściwego wzrostu drzewa, dlatego należy przykładać dużą wagę do minimalizacji negatywnych oddziaływań wpływających właśnie na system korzeniowy. Należy unikać składowania materiałów budowlanych w pobliżu drzew, ponieważ mogłoby to doprowadzić do zmiany poziomu gruntu lub zagęszczenia gleby. Drzewa powinny być również zabezpieczone przed zmianą właściwości chemicznych gleby w wyniku spływu do wód zanieczyszczeń pochodzących z placów budowy. Przed rozpoczęciem działań inwestycyjnych należy rozważyć zastosowanie zabiegów inżynierskich takich jak m.in.:

- Wyznaczenie strefy ochronnej drzew (SOD), która gwarantuje skuteczną ochronę gleby oraz systemu korzeniowego.
- Wykonanie dróg tymczasowych, jeśli nie ma możliwości wyznaczenia SOD lub prace wymagają poruszania się i robót w bliskiej odległości od drzew.
- Wybranie właściwego miejsca składowania materiałów (poza SOD i ogrodzeniem ochronnym drzewa).
- Uwzględnienie właściwej organizacji ruchu na placu budowy, szczególnie w pobliżu drzew.[7]

Wprowadzanie ewentualnych nowych nasadzeń powinno być realizowane zgodnie z obowiązującym zakazem wprowadzania do środowiska gatunków obcych, które w przyszłości mogą stać się gatunkami zagrażającymi rodzimej bioróżnorodności. W odniesieniu do drzew status inwazyjnych zyskały w ostatnich dziesięcioleciach np. jesion pensylwański, dąb czerwony, a regionalnie i lokalnie także bożodrzew gruczołowaty, wiązowiec zachodni czy orzech włoski.

W ramach Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego przewidziano również szereg działań, których realizacja będzie oddziaływać na różnorodność biologiczną wyłącznie pozytywnie. Są to przedsięwzięcia ukierunkowane na poprawę jakości środowiska, wzmacnianie funkcji przyrodniczych terenów, ochronę zasobów wodnych oraz odbudowę i utrzymanie siedlisk, a także działania o charakterze organizacyjnym i edukacyjnym. Ich wdrażanie będzie sprzyjać zachowaniu i wzmacnianiu bioróżnorodności zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, w ujęciu długoterminowym, a w wielu przypadkach również stałym i znaczącym.

Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych przyczyni się do zwiększenia powierzchni biologicznie czynnej, poprawy warunków siedliskowych dla roślin i zwierząt oraz wzmacniania lokalnych powiązań ekologicznych, oddziałując pozytywnie, bezpośrednio i pośrednio, długoterminowo oraz miejscami stale. Równocześnie podnoszenie jakości estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni w obszarach zurbanizowanych i wiejskich będzie sprzyjać wprowadzaniu rozwiązań opartych na przyrodzie oraz zwiększaniu udziału zielonej infrastruktury, co przełoży się na pozytywne, głównie pośrednie i długoterminowe oddziaływanie na warunki bytowania wielu gatunków.

Istotne znaczenie dla ochrony różnorodności biologicznej będzie miało także wspieranie gmin w zakresie rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, które poprzez poprawę jakości wód powierzchniowych i podziemnych będzie oddziaływać pozytywnie, pośrednio, długoterminowo, a w odniesieniu do ekosystemów wodnych i podmokłych również znacząco pozytywnie. Działania związane z inicjatywami edukacyjnymi oraz lokalnymi programami zalesiania będą natomiast wpływać pozytywnie, zarówno bezpośrednio, poprzez zwiększanie powierzchni siedlisk leśnych i zadrzewień, jak i pośrednio, poprzez wzrost świadomości ekologicznej społeczeństwa, przy czym oddziaływanie to będzie miało charakter długoterminowy i stały.

Pozytywne znaczenie dla zachowania bioróżnorodności będzie mieć również uczestniczenie w koordynowaniu działań oraz opiniowaniu projektów ochrony przyrody, jak również wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku. Działania te będą oddziaływać pozytywnie, przede wszystkim pośrednio i długoterminowo, poprzez

[7] Standardy wykonania i odbioru robót budowlanych na terenach zadrzewionych, dr inż. Marzena Suchocka.

wzmacnianie roli uwarunkowań przyrodniczych w procesach decyzyjnych i ograniczanie presji na najcenniejsze siedliska i gatunki. Podobnie, działania związane
z organizacją ruchu turystycznego na obszarach chronionych, w tym rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej oraz promowanie turystyki przyjaznej przyrodzie, będą sprzyjać ochronie zasobów przyrodniczych poprzez pozytywne, pośrednie i długoterminowe oddziaływanie, polegające na ukierunkowaniu presji turystycznej i zwiększaniu świadomości użytkowników środowiska.

Szczególnie istotne i znacząco pozytywne, bezpośrednie i pośrednie, długoterminowe oraz stałe oddziaływanie na różnorodność biologiczną będą miały działania związane z rozwojem małej retencji, odtwarzaniem mokradeł oraz przywracaniem naturalnych poziomów wód. Przyczynią się one do odbudowy siedlisk wodnych i torfowiskowych, poprawy warunków siedliskowych dla licznych gatunków roślin, mchów i zwierząt oraz zwiększenia odporności ekosystemów na skutki zmian klimatu.

Wskazane działania będą w sposób spójny i komplementarny wspierać ochronę oraz wzmacnianie różnorodności biologicznej na terenie powiatu drawskiego, przyczyniając się do poprawy stanu siedlisk przyrodniczych oraz warunków bytowania gatunków, a ich oddziaływanie należy ocenić jako jednoznacznie pozytywne.

7.7. Oddziaływanie na ludzi

Strategia Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030 stanowi nadrzędny dokument planistyczno-strategiczny, wyznaczający kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego oraz ramy prowadzenia polityki publicznej na poziomie powiatu. Dokument ten odzwierciedla potrzeby i aspiracje mieszkańców, a także odpowiada na zidentyfikowane problemy i oczekiwania społeczne. Jego realizacja będzie sprzyjać zapewnieniu ciągłości działań rozwojowych, efektywnemu wykorzystaniu zasobów lokalnych oraz poprawie jakości życia mieszkańców. W związku z tym należy wskazać, że wdrażanie zapisów Strategii będzie oddziaływać na ludzi wyraźnie pozytywnie, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, w perspektywie krótkoterminowej i długoterminowej, a w wielu przypadkach również trwale i znacząco.

Znacząca część działań przewidzianych w Strategii koncentruje się na poprawie jakości środowiska życia mieszkańców oraz budowaniu świadomości ekologicznej. Realizacja programów edukacji ekologicznej, kampanii społecznych oraz działań informacyjnych i doradczych będzie oddziaływać pozytywnie, głównie pośrednio i długoterminowo, poprzez kształtowanie proekologicznych postaw, zwiększanie wiedzy mieszkańców oraz wzmacnianie ich zaangażowania w działania na rzecz ochrony środowiska. Jednocześnie działania związane z ograniczaniem zanieczyszczeń, wspieraniem programów antysmogowych, likwidacją nielegalnych wysypisk oraz kontrolą jakości środowiska będą oddziaływać bezpośrednio i znacząco pozytywnie na zdrowie mieszkańców, poprawę jakości powietrza, wody i gleby oraz ogólne warunki życia.

Istotne i wielowymiarowe korzyści dla mieszkańców wynikną z rozwoju infrastruktury technicznej i komunalnej. Wspieranie rozwoju infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, usprawnienie systemu gospodarki odpadami, rozwój infrastruktury teleinformatycznej oraz zwiększenie dostępu do e-usług będą oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, przyczyniając się do poprawy komfortu życia, zwiększenia dostępności usług publicznych oraz ograniczenia zagrożeń sanitarnych i środowiskowych. Równocześnie wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozwój odnawialnych źródeł energii, będzie wpływać pozytywnie, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, poprzez stabilizację dostaw energii, poprawę warunków bytowych oraz ograniczenie kosztów eksploatacyjnych gospodarstw domowych.

Działania w zakresie planowania przestrzennego, rewitalizacji oraz zagospodarowania przestrzeni będą oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo,

poprzez poprawę estetyki, funkcjonalności i dostępności przestrzeni publicznych. Rewitalizacja obszarów zdegradowanych oraz rozwój terenów zielonych i rekreacyjnych wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców, sprzyjając aktywności fizycznej, integracji społecznej oraz poprawie zdrowia psychicznego. Podnoszenie jakości przestrzeni w obszarach zurbanizowanych i wiejskich będzie również wzmacniać atrakcyjność osiedleńczą powiatu, co wpisuje się w założenia Strategii dotyczące tworzenia przestrzeni przyjaznej do życia, pracy i wypoczynku.

Znaczące oddziaływanie pozytywne dotyczy również obszaru mobilności i dostępności transportowej. Rozwój alternatywnych form mobilności, modernizacja transportu zbiorowego oraz działania poprawiające bezpieczeństwo ruchu drogowego będą oddziaływać bezpośrednio i długoterminowo, zwiększając dostępność komunikacyjną, ograniczając wykluczenie transportowe oraz poprawiając bezpieczeństwo mieszkańców. Działania te przyczynią się również do poprawy jakości życia na terenach wiejskich, gdzie dostęp do transportu publicznego stanowi istotny element funkcjonowania społeczności lokalnych.

Strategia w sposób kompleksowy odnosi się także do rozwoju kapitału ludzkiego i rynku pracy. Modernizacja i doposażenie szkół, rozwój szkolnictwa zawodowego, dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb rynku pracy oraz współpraca z przedsiębiorcami będą oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, zwiększając szanse zatrudnienia, rozwój kompetencji oraz konkurencyjność mieszkańców na rynku pracy. Dodatkowo działania takie jak organizacja staży, kursów kwalifikacyjnych, doradztwo zawodowe oraz współpraca z uczelniami i instytucjami otoczenia biznesu będą sprzyjać aktywizacji zawodowej oraz rozwojowi lokalnej gospodarki.

Ważnym aspektem oddziaływania Strategii jest poprawa jakości i dostępności usług społecznych, w tym ochrony zdrowia. Modernizacja i rozwój infrastruktury medycznej, wsparcie dla szpitala powiatowego, rozwój usług opiekuńczych oraz działania na rzecz osób starszych, niesamodzielnych i zagrożonych wykluczeniem będą oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i znacząco, poprawiając bezpieczeństwo zdrowotne oraz jakość życia mieszkańców. Uzupełnieniem tych działań są inicjatywy z zakresu pomocy psychologiczno-pedagogicznej, które będą oddziaływać pozytywnie i długoterminowo, wspierając rozwój dzieci i młodzieży oraz dobrostan społeczny.

W kontekście bezpieczeństwa publicznego działania przewidziane w Strategii, takie jak wsparcie dla służb ratowniczych, rozwój systemów zarządzania kryzysowego, edukacja w zakresie bezpieczeństwa oraz poprawa infrastruktury drogowej, będą oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, zwiększając poziom bezpieczeństwa mieszkańców oraz ich przygotowanie na sytuacje kryzysowe.

Istotnym elementem Strategii jest także wzmacnianie spójności społecznej oraz aktywności mieszkańców. Wspieranie inicjatyw lokalnych, organizacja wydarzeń integrujących społeczność, rozwój oferty kulturalnej i sportowej oraz współpraca z organizacjami pozarządowymi będą oddziaływać pozytywnie, głównie pośrednio i długoterminowo, przyczyniając się do budowania więzi społecznych, tożsamości lokalnej oraz zwiększenia jakości życia mieszkańców.

Nie bez znaczenia pozostają działania ukierunkowane na rozwój gospodarczy powiatu. Wspieranie przedsiębiorczości, promocja lokalnych produktów, rozwój współpracy z inwestorami oraz aktywizacja rynku pracy będą oddziaływać pozytywnie, zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, w sposób długoterminowy, przyczyniając się do wzrostu zatrudnienia, poprawy sytuacji ekonomicznej mieszkańców oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej powiatu.

Realizacja Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030 będzie oddziaływać na mieszkańców w sposób kompleksowy, wieloaspektowy i jednoznacznie pozytywny. Działania te będą wzajemnie się uzupełniać, tworząc spójny system wsparcia rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, zgodny z przyjętą wizją powiatu jako miejsca przyjaznego do życia, pracy i wypoczynku. Oddziaływanie to należy ocenić jako trwałe, długoterminowe i w wielu obszarach znacząco pozytywne.

W ramach Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego zidentyfikowano również zadania, które w zależności

od lokalizacji, zakresu oraz sposobu realizacji, mogą oddziaływać na mieszkańców zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Z uwagi na brak szczegółowych informacji przestrzennych, ocena ta ma charakter potencjalny i ogólny, a rzeczywista skala oddziaływań będzie uzależniona od warunków lokalnych. W większości przypadków oddziaływania negatywne będą miały charakter chwilowy, krótkoterminowy i związany głównie z etapem realizacji inwestycji, natomiast oddziaływania pozytywne będą miały charakter długoterminowy, często stały i bezpośredni, wpływając na poprawę jakości życia mieszkańców.

Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej

Realizacja tego zadania będzie oddziaływać na mieszkańców pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, poprzez poprawę bezpieczeństwa ruchu drogowego, zwiększenie komfortu podróżowania, skrócenie czasu przejazdów oraz ograniczenie liczby wypadków. Modernizacja infrastruktury drogowej, w tym oświetlenia, przejść dla pieszych czy oznakowania, przyczyni się do poprawy bezpieczeństwa wszystkich użytkowników dróg, w szczególności pieszych i rowerzystów. Jednocześnie na etapie realizacji mogą wystąpić oddziaływania negatywne, bezpośrednie, chwilowe
i krótkoterminowe, związane z prowadzeniem robót budowlanych, takie jak hałas, zapylenie, utrudnienia w ruchu drogowym, czasowe ograniczenia dostępności do nieruchomości oraz pogorszenie komfortu życia mieszkańców w sąsiedztwie inwestycji.

Działania minimalizujące:

- etapowanie robót i ograniczanie czasu ich trwania;
- stosowanie organizacji ruchu minimalizującej utrudnienia;
- prowadzenie prac w godzinach najmniej uciążliwych dla mieszkańców;
- stosowanie technologii ograniczających hałas i zapylenie;
- zapewnienie ciągłości dojazdu do posesji i infrastruktury publicznej.

Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru

Działanie to będzie oddziaływać na mieszkańców pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, poprzez poprawę jakości i dostępności transportu kolejowego, zwiększenie komfortu podróży, skrócenie czasu przejazdu oraz rozwój alternatywnych wobec transportu drogowego form mobilności. Może to przyczynić się do ograniczenia wykluczenia transportowego, szczególnie na obszarach peryferyjnych. Na etapie realizacji mogą wystąpić oddziaływania negatywne, bezpośrednie i krótkoterminowe, związane z hałasem, drganiami, czasowymi utrudnieniami w ruchu oraz ograniczeniami w korzystaniu z infrastruktury kolejowej. W fazie eksploatacji możliwe są również oddziaływania pośrednie i długoterminowe, takie jak wzrost poziomu hałasu w sąsiedztwie linii kolejowych.

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac w sposób ograniczający emisję hałasu i drgań;
- stosowanie nowoczesnych technologii i materiałów o niższej uciążliwości;
- wprowadzanie zabezpieczeń akustycznych tam, gdzie jest to zasadne;
- informowanie mieszkańców o planowanych pracach i zmianach w organizacji ruchu.

Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic)

Działanie to będzie oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, poprzez poprawę płynności ruchu, zmniejszenie natężenia ruchu w centrach miejscowości, ograniczenie hałasu i emisji zanieczyszczeń w obszarach zamieszkałych oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców. Budowa obwodnic może znacząco poprawić jakość życia w miejscowościach dotychczas obciążonych ruchem tranzytowym. Jednocześnie w przypadku lokalizacji nowych odcinków dróg w pobliżu terenów zamieszkałych mogą wystąpić oddziaływania negatywne, bezpośrednie, długoterminowe i lokalnie znaczące, związane

ze wzrostem hałasu, emisji zanieczyszczeń, podziałem przestrzeni oraz zmianą krajobrazu. Na etapie budowy mogą wystąpić również oddziaływania chwilowe i krótkoterminowe, związane z uciążliwościami budowlanymi.

Działania minimalizujące:

- odpowiedni dobór przebiegu tras z uwzględnieniem odległości od zabudowy;
- stosowanie ekranów akustycznych i pasów zieleni izolacyjnej;
- stosowanie rozwiązań ograniczających emisję hałasu i zanieczyszczeń;
- prowadzenie konsultacji społecznych na etapie planowania inwestycji;
- ograniczanie uciążliwości na etapie budowy poprzez właściwą organizację prac.

Termomodernizacja budynków publicznych

Realizacja tego zadania będzie oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków, obniżenie kosztów ich utrzymania, poprawę komfortu użytkowania oraz jakości powietrza wewnętrznego. Działanie to przyczyni się również do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, co będzie miało pośrednio pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców. Na etapie realizacji mogą wystąpić oddziaływania negatywne, chwilowe i krótkoterminowe, związane z prowadzeniem prac budowlanych, takie jak hałas, utrudnienia w korzystaniu z obiektów publicznych czy czasowe pogorszenie warunków użytkowania budynków.

Działania minimalizujące:

- prowadzenie prac etapami, z zachowaniem ciągłości funkcjonowania obiektów;
- planowanie robót poza godzinami największego użytkowania;
- stosowanie rozwiązań ograniczających hałas i uciążliwości;
- odpowiednia organizacja prac zapewniająca bezpieczeństwo użytkowników.

Zidentyfikowane zadania będą oddziaływać na mieszkańców zarówno pozytywnie, jak i negatywnie, przy czym oddziaływania negatywne mają w większości charakter krótkoterminowy i chwilowy, związany głównie z etapem realizacji inwestycji. Oddziaływania pozytywne mają natomiast charakter długoterminowy, często stały i bezpośredni, prowadząc do poprawy bezpieczeństwa, komfortu życia, dostępności usług oraz jakości środowiska życia mieszkańców. Przy zastosowaniu odpowiednich działań minimalizujących, negatywne oddziaływania mogą zostać skutecznie ograniczone, co pozwala ocenić całościowy wpływ tych działań na ludzi jako korzystny.

7.8. Oddziaływanie na wody

Wody powierzchniowe i podziemne stanowią jeden z kluczowych komponentów środowiska przyrodniczego powiatu, determinujący jego stabilność ekologiczną, jakość życia mieszkańców oraz potencjał gospodarczy. Jakość i ilość zasobów wodnych zależą zarówno od warunków naturalnych, jak i od skali ingerencji człowieka w obieg wody.

Spośród wszystkich działań ujętych w Strategii zidentyfikowano te, których realizacja może wiązać się z ryzykiem powstania negatywnych oddziaływań na zasoby wodne:

- Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami.
- Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej (oświetlenie, przejścia, skrzyżowania, oznakowanie).
- Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru.
- Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic).

Biorąc pod uwagę strategiczny i ogólny charakter wskazanych działań oraz brak informacji o ich dokładnej lokalizacji, skali i technologii realizacji, ocena wpływu na wody powierzchniowe i podziemne została

przeprowadzona wyłącznie na poziomie potencjalnych oddziaływań, rozpatrywanych w kategoriach prawdopodobieństwa ich wystąpienia. Nie jest możliwe jednoznaczne wskazanie rzeczywistych oddziaływań, ponieważ będą one uzależnione od lokalnych uwarunkowań środowiskowych, w tym od ewentualnej kolizji z ciekami, jeziorami, obszarami zagrożenia powodziowego, terenami podmokłymi, obszarami zasilania wód podziemnych czy strefami o podwyższonej podatności GZWP nr 125 na zanieczyszczenia. Jest to szczególnie istotne w odniesieniu do analizowanego powiatu, gdzie występuje duża liczba jednolitych części wód powierzchniowych, z których wiele uznano za zagrożone nieosiągnięciem celów środowiskowych, a stan większości oceniono jako zły, głównie ze względu na presje chemiczne. Jednocześnie obszar charakteryzuje się dużą wartością przyrodniczą, wysokim udziałem jezior i lasów oraz obecnością istotnych zasobów wód podziemnych, co zwiększa znaczenie ostrożnościowej oceny oddziaływań.

W przypadku wyznaczania i przygotowania terenów pod inwestycje potencjalny wpływ na środowisko wodne może mieć charakter zarówno pozytywny, jak i negatywny. Pozytywne oddziaływania mogą wynikać z właściwie prowadzonego planowania przestrzennego, które może kanalizować rozwój inwestycyjny na tereny o mniejszej wrażliwości hydrologicznej, ograniczać presję na obszary cenne przyrodniczo i uwzględniać wymogi ochrony zasobów wodnych już na etapie lokalizacyjnym. W przypadku uwzględnienia rozwiązań opartych na retencji, błękitno-zielonej infrastrukturze czy zachowaniu powierzchni biologicznie czynnych, działanie to może wręcz sprzyjać ograniczaniu presji na wody. Jednocześnie nie można wykluczyć potencjalnych oddziaływań negatywnych, związanych przede wszystkim z przekształceniem pokrycia terenu, zwiększeniem stopnia uszczelnienia powierzchni, zmianą warunków infiltracji i odpływu wód opadowych oraz możliwością zwiększenia presji zanieczyszczeń obszarowych. W przypadku lokalizacji inwestycji na obszarach o wysokiej podatności wód podziemnych lub w pobliżu wód powierzchniowych istnieje potencjalne ryzyko pogorszenia stanu ilościowego lub jakościowego wód, zwłaszcza na etapie późniejszego zagospodarowania terenów inwestycyjnych. Z uwagi na brak informacji lokalizacyjnych prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań należy uznać za umiarkowane, przy czym ich skala może być ograniczana poprzez stosowanie działań minimalizujących, takich jak unikanie lokalizacji przedsięwzięć na obszarach szczególnie wrażliwych, zachowanie stref buforowych przy wodach, wdrażanie systemów retencyjno-infiltracyjnych, ograniczanie powierzchni uszczelnionych oraz uwzględnianie zasad ochrony GZWP i JCWP na etapie planistycznym.

Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej może potencjalnie oddziaływać na środowisko wodne w bardziej złożony sposób. Z jednej strony działania te mogą przynosić istotne efekty pozytywne, zwłaszcza jeśli obejmują poprawę odwodnienia dróg, uporządkowanie spływu wód opadowych, zastosowanie urządzeń podczyszczających, przebudowę niedrożnych przepustów czy modernizację obiektów mostowych w sposób poprawiający ciągłość hydromorfologiczną cieków. W przypadku obszaru powiatu drawskiego, gdzie występują cieki o zróżnicowanym stopniu zagrożenia oraz obszary zagrożenia powodziowego związane z Drawą, poprawa parametrów technicznych infrastruktury może również pośrednio ograniczać ryzyko lokalnych podtopień czy erozji. Z drugiej strony możliwe są oddziaływania negatywne, zwłaszcza na etapie realizacji prac budowlanych, związane z czasowym wzrostem mętności wód, ryzykiem przedostania się zawiesin, substancji ropopochodnych czy materiałów budowlanych do wód powierzchniowych, a także możliwością ingerencji w koryta cieków przy przebudowie obiektów inżynieryjnych. Potencjalnym źródłem presji może być również wzrost spływu zanieczyszczonych wód opadowych z pasa drogowego po zakończeniu inwestycji, jeżeli nie zostaną zastosowane odpowiednie rozwiązania ochronne. Przy braku lokalizacji należy uznać, że prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań ma charakter umiarkowany, przy czym wrażliwość środowiska wodnego może zwiększać ich znaczenie. Działania minimalizujące

powinny obejmować prowadzenie robót poza okresami wrażliwymi dla ekosystemów wodnych, zabezpieczanie placów budowy przed spływem zanieczyszczeń, stosowanie separatorów i osadników, projektowanie przepustów zachowujących ciągłość ekologiczną oraz preferowanie rozwiązań opartych na naturalnej retencji.

Wspieranie rewitalizacji i modernizacji linii kolejowych oraz ich dostosowanie do nowoczesnego taboru co do zasady może wiązać się z korzystnym oddziaływaniem pośrednim na środowisko wodne, głównie poprzez wzmacnianie transportu zbiorowego i ograniczanie presji generowanej przez transport drogowy. W dłuższej perspektywie może to prowadzić do ograniczenia emisji zanieczyszczeń komunikacyjnych, w tym pośrednio zanieczyszczeń odprowadzanych do wód wraz ze spływem powierzchniowym. Pozytywny wpływ może mieć również modernizacja odwodnienia infrastruktury kolejowej czy eliminacja przestarzałych elementów mogących generować ryzyko awarii środowiskowych. Potencjalne negatywne oddziaływania mogą natomiast wystąpić głównie na etapie realizacji, zwłaszcza w przypadku robót ziemnych, przebudowy obiektów przecinających cieki, prac w sąsiedztwie mokradeł czy obszarów o płytkim zaleganiu wód podziemnych. Mogą one dotyczyć lokalnych przekształceń stosunków wodnych, czasowego pogorszenia jakości wód lub wzrostu ryzyka erozji i spływu zanieczyszczeń. W związku z brakiem szczegółowych informacji należy ocenić prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań negatywnych jako niskie do umiarkowanego, zwłaszcza że działania te mają głównie charakter modernizacyjny, a nie rozwojowy. Potencjalne oddziaływania powinny być ograniczane przez prowadzenie prac z zachowaniem zasad ochrony wód, stosowanie zabezpieczeń przeciwerozyjnych, właściwe gospodarowanie wodami opadowymi oraz unikanie ingerencji w obszary szczególnie wrażliwe hydrologicznie.

Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego, w tym obwodnic, należy do działań, dla których można przewidywać relatywnie większe prawdopodobieństwo potencjalnych oddziaływań na środowisko wodne, choć nadal na poziomie ogólnym nie można ich przesądzać. Pozytywne oddziaływania mogą wiązać się z poprawą organizacji ruchu, ograniczeniem presji transportowej w centrach miejscowości, zmniejszeniem ryzyka zanieczyszczeń w pobliżu istniejących terenów zabudowanych oraz możliwością projektowania nowej infrastruktury zgodnie z nowoczesnymi standardami ochrony środowiska. Jednocześnie budowa nowych odcinków drogowych, szczególnie obwodnic, może potencjalnie prowadzić do zmian w odpływie powierzchniowym, zwiększenia uszczelnienia powierzchni, fragmentacji układów hydrologicznych oraz oddziaływań na cieki, jeziora i obszary zasilania wód podziemnych. W kontekście powiatu drawskiego, cechującego się gęstą siecią hydrograficzną oraz obecnością licznych obszarów cennych przyrodniczo, potencjalne znaczenie takich oddziaływań może być większe, jeśli inwestycje lokalizowane byłyby w pobliżu jezior, rzek lub terenów mokradłowych. Prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań można więc uznać za umiarkowane, lokalnie potencjalnie podwyższone. Ich minimalizacja powinna obejmować unikanie kolizji z obszarami wrażliwymi, projektowanie urządzeń do retencji i podczyszczania wód opadowych, zachowanie naturalnych kierunków odpływu, stosowanie rozwiązań ograniczających ingerencję w stosunki wodne oraz uwzględnianie wymogów Ramowej Dyrektywy Wodnej i celów środowiskowych dla JCWP i JCWPd.

Podsumowując, na poziomie strategicznym nie identyfikuje się wysokiego prawdopodobieństwa wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na wody wynikających z realizacji analizowanych działań, zwłaszcza że większość z nich ma charakter modernizacyjny lub organizacyjny i może również generować efekty pozytywne. Nie można jednak wykluczyć lokalnych oddziaływań negatywnych, zwłaszcza na etapie realizacji inwestycji lub w przypadku kolizji z obszarami wrażliwymi hydrologicznie. Z tego względu kluczowe znaczenie ma uwzględnianie działań minimalizujących oraz szczegółowa weryfikacja wpływu na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć, kiedy znane będą ich lokalizacje, zakres i rozwiązania techniczne.

W Strategii uwzględniono również grupę działań, które ze względu na swój charakter, cel oraz sposób

oddziaływania mogą wpływać na zasoby wodne wyłącznie pozytywnie. Są to zadania ukierunkowane na wzmacnianie odporności środowiska, poprawę jakości wód, ograniczanie presji antropogenicznych, zwiększanie retencji, wspieranie ochrony przyrody oraz rozwój rozwiązań sprzyjających adaptacji do zmian klimatu. W odróżnieniu od przedsięwzięć infrastrukturalnych, dla których identyfikowano potencjalne ryzyko lokalnych oddziaływań negatywnych, w przypadku tej grupy działań nie przewiduje się wystąpienia niekorzystnych skutków dla wód powierzchniowych i podziemnych. Ich realizacja może natomiast przyczyniać się do wspierania osiągania celów środowiskowych dla jednolitych części wód oraz wzmacniania ochrony zasobów wodnych powiatu drawskiego, szczególnie istotnej wobec obecnego niezadowalającego stanu większości JCWP i znaczenia GZWP nr 125.

Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych może pozytywnie oddziaływać na gospodarkę wodną poprzez zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych, wspieranie infiltracji wód opadowych, ograniczanie spływu powierzchniowego oraz poprawę lokalnej retencji. Szczególnie w obszarach zurbanizowanych działania takie mogą ograniczać presję uszczelnienia terenu, wspomagać naturalny obieg wody i pośrednio wpływać na poprawę jakości wód powierzchniowych poprzez ograniczenie transportu zanieczyszczeń. Zbliżony charakter ma podnoszenie jakości estetycznej i funkcjonalnej przestrzeni w obszarach zurbanizowanych i wiejskich, które przy uwzględnianiu rozwiązań opartych na zielonej i błękitno-zielonej infrastrukturze, może wspierać retencję, poprawiać warunki wodne i ograniczać presję na odbiorniki wód opadowych.

Pozytywne oddziaływanie na zasoby wodne może mieć również usprawnienie i rozwój systemu gospodarki odpadami w skali powiatu. Ograniczanie ryzyka niewłaściwego magazynowania lub nielegalnego deponowania odpadów zmniejsza możliwość zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych, co ma szczególne znaczenie na obszarach o podwyższonej podatności wód podziemnych na infiltrację zanieczyszczeń. Również wspieranie działań związanych z likwidacją nielegalnych wysypisk oraz ograniczanie zanieczyszczeń z gospodarstw rolnych i domowych należy ocenić jako wyraźnie korzystne dla jakości wód, zwłaszcza w kontekście presji rozproszonych wskazanych jako istotne dla stanu JCWPd.

Termomodernizacja budynków publicznych oraz działania związane ze wzmacnianiem bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii, oddziałują na zasoby wodne głównie pośrednio, lecz pozytywnie. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń do atmosfery może zmniejszać presję depozycji zanieczyszczeń na ekosystemy wodne, a rozwój nowoczesnych, bardziej efektywnych energetycznie rozwiązań może ograniczać presję na zasoby naturalne, w tym pośrednio wodne. Działania te wpisują się także w szerszy kontekst adaptacji do zmian klimatu, mający znaczenie dla bilansu wodnego.

Szczególnie istotne pozytywne oddziaływanie należy przypisać wspieraniu gmin w działaniach dotyczących infrastruktury wodno-kanalizacyjnej poprzez koordynację, planowanie i współpracę. Działanie to może bezpośrednio przyczyniać się do ograniczania presji komunalnych na wody, poprawy jakości ścieków odprowadzanych do odbiorników, redukcji ryzyka zanieczyszczeń obszarowych i punktowych oraz zwiększenia bezpieczeństwa zaopatrzenia w wodę. W kontekście zidentyfikowanych problemów jakościowych wód powierzchniowych oraz dobrego, lecz wymagającego ochrony stanu wód podziemnych, należy uznać to działanie za szczególnie korzystne.

Wspieranie inicjatyw edukacyjnych i współpraca przy lokalnych programach zalesiania może pozytywnie wpływać na zasoby wodne poprzez zwiększanie retencji krajobrazowej, ograniczanie erozji, poprawę infiltracji oraz stabilizację stosunków wodnych. Na obszarach leśnych i zlewniowych działania takie mogą dodatkowo sprzyjać ochronie jakości wód poprzez ograniczanie dopływu biogenów i zawiesin do cieków oraz jezior.

Uczestniczenie w koordynowaniu działań i opiniowaniu projektów ochrony przyrody oraz wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku również należy uznać za działanie korzystne, ponieważ może wspierać zachowanie integralności ekosystemów wodnych,

ograniczać presje na obszary chronione i sprzyjać wdrażaniu rozwiązań respektujących cele środowiskowe dla wód. Podobnie wspieranie działań związanych z organizacją ruchu turystycznego na obszarach chronionych oraz promowanie turystyki przyjaznej przyrodzie może ograniczać presję rekreacyjną na jeziora, cieki i ekosystemy zależne od wód, co ma istotne znaczenie w powiecie o wysokich walorach przyrodniczych i rozwiniętej funkcji turystycznej.

Wyłącznie pozytywne oddziaływanie należy przypisać również wspieraniu i promocji programów antysmogowych oraz działań ograniczających emisję komunikacyjną. Choć wpływ tych działań na wody jest pośredni, może on obejmować ograniczenie depozycji zanieczyszczeń do ekosystemów wodnych oraz zmniejszanie presji związanych ze zmianą klimatu, wpływających na stosunki wodne i funkcjonowanie ekosystemów zależnych od wody.

Szczególnie silny i bezpośredni pozytywny wpływ na zasoby wodne mogą mieć działania związane z małą retencją, odtwarzaniem mokradeł i przywracaniem naturalnych poziomów wód. Są to przedsięwzięcia wprost służące poprawie bilansu wodnego, ograniczaniu skutków suszy, zwiększaniu zdolności retencyjnych zlewni, wspieraniu zasilania wód podziemnych oraz poprawie stanu ekosystemów wodnych i wodno-zależnych. W kontekście adaptacji do zmian klimatu oraz ochrony zasobów wodnych należy uznać je za jedne z najistotniejszych działań pozytywnych przewidzianych w Strategii.

Pozytywny wpływ na zasoby wodne będą miały również działania edukacyjne i informacyjne, w tym realizacja programów edukacji ekologicznej, kampanie społeczne dotyczące ochrony zasobów wodnych, współpraca instytucjonalna w zakresie kontroli zanieczyszczeń, wsparcie lokalnych inicjatyw prośrodowiskowych oraz budowanie świadomości zagrożeń klimatycznych i promowanie działań adaptacyjnych. Choć oddziaływania tych działań mają głównie charakter pośredni i długofalowy, mogą one prowadzić do trwałego ograniczania presji antropogenicznych na wody poprzez zmianę praktyk, wzrost świadomości społecznej oraz wzmacnianie lokalnych mechanizmów ochrony środowiska.

Analizowane działania należy ocenić jako jednoznacznie pozytywne z punktu widzenia ochrony i gospodarowania zasobami wodnymi. Ich realizacja może wspierać zarówno poprawę jakości i ilości zasobów wodnych, jak i zwiększanie odporności środowiska wodnego na presje antropogeniczne oraz skutki zmian klimatu. W kontekście istniejących problemów związanych ze stanem wód powierzchniowych w powiecie drawskim działania te należy uznać za wspierające realizację celów środowiskowych oraz wzmacniające ochronę lokalnych zasobów wodnych.

7.9. Oddziaływanie na powietrze i klimat

Realizacja Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030 będzie miała istotne znaczenie dla jakości powietrza oraz procesów klimatycznych zachodzących na poziomie lokalnym. Dokument ten, jako nadrzędny instrument prowadzenia polityki społeczno-gospodarczej, wyznacza kierunki działań wpływających zarówno na ograniczanie emisji zanieczyszczeń, jak i na zwiększanie odporności systemów społeczno-przyrodniczych na zmiany klimatu. Ze względu na brak szczegółowej lokalizacji poszczególnych przedsięwzięć, ocena oddziaływania ma charakter ogólny i potencjalny, a jej wyniki należy odnosić do typowych mechanizmów oddziaływania tego rodzaju działań.

W ramach Strategii zidentyfikowano szeroką grupę zadań, które będą oddziaływać na powietrze i klimat wyłącznie pozytywnie. Oddziaływania te mają w większości charakter pośredni i długoterminowy, choć w wielu przypadkach będą również oddziaływać bezpośrednio i stale, prowadząc do trwałej poprawy jakości powietrza oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Równocześnie wskazano zadania, które w zależności od sposobu realizacji, mogą oddziaływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie, przy czym oddziaływania negatywne mają najczęściej charakter chwilowy i krótkoterminowy, związany z etapem realizacji

inwestycji, lub wtórny i pośredni, wynikający ze zwiększenia aktywności transportowej i inwestycyjnej.

Działania związane z edukacją ekologiczną, kampaniami społecznymi oraz budowaniem świadomości klimatycznej będą oddziaływać pozytywnie przede wszystkim pośrednio i długoterminowo. Ich efektem będzie zmiana zachowań mieszkańców, w tym ograniczenie emisji z indywidualnych źródeł ogrzewania, racjonalizacja zużycia energii oraz wzrost zainteresowania rozwiązaniami niskoemisyjnymi. Oddziaływanie to ma charakter rozproszony, lecz trwały i systemowy, ponieważ wpływa na sposób funkcjonowania społeczności lokalnej oraz podejmowane przez nią decyzje środowiskowe.

Współpraca z instytucjami w zakresie kontroli zanieczyszczeń oraz wsparcie inicjatyw prośrodowiskowych będzie oddziaływać pozytywnie zarówno pośrednio, jak i częściowo bezpośrednio, w sposób długoterminowy i stały. Działania te przyczynią się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń z różnych sektorów, w tym z gospodarstw domowych i działalności gospodarczej. Podobny efekt przyniesie wspieranie programów antysmogowych oraz działań ograniczających emisję komunikacyjną, które będą oddziaływać bezpośrednio i znacząco pozytywnie, zwłaszcza w sezonie grzewczym, prowadząc do poprawy jakości powietrza i ograniczenia stężeń pyłów zawieszonych oraz innych zanieczyszczeń.

Istotną rolę w kształtowaniu warunków klimatycznych będą odgrywać działania związane z retencją wód, odtwarzaniem mokradeł oraz zalesianiem. Oddziaływania te będą miały charakter zarówno bezpośredni, jak i pośredni, długoterminowy oraz stały. Przyczynią się one do zwiększenia zdolności pochłaniania dwutlenku węgla, poprawy bilansu wodnego oraz ograniczenia skutków suszy i ekstremalnych zjawisk pogodowych. Działania te będą miały również znaczenie wtórne, poprzez wpływ na mikroklimat oraz stabilizację lokalnych warunków środowiskowych.

Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozwój odnawialnych źródeł energii, oraz termomodernizacja budynków publicznych będą oddziaływać pozytywnie, bezpośrednio i długoterminowo, prowadząc do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych oraz zmniejszenia zużycia energii. Oddziaływanie to będzie miało charakter stały i w wielu przypadkach znaczący, szczególnie w kontekście redukcji tzw. niskiej emisji oraz poprawy efektywności energetycznej sektora publicznego.

Działania związane z rozwojem terenów zielonych, poprawą jakości przestrzeni oraz organizacją ruchu turystycznego będą oddziaływać pozytywnie głównie pośrednio i długoterminowo. Zwiększenie powierzchni zieleni przyczyni się do pochłaniania zanieczyszczeń oraz poprawy przewietrzania terenów zurbanizowanych, natomiast odpowiednie zarządzanie ruchem turystycznym ograniczy presję na środowisko i emisje związane z niekontrolowaną aktywnością rekreacyjną.

Rozwój alternatywnych form mobilności oraz modernizacja transportu zbiorowego będą oddziaływać pozytywnie zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, w sposób długoterminowy. Działania te przyczynią się do ograniczenia emisji z transportu indywidualnego, zmniejszenia natężenia ruchu samochodowego oraz poprawy jakości powietrza, szczególnie w obszarach zurbanizowanych.

W odniesieniu do zadań mogących oddziaływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie należy wskazać, że wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje może oddziaływać pozytywnie pośrednio i długoterminowo poprzez możliwość racjonalnego planowania przestrzennego i ograniczania rozpraszania zabudowy. Jednocześnie może wystąpić oddziaływanie negatywne, pośrednie i długoterminowe, związane ze wzrostem emisji wynikającym z rozwoju działalności gospodarczej oraz zwiększonego ruchu transportowego. Oddziaływanie to może mieć również charakter wtórny, wynikający z dalszego rozwoju infrastruktury towarzyszącej. W celu jego ograniczenia konieczne jest promowanie rozwiązań niskoemisyjnych, zachowanie terenów zieleni oraz uwzględnianie warunków przewietrzania przy planowaniu przestrzennym.

Modernizacja dróg powiatowych oraz infrastruktury towarzyszącej będzie oddziaływać pozytywnie pośrednio i długoterminowo poprzez poprawę płynności ruchu i ograniczenie emisji związanych z kongestią. Jednocześnie na etapie realizacji wystąpią oddziaływania negatywne bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe,

związane z emisją pyłów i spalin oraz pracą sprzętu budowlanego.

W fazie eksploatacji możliwe są także oddziaływania pośrednie i długoterminowe wynikające ze wzrostu natężenia ruchu. Oddziaływania negatywne można ograniczyć poprzez stosowanie technologii niskoemisyjnych, odpowiednią organizację robót oraz wprowadzanie zieleni izolacyjnej.

Rewitalizacja i modernizacja linii kolejowych będzie oddziaływać pozytywnie bezpośrednio i pośrednio, długoterminowo, poprzez rozwój transportu niskoemisyjnego i ograniczenie emisji z transportu drogowego. Na etapie realizacji mogą wystąpić oddziaływania negatywne bezpośrednie, krótkoterminowe i chwilowe, związane z emisją zanieczyszczeń i hałasem. Ich ograniczenie możliwe jest poprzez zastosowanie nowoczesnych technologii oraz odpowiednią organizację prac.

Budowa spójnego układu drogowego, w tym obwodnic, będzie oddziaływać pozytywnie bezpośrednio i długoterminowo poprzez wyprowadzenie ruchu z centrów miejscowości i poprawę jakości powietrza w obszarach zamieszkałych. Jednocześnie może powodować oddziaływania negatywne pośrednie i długoterminowe w nowych korytarzach transportowych oraz bezpośrednie, krótkoterminowe i chwilowe na etapie budowy. Ograniczenie tych oddziaływań możliwe jest poprzez optymalizację przebiegu tras, stosowanie pasów zieleni oraz wspieranie rozwiązań ograniczających ruch indywidualny.

Podsumowując, realizacja Strategii będzie oddziaływać na powietrze i klimat w sposób wyraźnie pozytywny, szczególnie w ujęciu długoterminowym i stałym. Działania ukierunkowane na ograniczenie emisji, rozwój energetyki odnawialnej, poprawę efektywności energetycznej oraz wzmacnianie funkcji środowiskowych będą miały kluczowe znaczenie dla poprawy jakości powietrza i łagodzenia zmian klimatu. Oddziaływania negatywne będą miały głównie charakter krótkoterminowy lub wtórny i przy zastosowaniu odpowiednich działań minimalizujących mogą zostać skutecznie ograniczone.

7.10. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne

Realizacja Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030 będzie miała istotny wpływ na stan powierzchni ziemi oraz sposób gospodarowania zasobami naturalnymi. Kierunki działań przyjęte w dokumencie w dużej mierze ukierunkowane są na ograniczanie presji antropogenicznej, poprawę jakości gleb, racjonalne użytkowanie przestrzeni oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów. Z uwagi na brak precyzyjnego wskazania lokalizacji poszczególnych przedsięwzięć, ocena ma charakter ogólny i opiera się na analizie typowych skutków wdrażania tego rodzaju działań. Wskazać należy, że dominującym kierunkiem oddziaływania będzie poprawa stanu środowiska gruntowego, przy jednoczesnym występowaniu lokalnych, przejściowych oddziaływań związanych głównie z realizacją inwestycji.

Znaczna część zaplanowanych działań będzie sprzyjać poprawie jakości powierzchni ziemi oraz ochronie zasobów naturalnych. Promowanie rolnictwa ekologicznego oraz rozwój lokalnych systemów produkcji żywności wpłynie korzystnie na gleby poprzez ograniczenie stosowania nawozów sztucznych i środków ochrony roślin. Oddziaływanie to będzie miało charakter zarówno bezpośredni, jak i pośredni, a jego efekty będą widoczne w dłuższym okresie, prowadząc do poprawy właściwości fizykochemicznych gleb oraz ich żyzności.

Działania związane z rozwojem terenów zieleni oraz poprawą jakości przestrzeni publicznych przyczynią się do zwiększenia udziału powierzchni biologicznie czynnych. Będzie to oddziaływanie bezpośrednie i długofalowe, sprzyjające ograniczeniu procesów degradacyjnych, takich jak erozja czy uszczelnianie gruntów. Wprowadzenie zieleni w przestrzeniach zurbanizowanych wpłynie również wtórnie na poprawę retencji i stabilizację warunków glebowych.

Istotną rolę odegrają także działania w zakresie gospodarki odpadami. Usprawnienie systemu zbiórki i zagospodarowania odpadów oraz eliminacja nielegalnych składowisk będą prowadzić do ograniczenia zanieczyszczenia powierzchni ziemi. Efekty tych działań

będą odczuwalne zarówno bezpośrednio, poprzez usunięcie istniejących źródeł degradacji, jak i pośrednio – poprzez zapobieganie powstawaniu nowych ognisk zanieczyszczeń. Oddziaływanie to będzie miało charakter trwały i znaczący.

Rozwój infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz działania związane z retencją i odbudową mokradeł wpłyną korzystnie na stan gleb poprzez poprawę stosunków wodnych. W efekcie ograniczone zostaną procesy przesuszenia oraz degradacji struktury gleby. Oddziaływania te będą zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie, o charakterze długoterminowym, a ich znaczenie wzrośnie w kontekście przeciwdziałania skutkom zmian klimatu.

Działania związane z poprawą efektywności energetycznej budynków oraz rozwojem odnawialnych źródeł energii będą wpływać na powierzchnię ziemi głównie w sposób pośredni. Ograniczenie zapotrzebowania na surowce energetyczne oraz redukcja emisji zanieczyszczeń przełoży się wtórnie na zmniejszenie presji na gleby i zasoby naturalne. Efekty te będą miały charakter długofalowy i systemowy.

Znaczenie będą miały również działania edukacyjne i organizacyjne, które poprzez wzrost świadomości społecznej przyczynią się do bardziej odpowiedzialnego korzystania z zasobów środowiska. Oddziaływania te będą pośrednie, lecz trwałe, ponieważ wpływają na decyzje podejmowane przez mieszkańców, przedsiębiorców i instytucje.

W przypadku działań inwestycyjnych, które mogą generować zarówno korzystne, jak i niekorzystne skutki, należy wskazać na ich złożony charakter oddziaływania. Rewitalizacja i modernizacja linii kolejowych pozwoli na efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury, co ograniczy presję na nowe tereny. Będzie to oddziaływanie pozytywne o charakterze pośrednim i długoterminowym. Jednocześnie podczas prowadzenia robót mogą wystąpić negatywne skutki bezpośrednie i krótkotrwałe, związane z naruszeniem powierzchni gruntu, przekształceniem warstw gleby oraz lokalnym pogorszeniem jej właściwości. W celu ograniczenia tych efektów konieczne jest prowadzenie prac w sposób minimalizujący ingerencję w grunt, a także przywracanie terenu do stanu zbliżonego do pierwotnego po zakończeniu inwestycji.

Podobny charakter będą miały działania związane z rozbudową układu drogowego. Ich realizacja może poprawić organizację przestrzenną i funkcjonowanie systemu transportowego, co stanowi oddziaływanie pozytywne w ujęciu długoterminowym. Jednocześnie powstanie nowych odcinków dróg wiąże się z trwałym zajęciem terenu, przekształceniem gleb oraz ich uszczelnieniem. Są to oddziaływania negatywne, mające charakter bezpośredni i długotrwały. Dodatkowo, na etapie realizacji pojawią się oddziaływania chwilowe, związane z pracami ziemnymi. W celu ograniczenia tych skutków należy dążyć do maksymalnego wykorzystania istniejących korytarzy komunikacyjnych, ograniczania zajęcia gruntów oraz prowadzenia rekultywacji terenów po zakończeniu prac.

Modernizacja istniejących dróg będzie miała mniej intensywny wpływ na powierzchnię ziemi niż budowa nowych tras, jednak również w tym przypadku mogą wystąpić oddziaływania negatywne o charakterze krótkotrwałym, związane z prowadzeniem robót budowlanych. Jednocześnie poprawa stanu technicznego infrastruktury drogowej wpłynie pozytywnie na uporządkowanie zagospodarowania przestrzeni oraz ograniczenie wtórnej degradacji gruntów.

Rozwój infrastruktury dla ruchu rowerowego i pieszego przyczyni się do ograniczenia presji transportowej, co będzie miało pozytywny wpływ pośredni na zasoby naturalne. W trakcie realizacji mogą jednak wystąpić lokalne przekształcenia powierzchni ziemi, które będą miały charakter krótkotrwały. Ich ograniczenie możliwe jest poprzez prowadzenie inwestycji w istniejących ciągach komunikacyjnych oraz minimalizację ingerencji w grunt.

Wyznaczanie terenów inwestycyjnych stanowi działanie o istotnym znaczeniu przestrzennym. Z jednej strony umożliwia uporządkowanie procesów inwestycyjnych i ograniczenie rozpraszania zabudowy, co należy uznać za oddziaływanie pozytywne w dłuższej perspektywie. Z drugiej strony prowadzi do przekształcenia powierzchni ziemi i utraty części gleb, co stanowi oddziaływanie negatywne o charakterze trwałym. Ograniczenie tych skutków wymaga wyboru terenów o mniejszej wartości

przyrodniczej i produkcyjnej oraz zachowania możliwie dużego udziału powierzchni biologicznie czynnej.

Wdrożenie Strategii będzie sprzyjać poprawie stanu powierzchni ziemi oraz bardziej racjonalnemu wykorzystaniu zasobów naturalnych. Korzystne efekty będą miały przede wszystkim charakter długoterminowy i systemowy. Oddziaływania niekorzystne będą ograniczone przestrzennie i czasowo, a ich skala może zostać zmniejszona poprzez właściwe planowanie oraz stosowanie działań minimalizujących.

7.11. Oddziaływanie na zabytki, dobra materialne i krajobraz

Realizacja Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026–2030 będzie oddziaływać na zabytki w sposób zróżnicowany, przy czym ze względu na brak wskazania konkretnych lokalizacji inwestycji ocena ma charakter prawdopodobieństwa. Można jednak przyjąć, że dominować będą oddziaływania pozytywne, wynikające z działań rewitalizacyjnych, porządkujących przestrzeń oraz wzmacniających rolę dziedzictwa kulturowego w rozwoju powiatu. Jednocześnie nie można wykluczyć wystąpienia oddziaływań negatywnych, szczególnie w przypadku realizacji inwestycji infrastrukturalnych w pobliżu obiektów zabytkowych lub w ich otoczeniu.

Działania takie jak rewitalizacja przestrzeni publicznych oraz obiektów o wartości historycznej i kulturowej będą oddziaływać bezpośrednio, pozytywnie, długoterminowo i często znacząco, prowadząc do poprawy stanu technicznego zabytków, przywracania im funkcji użytkowych oraz zwiększenia ich dostępności. Oddziaływanie to będzie miało również charakter stały, ponieważ wpływa na trwałe zachowanie dziedzictwa kulturowego. W podobny sposób oddziaływać będą działania związane z integracją turystyki z promocją dziedzictwa kulturowego, które pośrednio i długoterminowo przyczynią się do wzrostu zainteresowania zabytkami oraz zwiększenia środków przeznaczanych na ich utrzymanie i ochronę.

Znaczenie będą miały także działania poprawiające estetykę i funkcjonalność przestrzeni oraz rozwój infrastruktury publicznej, które będą oddziaływać pośrednio pozytywnie, poprzez uporządkowanie otoczenia zabytków i poprawę ich ekspozycji. Modernizacja infrastruktury drogowej i kolejowej może również poprawić dostępność obiektów dziedzictwa kulturowego, co będzie oddziaływaniem pozytywnym, długoterminowym i w części przypadków znaczącym.

Jednocześnie działania takie jak wyznaczanie terenów inwestycyjnych, budowa nowych odcinków dróg czy rozwój infrastruktury energetycznej mogą powodować oddziaływania negatywne, szczególnie w przypadku kolizji z obszarami o wysokiej wartości kulturowej. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni, gdy inwestycja ingeruje w otoczenie zabytku, lub pośredni i wtórny, gdy zmienia się kontekst przestrzenny, skala zabudowy lub sposób użytkowania terenu. W takich przypadkach oddziaływanie może być długoterminowe, a lokalnie nawet znaczące, szczególnie jeśli prowadzi do utraty czytelności układów historycznych lub pogorszenia ekspozycji zabytków. Na etapie realizacji inwestycji mogą wystąpić także oddziaływania chwilowe i krótkoterminowe, związane z drganiami, hałasem oraz pracami ziemnymi, które w przypadku braku odpowiedniego nadzoru mogą wpływać na stan techniczny obiektów.

Działania minimalizujące:

- uwzględnianie uwarunkowań konserwatorskich i krajobrazowych na etapie planowania inwestycji;
- prowadzenie uzgodnień z właściwymi organami ochrony zabytków;
- stosowanie rozwiązań projektowych ograniczających ingerencję w historyczną strukturę przestrzeni;
- prowadzenie nadzoru archeologicznego i konserwatorskiego podczas robót ziemnych;
- dostosowanie skali, formy i materiałów inwestycji do charakteru otoczenia.

Wpływ Strategii na zabytki należy ocenić jako przeważająco pozytywny, szczególnie w zakresie działań rewitalizacyjnych i promocyjnych, przy jednoczesnym występowaniu lokalnych oddziaływań negatywnych, które

przy odpowiednim podejściu planistycznym mogą zostać skutecznie ograniczone.

Oddziaływanie Strategii na dobra materialne będzie miało charakter wielokierunkowy, jednak zdecydowanie dominować będą oddziaływania pozytywne, zarówno bezpośrednie, jak i pośrednie, o charakterze długoterminowym i w wielu przypadkach stałym. Dobra materialne, rozumiane jako infrastruktura techniczna, budynki użyteczności publicznej, zasoby mieszkaniowe oraz elementy zagospodarowania przestrzennego, będą podlegały procesom modernizacji, rozbudowy oraz poprawy jakości.

Działania inwestycyjne, takie jak modernizacja dróg, infrastruktury kolejowej, obiektów użyteczności publicznej czy rozwój infrastruktury zdrowotnej i edukacyjnej, będą oddziaływać bezpośrednio pozytywnie, zwiększając wartość techniczną i użytkową majątku publicznego. Oddziaływania te będą miały charakter długoterminowy i często znaczący, ponieważ wpływają na trwałą poprawę warunków funkcjonowania infrastruktury oraz jej dostępności dla mieszkańców.

Rewitalizacja przestrzeni oraz rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej będą oddziaływać pozytywnie zarówno bezpośrednio, jak i pośrednio, poprzez wzrost wartości nieruchomości, poprawę atrakcyjności inwestycyjnej oraz zwiększenie funkcjonalności przestrzeni. Oddziaływanie to będzie miało charakter stały i będzie sprzyjać rozwojowi społeczno-gospodarczemu powiatu.

Istotne znaczenie będą miały również działania związane z poprawą efektywności energetycznej budynków oraz rozwojem infrastruktury technicznej, które będą oddziaływać pozytywnie pośrednio, poprzez zmniejszenie kosztów eksploatacyjnych, poprawę standardu użytkowania oraz zwiększenie trwałości obiektów.

W przypadku realizacji inwestycji infrastrukturalnych mogą jednak wystąpić oddziaływania negatywne, głównie bezpośrednie i krótkoterminowe, związane z czasowymi utrudnieniami w korzystaniu z infrastruktury, ograniczeniami dostępu do nieruchomości czy koniecznością przebudowy istniejących obiektów. W niektórych przypadkach możliwe są także oddziaływania wtórne, wynikające ze zmiany funkcji terenów lub przekształceń przestrzennych, które mogą wpływać na sposób użytkowania dóbr materialnych. Oddziaływania te mogą mieć charakter długoterminowy, szczególnie w przypadku zmian struktury zagospodarowania przestrzennego.

Działania minimalizujące:

- planowanie inwestycji z uwzględnieniem istniejącej infrastruktury i zabudowy;
- etapowanie prac w celu ograniczenia utrudnień;
- zapewnienie dostępu do nieruchomości i usług w trakcie realizacji inwestycji;
- prowadzenie konsultacji społecznych i informowanie mieszkańców;
- stosowanie rozwiązań ograniczających ingerencję w istniejącą zabudowę.

Oddziaływanie Strategii na krajobraz będzie miało charakter złożony, wynikający z jednoczesnej realizacji działań porządkujących przestrzeń oraz przedsięwzięć inwestycyjnych. Z uwagi na brak dokładnej lokalizacji działań, ocena opiera się na analizie prawdopodobnych skutków ich wdrażania. W ujęciu ogólnym można wskazać, że dominować będą oddziaływania pozytywne, szczególnie w zakresie poprawy ładu przestrzennego i estetyki krajobrazu.

Działania rewitalizacyjne, poprawa jakości przestrzeni publicznych, rozwój terenów zielonych oraz ochrona dziedzictwa kulturowego będą oddziaływać bezpośrednio pozytywnie, długoterminowo i często znacząco, prowadząc do uporządkowania przestrzeni, poprawy jej estetyki oraz zwiększenia spójności krajobrazowej. Oddziaływania te będą miały charakter stały i będą sprzyjać zachowaniu walorów krajobrazowych zarówno w obszarach zurbanizowanych, jak i wiejskich.

Działania związane z rozwojem turystyki oraz promocją dziedzictwa kulturowego będą oddziaływać pośrednio pozytywnie, poprzez wzrost świadomości społecznej i większą dbałość o estetykę otoczenia. W podobny sposób oddziaływać będą działania edukacyjne i organizacyjne, które wpłyną na sposób postrzegania i użytkowania przestrzeni.

Jednocześnie realizacja inwestycji infrastrukturalnych, takich jak budowa nowych dróg, rozwój infrastruktury energetycznej czy wyznaczanie terenów inwestycyjnych, może prowadzić do oddziaływań negatywnych, szczególnie w przypadku ingerencji w obszary o wysokich walorach krajobrazowych. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni, związany z wprowadzeniem nowych elementów do krajobrazu, oraz pośredni i wtórny, wynikający z dalszego przekształcania przestrzeni. W takich przypadkach oddziaływanie może być długoterminowe, a lokalnie znaczące, szczególnie jeśli prowadzi do fragmentacji krajobrazu lub utraty jego charakterystycznych cech. Na etapie realizacji inwestycji wystąpią również oddziaływania chwilowe i krótkoterminowe, związane z pracami budowlanymi.

Działania minimalizujące:

- uwzględnianie walorów krajobrazowych na etapie planowania przestrzennego;
- dostosowanie formy i skali inwestycji do otoczenia;
- stosowanie zieleni izolacyjnej i kompensacyjnej;
- unikanie lokalizacji inwestycji w obszarach o najwyższych walorach krajobrazowych;
- prowadzenie analiz krajobrazowych oraz konsultacji społecznych.

Wpływ Strategii na krajobraz należy ocenić jako przeważająco pozytywny, szczególnie w kontekście działań rewitalizacyjnych i porządkujących przestrzeń, przy jednoczesnym występowaniu lokalnych oddziaływań negatywnych, które mogą zostać ograniczone poprzez odpowiednie planowanie i stosowanie działań minimalizujących.

7.12. Oddziaływanie na korytarze ekologiczne

Przez teren Powiatu Drawskiego przebiegają następujące korytarze ekologiczne:

- Poligon Drawski (GKPn-24B),
- Lasy Wałeckie (GKPn-24A),
- Puszcza Drawska (GKPn-25),
- Pojezierze Drawskie i Połczyńskie (GKPn-21),
- Puszcza Goleniowska-Puszcza Drawska (KPn 26C),
- Puszcza Goleniowska-Puszcza Koszalińska (GKPn-21A).

Spośród wszystkich działań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii, to infrastruktura komunikacyjna liniowa stanowi obecnie największe zagrożenie dla zachowania łączności ekologicznej w skali kontynentalnej. Główne zagrożenia jakie czyhają na istniejące korytarze to:

- tworzenie barier ekologicznych uniemożliwiających lub utrudniających przemieszczanie się zwierząt np. poprzez zastosowanie ogrodzeń ochronnych całkowicie uniemożliwia przemieszczanie się gatunków naziemnych a prowadzenie nowych ciągów w nasypach i wykopach znacznie je utrudnia,
- utrata i degradacja siedlisk, w wyniku rozwoju infrastruktury liniowej oraz obiektów im towarzyszących, których negatywne oddziaływanie związane z użytkowaniem wykracza często poza obszar objęty inwestycją,
- zabijanie zwierząt gatunków dzikich i domowych w wyniku wypadków i kolizji (zależne od obecności ogrodzeń ochronnych i ich parametrów, natężenia ruchu oraz charakteru obszarów przecinanych przez element infrastruktury).

Ww. zagrożenia mogą doprowadzić do:

- izolacji populacji i siedlisk,
- ograniczenia możliwości wykorzystania areałów osobniczych (do zdobywania pożywienia, szukania schronienia, dostępu do miejsc rozrodu),
- zahamowania lub ograniczenia migracji i wędrówek,
- problemów z kolonizacją nowych siedlisk, a co za tym idzie do ograniczonego zasięgu przepływu genów, obniżenia zmienności genetycznej lokalnych populacji, co prowadzi do ich osłabienia i stopniowego wymierania.

Wśród zadań, które mogą stanowić zagrożenie dla zachowania ciągłości korytarzy ekologicznych na terenie Powiatu Drawskiego znalazły się:

- Wyznaczanie i przygotowanie terenów pod inwestycje we współpracy z gminami,
- Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego (w tym obwodnic),
- Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE.

Ze względu na strategiczny charakter dokumentu oraz brak wskazania lokalizacji, parametrów technicznych i sposobu realizacji poszczególnych działań, ocena oddziaływania na korytarze ekologiczne może zostać przeprowadzona wyłącznie na poziomie potencjalnych oddziaływań i ryzyka ich wystąpienia. W Prognozie oddziaływania na środowisko nie jest zatem możliwe przesądzenie, że realizacja danych zadań spowoduje negatywne oddziaływania na integralność i funkcjonalność korytarzy ekologicznych, jednak z uwagi na ich charakter należy rozważyć możliwość wystąpienia zarówno oddziaływań pozytywnych, jak i negatywnych, zależnych od lokalizacji przedsięwzięć względem istniejących szlaków migracyjnych, sposobu ich projektowania oraz zastosowanych rozwiązań minimalizujących. Jest to szczególnie istotne w powiecie drawskim, przez który przebiega kilka korytarzy ekologicznych o znaczeniu krajowym i ponadregionalnym, pełniących ważną rolę dla zachowania spójności przestrzennej siedlisk i migracji gatunków. W kontekście wskazanych zagrożeń, zwłaszcza związanych z fragmentacją siedlisk, tworzeniem barier ekologicznych oraz śmiertelnością zwierząt na infrastrukturze, szczególnego znaczenia nabiera ocena ostrożnościowa.

W przypadku działania polegającego na wyznaczaniu i przygotowaniu terenów pod inwestycje we współpracy z gminami potencjalne oddziaływanie na korytarze ekologiczne może mieć charakter dwukierunkowy. Z jednej strony działanie to może oddziaływać pozytywnie, jeśli proces planowania przestrzennego będzie uwzględniał przebieg korytarzy ekologicznych, ograniczenia wynikające z ich funkcjonowania oraz potrzebę zachowania ciągłości ekologicznej. W takim wariancie możliwe jest wręcz ukierunkowanie rozwoju inwestycyjnego poza obszary kolizyjne, co może ograniczać presję fragmentacyjną i wzmacniać ochronę łączności ekologicznej. Z drugiej strony, w przypadku nieuwzględnienia tych uwarunkowań istnieje ryzyko lokowania nowych funkcji inwestycyjnych na terenach pełniących funkcję migracyjną lub buforową, co może prowadzić do stopniowej utraty drożności korytarzy, lokalnej fragmentacji siedlisk oraz zwiększenia presji antropogenicznej. Ze względu na brak wskazania konkretnych terenów inwestycyjnych prawdopodobieństwo wystąpienia negatywnych oddziaływań należy uznać za umiarkowane, przy czym potencjalna skala oddziaływań zależałaby od późniejszych rozstrzygnięć przestrzennych. W przypadku wystąpienia ryzyka oddziaływań negatywnych ich minimalizacja powinna polegać przede wszystkim na uwzględnianiu przebiegu korytarzy ekologicznych w dokumentach planistycznych, unikaniu lokalizacji nowych terenów inwestycyjnych w obszarach kluczowych dla migracji oraz zachowaniu stref buforowych i powiązań przyrodniczych pomiędzy płatami siedlisk.

Współpraca z gminami i województwem przy budowie spójnego układu drogowego, w tym obwodnic, należy do działań obarczonych relatywnie najwyższym potencjalnym ryzykiem oddziaływań na korytarze ekologiczne. Infrastruktura liniowa jest jednym z najistotniejszych czynników presji na łączność ekologiczną, a jej oddziaływanie może obejmować zarówno tworzenie fizycznych barier migracyjnych, jak i pośrednią degradację siedlisk na skutek hałasu, światła, presji antropogenicznej czy efektu unikania siedlisk przez część gatunków. Potencjalnie negatywne oddziaływania mogą obejmować przecięcie korytarzy ekologicznych, ograniczenie migracji, wzrost śmiertelności zwierząt w wyniku kolizji drogowych, a w konsekwencji pogorszenie funkcjonalności połączeń ekologicznych oraz ryzyko izolacji populacji. W kontekście korytarzy przebiegających przez powiat drawski ryzyko takie należy uznać za umiarkowane do wysokiego na poziomie potencjalnym, choć brak lokalizacji uniemożliwia identyfikację oddziaływań rzeczywistych. Jednocześnie

nie można wykluczyć pozytywnego wpływu tego rodzaju działań, jeśli nowe lub modernizowane elementy układu drogowego byłyby projektowane z uwzględnieniem przejść dla zwierząt, zachowania drożności korytarzy oraz eliminowania istniejących barier ekologicznych. W takim przypadku inwestycje mogłyby lokalnie poprawiać warunki migracji względem stanu istniejącego. W przypadku wystąpienia oddziaływań negatywnych działania minimalizujące powinny obejmować unikanie przebiegu tras przez kluczowe odcinki korytarzy, stosowanie przejść dla zwierząt dostosowanych do gatunków i skali migracji, zachowanie drożności dolin rzecznych, ograniczanie ogrodzeń utrudniających migrację, wdrażanie naprowadzeń i urządzeń ochronnych oraz prowadzenie monitoringu skuteczności zastosowanych rozwiązań.

Wzmocnienie bezpieczeństwa energetycznego, szczególnie na terenach wiejskich, wraz z rozwojem instalacji OZE, również może potencjalnie oddziaływać zarówno pozytywnie, jak i negatywnie na korytarze ekologiczne, choć skala i charakter oddziaływań są silnie zależne od rodzaju rozwijanej infrastruktury. Pozytywne oddziaływania mogą wynikać z ograniczania presji klimatycznych i środowiskowych w skali ponadlokalnej oraz wspierania transformacji energetycznej z wykorzystaniem rozwiązań niskoemisyjnych, co pośrednio może sprzyjać ochronie siedlisk i odporności ekosystemów. Potencjalne ryzyka negatywne mogą jednak wystąpić w przypadku lokalizacji niektórych instalacji, szczególnie infrastruktury zajmującej znaczne powierzchnie lub wymagającej nowych elementów sieciowych, na terenach stanowiących elementy korytarzy ekologicznych. Może to prowadzić do lokalnych barier przestrzennych, przekształceń siedlisk lub wzrostu presji antropogenicznej. Z uwagi na brak informacji o typach planowanych instalacji i ich lokalizacji prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań negatywnych należy uznać za niskie do umiarkowanego. W przypadku potencjalnej kolizji z korytarzami ekologicznymi minimalizacja oddziaływań powinna polegać na lokalizowaniu infrastruktury poza kluczowymi ciągami migracyjnymi, ograniczaniu zajęcia terenu, zachowaniu drożności powiązań przyrodniczych oraz uwzględnianiu przebiegu korytarzy ekologicznych na etapie planowania inwestycji.

Dla analizowanych działań nie można na poziomie strategicznym stwierdzić wystąpienia bezpośrednich, pewnych negatywnych oddziaływań na korytarze ekologiczne, jednak z uwagi na ich charakter oraz brak szczegółów lokalizacyjnych należy uznać, że istnieje potencjalne ryzyko oddziaływań, szczególnie w przypadku działań związanych z rozwojem infrastruktury liniowej. Jednocześnie przy odpowiednim ukierunkowaniu przestrzennym i zastosowaniu działań minimalizujących możliwe jest ograniczenie ryzyka fragmentacji oraz w niektórych przypadkach także uzyskanie efektów pozytywnych, związanych z poprawą funkcjonalności i ochrony ciągłości ekologicznej. Z uwagi na znaczenie korytarzy ekologicznych występujących na terenie powiatu drawskiego kluczowe będzie uwzględnianie ich przebiegu i funkcji na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć.

W Strategii uwzględniono również grupę działań, których charakter, cel oraz przewidywany sposób realizacji wskazują na możliwość wystąpienia wyłącznie pozytywnych oddziaływań na korytarze ekologiczne. Są to przedsięwzięcia, które nie generują ryzyka fragmentacji siedlisk ani tworzenia nowych barier migracyjnych, a przeciwnie – mogą sprzyjać zachowaniu, wzmacnianiu lub odtwarzaniu ciągłości ekologicznej. Oddziaływania te mogą mieć charakter zarówno bezpośredni, jak i pośredni, występować w skali lokalnej i ponadlokalnej, a w zależności od rodzaju działania przyjmować formę oddziaływań krótkoterminowych, długoterminowych, chwilowych lub stałych. W wielu przypadkach będą to także oddziaływania wtórne, związane z poprawą warunków siedliskowych, ograniczaniem presji antropogenicznej lub wzrostem skuteczności ochrony przyrody. W kontekście występowania na terenie powiatu drawskiego licznych korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadregionalnym działania te należy uznać za wspierające zachowanie spójności ekologicznej i wzmacniające odporność systemu przyrodniczego.

Modernizacja dróg powiatowych, obiektów mostowych i przepustów wraz z poprawą infrastruktury okołodrogowej, mimo że co do zasady zaliczana jest

do działań infrastrukturalnych, w analizowanym przypadku została zakwalifikowana jako oddziałująca pozytywnie, ponieważ ma charakter modernizacyjny i może prowadzić do poprawy funkcjonowania istniejącej infrastruktury w sposób sprzyjający łączności ekologicznej. Pozytywny wpływ może mieć charakter bezpośredni
i długoterminowy, szczególnie w przypadku przebudowy przepustów i obiektów mostowych w sposób zachowujący lub poprawiający drożność szlaków migracyjnych oraz umożliwiający przemieszczanie się zwierząt wzdłuż cieków i dolin. Dodatkowo może wystąpić pośredni, stały efekt w postaci ograniczenia śmiertelności zwierząt dzięki poprawie organizacji ruchu, oznakowaniu miejsc kolizji czy zastosowaniu rozwiązań zwiększających bezpieczeństwo ekologiczne. W przypadku usuwania istniejących barier lub poprawy parametrów przejść może również dojść do wtórnego wzmocnienia funkcjonalności korytarzy ekologicznych.

Rozwój alternatywnych form mobilności, takich jak ścieżki rowerowe i ciągi pieszo-rowerowe, może oddziaływać pozytywnie przede wszystkim pośrednio i długoterminowo, poprzez ograniczanie presji transportu samochodowego, a tym samym zmniejszanie presji komunikacyjnej na obszary przyrodnicze. Wtórny pozytywny efekt może wiązać się z ograniczaniem fragmentacji generowanej przez rozbudowę transportu drogowego oraz wzmacnianiem bardziej zrównoważonych form zagospodarowania przestrzeni. W zależności od sposobu prowadzenia tras możliwy jest także bezpośredni pozytywny wpływ w przypadku wykorzystania istniejących ciągów komunikacyjnych i unikania nowych ingerencji w siedliska. Oddziaływania te mają charakter głównie stały i długoterminowy.

Rozwój i utrzymanie terenów zielonych oraz przestrzeni rekreacyjnych może wywierać zarówno bezpośredni, jak i pośredni pozytywny wpływ na korytarze ekologiczne. Bezpośrednio działania te mogą wzmacniać lokalne powiązania ekologiczne, zwiększać powierzchnię siedlisk wspomagających migrację oraz poprawiać warunki bytowania gatunków związanych z mozaiką krajobrazową. Pośrednio i wtórnie mogą wspierać funkcję korytarzową poprzez zwiększanie przepuszczalności ekologicznej krajobrazu, szczególnie na obszarach zurbanizowanych lub przekształconych. W zależności od skali realizacji oddziaływania te mogą mieć zarówno krótkoterminowy charakter, związany z poprawą warunków siedliskowych, jak i stały oraz długoterminowy, wynikający z trwałego zwiększenia ciągłości przyrodniczej.

Wspieranie inicjatyw edukacyjnych, doradztwa oraz współpraca przy lokalnych programach zalesiania może oddziaływać pozytywnie przede wszystkim długoterminowo i stałe, a w dużej mierze także wtórnie. Programy zalesiania mogą bezpośrednio wzmacniać lub odtwarzać elementy sieci ekologicznej, poprawiać ciągłość siedlisk leśnych oraz zwiększać funkcjonalność istniejących korytarzy migracyjnych. W szczególności na terenach położonych pomiędzy większymi kompleksami leśnymi mogą one wspierać odtwarzanie połączeń ekologicznych. Komponent edukacyjny i doradczy oddziałuje bardziej pośrednio, jednak długofalowo może prowadzić do wzrostu akceptacji społecznej dla ochrony korytarzy oraz ograniczania presji na ich funkcjonowanie.

Uczestniczenie w koordynowaniu działań, opiniowaniu projektów ochrony przyrody oraz wspieranie inwestycji przyjaznych środowisku należy ocenić jako działanie o pośrednim, lecz istotnym i długoterminowym pozytywnym oddziaływaniu na korytarze ekologiczne. Oddziaływania te mają przede wszystkim charakter wtórny, ponieważ wynikają ze wzmacniania jakości procesów planistycznych i decyzyjnych oraz promowania rozwiązań ograniczających presję na spójność ekologiczną. Mogą one prowadzić do trwałego uwzględniania potrzeb migracyjnych gatunków i ochrony powiązań przyrodniczych w realizowanych przedsięwzięciach, co należy traktować jako pozytywny efekt stały.

Wspieranie i koordynowanie działań związanych z organizacją ruchu turystycznego na obszarach chronionych, rozwój infrastruktury edukacyjno-informacyjnej oraz promowanie turystyki przyjaznej przyrodzie może pozytywnie oddziaływać na korytarze ekologiczne poprzez ograniczanie presji rekreacyjnej na najbardziej wrażliwe obszary i kanalizowanie ruchu turystycznego. Wpływ ten ma charakter pośredni i długoterminowy, a częściowo również stały, jeśli

działania prowadzą do trwałej zmiany sposobu użytkowania obszarów chronionych. Dodatkowo możliwe są wtórne efekty pozytywne związane ze wzrostem świadomości użytkowników przestrzeni i ograniczeniem antropopresji na obszary pełniące funkcje migracyjne.

Wsparcie i koordynacja lokalnych projektów małej retencji, odtwarzania mokradeł i przywracania naturalnych poziomów wód należy uznać za działania o szczególnie silnym pozytywnym wpływie na korytarze ekologiczne. Oddziaływania te mogą mieć charakter bezpośredni, długoterminowy i stały, ponieważ prowadzą do poprawy warunków siedliskowych oraz odtwarzania ekosystemów pełniących funkcję korytarzową, zwłaszcza w dolinach rzecznych, obszarach podmokłych i przejściach ekologicznych związanych z wodami. Jednocześnie występuje silny pośredni i wtórny efekt polegający na zwiększaniu odporności ekosystemów na zmiany klimatu, poprawie warunków migracji oraz wzmacnianiu funkcjonalności powiązań przyrodniczych w skali krajobrazowej. W przypadku części działań pozytywne efekty mogą pojawiać się już krótkoterminowo, jednak ich główny wymiar ma charakter trwały i długofalowy.

Podsumowując, wszystkie wskazane działania należy ocenić jako oddziałujące wyłącznie pozytywnie na zachowanie i funkcjonowanie korytarzy ekologicznych. Oddziaływania te mają głównie charakter pośredni, wtórny, stały i długoterminowy, choć w przypadku działań renaturyzacyjnych oraz modernizacji elementów infrastruktury mogą również występować efekty bezpośrednie. Ich realizacja może przyczyniać się do wzmacniania spójności ekologicznej, poprawy warunków migracji gatunków oraz ograniczania presji na korytarze ekologiczne występujące na terenie powiatu drawskiego.

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W poprzednim rozdziale zostały wskazane działania, które mogą wywoływać negatywne skutki dla środowiska. Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją *Strategii* jest przestrzeganie przy realizacji poszczególnych zadań obowiązujących przepisów.

Należy również pamiętać o:

- ścisłym nadzorze merytorycznym nad prawidłową realizacją Strategii oraz systematycznym monitoringu stanu środowiska, o analizie wyników i podejmowaniu adekwatnych działań do otrzymanych wyników,
- egzekwowaniu i przestrzeganiu zapisów wynikających z wydanych decyzji administracyjnych, regulaminów i przepisów prawnych,
- ścisłej współpracy z innymi instytucjami dysponującymi danymi na temat stanu środowiska (m.in. WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny),
- prowadzeniu szkoleń dla pracowników administracji samorządowej,
- edukacji ekologicznej społeczeństwa,
- wzmocnieniu funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach *Strategii*, podczas realizacji których może pojawić się chwilowe, krótkotrwałe negatywne oddziaływania na środowisko należą przede wszystkim: inwestycje w zakresie infrastruktury drogowej, kolejowej, rowerowej jak również działania z zakresu OZE. Inwestycje te powodować będą negatywne oddziaływanie na środowisko tylko na etapie budowy, następnie przyczynią się do poprawy stanu środowiska na analizowanym terenie i będą na nie oddziaływać pozytywnie. Inwestycje te z uwagi na swój charakter podlegać będą procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. W ramach procedury uwzględniane będą również analizy dotyczące minimalizacji bądź kompensacji możliwych oddziaływań.

W efekcie ocenie zostanie poddany poziom znaczności poszczególnych oddziaływań. W procedurze oceny oddziaływania na środowisko powinni być zaangażowani projektanci, administracja samorządowa, służby ochrony przyrody, środowisko naukowe i organizacje społeczne.

Potencjalne negatywne oddziaływania, które mogą wystąpić przy realizacji zaplanowanych zadań inwestycyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez:

- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (a w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i występowanie zabytków,
- odpowiednio staranne przygotowanie projektu, przy uwzględnieniu potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie obszarów szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz siedzib ludzkich,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych i organizacji pracy ograniczających wpływ na środowisko w fazie budowy, oraz eksploatacji,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, maskowanie (wkomponowywanie w otoczenie) elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Proponowane zalecenia łagodzące niekorzystne oddziaływania inwestycji na poszczególne komponenty środowiska, zostały przedstawione poniżej.

1. Ludzie:
   - oznakowanie obszarów prowadzenia prac budowlanych dla zwiększenia bezpieczeństwa ludzi podczas wykonywania tych prac, maksymalne ograniczenie placu budowy,
   - przestrzeganie przepisów BHP,
   - stosowanie sprawnego technicznie sprzętu, stałe prowadzenie nadzoru budowlanego,
   - ograniczenie czasu pracy maszyn budowlanych do niezbędnego minimum w celu zmniejszenia emisji spalin oraz hałasu,
   - stosowanie systemów zabezpieczających rusztowania oraz maszyny i urządzenia podczas remontów
     i innych prac budowlanych, ograniczające jednocześnie uciążliwości przez nie wywoływane,
   - stosowanie roślinności izolacyjnej (głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych).
2. Zwierzęta:
   - wykonanie inwentaryzacji budynków przed przystąpieniem do prac budowlanych pod kątem występowania ptaków oraz nietoperzy,
   - prowadzenie prac poza okresem lęgowym ptaków oraz rozrodu nietoperzy i innych gatunków istotnych pod względem przyrodniczym,
   - w trakcie prac modernizacyjnych budynków, wskazana jest kontrola pod kątem gniazdowania ptaków i nietoperzy,
   - ograniczenie inwestycji na terenach bytowania, gniazdowania i żerowania dzikich zwierząt,
   - prowadzenie prac budowlanych i modernizacyjnych w możliwe najkrótszym czasie.
3. Rośliny:
   - wykonywanie inwentaryzacji florystycznych, dendrologicznych i badań fitosocjologicznych w przypadku realizacji przedsięwzięć w rejonie lub sąsiedztwie obszarów cennych przyrodniczo,
   - zachowanie obszarów biologicznie czynnych o powierzchni proporcjonalnej do powierzchni zagospodarowania,
   - ograniczenie ilości drzew podlegających wycince oraz wykonywanie kompensujących nasadzeń,
   - wprowadzanie nowych obszarów zieleni urządzonej, dostosowanej do warunków siedliskowych oraz współgrającej z otoczeniem,
   - prowadzenie ręcznych wykopów w sąsiedztwie systemów korzeniowych oraz zabezpieczenie pni drzew narażonych na otarcia w czasie wykonywania prac budowlanych.
4. Obszary chronione:

- ograniczenie prac prowadzonych w sąsiedztwie obszarów chronionych,
- ingerowanie w obszary chronione w jak najmniejszym stopniu i respektowanie obowiązujących tam przepisów.

5. Wody powierzchniowe i podziemne:
   - zachowanie szczególnej ostrożności w czasie prowadzenia prac w sąsiedztwie cieków i zbiorników wodnych,
   - racjonalnie korzystać z zasobów wodnych i ograniczenie zmian stosunków wodnych,
   - zabezpieczenie/uszczelnienie terenów zapleczy budów (magazynowanie substancji, materiałów oraz odpadów w sposób eliminujący kontakt z wodami opadowymi i gruntowymi),
   - kontrolowanie szczelności zbiorników paliw płynnych pojazdów stosowanych w czasie prac budowlanych w celu niedopuszczenia do skażenia środowiska gruntowego substancjami ropopochodnymi,
   - zapewnienie pracownikom przedsiębiorstw budowlanych dostępu do przenośnych toalet,
   - stosowanie w budowanych i modernizowanych budynkach rozwiązań technicznych mających na celu ograniczenie zużycia wody,
   - stosowanie systemu podczyszczającego wody deszczowe i roztopowe, odprowadzane z powierzchni utwardzonych do separatorów substancji ropopochodnych,
   - zagwarantowanie odpowiedniego spływu wód opadowych i roztopowych z terenów nieprzepuszczalnych oraz ich oczyszczania ze względu na rodzaj odbiornika.
6. Powietrze i klimat:
   - zachowanie wysokiej kultury prowadzenia robót, a w szczególności przez: systematyczne sprzątanie placów budowy, zraszanie wodą placów budowy (zależnie od potrzeb), ograniczenie do minimum czasu pracy silników spalinowych maszyn i samochodów budowy, uważne ładowanie materiałów sypkich na samochody, stosowanie osłon na rusztowania, urządzenia, maszyny i pojazdy, ograniczających pylenie oraz inne zanieczyszczenia,
   - propagowanie ruchu rowerowego, pieszego, poprzez budowę nowych lub modernizację istniejących ciągów komunikacyjnych,
   - ograniczenie zmniejszania się lub zwiększanie powierzchni terenów zielonych na terenach zurbanizowanych,
   - budowanie pasów zieleni izolacyjnej, ograniczającej uciążliwości komunikacyjnej,
   - utrzymanie zieleni na terenach zurbanizowanych,
   - stosowanie zabiegów mających na celu zmniejszenie zatorów komunikacyjnych.
7. Powierzchnia ziemi:
   - przestrzegania prawidłowej gospodarki odpadami,
   - przed rozpoczęciem prac ziemnych zebranie warstwy wierzchniej gleby (humus), a po zakończeniu prac – rozplantowanie na powierzchni terenu.
8. Krajobraz:
   - zintegrowanie nowych przedsięwzięć inwestycyjnych z istniejącą rzeźbą terenu i zagospodarowaniem,
   - utrzymanie jak największego areału zieleni miejskiej, wprowadzenie nowych zagospodarowani przestrzeni w kierunku wzrostu udziału zieleni,
   - przeprowadzanie konsultacji społecznych przed realizacją przedsięwzięć wielkopowierzchniowych lub związanych z istotną ingerencją w krajobraz.
9. Zabytki i dobra materialne:
   - planowanie nowych inwestycji w harmonii z istniejącym krajobrazem i historycznym układem przestrzennym, odpowiednie wyeksponowanie obiektów zabytkowych o wysokich wartościach artystycznych, historycznych i kulturowych na tle istniejącej zabudowy oraz planowanych inwestycji,
   - prowadzenie prac remontowych obiektów zabytkowych w uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków.

9. Rozwiązania alternatywne

„Strategia Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026-2030” przewiduje realizację zadań, które przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców powiatu. Duża część zaplanowanych działań będzie wpływać również pozytywnie na środowisko naturalne. Zaproponowane w *Strategii* cele są spójne z innymi dokumentami strategicznymi szczebla wyższego, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Kraju oraz z dokumentami przyjętymi na szczeblu regionalnym i lokalnym. W związku z powyższym przedstawianie alternatywnych rozwiązań w tym kontekście nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia.

Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Jako warianty alternatywne dla zaplanowanych przedsięwzięć można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0”. Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmieni. Konsekwencje związane z brakiem realizacji Strategii mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi.

Trudności jakie mogą być związane z realizacją niektórych zadań określonych w *Strategii* to przede wszystkim wysokie koszty realizacji poszczególnych zadań oraz trudności w pozyskaniu odpowiednich środków na ten cel, niedotrzymanie ustalonych terminów realizacji zadań, możliwość wystąpienia konfliktów społecznych oraz trudności w pozyskaniu terenów pod poszczególne inwestycje.

Główną trudnością napotkaną przy sporządzaniu niniejszej *Strategii* był stopień ogólności zapisów analizowanego *Strategii*. Nie znając zakresu i lokalizacji koniecznych do wykonania w ramach konkretnych działań inwestycji, nie można dokonać konkretnej i szczegółowej oceny oddziaływania.

W związku z powyższym wszelkie analizy oddziaływań mają charakter bardzo ogólny i opierają się w dużej mierze na teoretycznej możliwości wystąpienia negatywnych lub pozytywnych oddziaływań. Dlatego też należy zakładać, że wszelkie sformułowane wnioski odnośnie możliwości wystąpienia możliwego negatywnego oddziaływania, powinny być zweryfikowane na etapie wykonywania szczegółowych analiz np. na etapie przygotowywania dokumentacji niezbędnej do uzyskania decyzji środowiskowych.

10. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Rozważenie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć jest obowiązkiem wynikającym z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście trans-granicznym, sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 1999 nr 96, poz. 1110). Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Zaplanowane przedsięwzięcia będą oddziaływać lokalnie, jedynie niektóre z nich mogą sporadycznie wykraczać poza obszar powiatu. Negatywne skutki, przede wszystkim w zakresie powietrza atmosferycznego mogą być odczuwalne w sąsiednich gminach. Oddziaływania poza granicami kraju nie przewiduje się.

11. Napotkane trudności i luki w wiedzy

W trakcie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko nie stwierdzono istotnych braków informacyjnych uniemożliwiających przeprowadzenie oceny wpływu ustaleń Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na środowisko. Opracowanie wykonano w oparciu o aktualnie dostępne dane monitoringowe,

informacje statystyczne, dokumenty strategiczne i planistyczne oraz obowiązujące akty prawne.

Jednocześnie należy wskazać, że strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, ze względu na ogólny i kierunkowy charakter dokumentu, obarczona jest pewnym poziomem niepewności. Jedną z głównych trudności napotkanych podczas sporządzania prognozy był ogólny opis planowanych działań, bez wskazania szczegółowej lokalizacji części przedsięwzięć oraz parametrów technicznych ich realizacji. Ogranicza to możliwość precyzyjnego określenia skali, zasięgu oraz intensywności potencjalnych oddziaływań na poszczególne komponenty środowiska, w szczególności w odniesieniu do oddziaływań lokalnych, skumulowanych oraz przestrzennych konfliktów środowiskowych.

Do pozostałych trudności i luk w wiedzy należały:

- ograniczona możliwość prognozowania długoterminowych zmian środowiskowych wynikających z dynamicznie zmieniających się uwarunkowań klimatycznych, gospodarczych i społecznych,
- niepewność związana z potencjalnymi oddziaływaniami skumulowanymi, wynikającymi z nakładania się działań Strategii oraz innych dokumentów i inwestycji realizowanych na obszarze powiatu,
- ograniczenia wynikające z dostępności części danych monitoringowych w skali lokalnej, zwłaszcza w odniesieniu do niektórych komponentów środowiska,
- brak możliwości pełnej oceny wpływu przyszłych rozwiązań technicznych, które będą doprecyzowywane dopiero na etapie realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Prognoza została sporządzona zgodnie ze stanem współczesnej wiedzy oraz przy zastosowaniu dostępnych metod oceny, a wskazane niepewności nie mają charakteru uniemożliwiającego dokonanie rzetelnej oceny oddziaływania ustaleń Strategii na środowisko. Ewentualne luki poznawcze mogą być uzupełniane na etapie wdrażania Strategii poprzez monitoring jej skutków środowiskowych.

12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji Strategii Rozwoju

Analiza skutków realizacji ustaleń Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego powinna opierać się na systematycznym monitoringu wskaźników odnoszących się zarówno do stopnia realizacji celów strategicznych, jak i zmian zachodzących w środowisku. Monitoring ten powinien wykorzystywać istniejące systemy pozyskiwania danych oraz okresowe raportowanie realizacji Strategii.

Ocena skutków realizacji dokumentu może być prowadzona w szczególności poprzez:

- analizę wskaźników realizacji celów i kierunków działań przyjętych w Strategii,
- wykorzystanie danych państwowego monitoringu środowiska, w szczególności w zakresie jakości powietrza, wód, klimatu akustycznego oraz stanu przyrody,
- analizę danych statystycznych GUS oraz danych pochodzących z raportów i sprawozdań jednostek samorządowych,
- okresowe przeglądy stopnia realizacji działań inwestycyjnych i pozainwestycyjnych oraz ich potencjalnych skutków środowiskowych,
- analizę zmian w zagospodarowaniu przestrzennym, stanie terenów zieleni, retencji wodnej oraz obszarów objętych ochroną przyrody.

W monitoringu rekomenduje się wykorzystanie wskaźników społecznych, gospodarczych i środowiskowych, takich jak m.in.:

- udział terenów zieleni i powierzchni biologicznie czynnych,
- stan jakości wód powierzchniowych i podziemnych,
- poziom emisji zanieczyszczeń do powietrza,

- liczba działań służących ochronie bioróżnorodności i adaptacji do zmian klimatu,
- długość zmodernizowanej infrastruktury technicznej i transportowej,
- skala realizacji przedsięwzięć związanych z poprawą efektywności środowiskowej.

Monitoring skutków realizacji Strategii powinien być prowadzony cyklicznie, z wykorzystaniem okresowych analiz, np. raz na 2–4 lata, w powiązaniu z oceną realizacji Strategii oraz aktualizacją innych dokumentów planistycznych i programowych.

W przypadku stwierdzenia nieprzewidzianych negatywnych oddziaływań na środowisko, monitoring powinien umożliwiać podjęcie działań korygujących lub modyfikację sposobu realizacji poszczególnych działań Strategii. Tak prowadzony system analizy skutków realizacji dokumentu pozwoli na bieżącą ocenę jego wpływu na środowisko i wdrażanie zasad zrównoważonego rozwoju.

13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

W Prognozie analizowano oddziaływanie zaplanowanych do realizacji zadań w ramach *„Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026-2030”* na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, wraz z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami.

Prognozę sporządzono zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112 ze zm.).

Przygotowana Prognoza składa się z 9 rozdziałów.

Rozdział 1 – Wprowadzenie

Rozdział ten przedstawia strukturę i metodykę pracy nad Strategią oraz przedstawiono powiązania z innymi dokumentami. Przy opracowywaniu analizowanej Strategii uwzględniano również opracowania dotyczące Powiatu Drawskiego.

Cele przedstawione w Strategii są spójne, a nawet często są kontynuacją zapisów dokumentów strategicznych szczebla lokalnego i nadrzędnego.

Rozdział ten opisuje również, cele zawarte w dokumentach wyższego szczebla. Strategia Rozwoju Powiatu Drawskiego jest ściśle powiązany z innymi dokumentami strategicznymi o charakterze krajowym i regionalnym.

Wyznaczone cele w Strategii są zgodne z działaniami zawartymi w dokumentach wyższego rzędu. Cele obejmują strefę społeczną, przestrzeń, środowisko oraz infrastrukturę i gospodarkę.

Rozdział 2. Zawartość i główne cele oraz zawartość ocenianego dokumentu

Dokument Strategii będzie stanowić podstawę rozwoju powiatu. Wizja określona w Strategii brzmi:

Powiat Drawski – przestrzeń, gdzie rozwój idzie w parze z ochroną środowiska i lokalnymi tradycjami. Tu przyroda, kultura i gospodarka tworzą idealne warunki do życia, turystyki i inwestycji.

Natomiast misja, która przyczyni się do realizacji określonego w wizji pożądanego stanu docelowego to:

Powiat Drawski wspiera harmonijny rozwój, łącząc ochronę przyrody, nowoczesną gospodarkę i aktywne życie społeczne. Dbamy o edukację, usługi publiczne i kulturę, tworząc przestrzeń przyjazną do życia, pracy i wypoczynku.

W Strategii wyznaczono cztery cele strategiczne, do których zostały dopasowane cele operacyjne:

Cel strategiczny w wymiarze gospodarczym: Wzmocnienie pozycji powiatu drawskiego jako ośrodka rozwoju gospodarczego w oparciu o jego kluczowe zasoby.

- Cel operacyjny: 1.1 Wzmocnienie atrakcyjności inwestycyjnej i konkurencyjności gospodarczej powiatu.

- Cel operacyjny: 1.2 Rozwój kapitału ludzkiego i dostosowanie rynku pracy do potrzeb gospodarki.
- Cel operacyjny: 1.3 Zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, turystyki i wykorzystanie potencjału współpracy regionalnej i międzynarodowej.

Cel strategiczny w wymiarze społecznym: Podniesienie jakości życia mieszkańców poprzez rozwój usług publicznych, edukacji, zdrowia, kultury i bezpieczeństwa.

- Cel operacyjny: 2.1. Wzbogacenie oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej powiatu oraz promowanie aktywnego stylu życia mieszkańców.
- Cel operacyjny 2.2. Zapewnienie wysokiej jakości opieki medycznej, rozwój usług pomocy społecznej oraz działania przeciwdziałające wykluczeniu społecznemu.
- Cel operacyjny 2.3. Podniesienie atrakcyjności i jakości oferty edukacyjnej oraz zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez skuteczne działania prewencyjne.

Cel strategiczny w wymiarze przestrzennym: Rozwój nowoczesnej infrastruktury i racjonalne gospodarowanie przestrzenią na rzecz spójności powiatu.

- Cel operacyjny 3.1. Poprawa dostępności transportowej i modernizacja dróg.
- Cel operacyjny 3.2. Zwiększenie efektywności zagospodarowania przestrzennego.
- Cel operacyjny 3.3 Unowocześnienie infrastruktury technicznej.

Cel strategiczny w wymiarze klimatyczno-środowiskowym: Wzmacnianie odporności klimatycznej regionu oraz dbałość o środowisko przyrodnicze.

- Cel operacyjny 4.1. Zachowanie różnorodności biologicznej oraz zwiększanie udziału terenów zielonych.
- Cel operacyjny 4.2. Poprawa jakości powietrza, wód i gleb poprzez ograniczenie źródeł zanieczyszczeń oraz skuteczniejsze monitorowanie środowiska.
- Cel operacyjny 4.3 Kształtowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców i podmiotów lokalnych.

Rozdział 3 – Diagnoza istniejącego stanu środowiska

Powiat drawski jest zlokalizowany w południowo-wschodniej części województwa zachodniopomorskiego. Powiat drawski od południa graniczy z powiatem choszczeńskim i wałeckim, od wschodu z powiatem szczecineckim oraz powiatem złotowskim (województwo wielkopolskie), od północy z powiatem świdwińskim, natomiast od zachodu z powiatem łobeskim oraz stargardzkim.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego teren powiatu w 2024 roku zamieszkiwało 53 003 osób, w tym 25 983 mężczyzn i 27 020 kobiet. Liczba ludności wykazuję tendencję spadkową. Przyrost naturalny w 2024 r. osiągnął wartość -6,33.

W 2024 r. na terenie województwa zachodniopomorskiego, na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza stosowano pomiary intensywne – wykonywane na stałych stanowiskach, obejmujące: - pomiary automatyczne, - pomiary manualne prowadzone codziennie.

W 2024 r. w ramach systemu Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie województwa zachodniopomorskiego funkcjonowało ogółem 11 stacji pomiarowych. Wszystkie pomiary realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska jako monitoring w wojewódzkiej sieci stacji i punktów pomiarowych, w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza PMŚ. W ramach wojewódzkiej sieci pomiarowej RWMŚ w Szczecinie dysponuje 1 mobilną stacją pomiarową, za pomocą której wykonuje pomiary

w miejscowościach województwa zachodniopomorskiego posiadających status uzdrowiska.

Lokalizacja stacji jest z reguły niezmienna, zależna przede wszystkim od wyników tzw. „pięcioletniej oceny jakości powietrza" wykonywanej raz na 5 lat oraz od kryteriów lokalizacji punktów poboru próbek substancji określonych w Rozporządzeniu Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie dokonywania oceny poziomów substancji w powietrzu.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, tlenków azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu, pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu, arsenu, kadmu, niklu i benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10.

Zgodnie z zasadami oceny rocznej klasę strefy dla danego zanieczyszczenia określa się na podstawie jego stężeń występujących w rejonach potencjalnie najbardziej zanieczyszczonych rozważaną substancją. W rezultacie, nawet obszar przekroczeń wartości normatywnych zanieczyszczenia o małym zasięgu decyduje o wyniku klasyfikacji całej strefy (nawet o dużej powierzchni). Należy zatem pamiętać, że zaliczenie strefy do klasy C dla danego zanieczyszczenia nie oznacza złej sytuacji na terenie całej strefy – a jest jedynie sygnałem, że w strefie istnieją obszary wymagające podjęcia i prowadzenia działań na rzecz poprawy jakości powietrza pod kątem rozważanego zanieczyszczenia.

Analiza wyników pomiarów PEM prowadzonych w 2024 w ramach stałej sieci monitoringu wykazała, że z 45 pomiarów, najwyższą wartość natężenia pola elektromagnetycznego z półgodzinnego pomiaru prowadzonego w sposób ciągły, odnotowano w punkcie pomiarowym przy Placu Grunwaldzkim w Szczecinie - 2,72 V/m. W 11 punktach pomiarowych wartości natężenia pola elektromagnetycznego były poniżej dolnej granicy oznaczalności sondy pomiarowej - 0,5 V/m. We wszystkich punktach pomiarowych wartość wskaźnikowa WME nie przekroczyła 1, w związku z tym poziomy dopuszczalne PEM dla stałej sieci monitoringu uznano za dotrzymane. Średni poziom natężenia PEM w roku 2024, w województwie zachodniopomorskim dla stałej sieci monitoringu wyniósł 0,92 V/m.

W 2024 roku na terenie Powiatu Drawskiego była jeden punkt monitoringu poziomu pól elektromagnetycznych, zlokalizowany w Drawsku Pomorskim przy ul. Marszałka J. Piłsudskiego. Wynik 0,5 godz. pomiaru wynosił w tym punkcie 1,04 [V/m], a Wartość wskaźnika WM_E wynosiła 0,08.

Na podstawie zebranych danych można stwierdzić, że stan wód rzecznych i jeziornych w powiecie drawskim jest ogólnie niezadowalający. Mimo że wiele jednolitych części wód osiąga dobry lub umiarkowany stan ekologiczny, końcowa ocena większości z nich została określona jako zła. Decydującym czynnikiem wpływającym na taką ocenę jest przede wszystkim stan chemiczny, który w większości przypadków został sklasyfikowany jako poniżej dobrego.

W przypadku wód rzecznych większość badanych cieków charakteryzuje się dobrym lub umiarkowanym stanem ekologicznym, co świadczy o stosunkowo korzystnych warunkach biologicznych i fizykochemicznych. Jednak niemal wszystkie rzeki uzyskały końcową ocenę „zły stan wód", głównie z powodu niespełnienia norm chemicznych. W kilku przypadkach, takich jak Wąsówka, Rzepczynka czy Miedznik, odnotowano także zły stan ekologiczny, co dodatkowo pogarsza ogólną ocenę. W części cieków nie było możliwe wykonanie pełnej oceny, co wskazuje na braki monitoringowe lub niedostateczne dane.

Podobna sytuacja dotyczy jezior. Wiele z nich osiąga dobry lub umiarkowany stan ekologiczny, co świadczy o zachowaniu stosunkowo dobrych warunków przyrodniczych. Mimo to większość jezior została oceniona jako będąca w złym stanie, również z powodu niespełnienia wymagań dla stanu chemicznego. W niektórych jeziorach, takich jak Korytnica czy Klęckie, stwierdzono dodatkowo słaby stan ekologiczny. W kilku przypadkach, jak Prosino czy Żabickie, nie było możliwe przeprowadzenie pełnej oceny stanu.

Analiza wskazuje więc, że głównym problemem wód powierzchniowych w powiecie drawskim nie jest zazwyczaj ich stan ekologiczny, lecz jakość chemiczna. Można zatem uznać, że pomimo relatywnie dobrych walorów przyrodniczych wielu rzek i jezior, ogólny stan

wód w powiecie drawskim należy ocenić jako zły, a poprawa powinna koncentrować się przede wszystkim na ograniczaniu presji wpływających na zanieczyszczenie chemiczne wód.

W granicach administracyjnych Powiatu Drawskiego znajduje się:

- 10 obszarów Natura 2000 (6 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk i 4 Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków):
  - obszar Natura 2000 Brzeźnicka Węgorza,
  - obszar Natura 2000 Jeziora Czaplineckie,
  - obszar Natura 2000 Pojezierze Ińskie,
  - obszar Natura 2000 Jezioro Lubie i Dolina Drawy,
  - obszar Natura 2000 Dorzecze Regi,
  - obszar Natura 2000 Uroczyska Puszczy Drawskiej,
  - obszar Natura 2000 Ostoja Drawska,
  - obszar Natura 2000 Lasy Puszczy nad Drawą,
  - obszar Natura 2000 Puszcza nad Gwdą,
  - obszar Natura 2000 Ostoja Ińska,
- 8 rezerwatów przyrody:
  - Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały,
  - Brunatna Gleba,
  - Jezioro Czarnówek,
  - Sośnica,
  - Jezioro Prosino,
  - Zielone Bagna,
  - Brzozowe Bagno koło Czaplinka,
  - Kołatka,
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu:
  - Pojezierze Drawskie,
  - Okolice Kalisza Pomorskiego,
- Drawski Park Krajobrazowy,
- 23 użytki ekologiczne,
- 236 pomników przyrody.

Powiat Drawski bogaty jest w obiekty o wysokim znaczeniu historycznym.

Rozdział 4 – Cele i problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji Strategii

W rozdziale przedstawiono problemy ochrony środowiska wynikające z przedstawionego aktualnego stanu środowiska powiatu.

Tabela 20. Problemy ekologiczne w Powiecie Drawskim

Problem ekologiczny	Główne przyczyny występowania problemu	Priorytety
Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	Wzrost zanieczyszczenia pyłami w okresie zimowym, spowodowany sezonem grzewczym, Duża ilość kotłów węglowych na terenie powiatu	Rozwój instalacji odnawialnych źródeł energii, Wymiana indywidualnych źródeł ciepła, Budowanie świadomości ekologicznej wśród społeczeństwa, w tym promowanie wśród mieszkańców alternatywnych źródeł energii w ramach funduszy UE, Kontrole pod kątem spalania odpadów.
Hałas	Brak pomiarów natężenia hałasu, Zbyt duży udział indywidualnego transportu samochodowego w całości transportu na terenie powiatu	Pomiary natężenia hałasu, Stałe modernizacje i rozbudowa dróg, Rozbudowa sieci ścieżek rowerowych, Rozwój i pielęgnacja zieleni miejskiej, w tym zadrzewień, zakrzewień przydrożnych, które pełnią funkcję izolacyjną, Budowa infrastruktury dróg gminnych na nowo powstających osiedlach mieszkaniowych.

Problem ekologiczny	Główne przyczyny występowania problemu	Priorytety
Promieniowanie elektromagnetyczne	Występowanie źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie powiatu.	Wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi, Kontrola obecnych oraz potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.
Zanieczyszczenia wód	Zły stan wód powierzchniowych, Występowanie obszarów zagrożonych powodzią.	Propagacja rolnictwa ekologicznego, Stała kontrola miejsc nielegalnego odprowadzenia zanieczyszczeń do wód, Rozwój współpracy międzygminnej na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego.
Ochrona gleb	Zanieczyszczenia pochodzące z transportu drogowego, Przekształcenia gleb spowodowane antropopresją, Powstawanie dzikich wysypisk śmieci, Rozdrobnienie gospodarstw rolnych.	Rozwój rolnictwa ekologicznego, Promocja dobrych praktyk rolniczych rolnictwa ekologicznego, Zwiększenie skali rekultywacji gleb, zdegradowanych i zdewastowanych.
Ochrona przyrody	Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska, Podatność zasobów przyrody ożywionej na zanieczyszczenia środowiska.	Monitoring obszarów chronionych, Powstanie nowych miejsc zieleni miejskiej, Edukacja ekologiczna mieszkańców i promocja walorów przyrodniczych gminy, Tworzenie nowych form ochrony przyrody i dbałość o istniejące, Bieżąca pielęgnacja i monitoring stanu zieleni w mieście, w tym pomników przyrody, Tworzenie warunków dla rozwoju agroturystyki.
Gospodarka odpadami komunalnymi	Duża ilość odpadów zmieszanych w całości wytwarzanych opadów, Wyroby zawierające azbest.	Edukacja społeczeństwa w zakresie właściwego postępowania z odpadami, Modernizacja PSZOK, Usuwanie i utylizacja azbestu z terenu powiatu, Wdrażanie i upowszechnianie wśród społeczności lokalnej nawyku selektywnej zbiórki odpadów.
Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego	Transport substancji niebezpiecznych przez tereny zabudowane, Naruszenia prowadzenia prawidłowej gospodarki odpadowej,	Wspieranie jednostek OSP poprzez doposażanie w niezbędny sprzęt, szkoleń na wypadek wystąpienia poważnej awarii, Monitoring tras transportu drogowego.
Edukacja ekologiczna społeczeństwa	Małe zainteresowanie społeczeństwa udziałem w konsultacjach.	Kształtowanie świadomości ekologicznej i poszanowania dla środowiska przyrodniczego mieszkańców gminy.

Problem ekologiczny	Główne przyczyny występowania problemu	Priorytety
		Prowadzenie działań związanych z edukacja dla zrównoważonego rozwoju przez Gminy, Promowanie materiałów/wydawnictw w zakresie edukacji ekologicznej. Promowanie postaw opartych na idei zrównoważonej i odpowiedzialnej konsumpcji.
Działania systemowe w ochronie środowiska	Brak faktycznego zaangażowania w optymalizowanie działań na rzecz środowiska, wynikający w dużym stopniu z braku zrozumienia koncepcji systemu zarządzania środowiskiem. Instrumentalne traktowanie systemu przez zainteresowane strony np. przedsiębiorców zarządzania środowiskowego ukierunkowane jedynie na uzyskanie certyfikatu. Brak skutecznych mechanizmów stymulujących uczestnictwo przedsiębiorstw i instytucji w systemach zarządzania środowiskowego. Problemy z ustaleniem sprawcy za szkody w środowisku.	Zachęcanie i upowszechnianie zastosowania systemów zarządzania środowiskowego w przedsiębiorstwach oraz innych instytucjach. Promowanie systemów zarządzania środowiskowego. Zachęcanie społeczeństwa do opiniowania projektów oraz udziału w postępowaniach na rzecz ochrony środowiska. Odpowiedzialność za szkody w środowisku zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci”. Zapobieganie powstawaniu i usuwanie szkód w środowisku.

Źródło: Opracowanie własne

Rozdział 5. Przewidywane znaczące oddziaływania na środowisko, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne

Ocena została dokonana na podstawie symulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

1. Obszary Natura 2000,
2. Rezerwaty przyrody,
3. Obszary Chronionego Krajobrazu,
4. Drawski Park Krajobrazowy,
5. Użytki ekologiczne i pomniki przyrody,
6. Różnorodność biologiczna – rośliny i zwierzęta,
7. Ludzie,
8. Woda,
9. Powietrze i klimat,
10. Krajobraz,
11. Powierzchnia ziemi i zasoby naturalne,
12. Zabytki i dobra materialne,
13. Korytarze ekologiczne.

Oddziaływania te mogą być pozytywne lub negatywne, krótko- średnio- lub długoterminowe, pośrednie lub bezpośrednie oraz stałe i chwilowe.

Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe było generalne określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Ponadto oceny tej dokonano przede wszystkim

pod kątem oddziaływania na środowisko w fazie eksploatacji, zakładając, że uciążliwości występujące w fazie budowy z reguły mają charakter przejściowy.

Analiza wpływu realizacji zaplanowanych zadań w ramach „*Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026-2030"* pozwoliła wskazać na działania o potencjalnym znaczącym oddziaływaniu na środowisko. Pozytywne oddziaływania na środowisko zaplanowanych działań zdecydowanie przeważają nad negatywnymi.

Stwierdzenie negatywnych oddziaływań można wyeliminować poprzez stosowanie odpowiednich działań minimalizujących oraz zastosowanie procedur wynikających z obowiązujących przepisów.

W rozdziale 5 przedstawiono Ocenę ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska i na człowieka zadań przewidzianych do realizacji w ramach „*Strategii Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026-2030"* w postaci tabeli wraz z opisem możliwych do wystąpienia oddziaływań.

Rozdział 6 - Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko

W rozdziale tym przedstawiono sposoby minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją zadań zawartych w Strategii należą do nich:

- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją *Strategii* oraz systematycznym monitoringu stanu środowiska, o analizie wyników i podejmowaniu adekwatnych działań do otrzymanych wyników,
- egzekwowanie i przestrzeganie zapisów wynikających z wydanych decyzji administracyjnych, regulaminów i przepisów prawnych,
- ścisła współpracy z innymi instytucjami dysponującymi danymi na temat stanu środowiska (m.in. WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny),
- prowadzenie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej,
- edukacja ekologicznej społeczeństwa,
- wzmocnienie funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska.
- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (a w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i występowanie zabytków,
- odpowiednio staranne przygotowanie projektu, przy uwzględnieniu potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie obszarów szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz siedzib ludzkich,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych i organizacji pracy ograniczających wpływ na środowisko w fazie budowy, oraz eksploatacji,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, maskowanie (wkomponowywanie w otoczenie) elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Rozdział 7 Rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie

W rozdziale przedstawiono możliwości alternatywne dla zadań z Strategii a także wskazano trudności jakie napotkano przy sporządzaniu Prognozy.

Zaproponowane w *Strategii* cele są spójne z innymi dokumentami strategicznymi szczebla wyższego, a w szczególności ze Strategią Rozwoju Kraju oraz z dokumentami przyjętymi na szczeblu regionalnym i lokalnym. W związku z powyższym przedstawianie alternatywnych rozwiązań w tym kontekście nie ma uzasadnienia zarówno z formalnego jak i ekologicznego punktu widzenia.

Ponadto, dokument ten ma charakter strategiczny i w związku z tym brak jest możliwości precyzyjnego określenia działań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Jako warianty alternatywne dla zaplanowanych przedsięwzięć można rozważać: warianty lokalizacji, warianty konstrukcyjne i technologiczne, warianty organizacyjne czy wariant niezrealizowania inwestycji tzw. wariant „0". Wariant „0" nie oznacza, że nic się nie zmieni. Konsekwencje związane z brakiem realizacji *Strategii* mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi.

Trudności jakie mogą być związane z realizacją niektórych zadań określonych w Prognozie to przede wszystkim wysokie koszty realizacji poszczególnych zadań oraz trudności w pozyskaniu odpowiednich środków na ten cel, niedotrzymanie ustalonych terminów realizacji zadań, możliwość wystąpienia konfliktów społecznych oraz trudności w pozyskaniu terenów pod poszczególne inwestycje.

Rozdział 8 Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Rozważenie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć jest obowiązkiem wynikającym z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym, sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 1999 nr 96, poz. 1110). Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Zaplanowane przedsięwzięcie będą oddziaływać lokalnie, jedynie niektóre z nich mogą sporadycznie wykraczać poza obszar powiatu. Negatywne skutki, przede wszystkim w zakresie powietrza atmosferycznego mogą być odczuwalne w sąsiednich gminach. Oddziaływania poza granicami kraju nie przewiduje się.

14. Spis tabel

Tabela 1. Etapy SOOŚ projektu dokumentu pn. „Strategia Rozwoju Powiatu Drawskiego na lata 2026 – 2030” 9
Tabela 2. Szczegółowa analiza zgodności celów dokumentu opracowywanego z dokumentami nadrzędnymi 12
Tabela 3. Klasy stref i wymagane działania w zależności od poziomu stężeń zanieczyszczenia 18
Tabela 4. Klasy stref dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie za 2024 rok dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa (klasy: A, C oraz A1, C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5) 19
Tabela 5. Charakterystyka JCWP rzecznych zlokalizowanych w Powiecie Drawskim 28
Tabela 6. Charakterystyka JCWP jeziornych zlokalizowanych w Powiecie Drawskim 31
Tabela 7. Ocena stanu JCWP na terenie Powiatu Drawskiego 35
Tabela 8. Charakterystyka JCWPd nr 25 42
Tabela 9. Charakterystyka JCWPd nr 26 43
Tabela 10. Charakterystyka JCWPd nr 7 43
Tabela 11. Charakterystyka JCWPd nr 8 43
Tabela 12. Charakterystyka JCWPd nr 9 44
Tabela 13. Obszary Natura 2000 na terenie Powiatu Drawskiego 56
Tabela 14. Rezerwaty przyrody na terenie Powiatu Drawskiego 60
Tabela 15. Użytki ekologiczne na terenie Powiatu Drawskiego 66
Tabela 16. Pomniki przyrody na terenie Powiatu Drawskiego 70
Tabela 17. Wykaz obiektów zabytkowych ujętych w Rejestrze zabytków nieruchomych województwa zachodniopomorskiego 71
Tabela 18. Problemy ekologiczne w Powiecie Drawskim 75
Tabela 19. Ocena ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska i na człowieka zadań przewidzianych do realizacji 83
Tabela 20. Problemy ekologiczne w Powiecie Drawskim 149

15. Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie administracyjne Powiatu Drawskiego 15
Rysunek 2. Mezoregiony Powiatu Drawskiego 16
Rysunek 3. Zarządy zlewni na terenie Powiatu Drawskiego 27
Rysunek 4. JCWP rzeczne na terenie Powiatu Drawskiego 28
Rysunek 5. JCWP jeziorne na terenie Powiatu Drawskiego 30
Rysunek 6. Lokalizacja GZWP nr 125 na terenie Powiatu Drawskiego 41
Rysunek 7. JCWPd na terenie Powiatu Drawskiego 42
Rysunek 8. Obszary zagrożone powodziami rzecznymi w Powiecie Drawskim 45
Rysunek 9. Złoża kopalin na terenie Powiatu Drawskiego 46
Rysunek 10. Mapa glebowo-rolnicza Powiatu Drawskiego 48
Rysunek 11. Potencjalna roślinność naturalna Powiatu Drawskiego – zbiorowiska roślinne 50
Rysunek 13. Drzewostan Powiatu Drawskiego na tle istniejącej sieci dróg głównych 52
Rysunek 14. Obszary Natura 2000 na terenie Powiatu Drawskiego 55
Rysunek 15. Rezerwaty przyrody na terenie Powiatu Drawskiego 60
Rysunek 16. Obszary Chronionego Krajobrazu na terenie Powiatu Drawskiego 63
Rysunek 17. Drawski Park Krajobrazowy wraz z otuliną na terenie Powiatu Drawskiego 64
Rysunek 18. Użytki ekologiczne na terenie Powiatu Drawskiego 65
Rysunek 19. Pomniki przyrody na terenie Powiatu Drawskiego 70
Rysunek 20. Korytarze ekologiczne na terenie Powiatu Drawskiego 71
Rysunek 21. Obszary Natura 2000 na terenie powiatu drawskiego 93
Rysunek 20. Rezerwaty przyrody w powiecie drawskim 101
Rysunek 23. Obszary Chronionego Krajobrazu w powiecie drawskim 103
Rysunek 24. Drawski Parki Krajobrazowy wraz z otuliną na terenie powiatu drawskiego 107